

**VÝUKA
ČESKÉHO JAZYKA
PRO ŽÁKY
SE SLUCHOVÝM
POSTIŽENÍM**

—
**ČEŠTINA
JAKO
DRUHÝ JAZYK**

3. část

METODICKÁ PODPORA PRO UČITELE

 SOUBOR PRACOVNÍCH LISTŮ

**VÝUKA
ČESKÉHO JAZYKA
PRO ŽÁKY
SE SLUCHOVÝM
POSTIŽENÍM**

**ČEŠTINA
JAKO
DRUHÝ JAZYK**

3. část

METODICKÁ PODPORA PRO UČITELE

SOUBOR PRACOVNÍCH LISTŮ

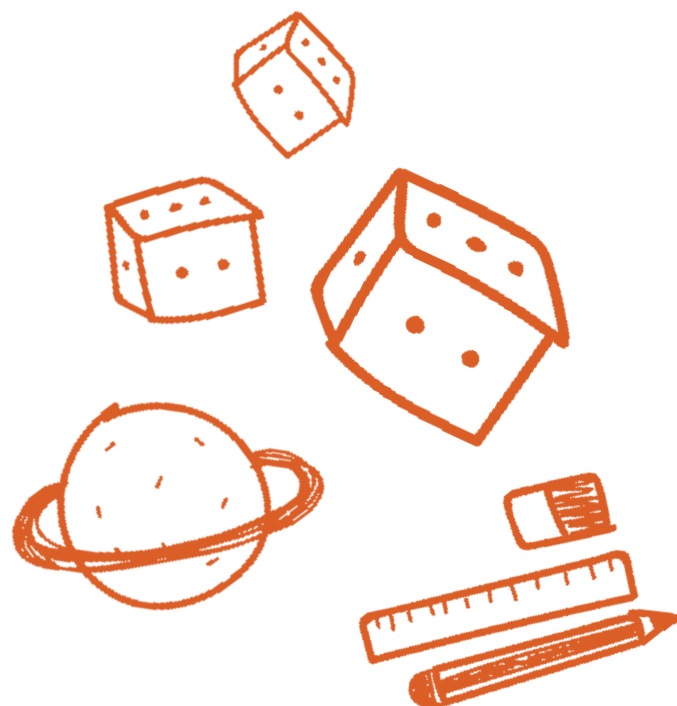
Části označené QR kódem jsou opatřeny překladem do českého znakového jazyka.

Autorský tým: Andrea Hudáková, Hana Prokšová, Jitka Schormová, Žofie Záveská, Veronika Zemánková
Recenzentka: doc. PhDr. Eva Suralová, Ph.D.

Národní pedagogický institut České republiky, 2023
ISBN 978-80-7578-131-4

OBSAH

Úvod	7
1 METODICKÉ ÚVODY PRO ÚROVNĚ A0 AŽ A2	8
1.1 Metodický úvod pro úroveň A0/A1	9
1.2 Metodický úvod pro úroveň A1	11
1.3 Metodický úvod pro úroveň A1/A2	13
1.4 Metodický úvod pro úroveň A2	16
2 PŘEHLED UŽÍVANÝCH PIKTOGRAMŮ	18
3 SOUBOR PRACOVNÍCH LISTŮ	19
 PL 1: Voláme na spolužáky	20
 PL 2: Ahoj a dobrý den	43
 PL 3: Neslyšící střelci	66
 PL 4: Přihláška	103
 PL 5: Volné dny	127
 PL 6: Co budeme jíst a pít?	152
 PL 7: Jak se máš?	204
PL 8 (<i>bude zveřejněn dodatečně pouze v elektronické podobě</i>)	
PL 9 (<i>bude zveřejněn dodatečně pouze v elektronické podobě</i>)	
PL 10: Omluva	216
PL 11: Situace, ve kterých je vhodné se omluvit	223
PL 12: Omluva za zpoždění	231
PL 13: Cestování veřejnou dopravou	241
PL 14: Základní a domácí podoba rodných jmen, jejich užití	251
PL 15: Základní pozdravy a způsoby oslovení mezi blízkými lidmi	260
PL 16: Rozdíl mezi tykáním a vykáním	275
PL 17: Zdvořilá žádost	283
4 ZDROJE.....	294

ÚVOD

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

v návaznosti na obsah publikací *Výuka českého jazyka pro žáky se sluchovým postižením (1. a 2. část)* vám předkládáme ukázky pracovních listů, které vznikly v rámci úkolu Národního pedagogického institutu České republiky (NPI ČR). Jedná se o inspirativní náměty pro práci s žáky se sluchovým postižením v rámci předmětu český jazyk. Prostřednictvím série pracovních listů lze u žáků upevňovat spolu s jazykovými prostředky (gramatikou), čtením a psaním **také jejich sociokulturní kompetence**.

Pracovní listy pro žáky jsou připraveny pro úrovně A0 až B1. Pro jednotlivé úrovně jsou dále dostupné **metodické úvody**, které podrobně popisují pedagogické koncepty předkládaných materiálů. Každý list navíc **kromě pracovního listu pro žáka zahrnuje další podrobný metodický pokyn** pro učitele. Některé pracovní listy jsou rozšířeny **o přílohu s pomůckami** pro okamžité využití.

Časová dotace pro práci s listem není stanovena. Předpokládáme, že použití pracovních listů učitelem bude vycházet z konkrétní výukové situace. Učitel může s materiálem pracovat podle svého uvážení výběrově. Některá cvičení lze vypustit, některá lze využít pro domácí přípravu či jako rozvíjející úkol, některé aktivity mohou žáci vykonávat např. v rámci jiných předmětů.

Uvedený věk žáků, kterým je pracovní list určen, se vztahuje především k tématu, jež žáci v pracovním listu probírají, a není nijak závazný.

Části pracovních listů jsou **označeny piktogramy**, které upozorňují na specifika jednotlivých cvičení. Význam jednotlivých piktogramů je popsán v doprovodném textu dále.

Předpokládáme, že s listy bude pracovat učitel, který dobře ovládá učební komunikaci v českém znakovém jazyce a který disponuje také základními znalostmi o struktuře a fungování českého znakového jazyka. Podporujeme **výuku češtiny na bázi českého znakového jazyka** a u vybraných aktivit lze využít kontrastivní přístup a práci s českým znakovým jazykem. U takových aktivit je video v českém znakovém jazyce dostupné prostřednictvím QR kódu.

S pracovními listy je možné **pracovat v online prostředí, pracovní listy pro žáky lze vytisknout nebo použít tento tištěný soubor**.

Doufáme, že předkládaná publikace poskytne učitelům žáků se sluchovým postižením inspiraci pro jejich pedagogickou praxi.

Autorský tým

1 METODICKÉ ÚVODY PRO ÚROVNĚ A0 AŽ A2

1. 1 METODICKÝ ÚVOD K PRACOVNÍM LISTŮM PRO ÚROVEŇ A0/A1

Každý pracovní list je sadou obsahující dvě až tři části: 1) vlastní pracovní list pro žáka (**PL – ŽÁK**), 2) metodické poznámky pro učitele k danému pracovnímu listu (**PL – UČITEL**) a 3) přílohu obsahující doplňkové materiály, šablony, hry atd. (**PL – PŘÍLOHA**).

Pedagogická koncepce pracovních listů je vystavěna na dvou základních principech: **a) Co možná největší učební autonomie žáků** (tzn. autorky listů kladly důraz na to, aby každý z žáků mohl pracovat co nejvíce samostatně, bez závislosti na přímém vedení učitelem); **b) Co možná největší individualizace** (tzn. jednotlivá cvičení jsou designována v logickém sledu, avšak s možností některá z nich vynechat nebo modifikovat podle individuálních znalostí, dovedností a zájmů každého z žáků, ale také záměrů učitele, konkrétního složení skupiny žáků, aktuálních časových, materiálních, technických a prostorových podmínek výuky aj.).

V souladu s tím – pokud to je jen trochu možné – ctí jednotlivá cvičení tzv. **pravidlo jedné náročnosti**, tzn. zaměřují se pouze na jednu novou „záležitost“ (znalost, dovednost, aktivitu...). Jinými slovy: Každé z cvičení přibližuje žáka k vytyčeným cílům sice velmi malými, ale právě proto dobře zvládnutelnými krůčky. Adresáty pracovních listů jsou neslyšící žáci-uživatelé českého znakového jazyka, tedy žáci, jejichž vnímání a organizace světa jsou (převážně) vizuální. Proto má **vizuální stránka** v pracovních listech důležitou orientační a zejména velmi významnou didaktickou roli (s využitím tzv. Deaf Gain – na internetu a v dalších zdrojích lze dohledat mnoho odkazů, které tento termín vysvětlují). Vzhledem k uplatnění pravidla jedné náročnosti a důrazu kladenému na vizuální stránku jsou některé pracovní listy na první pohled relativně dlouhé. Délce textu ovšem v žádném případě není přímo úměrná časová náročnost pracovních listů. Navíc není nutné (a dokonce často ani vhodné), aby všichni žáci prošli všemi cvičeními, a to ať už v základní, či v modifikované podobě.

Lingvodidakticky pracovní listy vycházejí z **kontrastu mezi strukturou a fungováním českého znakového jazyka** (tj. jazyka, který žáci ovládají, tzn. v pracovních listech jazyka výchozího) a **češtiny v psané podobě** (tj. jazyka, který se žáci učí, tzn. v pracovních listech jazyka cílového). Pracovní listy jsou proto často zaměřené specificky na ty jevy, jež v českém znakovém jazyce a v psané češtině vypadají a fungují odlišně. V některých případech jsou tyto rozdíly v pracovních listech explicitně demonstrovány formou ukázek v češtině a videoukázek v českém znakovém jazyce. **Čeština, jež se v pracovních listech objevuje** (jak ve vlastních textech a cvičeních, tak v zadáních), **se cíleně co nejvíce přibližuje běžně užívané češtině**. V návaznosti na to se v pracovních listech neobjevují některé prvky charakteristické pro jazykové učebnice či testy, jako je například podtrhávání záporů (např. *Na kterém obrázku není muž?*).

Jak bylo zmíněno, **uživatelé pracovních listů jsou neslyšící žáci-uživatelé českého znakového jazyka**. Nezbytným předpokladem pro efektivní a smysluplné použití pracovních listů je jednak adekvátní osobnostní, sociální, kognitivní, jazyková a komunikační vyspělost žáků (v českém znakovém jazyce a v grafických záznamech, schématech, obrázcích..., příp. českých slovech, či dokonce krátkých větách), jednak zcela funkční a plnohodnotná komunikace v českém znakovém jazyce mezi žáky navzájem a mezi žáky a učitelem. **Výuka probíhá v psané češtině** (a nejazykových grafických znázorněních) **a v českém znakovém jazyce** (komunikace face-to-face). Koncepce pracovních listů nepočítá ani s procvičováním komunikace (percepce, produkce, interakce) v mluvené češtině, ani s tréninkem odezírání.

Pracovní listy jsou určeny žákům na začátku školní docházky. Dle uvážení učitele je možno použít je i u mladších dětí, tj. v závěrečném období předškolního vzdělávání. V těchto fázích, tj. na konci předškolního a začátku školního vzdělávání, se žáci většinou teprve učí číst a psát. Pracovní listy tuto skutečnost respektují a cíleně s ní pracují: **a) Veškerý text (včetně zadání) je napsán hůlkovým písmem.** Toto písmo je pro děti v této vývojové etapě přístupnější než klasické tištěné písmo, nebo dokonce písmo psací. Autorky neočekávají, že žáci budou umět texty obsažené v pracovních listech samostatně přečíst. Vycházejí však ze zkušenosti, že díky systematickému využívání psané češtiny (zapsané hůlkovým písmem) bu-

dou žáci postupně (v několikaměsíčním časovém horizontu) schopni rozlišovat některá písmena a/nebo slova a následně chápat i jejich věcný a gramatický význam (viz též využití překladu zadání do českého znakového jazyka níže). Jen pro forma podotýkáme, že pokud mluvíme o čtení, máme vždy na mysli čtení tiché, bez doplňování mluveným projevem (protože ten je pro žáky špatně přístupný nebo zcela nepřístupný), prstovou abecedou, pomocnými artikulačními znaky, znaky z českého znakového jazyka či jakýmkoli jinými vizuálně-motorickými doplňky. **b) Pokud mají žáci sami psát, pak jde jen o jednotlivá slova** (a je nepodstatné, zda je budou psát hůlkovým, běžným tiskacím, nebo psacím písmem) **či grafické symboly** (např. šipky). Část vlastní jazykové produkce žáků je realizována formou **manipulace s kartičkami s připraveným textem**. **c) U všech cvičení jsou zadání kompletně přeložena do českého znakového jazyka** (překlady jsou přístupné pomocí QR kódů). Toto didaktické řešení umožňuje používat v zadáních sice krátká, ale nikoli nepřirozeně formulovaná sdělení, s nimiž se někdy můžeme setkávat v učebnicích cizích jazyků určených začátečníkům, v nichž se nepoužívá zprostředkovací jazyk (český znakový jazyk plní v pracovních listech funkci zprostředkovacího jazyka).

Dovednost pracovat s překlady mezi texty v psané češtině a texty v českém znakovém jazyce (v pracovních listech realizovanými formou videozáznamů) patří k jednomu z klíčových kompetencí všech neslyšících lidí-uživateli českého znakového jazyka. Tato dovednost má jednak nezastupitelné místo v procesu nabývání vzdělanosti (včetně gramotnosti) neslyšících dětí, jednak je pevnou součástí kultury českých Neslyšících. Proto ji autorky považují za nutnou a integrální součást pracovních listů. Dále se žáci díky nenásilnému vedení k chápání korespondence mezi instrukcemi v češtině (krátkými a napsanými hůlkovým písmem) a jejich překlady do českého znakového jazyka bezděčně učí chápat vztahy mezi jednotlivými sděleními či jejich částmi v těchto dvou jazycích, což postupně mj. vede k porozumění instrukcím v psané češtině. Jakmile žáci začínají rozumět zadáním psaným česky, obvykle překlady do českého znakového jazyka začínají využívat jen pro ujištění se, že instrukcím v češtině rozuměli dobře. Jakmile si jsou jisti, že zadáním v češtině rozumí výborně, zpravidla upouštějí od zobrazování jejich překladů do českého znakového jazyka.

Každé cvičení v pracovních listech je uvozeno jedním či více **piktogramy**. Ty přinášejí další, tentokrát grafickou formou základní instrukce, jak s cvičeními pracovat, což může žákům pomoci, aby s pracovními listy byli schopni pracovat co nejsamostatněji.

Vedle metodických poznámek pro učitele obsahují některé pracovní listy také **přílohu** s doplňkovými materiály. Jedná se jak o předtiskuté materiály k jednotlivým cvičením, tak o materiály, které se v cvičeních neobjevují, ale mohou je účinně doplňovat, rozšiřovat či prohlubovat. Materiály jsou provázeny doporučeními, nápady a tipy, jak s nimi pracovat. To vše učitelé zefektivní a zrychlí přípravu na výuku, její realizaci i reflexi.

Jak už bylo řečeno výše, každá učební situace a každý žák vyžadují vlastní, individualizovaný přístup, což se automaticky odráží ve způsobu práce s cvičeními. **Základní pojetí cvičení otevírá mnoho možností pro modifikaci (klidně i velmi výraznou) či gradaci úloh**. Některé z nich jsou navrženy v metodických poznámkách pro učitele k jednotlivým pracovním listům. V žádném případě však nejde o jediné možné či preferované způsoby, jak s cvičeními nakládat. Možností je nekonečná škála, od výběru z individuální x frontální x skupinové x párové organizace práce přes různé způsoby plnění zadání až po vynechání celých cvičení či jejich částí. Přizpůsobení konkrétním potřebám konkrétních aktérů a situaci je plně v kompetenci jednotlivých učitelů, kteří budou s žáky pracovat. Nad rámec základních cvičení obsahují pracovní listy navíc tzv. **bonusová cvičení**, jimiž lze práci s pracovními listy rozšířit, což učitelé nabízí další možnosti individualizace výuky.

Obecně doporučujeme učitelé neprozrazovat, co je správně, a nechat na žácích, aby se ke správným řešením dobrali sami (např. v rámci skupiny). Funkcí učitele by mělo být „jistit žáky z pozadí“, vytvářet jim zázemí, díky němuž budou moci pracovat co nejsamostatněji, a tak k co největšímu množství poznatků, dovedností a kompetencí dojít sami. Filozofie pracovních listů vychází mj. z postoje, že **chyba je aktuální ukazatel toho, co už žák umí a jakým směrem orientovat další učební úsilí**. Mnohé úlohy jsou proto navrženy tak, aby žáci mohli hledat různá řešení, a mnohé úlohy mají možných řešení více.

Ruku v ruce s tím jsou žáci podporováni ve vedení skupinových diskuzí nad různými řešeními a tím přirozeně motivováni ke kooperaci, argumentaci, obhajobě svých řešení a k akceptaci jiných řešení a pohledů na různé problémy. Tento sociální aspekt výuky je dle autorek pracovních listů velmi podstatný a neměl by být při jakékoli výuce upozadňovaný, při výuce češtiny to platí dvojnásobně.

1. 2 METODICKÝ ÚVOD K PRACOVNÍM LISTŮM PRO ÚROVEŇ A1

Každý pracovní list je sadou obsahující dvě až tři části: 1) vlastní pracovní list pro žáka (**PL – ŽÁK**), 2) metodické poznámky pro učitele k danému pracovnímu listu (**PL – UČITEL**) a 3) přílohu obsahující doplňkové materiály, šablony, hry atd. (**PL–PŘÍLOHA**).

Pedagogická koncepce pracovních listů je vystavěna na dvou základních principech: **a) Co možná největší učební autonomie žáků** (tzn. autorky listů kladly důraz na to, aby každý z žáků mohl pracovat co nejvíce samostatně, bez závislosti na přímém vedení učitelem); **b) Co možná největší individualizace** (tzn. jednotlivá cvičení jsou designována v logickém sledu, avšak s možností některá z nich vynechat nebo modifikovat podle individuálních znalostí, dovedností a zájmů každého z žáků, ale také záměrů učitele, konkrétního složení skupiny žáků, aktuálních časových, materiálních, technických a prostorových podmínek výuky aj.).

V souladu s tím – pokud to je jen trochu možné – ctí jednotlivá cvičení tzv. **pravidlo jedné náročnosti**, tzn. zaměřují se pouze na jednu novou „záležitost“ (znalost, dovednost, aktivitu...). Jinými slovy: Každé z cvičení přibližuje žáka k vytyčeným cílům sice velmi malými, ale právě proto dobře zvládnutelnými krůčky. Adresáty pracovních listů jsou neslyšící žáci-uživatelé českého znakového jazyka, tedy žáci, jejichž vnímání a organizace světa jsou (převážně) vizuální. Proto má **vizuální stránka** v pracovních listech důležitou orientační a zejména velmi významnou didaktickou roli (s využitím tzv. Deaf Gain – na internetu a v dalších zdrojích lze dohledat mnoho odkazů, které tento termín vysvětlují). Vzhledem k uplatnění pravidla jedné náročnosti a důrazu kladenému na vizuální stránku jsou některé pracovní listy na první pohled relativně dlouhé. Délce textu ovšem v žádném případě není přímo úměrná časová náročnost pracovních listů. Navíc není nutné (a dokonce často ani vhodné), aby všichni žáci prošli všemi cvičeními, a to ať už v základní, či v modifikované podobě.

Lingvodidakticky pracovní listy vycházejí z **kontrastu mezi strukturou a fungováním českého znakového jazyka** (tj. jazyka, který žáci ovládají, tzn. v pracovních listech jazyka výchozího) a **češtiny v psané podobě** (tj. jazyka, který se žáci učí, tzn. v pracovních listech jazyka cílového). Pracovní listy jsou proto často zaměřené specificky na ty jevy, jež v českém znakovém jazyce a v psané češtině vypadají a fungují odlišně. V některých případech jsou tyto rozdíly v pracovních listech explicitně demonstrovány formou ukázek v češtině a videoukázek v českém znakovém jazyce. **Čeština, jež se v pracovních listech objevuje** (jak ve vlastních textech a cvičeních, tak v zadáních), **se cíleně co nejvíce přibližuje běžně užívané češtině**. V návaznosti na to se v pracovních listech neobjevují některé prvky charakteristické pro jazykové učebnice či testy, jako je například podtrhávání záporů (např. *Na kterém obrázku není muž?*).

Jak bylo zmíněno, **uživatelé pracovních listů jsou neslyšící žáci-uživatelé českého znakového jazyka**. Nezbytným předpokladem pro efektivní a smysluplné použití pracovních listů je jednak adekvátní osobnostní, sociální, kognitivní, jazyková a komunikační vyspělost žáků (v českém znakovém jazyce a v grafických záznamech, schématech, obrázcích..., příp. českých slovech či krátkých větách), jednak zcela funkční a plnohodnotná komunikace v českém znakovém jazyce mezi žáky navzájem a mezi žáky a učitelem. **Výuka probíhá v psané češtině** (a nejazykových grafických znázorněních) **a v českém znakovém jazyce** (komunikace face-to-face). Koncepce pracovních listů nepočítá ani s procvičováním komunikace (percepce, produkce, interakce) v mluvené češtině, ani s tréninkem odezírání.

Pracovní listy jsou určené žákům spíše nižších ročníků základní školy (dle uvážení učitele je možno použít je i u mladších, příp. starších žáků). V těchto fázích školního vzdělávání se žáci většinou teprve učí funkčně číst a psát. Pracovní listy tuto skutečnost respektují a cíleně s ní pracují: **a) Veškerý text (včetně zadání) je napsán hůlkovým písmem**. Toto písmo je pro děti v této vývojové etapě přístupnější než klasické tištěné písmo, nebo dokonce písmo psací. Autorky neočekávají, že žáci budou umět všechny texty obsažené v pracovních listech samostatně přečíst. Vycházejí však ze zkušenosti, že díky systematickému využívání psané češtiny (zapsané hůlkovým písmem) budou žáci postupně schopni chápat věcný a gramatický význam jed-

notlivých slov a celých sdělení (viz též využití překladu zadání do českého znakového jazyka níže). Jen pro forma podotýkáme, že pokud mluvíme o čtení, máme vždy na mysli čtení tiché, bez doplňování mluveným projevem (protože ten je pro žáky špatně přístupný nebo zcela nepřístupný), prstovou abecedou, pomocnými artikulačními znaky, znaky z českého znakového jazyka či jakýmkoli jinými vizuálně-motorickými doplňky. **b) Pokud mají žáci sami psát, pak jde jen o jednotlivá slova nebo krátké výpovědi** (a je nepodstatné, zda je budou psát hůlkovým, běžným tiskacím, nebo psacím písmem) **či grafické symboly** (např. šipky). Část vlastní jazykové produkce žáků je realizována formou **manipulace s kartičkami s připraveným textem**. **c) U všech cvičení jsou zadání kompletně přeložena do českého znakového jazyka** (překlady jsou přístupné pomocí QR kódů). Toto didaktické řešení umožňuje používat v zadáních sice krátká, ale nikoli nepřírozně formulovaná sdělení, s nimiž se někdy můžeme setkávat v učebnicích cizích jazyků určených začátečníkům, v nichž se nepoužívá zprostředkovací jazyk (český znakový jazyk plní v pracovních listech funkci zprostředkovacího jazyka).

Dovednost pracovat s překlady mezi texty v psané češtině a texty v českém znakovém jazyce (v pracovních listech realizovanými formou videozáznamů) patří k jednomu z klíčových kompetencí všech neslyšících lidí-uživatelů českého znakového jazyka. Tato dovednost má jednak nezastupitelné místo v procesu nabývání vzdělanosti (včetně gramotnosti) neslyšících dětí, jednak je pevnou součástí kultury českých Neslyšících. Proto ji autorky považují za nutnou a integrální součást pracovních listů. Dále se žáci díky nenásilnému vedení k chápání korespondence mezi instrukcemi v češtině (krátkými a napsanými hůlkovým písmem) a jejich překlady do českého znakového jazyka bezděčně učí chápat vztahy mezi jednotlivými sděleními či jejich částmi v těchto dvou jazycích, což postupně mj. vede k porozumění instrukcím v psané češtině. Jakmile žáci začínají rozumět zadáním psaným česky, obvykle překlady do českého znakového jazyka začínají využívat jen pro ujištění se, že instrukcím v češtině rozuměli dobře. Jakmile si jsou jisti, že zadáním v češtině rozumí výborně, zpravidla spontánně upouštějí od zobrazování jejich překladů do českého znakového jazyka.

Každé cvičení v pracovních listech je uvozeno jedním či více **piktogramy**. Ty přinášejí další, tentokrát grafickou formou základní instrukce, jak s cvičeními pracovat, což může žákům pomoci, aby s pracovními listy byli schopni pracovat co nejsamostatněji.

Vedle metodických poznámek pro učitele obsahují některé pracovní listy také **přílohu** s doplňkovými materiály. Jedná se jak o předtiskuté materiály k jednotlivým cvičením, tak o materiály, které se ve cvičeních neobjevují, ale mohou je účinně doplňovat, rozšiřovat či prohlubovat. Materiály jsou provázeny doporučeními, nápady a tipy, jak s nimi pracovat. To vše učitelé zefektivní a zrychlí přípravu na výuku, její realizaci i reflexi.

Jak už bylo řečeno výše, každá učební situace a každý žák vyžadují vlastní, individualizovaný přístup, což se automaticky odráží ve způsobu práce s cvičeními. **Základní pojetí cvičení otevírá mnoho možností pro modifikaci (klidně i velmi výraznou) či gradaci úloh**. Některé z nich jsou navrženy v metodických poznámkách pro učitele k jednotlivým pracovním listům. V žádném případě však nejde o jediné možné či preferované způsoby, jak s cvičeními nakládat. Možností je nekonečná škála, od výběru z individuální x frontální x skupinové x párové organizace práce přes různé způsoby plnění zadání až po vynechání celých cvičení či jejich částí. Přizpůsobení konkrétním potřebám konkrétních aktérů a situaci je plně v kompetenci jednotlivých učitelů, kteří budou s žáky pracovat. Nad rámec základních cvičení obsahují pracovní listy navíc tzv. **bonusová cvičení**, jimiž lze práci s pracovními listy rozšířit, což učitelé nabízí další možnosti individualizace výuky.

Obecně doporučujeme učitelé neprozrazovat, co je správně, a nechat na žácích, aby se ke správným řešením dobrali sami (např. v rámci skupiny). Funkcí učitele by mělo být „jistit žáky z pozadí“, vytvářet jim zázemí, díky němuž budou moci pracovat co nejsamostatněji, a tak k co největšímu množství poznatků, dovedností a kompetencí dojít sami. Filozofie pracovních listů vychází mj. z postoje, že **chyba je aktuální ukazatel toho, co už žák umí a jakým směrem orientovat další učební úsilí**. Mnohé úlohy jsou proto navrženy tak, aby žáci mohli hledat různá řešení, a mnohé úlohy mají možných řešení více. Ruku v ruce s tím jsou žáci podporováni ve vedení **skupinových diskuzí** nad různými řešeními a tím přirozeně motivováni ke kooperaci, argumentaci, obhajobě svých řešení a k akceptaci jiných řešení a pohledů na různé problémy. Tento sociální aspekt výuky je dle autorek pracovních listů velmi podstatný a neměl by být při jakékoli výuce upozadňovaný, při výuce češtiny to platí dvojnásobně.

1. 3 METODICKÝ ÚVOD K PRACOVNÍM LISTŮM PRO ÚROVEŇ A1/A2

Každý pracovní list je sadou obsahující dvě až tři části: 1) vlastní pracovní list pro žáka (**PL – ŽÁK**), 2) metodické poznámky pro učitele k danému pracovnímu listu (**PL – UČITEL**) a 3) přílohu obsahující doplňkové materiály, šablony, hry atd. (**PL – PŘÍLOHA**).

Pedagogická koncepce pracovních listů je vystavěna na dvou základních principech: **a) Co možná největší učební autonomie žáků** (tzn. autorky listů kladly důraz na to, aby každý z žáků mohl pracovat co nejvíce samostatně, bez závislosti na přímém vedení učitelem); **b) Co možná největší individualizace** (tzn. jednotlivá cvičení jsou designována v logickém sledu, avšak s možností některá z nich vynechat nebo modifikovat podle individuálních znalostí, dovedností a zájmů každého z žáků, ale také záměrů učitele, konkrétního složení skupiny žáků, aktuálních časových, materiálních, technických a prostorových podmínek výuky aj.).

V souladu s tím – pokud to je jen trochu možné – ctí jednotlivá cvičení tzv. **pravidlo jedné náročnosti**, tzn. zaměřují se pouze na jednu novou „záležitost“ (znalost, dovednost, aktivitu...). Jinými slovy: Každé z cvičení přibližuje žáka k vytyčeným cílům sice velmi malými, ale právě proto dobře zvládnutelnými krůčky. Adresáty pracovních listů jsou neslyšící žáci-uživatelé českého znakového jazyka, tedy žáci, jejichž vnímání a organizace světa jsou (převážně) vizuální. Proto má **vizuální stránka** v pracovních listech důležitou orientační a zejména velmi významnou didaktickou roli (s využitím tzv. Deaf Gain – na internetu a v dalších zdrojích lze dohledat mnoho odkazů, které tento termín vysvětlují). Vzhledem k uplatnění pravidla jedné náročnosti a důrazu kladenému na vizuální stránku jsou některé pracovní listy na první pohled relativně dlouhé. Délce textu ovšem v žádném případě není přímo úměrná časová náročnost pracovních listů. Navíc není nutné (a dokonce často ani vhodné), aby všichni žáci prošli všemi cvičeními, a to ať už v základní, či v modifikované podobě.

Lingvodidakticky pracovní listy vycházejí z **kontrastu mezi strukturou a fungováním českého znakového jazyka** (tj. jazyka, který žáci ovládají, tzn. v pracovních listech jazyka výchozího) a **češtiny v psané podobě** (tj. jazyka, který se žáci učí, tzn. v pracovních listech jazyka cílového). Pracovní listy jsou proto často zaměřené specificky na ty jevy, jež v českém znakovém jazyce a v psané češtině vypadají a fungují odlišně. V některých případech jsou tyto rozdíly v pracovních listech explicitně demonstrovány formou ukázek v češtině a videoukázek v českém znakovém jazyce. **Čeština, jež se v pracovních listech objevuje** (jak ve vlastních textech a cvičeních, tak v zadáních), **se cíleně co nejvíce přibližuje běžně užívané češtině**. V návaznosti na to se v pracovních listech neobjevují některé prvky charakteristické pro jazykové učebnice či testy, jako je například podtrhávání záporů (např. *Na kterém obrázku není muž?*).

Jak bylo zmíněno, **uživatelé pracovních listů jsou neslyšící žáci-uživatelé českého znakového jazyka**. Nezbytným předpokladem pro efektivní a smysluplné použití pracovních listů je jednak adekvátní osobnostní, sociální, kognitivní, jazyková a komunikační vyspělost žáků (v českém znakovém jazyce a v grafických záznamech, schématech, obrázcích..., v českých slovech a větách), jednak zcela funkční a plnohodnotná komunikace v českém znakovém jazyce mezi žáky navzájem a mezi žáky a učitelem. **Výuka probíhá v psané češtině** (a nejazykových grafických znázorněních) **a v českém znakovém jazyce** (komunikace face-to-face). Koncepce pracovních listů nepočítá ani s procvičováním komunikace (percepce, produkce, interakce) v mluvené češtině, ani s tréninkem odezírání.

Pracovní listy jsou určeny žákům zhruba na přelomu prvního a druhého stupně základní školy (dle uvážení učitele je možno použít je i u mladších, příp. starších žáků). V těchto fázích školního vzdělávání se žáci většinou teprve učí číst a psát funkčně. Zároveň by ale již měli mít jisté kompetence v užívání češtiny v oblasti a) percepce = čtení, b) produkce = psaní, c) interakce = dialogického využívání čtení a psaní i d) mediace = zejména chápání toho, že čeština a český znakový jazyk jsou dva zcela samostatné jazyky, které nelze využívat v jednu chvíli souběžně, ale jednotlivá sdělení lze mezi nimi překládat. Jinak řečeno: V této

úrovni pokročilosti by už žáci měli do jisté míry funkčně a ve svůj prospěch, tzn. k naplňování svých komunikačních záměrů, využívat čtení, psaní a písemnou interakci v češtině. Pracovní listy tuto skutečnost respektují a cíleně s ní pracují: **a) Žáci do pracovních listů píšou spíše krátké výpovědi nebo jednotlivá slova či grafické symboly** (např. šipky). Část vlastní jazykové produkce žáků může být realizována formou **manipulace s kartičkami s připraveným textem**. **b) U všech cvičení jsou zadání kompletně přeložena do českého znakového jazyka** (překlady jsou přístupné pomocí QR kódů). Toto didaktické řešení umožňuje používat v zadáních sice krátká, ale nikoli nepřírozeně formulovaná sdělení, s nimiž se někdy můžeme setkávat v učebnicích cizích jazyků určených mírně pokročilým uživatelům, v nichž se nepoužívá zprostředkovací jazyk (český znakový jazyk plní v pracovních listech funkci zprostředkovacího jazyka).

Dovednost pracovat s překlady mezi texty v psané češtině a texty v českém znakovém jazyce (v pracovních listech realizovanými formou videozáznamů) patří k jedné z klíčových kompetencí všech neslyšících lidí-uživatelů českého znakového jazyka. Tato dovednost má jednak nezastupitelné místo v procesu nabývání vzdělanosti (včetně gramotnosti) neslyšících dětí, jednak je pevnou součástí kultury českých Neslyšících. Proto ji autorky považují za nutnou a integrální součást pracovních listů. Dále se žáci díky nenásilnému vedení k chápání korespondence mezi instrukcemi v češtině a jejich překlady do českého znakového jazyka bezděčně učí chápat vztahy mezi jednotlivými sděleními či jejich částmi v těchto dvou jazycích, což postupně mj. vede k porozumění instrukcím v psané češtině. Jakmile žáci začínají rozumět zadáním psaným česky, obvykle překlady do českého znakového jazyka začínají využívat jen pro ujištění se, že instrukcím v češtině rozuměli dobře. Jakmile si jsou jisti, že zadáním v češtině rozumí výborně, zpravidla spontánně upouštějí od zobrazování jejich překladů do českého znakového jazyka.

Autorky nepracují s tezí, že žáci musí umět vždy zcela samostatně přečíst všechny texty obsažené v pracovních listech a beze zbytku jim porozumět. Vycházejí však z přesvědčení, že díky aktivnímu, systematickému a smysluplnému využívání psané češtiny dochází u žáků k rychlejšímu a úspěšnějšímu učení se češtině. Neboli v pracovních listech nejde ani o „učení o češtině“, ani o „hru na užívání češtiny“, dokonce ani o „pouhou výuku češtiny“. Jde o „žít v češtině“. Ze zkušeností autorek jasně vyplývá, že právě to je efektivní cesta k tomu, aby žáci na základě vlastních pozitivních zážitků dospěli k poznání, že dobrá znalost čtení a psané češtiny je pro jejich život nezbytná. Ba co víc! Díky ní se jim otevírají dveře do mnoha životních sfér.

Má-li se čeština stát běžnou součástí života neslyšících žáků-uživatelů českého znakového jazyka, a nikoli pouze jedním ze školních předmětů, je nutno využívat ji promyšleně ve všech předmětech (resp. ve všech výchovných a vzdělávacích situacích), s kterými se ve škole tyto žáci setkávají. **Principy práce s češtinou představené v těchto pracovních listech lze s úspěchem aplikovat ve všech vyučovaných předmětech** (což ostatně učitelům implicitně ukládá vyhláška MŠMT o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných).

Žáci se učí pouze tehdy, je-li pro ně učení – z jejich subjektivního pohledu – smysluplné. Proto jsou témata v pracovních listech vybírána tak, aby pro žáky bylo motivující s pracovními listy pracovat, tj. zabývají se jevy a skutečnostmi, které žáky obklopují a kterými žijí, včetně témat z oblasti tzv. Deaf Studies. Číst si o významných neslyšících osobnostech a seznamovat se s historií a kulturou komunity Neslyšících je pro neslyšící žáky-uživatele českého znakového jazyka nezbytné. Jen tak lze směřovat k budování jejich zdravého sebevědomí, sebehodnoty, sebepřijetí a osobní identity. A vše spojené s jazykem, kulturou a **specifiky komunity (českých) Neslyšících** pochopitelně souvisí i se sociokulturními kompetencemi žáků v psané a čtené češtině.

Každé cvičení v pracovních listech je uvozeno jedním či více **piktogramy**. Ty přinášejí další, tentokrát grafickou formou základní instrukce, jak s cvičeními pracovat, což může žákům pomoci, aby s pracovními listy byli schopni pracovat co nejsamostatněji.

Vedle metodických poznámek pro učitele obsahují některé pracovní listy také **přílohu** s doplňkovými materiály. Jedná se jak o předtištěné materiály k jednotlivým cvičením, tak o materiály, které se v cvičeních neobjevují, ale mohou je účinně doplňovat, rozšiřovat či prohlubovat. Materiály jsou provázeny doporučeními, nápady a tipy, jak s nimi pracovat. To vše učitelé zefektivní a zrychlí přípravu na výuku, její realizaci i reflexi.

Jak už bylo řečeno výše, každá učební situace a každý žák vyžadují vlastní, individualizovaný přístup, což se automaticky odráží ve způsobu práce s cvičeními. **Základní pojetí cvičení otevírá mnoho možností pro modifikaci (klidně i velmi výraznou) či gradaci úloh.** Některé z nich jsou navrženy v metodických poznámkách pro učitele k jednotlivým pracovním listům. V žádném případě však nejde o jediné možné či preferované způsoby, jak s cvičeními nakládat. Možností je nekonečná škála, od výběru z individuální x frontální x skupinové x párové organizace práce přes různé způsoby plnění zadání až po vynechání celých cvičení či jejich částí. Přizpůsobení konkrétním potřebám konkrétních aktérů a situací je plně v kompetenci jednotlivých učitelů, kteří budou s žáky pracovat. Nad rámec základních cvičení obsahují pracovní listy navíc tzv. **bonusová cvičení**, jimiž lze práci s pracovními listy rozšířit, což učiteli nabízí další možnosti individualizace výuky.

Obecně doporučujeme učitelé neprozrazovat, co je správně, a nechat na žácích, aby se k správným řešením dobrali sami (např. v rámci skupiny). Funkcí učitele by mělo být „jistit žáky z pozadí“, vytvářet jim zázemí, díky němuž budou moci pracovat co nejsamostatněji, a tak k co největšímu množství poznatků, dovedností a kompetencí dojít sami. Filozofie pracovních listů vychází mj. z postoje, že **chyba je aktuální ukazatel toho, co už žák umí a jakým směrem orientovat další učební úsilí.** Mnohé úlohy jsou proto navrženy tak, aby žáci mohli hledat různá řešení, a mnohé úlohy mají možných řešení více. Ruku v ruce s tím jsou žáci podporováni ve vedení **skupinových diskuzí** nad různými řešeními a tím přirozeně motivováni ke kooperaci, argumentaci, obhajobě svých řešení a k akceptaci jiných řešení a pohledů na různé problémy. Tento sociální aspekt výuky je dle autorek pracovních listů velmi podstatný a neměl by být při jakékoli výuce upozadovaný, při výuce češtiny to platí dvojnásobně.

1. 4 METODICKÝ ÚVOD K PRACOVNÍM LISTŮM PRO ÚROVEŇ A2

Každý pracovní list je sadou obsahující dvě až tři části: 1) vlastní pracovní list pro žáka (**PL – ŽÁK**), 2) metodické poznámky pro učitele k danému pracovnímu listu (**PL – UČITEL**) a 3) přílohu obsahující doplňkové materiály, šablony, hry atd. (**PL – PŘÍLOHA**).

Pedagogická koncepce pracovních listů je vystavěna na dvou základních principech: **a) Co možná největší učební autonomie žáků** (tzn. autorky listů kladly důraz na to, aby každý z žáků mohl pracovat co nejvíce samostatně, bez závislosti na přímém vedení učitelem); **b) Co možná největší individualizace** (tzn. jednotlivá cvičení jsou designována v logickém sledu, avšak s možností některá z nich vynechat nebo modifikovat podle individuálních znalostí, dovedností a zájmů každého z žáků, ale také záměrů učitele, konkrétního složení skupiny žáků, aktuálních časových, materiálních, technických a prostorových podmínek výuky aj.).

V souladu s tím – pokud to je jen trochu možné – ctí jednotlivá cvičení tzv. **pravidlo jedné náročnosti**, tzn. zaměřují se pouze na jednu novou „záležitost“ (znalost, dovednost, aktivitu...). Jinými slovy: Každé z cvičení přibližuje žáka k vytyčeným cílům sice velmi malými, ale právě proto dobře zvládnutelnými krůčky. Adresáty pracovních listů jsou neslyšící žáci-uživatelé českého znakového jazyka, tedy žáci, jejichž vnímání a organizace světa jsou (převážně) vizuální. Proto má **vizuální stránka** v pracovních listech důležitou orientační a zejména velmi významnou didaktickou roli (s využitím tzv. Deaf Gain – na internetu a v dalších zdrojích lze dohledat mnoho odkazů, které tento termín vysvětlují). Vzhledem k uplatnění pravidla jedné náročnosti a důrazu kladenému na vizuální stránku jsou některé pracovní listy na první pohled relativně dlouhé. Délce textu ovšem v žádném případě není přímo úměrná časová náročnost pracovních listů. Navíc není nutné (a dokonce často ani vhodné), aby všichni žáci prošli všemi cvičeními, a to ať už v základní, či v modifikované podobě.

Lingvodidakticky pracovní listy vycházejí z **kontrastu mezi strukturou a fungováním českého znakového jazyka** (tj. jazyka, který žáci ovládají, tzn. v pracovních listech jazyka výchozího) a **češtiny v psané podobě** (tj. jazyka, který se žáci učí, tzn. v pracovních listech jazyka cílového). Pracovní listy jsou proto často zaměřené specificky na ty jevy, jež v českém znakovém jazyce a v psané češtině vypadají a fungují odlišně. V některých případech jsou tyto rozdíly v pracovních listech explicitně demonstrovány formou ukázek v češtině a videoukázek v českém znakovém jazyce. **Čeština, jež se v pracovních listech objevuje** (jak ve vlastních textech a cvičeních, tak v zadáních), **se cíleně co nejvíce přibližuje běžně užívané češtině**. V návaznosti na to se v pracovních listech neobjevují některé prvky charakteristické pro jazykové učebnice či testy, jako je například podtrhávání záporů (např. *Na kterém obrázku není muž?*).

Jak bylo zmíněno, **uživatelé pracovních listů jsou neslyšící žáci-uživatelé českého znakového jazyka**. Nezbytným předpokladem pro jejich efektivní a smysluplné použití je jednak adekvátní osobnostní, sociální, kognitivní, jazyková a komunikační vyspělost žáků (v českém znakovém jazyce a v grafických záznamech, schématech, obrázcích..., českých slovech, větách a kratších textech), jednak zcela funkční a plnohodnotná komunikace v českém znakovém jazyce mezi žáky navzájem a mezi žáky a učitelem. **Výuka probíhá v psané češtině** (a nejazykových grafických znázorněních) **a v českém znakovém jazyce** (komunikace face-to-face). Koncepce pracovních listů nepočítá ani s procvičováním komunikace (percepce, produkce, interakce) v mluvené češtině, ani s tréninkem odezírání.

Pracovní listy jsou určeny žákům zhruba na přelomu prvního a druhého stupně základní školy. Dle uvážení učitele je možno použít je i u mladších, příp. starších žáků. V těchto fázích školního vzdělávání by už žáci měli mít jisté kompetence v užívání češtiny v oblasti a) percepce = čtení, b) produkce = psaní, c) interakce = dialogického využívání čtení a psaní i d) mediace = zejména chápání toho, že čeština a český znakový jazyk jsou dva zcela samostatné jazyky, které nelze využívat v jednu chvíli souběžně, ale jednotlivá sdělení lze mezi nimi překládat. Jinak řečeno: V této úrovni pokročilosti by už žáci měli do jisté míry funkčně a ve svůj prospěch, tzn. k naplňování svých komunikačních záměrů, využívat čtení, psaní a písemnou interakci v češtině. Pracovní listy tuto skutečnost respektují a cíleně s ní pracují.

Na rozdíl od pracovních listů určených méně zkušeným uživatelům (psané a čtené) češtiny **pracovní listy pro žáky na úrovni A2 již nevyužívají mediační jazyk (tzn. neobsahují překlady do českého znakového jazyka), veškerá zadání, instrukce k aktivitám, vysvětlení, definice atd. jsou napsány česky.** Autorky nepracují s tezí, že žáci musí umět vždy zcela samostatně přečíst všechny texty obsažené v pracovních listech a beze zbytku jim porozumět. Vycházejí však z přesvědčení, že díky aktivnímu, systematickému a smysluplnému využívání psané češtiny dochází u žáků k rychlejšímu a úspěšnějšímu učení se češtině. Neboli v pracovních listech nejde ani o „učení o češtině“, ani o „hru na užívání češtiny“, dokonce ani o „pouhou výuku češtiny“. Jde o „žít v češtině“. Ze zkušeností autorek jasně vyplývá, že právě to je efektivní cesta k tomu, aby žáci na základě vlastních pozitivních zážitků dospěli k poznání, že dobrá znalost čtené a psané češtiny je pro jejich život nezbytná. Ba co víc! Díky ní se jim otevírají dveře do mnoha životních sfér.

Má-li se čeština stát běžnou součástí života neslyšících žáků-uživatelů českého znakového jazyka, a nikoli pouze jedním ze školních předmětů, je nutno využívat ji promyšleně ve všech předmětech (resp. ve všech výchovných a vzdělávacích situacích), s kterými se ve škole tyto žáci setkávají. **Principy práce s češtinou představené v těchto pracovních listech lze s úspěchem aplikovat ve všech vyučovaných předmětech** (což ostatně učitelům implicitně ukládá vyhláška MŠMT o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných).

Žáci se učí pouze tehdy, je-li pro ně učení – z jejich subjektivního pohledu – smysluplné. Proto jsou témata v pracovních listech vybírána tak, aby pro žáky bylo motivující s pracovními listy pracovat, tj. zabývají se jevy a skutečnostmi, které žáky obklopují a kterými žijí, včetně témat z oblasti tzv. Deaf Studies. Číst si o významných neslyšících osobnostech a seznamovat se s historií a kulturou komunity Neslyšících je pro neslyšící žáky-uživatele českého znakového jazyka nezbytné. Jen tak lze směřovat k budování jejich zdravého sebevědomí, sebehodnoty, sebepřijetí a osobní identity. A vše spojené s jazykem, kulturou a **specifiky komunity (českých) Neslyšících** pochopitelně souvisí i se sociokulturními kompetencemi žáků v psané a čtené češtině.

Každé cvičení v pracovních listech je uvozeno jedním či více **piktogramy**. Ty přinášejí další, tentokrát grafickou formou základní instrukce, jak s cvičeními pracovat, což může žákům pomoci, aby s pracovními listy byli schopni pracovat co nejsamostatněji.

Vedle metodických poznámek pro učitele obsahují některé pracovní listy také přílohu s doplňkovými materiály. Jedná se jak o předtisknuté materiály k jednotlivým cvičením, tak o materiály, které se ve cvičeních neobjevují, ale mohou je účinně doplňovat, rozšiřovat či prohlubovat. Materiály jsou provázeny doporučeními, nápady a tipy, jak s nimi pracovat. To vše učitelé zefektivní a zrychlí přípravu na výuku, její realizaci i reflexi.

Jak už bylo řečeno výše, každá učební situace a každý žák vyžadují vlastní, individualizovaný přístup, což se automaticky odráží ve způsobu práce s cvičeními. **Základní pojetí cvičení otevírá mnoho možností pro modifikaci (klidně i velmi výraznou) či gradaci úloh.** Některé z nich jsou navrženy v metodických poznámkách pro učitele k jednotlivým pracovním listům. V žádném případě však nejde o jediné možné či preferované způsoby, jak s cvičeními nakládat. Možností je nekonečná škála, od výběru z individuální x frontální x skupinové x párové organizace práce přes různé způsoby plnění zadání až po vynechání celých cvičení či jejich částí. Přizpůsobení konkrétním potřebám konkrétních aktérů a situací je plně v kompetenci jednotlivých učitelů, kteří budou s žáky pracovat. Nad rámec základních cvičení obsahují pracovní listy navíc tzv. **bonusová cvičení**, jimiž lze práci s pracovními listy rozšířit, což učitelé nabízí další možnosti individualizace výuky.

Obecně doporučujeme učitelé neprozrazovat, co je správně, a nechat na žácích, aby se ke správným řešením dobrali sami (např. v rámci skupiny). Funkcí učitele by mělo být „jistit žáky z pozadí“, vytvářet jim zázemí, díky němuž budou moci pracovat co nejsamostatněji, a tak k co největšímu množství poznatků, dovedností a kompetencí dojít sami. Filozofie pracovních listů vychází mj. z postoje, že **chyba je aktuální ukazatel toho, co už žák umí a jakým směrem orientovat další učební úsilí.** Mnohé úlohy jsou proto navrženy tak, aby žáci mohli hledat různá řešení a mnohé úlohy mají možných řešení více. Ruku v ruce s tím jsou žáci podporováni ve vedení **skupinových diskuzí** nad různými řešeními a tím přirozeně motivováni ke kooperaci, argumentaci, obhajobě svých řešení a k akceptaci jiných řešení a pohledů na různé problémy. Tento sociální aspekt výuky je dle autorek pracovních listů velmi podstatný a neměl by být při jakékoli výuce upozaďován, při výuce češtiny to platí dvojnásobně.

2 PŘEHLED UŽÍVANÝCH PIKTOGRAMŮ

SLEDUJEME

PŘEMÝŠLÍME

DISKUTUJEME

TVOŘÍME

PIŠEME

SPOLUPRACUJEME

PRACUJEME NAVÍC

BAVÍME SE

PAMATUJEME SI

ČTEME

3 SOUBOR PRACOVNÍCH LISTŮ

VOLÁME NA SPOLUŽÁKY

1

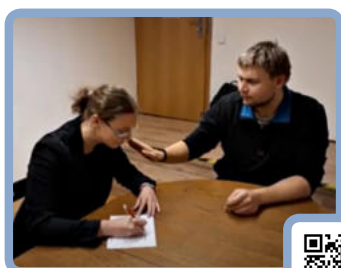

Sociokulturní kompetence

Cvičení 1

PODÍVEJTE SE NA OBRÁZKY A NA VIDEO. PŘEMÝŠLEJTE O NICH.

A. KOLIK OBRÁZKŮ VIDÍTE?

B. CO NA OBRÁZCÍCH VIDÍTE?

A) KDE TO JE?

B) KDO TAM JE?

C) CO DĚLAJÍ LIDÉ NA OBRÁZCÍCH?

C. KE KAŽDÉMU OBRÁZKU PATŘÍ JEDNO VIDEO. KOLIK VIDEÍ UVIDÍTE?

D. JAK VIDEO SPUSTÍTE?

E. CO MYSLÍTE, ŽE NA VIDEÍCH BUDE?

Cvičení 2**POVÍDEJTE SI O TOM, CO VIDÍTE NA OBRÁZCÍCH
A CO JSTE VIDĚLI NA VIDEÍCH VE CVIČENÍ 1.**

A. KOLIK OBRÁZKŮ VIDÍTE? A KOLIK VIDEÍ JSTE VIDĚLI?

B. CO VIDÍTE NA OBRÁZCÍCH? A CO JSTE VIDĚLI NA VIDEÍCH?

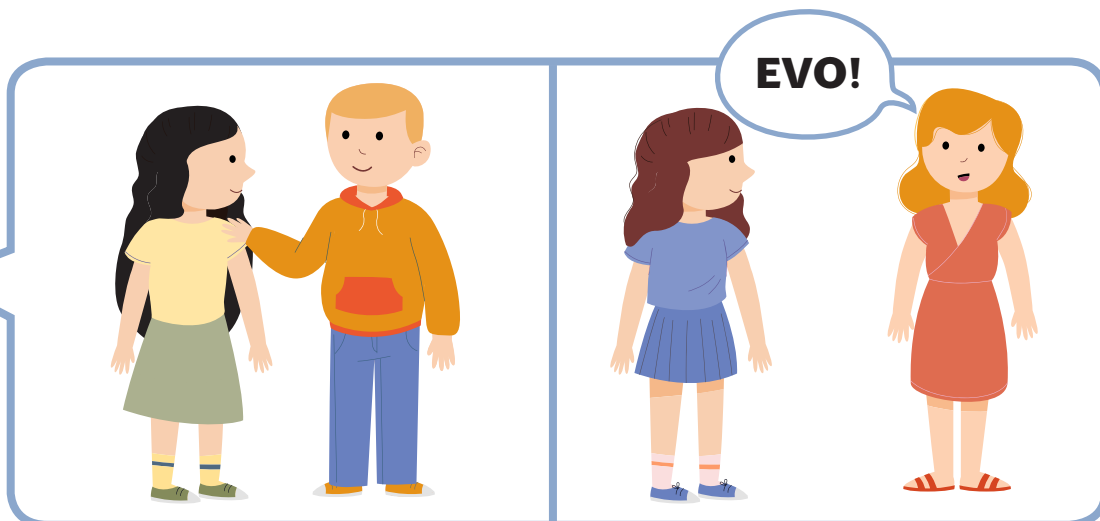
C. CO DĚLAJÍ LIDÉ NA OBRÁZCÍCH? A CO DĚLALI LIDÉ NA VIDEÍCH?

D. CO JE NA OBOU OBRÁZCÍCH STEJNÉ? A CO JE TAM JINÉ?

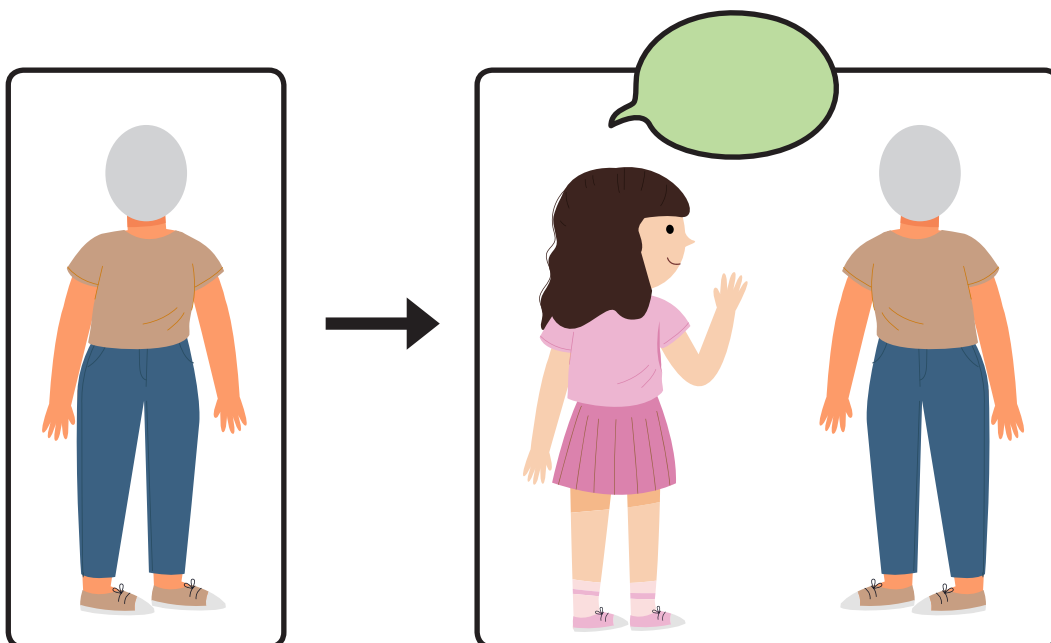
E. CO BYLO STEJNÉ V OBOU VIDEÍCH? A CO TAM BYLO JINÉ?

Cvičení 3

PODÍVEJTE SE NA TYTO DVA OBRÁZKY. V KAŽDÉM JE JEDNO ŠEDÉ MÍSTO.
NA KAŽDÉ ŠEDÉ MÍSTO NALEPTE SVOU FOTKU.

.....

Cvičení 4

U KAŽDÉHO Z OBRÁZKŮ ZE CVIČENÍ 3 JE JEDNO BAREVNÉ MÍSTO.
NA ŽLUTÉ MÍSTO NAPIŠTE SVÉ JMÉNO.

DO NAPIŠTE, JAK NA VÁS VOLAJÍ SPOLUŽÁCI VE TŘÍDĚ.

Cvičení 5

VE CVIČENÍ 3 JE MEZI OBRÁZKY ŠIPKA (). PROČ TAM JE?
CO TATO ŠIPKA ZNAMENÁ?

Cvičení 6

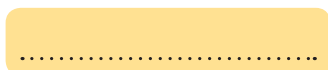
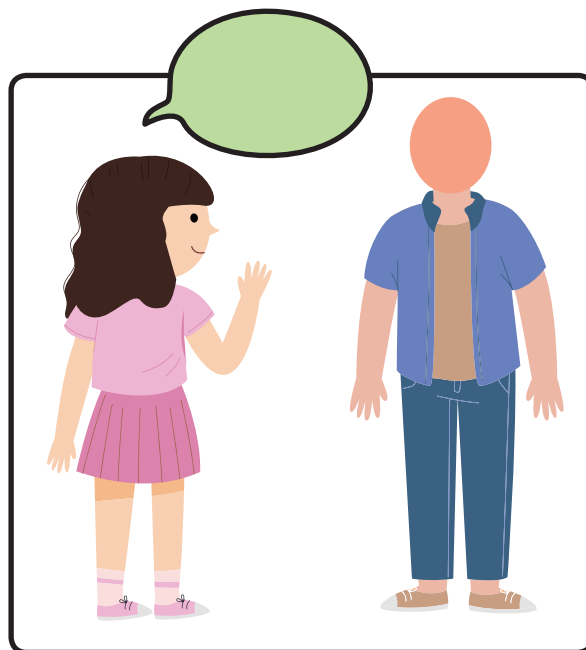
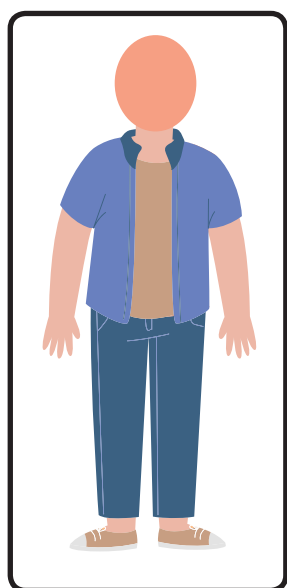
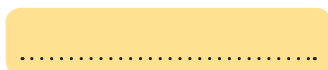
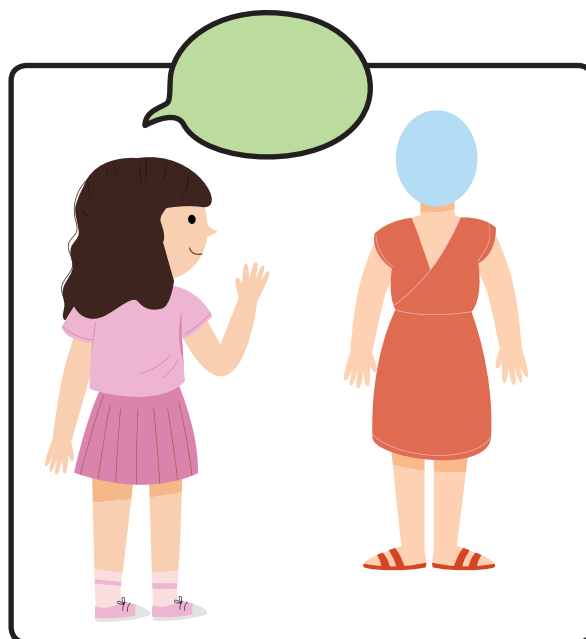
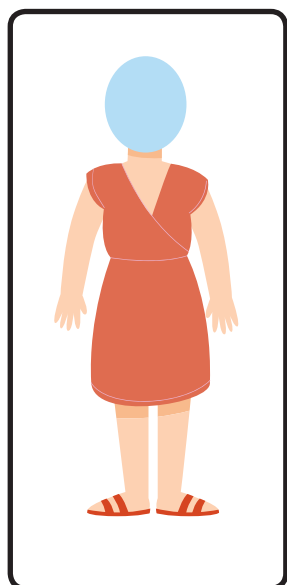
PODÍVEJTE SE, JAK CVIČENÍ 3 UDĚLALI VAŠI SPOLUŽÁCI.
POPROSTE JEDNOHO SPOLUŽÁKA O DVĚ JEHO FOTKY.
PAK POPROSTE O DVĚ FOTKY TAKÉ JEDNU SPOLUŽAČKU.

Cvičení 7

PODÍVEJTE SE NA TYTO ČTYŘI OBRÁZKY.

NA KAŽDÉ **MODRÉ MÍSTO** NALEPTE FOTKU SPOLUŽAČKY A NA KAŽDÉ **ČERVENÉ MÍSTO** NALEPTE FOTKU SPOLUŽÁKA.

Cvičení 8

NA **ŽLUTÁ MÍSTA** VE CVIČENÍ 7 NAPIŠTE JMÉNO SPOLUŽAČKY
A JMÉNO SPOLUŽÁKA NA FOTCE.

Cvičení 9

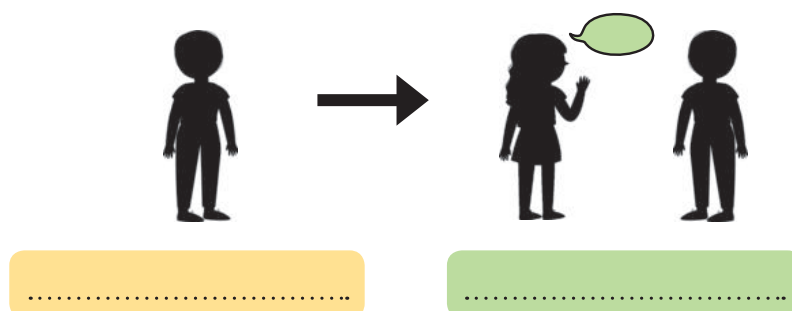
DO VE CVIČENÍ 7 NAPIŠTE, JAK NA TUTO VAŠI SPOLUŽAČKU
A TOHOTO VAŠEHO SPOLUŽÁKA VOLAJÍ DĚTI VE TŘÍDĚ.

Cvičení 10

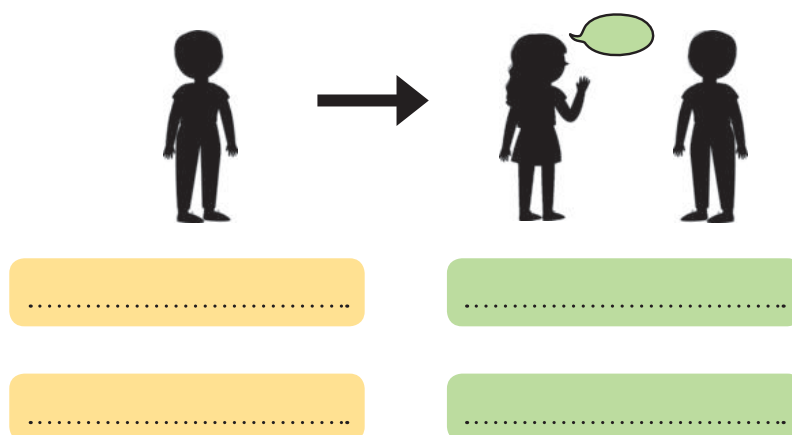
PODÍVEJTE SE, CO JSTE NAPSALI K OBRÁZKŮM VE CVIČENÍ 3.
OPIŠTE TO SEM K NOVÝM OBRÁZKŮM.

Cvičení 11

PODÍVEJTE SE NA JMÉNA U OBRÁZKŮ VE CVIČENÍ 7 A NAPIŠTE JE K NOVÝM
OBRÁZKŮM ZDE VE CVIČENÍ 11.

Cvičení 12

ZKUSTE JMÉNA ZE CVIČENÍ 10 A 11 NAPSAT DO SLOUPEČKŮ.
ZVLÁDNETE TO BEZ OBRÁZKŮ?

.....	→	
.....	→	
.....	→	

Cvičení 13

ZKUSTE DO DOPLNIT JMÉNA A ŠÍPKY Z NABÍDKY.
POVEDE SE VÁM TO?

JANO JIRKO JITKA KUBA → →

KUBA → KUBO

HANA HANO

→ JITKO

JIRKA →

JANA →

KÁJA KÁJO

VOLÁME NA SPOLUŽÁKY

1

Sociokulturní kompetence

Jazyková úroveň: A0/A1

Předpokládaný věk: 1.–3. ročník ZŠ

Téma: Oslovování spolužáků mezi sebou křestními jmény

Časová dotace: Dvě výukové jednotky po cca 45 minutách; lze využít pouze jednu výukovou jednotku dlouhou cca 45 minut (tzn. ukončit práci po cvičení 5), úměrně tomu budou zredukovány i cíle.

Cíle: Cesta k dosažení každého z cílů vede vždy přes vlastní aktivní zkušenost a prožitek žáka, nikoli přes výklad učitele; vzhledem k velkému důrazu, který autorky pracovního listu kladou na individuální přístup učitele ke každému z žáků, budou níže vypsány cíle ve skutečnosti také naplněny – a příp. i nenaplněny – u každého žáka individualizovaně.

Jazykové cíle

1. Žák ví, že v češtině se děti oslovují jinak než v českém znakovém jazyce.
2. Žák ví, jak se děti oslovují v českém znakovém jazyce, a má základní představu (vystavenou na vlastní zkušenosti ze svého bezprostředního školního prostředí), jak se děti oslovují v češtině.
3. Žák umí napsat, jak ostatní děti / spolužáci oslovují křestním jménem jeho samého.
4. Žák umí napsat oslovení alespoň dvou svých spolužáků ve třídě / ve družině / na internátě křestním jménem.
5. Žák umí u sebe a alespoň dvou svých spolužáků spojit křestní jméno napsané v nominativu s křestním jménem totožné osoby napsaným ve vokativu (tj. ve formě oslovení).

Nejazykové cíle

1. Žák ví, že v bublině v komiksu bývá napsáno to, co postava říká (česky).
2. Žák ví, že šipka (→) se v grafickém záznamu myšlenek, skutečností, dějů... může užívat k naznačení vztahu „z něčeho vychází něco jiného“, „něco pokračuje nějak“...
3. Žák umí bubliny v komiksu funkčně využít ve spojení s křestním jménem, tzn. umí do bubliny vložit / napsat oslovení křestním jménem sebe a svých spolužáků.
4. Žák umí funkčně využít šipku pro naznačení vztahu mezi nominativem svého křestního jména / křestního jména svých spolužáků (základ, od kterého šipka vychází) a vokativem daného křestního jména (koncový stav, ke kterému šipka směřuje).
5. Žák ví, že pomocí QR kódu lze spustit videa (takto malé děti nemusí mít svůj telefon, na kterém by šla videa spustit, ale mohou vidět, jak video přes čtečku v telefonu spouští učitel, příp. někteří ze spolužáků).
6. Žák ví, že konkrétní video vždy patří ke konkrétnímu obrázku či textu, vedle kterých se nachází QR kód, kterým lze video spustit.
7. Žák ví, že videa mohou obsahovat „děj“ (viz videa ze cvičení 1) nebo sdělení v českém znakovém jazyce (viz překlady zadání z češtiny do českého znakového jazyka).
8. Žák (byť i jen intuitivně) chápe, že zadání v češtině a v českém znakovém jazyce obsahují totožné informace.
9. Žák intuitivně chápe, jak fungují filmové titulky (viz video ze cvičení 1).

Pomůcky k pracovnímu listu

Pro každého žáka

- jednostranný barevný výtisk všech listů ve formátu A4 (barvy mají v pracovním listě významnou pedagogickou a orientační funkci, proto je v případě černobílého tisku potřeba žákům nějakým způsobem zprostředkovat barvu originálně barevných míst),
- psací potřeby (obyčejná tužka nebo psací pero), příp. pastelky,
- nůžky,
- lepidlo,
- své průkazové fotografie v klasickém formátu (počet závisí na aktivitách, které pro jednotlivé žáky učitel vybere; všichni žáci budou potřebovat min. dvě své fotografie),
- příp. mobilní telefon se čtečkou QR kódů,
- příp. desky s eurofoliemi (vzhledem k tomu, že pracovní list má více částí, a navíc může být doplněn ještě dalšími materiály, např. z dokumentu PL 1 – PŘÍLOHA, doporučujeme, aby učitel pomohl žákům vést jejich osobní desky s jednotlivými pracovními listy v eurofoliích).

Pro učitele

- adekvátní počet jednostranných barevných výtisků dokumentu PL 1 – PŘÍLOHA ve formátu A4 (nebo jeho částí), nejlépe na tvrdém papíře; dokument PL 1 – PŘÍLOHA obsahuje podklady pro modifikaci některých cvičení či pro jejich rozšíření nebo doplnění, využití těchto aktivit není nutné, ale může učiteli významně a účinně pomoci individualizovat pracovní list s respektem k potřebám každého z žáků; dále dokument PL 1 – PŘÍLOHA obsahuje materiály a hry, jež se nevážou k jednotlivým cvičením a učitel je může využít jako doplněk pro práci s celým pracovním listem,
- příp. počítač s PDF verzí pracovního listu,
- příp. projektor pro společné promítání pracovního listu a / nebo spuštění videí.

Metodický úvod k pracovnímu listu

Tento pracovní list je určen pro žáky na začátku školní docházky. K jeho koncepci a obecným doporučením pro práci s ním proto doporučujeme nejprve pročíst Metodický úvod k pracovním listům pro úroveň A0/A1 (<https://digifolio.rvp.cz/artefact/file/download.php?file=107917&view=25215&view=25215>)

Tématem tohoto pracovního listu je **oslovování dětí/spolužáků**. Téma bylo stanoveno takto úzce ze dvou důvodů: **a) Oslovování spolužáků je pro žáka dostatečně jazykově a komunikačně přehlednou situací** (nemusí řešit, koho oslovit křestním jménem, koho oslovit příjmením, koho oslovit *paní učitelko, tati* atd.), **a tudíž je pro něj relativně snadno uchopitelné; b) Prostředí školy/třídy/družiny/internátu bylo zvoleno také proto, že se s ním na začátku své školní docházky musí každý žák seznámit a naučit se v něm orientovat a komunikovat.**

Předpokládáme, že žáci, kteří budou s pracovním listem pracovat, mají již vybudovanou jistou představu o oslovování křestním jménem v rámci své rodiny. Z této znalosti může učitel při práci s pracovním listem vycházet a navazovat na ni. Jen je potřeba pamatovat na to, že v rodině je oslovování křestním jménem mnohem méně přehledné: často zahrnuje různé zdvořilosti a familiarismy, odvíjí se i od zvyků v užší/širší rodině, odráží složení rodiny (rodiče, prarodiče, rozvedené rodiny, patchworkové rodiny...). **Vhodným předpokladem pro práci učitele s pracovním listem je tudíž celkem důkladná znalost rodinného zázemí každého z žáků.**

Z gramatického hlediska se v pracovním listu jedná o tvary nominativu a vokativu křestních jmen. Nejde však o pracovní list zaměřený na gramatiku, nýbrž o **pracovní list cílící na sociokulturní kompetence, tzn. na „vhodné užívání jazyka v určitých společenských situacích“**. Nadto je určen pro žáky, kteří mají minimální, příp. až zcela nulové znalosti (psané) **češtiny**. Proto v něm žáci pracují s těmi variantami křestních jmen, které jsou jim a jejich spolužákům blízké. To znamená, že **není podstatné, zda se spolužák jmenuje Josef, ale to, že si říká Pepa** a blízcí ho oslovují **Pepo** (obdobně *Vašek – Vašku, Zuza – Zuzi, Andy – Andy, Verča – Veru, Ivo – Ivo* aj.). Stejně tak není důležité, že ve tvarech nominativů a vokativů jmen spolužáků, kteří konkrétního žáka obklopují, nemusí být pozorovatelné žádné „jazykové zákonitosti“ (srov. *Pepa – Pepo, Vašek – Vašku, Zuza – Zuzi, Andy – Andy, Verča – Veru, Ivo – Ivo* aj.). A to proto, že předmětem pracovního listu není naučit žáky tvořit z nominativů vokativy, ale to, **aby se naučili vhodně a správně česky oslovovat děti/spolužáky, se kterými se ve škole/družině/internátě nejčastěji setkávají**. V této fázi jde u většiny žáků o čistě mechanickou záležitost. **Základní tvar svého křestního jména (resp. jeho grafickou podobu) a jmen spolužáků i k nim náležející oslovení si musí (vizuálně) zapamatovat** (a to platí i u bonusového cvičení 13).

Počet dětí, s jejichž křestními jmény (v nominativu a/nebo ve vokativu a v různých úrovních obtížnosti) bude umět žák zacházet, závisí na organizaci dané školy/třídy/družiny/internátu. Jde o to **vytvořit uzavřený soubor žákovi situačně blízkých křestních jmen, u nichž se mechanicky naučí poznávat, příp. i psát jeden tvar nominativu a příslušný tvar vokativu, budou mu jasné (byť třeba jen intuitivně) vztahy mezi těmito dvěma jazykovými jednotkami a bude je umět** (byť třeba jen ve formě přiřazování kartiček) **funkčně použít**. Dále je důležité směřovat k vytvoření myšlenkového stereotypu, který povede k tomu, že žák bude v budoucnosti sám aktivně zjišťovat, jak se „nové děti“ oslovují křestním jménem a/nebo bude rozumět jejich oslovením, a/nebo je bude dokonce zkoušet sám **aktivně vytvářet**.

Metodické poznámky k jednotlivým cvičením

CVIČENÍ 1

PODÍVEJTE SE NA OBRÁZKY A NA VIDEO. PŘEMÝŠLEJTE O NICH.

Cílem cvičení je jednak uvedení do tématu pracovního listu, jednak – a to je z dlouhodobého hlediska mnohem důležitější – postupné získávání rutiny ve čtení textů, včetně textů typu „kapitola z učebnice“. Při pravidelném aplikování postupu naznačeného v zadání tohoto cvičení učitel pozvolna dosáhne toho, že žáci jakýkoli text nezačnou bezhlavě číst, aniž by si ho předtím celý prohlédli a přemýšleli o jeho struktuře, cíli, funkci použitých obrázků aj.

Cvičení lze organizačně pojmut různě. Nejčastěji zřejmě půjde o diskusi v českém znakovém jazyce. Cílem je, aby žáci pokud možno co nejvíce sami (za vhodného a decentního navádění učitelem) došli k závěru, že ke každému obrázku patří jeden QR kód a každý QR kód umožňuje přehrát video. Dále že video bude zřejmě mít nějakou spojitost s obrázkem, vedle kterého je umístěn QR kód (vodítkem jsou mj. barvy rámečků okolo obrázků a QR kódů s příslušnými videy). Jsou-li tedy v pracovním listu dva obrázky, měli by žáci dospět k závěru, že pravděpodobně uvidí dvě videa. Je možné, že se dále budou správně domnívat, že na obrázcích a videích, která patří k sobě, budou stejní aktéři děje a půjde o dvojí ztvárnění jednoho a téhož.

Na videu vztahujícímu se ke scéně v mluvené češtině je mluvený projev (EVO!) simultánně **zobrazen pomocí titulků**. Sledování audiovizuálních pořadů s titulky patří k jednomu z klíčových kompetencí neslyšících lidí. Proto autorky pracovního listu považují za důležité pracovat s nimi od samých počátků školního vzdělávání a postupně žáky vést k nabývání takových kompetencí, které jim umožní získávat touto cestou velkou část informací nezbytných pro celoživotní mimoinstitucionální vzdělávání, a tím i pro život jako takový.

V zadání cvičení se však vyskytují také QR kódy s jinou funkcí: Stejně jako u obrázků platí, že QR kódy mají něco společného s texty, vedle kterých jsou umístěny. Na rozdíl od obrázků ale přinášejí **překlady (psaných) sdělení v češtině do českého znakového jazyka**. To znamená, že psaný text a video přinášejí stejnou informaci, ale každý v jiném jazyce: psaný text v češtině, video v českém znakovém jazyce. Doporučujeme posečkat, až na tuto skutečnost upozorní některý z žáků. Pokud to žádného z žáků nenapadne a učitel nemá žádný speciální důvod se u této skutečnosti pozastavovat, doporučujeme počkat na nějakou jinou příležitost (jiný pracovní list) – buď žáci ještě nedospěli do stádia, kdy je tato záležitost zajímavá, nebo jsou pro ně jiné detaily spojené s pracovním listem atraktivnější, a není proto vhodné snažit se násilně přenášet jejich pozornost a zaujetí jiným směrem. V té souvislosti je vhodné podotknout, že během práce s pracovním listem může učitel s videy s překlady do českého znakového jazyka pracovat dle svého uvážení. Překlady jsou jemu i žákům k dispozici a je žádoucí, aby se je žáci postupně učili používat. Metodika postupného nabývání této kompetence je zcela v rukou učitele.

CVIČENÍ 2

POVÍDEJTE SI O TOM, CO VIDÍTE NA OBRÁZČÍCH A CO JSTE VIDĚLI NA VIDEÍCH VE CVIČENÍ 1.

Cvičení lze opět organizačně pojmut různě. Není nutno, aby šlo vždy o pravděpodobně nejpoužívanější postup – diskusi v českém znakovém jazyce. Žáci mohou např. situaci zdramatizovat (přehrát) nebo nakreslit (každý sám nebo ve dvojici). Cílem je, aby žáci pokud možno co nejvíce sami (za vhodného a citlivého vedení učitelem) došli k závěru, že na obou obrázcích a videích šlo o situaci **oslovení**. Dále že v češtině a v českém znakovém jazyce vypadá oslovení rozdílně: poklepání na rameno × oslovení jménem (zatím není důležité, že při oslovení má křestní jméno jiný tvar, než je tvar základní / nominativ, který žáci pravděpodobně už znají).

Na konci cvičení se lze zaměřit na to, zda se závěry, k nimž žáci dospěli, shodují s pravidlem v infoboxu umístěném v PL 1 – ŽÁK za cvičením 2, nebo ne. Učitel by měl empaticky žáky vést k tomu, že sami nakonec zjistí, že jejich poznání vzešlá ze cvičení 1 a 2 se s pravidlem v infoboxu shodují.

CVIČENÍ 3

PODÍVEJTE SE NA TYTO DVA OBRÁZKY. V KAŽDÉM JE JEDNO ŠEDÉ MÍSTO. NA KAŽDÉ ŠEDÉ MÍSTO NALEPTE SVOU FOTKU.

V tomto cvičení je důležité, že žák má k dispozici dvě své totožné fotografie. Každou z nich nalepí do jiného obrázku, ale ke stejné postavě, a to přestože stejná postava má v každém z obrázků jinou komunikační funkci (jak žák zjistí v zápatí ve cvičení 4). Z toho posléze (byť ne explicitně) vyvodí, že tvar nominativu a vokativu reprezentují jednu a tutéž osobu (věcný obsah zůstává stejný), ačkoli formálně vypadají jinak: tzn. každé ze slov vypadá graficky jinak. V této fázi většina žáků dokáže intuitivně analyzovat, že část obou tvarů jednoho a téhož křestního jména je stejná (kořen) a tvary se liší jen „písmenky na konci“ (koncovkami); explicitně si tuto znalost budou žáci teprve postupně osvojovat a v žádném případě by na ni neměla být soustředěna pozornost při práci s tímto pracovním listem.

U cvičení 4 musí mít učitel na paměti, že u některých jmen mohou být tvary nominativu a vokativu shodné (*Ivo – Ivo, Lili – Lili, Andy – Andy, Mary – Mary* aj.). To znamená, že žák s takovým jménem to, že tvary nominativu a vokativu bývají v češtině většinou odlišné, nezjistí. To ale vůbec nevadí, protože na to případně přijde ve cvičení 6 a v cvičeních následujících (bude-li s nimi žák pracovat).

V dokumentu PL 1 – PŘÍLOHA jsou k tomuto cvičení k dispozici stejné obrázky jako v PL 1 – ŽÁK. Učitel může jednotlivé prvky obrázku také rozstříhat a pak s žáky pracovat s kartičkami.

CVIČENÍ 4

U KAŽDÉHO Z OBRÁZKŮ ZE CVIČENÍ 3 JE JEDNO BAREVNÉ MÍSTO. NA ŽLUTÉ MÍSTO NAPIŠTE SVÉ JMÉNO. DO NAPIŠTE, JAK NA VÁS VOLAJÍ SPOLUŽÁCI VE TŘÍDĚ.

Jak jsme upozornili výše, u každého žáka pracujeme s jedním tvarem křestního jména (např. *Maruška*). Vycházíme z předpokladu, že žáci znají své jméno (např. *Maruška*) a příp. i tvar, kterým na ně blízcí volají (např. *Maruš*). Je možné, že v jedné třídě budou dva žáci stejného jména. Vždy se držíme té varianty jména, na kterou je daný žák zvyklý. V praxi to může znamenat, že ve třídě máme dva *Jany*, ale pro děti je to *Jenda* (voláme *Jendo*) a *Honzík* (voláme *Honzíku*), nebo *Karla* zvaného *Kája* (voláme *Kájo*) a *Karolínu* označovanou též *Kája* (voláme také *Kájo*). Dokud na tuto skutečnost některý z žáků sám neupozorní, doporučujeme učitelům nerozvádět ji. U této zajímavosti se ale můžeme zastavit v pokročilejších fázích práce s pracovním listem nebo v jejím závěru (se všemi nebo jen s některými žáky).

Velmi snadno se může stát, že žáci (nebo někteří z nich) nebudou nominativ a/nebo vokativ svého jména umět napsat. Zde můžeme využít jednodušší varianty realizace cvičení: Místo psaní žáci do žlutého a/nebo do zeleného místa nalepí kartičku se správným tvarem svého jména – tuto možnost je výhodné použít, pokud žák své jméno (jeho nominativ a/nebo vokativ) pozná napsané, ale sám ho ještě neumí napsat. Pro ještě větší zjednodušení je možné kartičky barevně a/nebo tvarově sladit s místy, kam se mají nalepit (žlutá a zelená kartička/bublina). Podle kompetencí konkrétních žáků lze kombinovat psaní a bílé/barevné kartičky/bublíny. Nutností v takovém případě je, aby učitel pro žáky potřebné kartičky/bublíny předem připravil. Můžeme k tomu využít šablony z PL 1 – PŘÍLOHA, konkrétně ze cvičení 3 + 4 a 7. Šablony je možno různě rozstříhat a tím si vytvořit „kartičky na míru“. Je také možné o spolupráci požádat rodiče a přípravu kartiček/bublin (prázdných či vyplněných) žákům předem zadat jako domácí práci.

Pokud začínáme jednoduššími variantami, většinou postupně projdeme „od nejjednoduššího k nejsložitějšímu“, tj. od barevných kartiček/bublin s napsanými příslušnými tvary křestních jmen k samostatnému psaní obou tvarů křestního jména (tzn. jedno cvičení můžeme provádět opakovaně, ale se zvyšující se gradací náročnosti jednotlivých kroků). Není to ale nezbytně nutné – záleží na individuálních okolnostech a cílech učitele.

Metodická poznámka: V případě, že by se žáci ve třídě/škole pohybovali výlučně mezi spolužáky a pedagogy komunikujícími českým znakovým jazykem, bylo by zadání cvičení v podstatě nesmyslné: v takovém případě by spolužáci na žáka nevolali českým jménem, ale používali by pro oslovení postupy typické pro český znakový jazyk (srov. cvičení 1 a 2). V tom případě by učitel musel zadání nějak dovysvětlit či upravit tak, aby bylo ve shodě se zkušenostmi žáků (např. *„Jak na tebe volají děti, které neumí český znakový jazyk, třeba když si hrajete na hřišti?“*).

Toto cvičení je úvodním cvičením z řady cvičení, která na sebe navazují a postupně vyžadují větší a větší míru abstrakce, a to cvičení 4 → cvičení 10 + 11 → cvičení 12.

CVIČENÍ 5

VE CVIČENÍ 3 JE MEZI OBRÁZKY ŠIPKA (→). PROČ TAM JE? CO TATO ŠIPKA ZNAMENÁ?

Tak jako v celém pracovním listě, i zde je důležité, aby se učitel upozadil a snažil se nenásilně žáky navádět k tomu, aby sami zformulovali myšlenku, že šipka znázorňuje nějaký proces (od prvního obrázku k druhému) nebo změnu (opět od prvního obrázku k druhému), neboli „z něčeho vychází něco jiného“, „něco pokračuje nějak“... Zároveň je třeba mít stále na paměti, že žáci se teprve učí číst a psát. Proto nemusí mít zautomatizované, že v naší kultuře čteme a píšeme zleva doprava. V některých případech jim tato neznalost může komplikovat hledání správného řešení cvičení.

Tímto cvičením lze práci s pracovním listem ukončit. Pokud se rozhodneme pokračovat, bude každý žák k další práci potřebovat další min. čtyři fotografie sama sebe (jejichž zajištění je vhodné řešit např. přinesením v rámci domácího úkolu nebo tiskem předem ve škole).

Další alternativou je vynechat cvičení 6, 7, 8, 9, rovnou přeskocit na cvičení 10 a tím práci s pracovním listem ukončit, příp. využít ještě bonusové cvičení 13 na konci pracovního listu.

Další možnou alternativou je pokračovat ve cvičeních dále na ose cvičení 4 → cvičení 10 + 11 → cvičení 12 (více viz cvičení 4).

CVIČENÍ 6

PODÍVEJTE SE, JAK CVIČENÍ 3 UDĚLALI VAŠI SPOLUŽÁCI. POPROSTE JEDNOHO SPOLUŽÁKA O DVĚ JEHO FOTKY. PAK POPROSTE O DVĚ FOTKY TAKÉ JEDNU SPOLUŽÁČKU.

Toto cvičení je nezbytným krokem k cvičení 7: Žáci jednak získají fotografie svých spolužáků, se kterými budou ve cvičení 7 pracovat, jednak – a to je důležitější – zjistí (buď sami, nebo díky nenásilnému „postrčení“ učitelem), jak spolužáci vypracovali cvičení 4 (jehož pevnou součástí je cvičení 3). Znalost, kterou takto získají, bude nezbytná – bez ní nelze cvičení 7 úspěšně vypracovat. Jinými slovy: Ve cvičení 4 jsme stavěli na znalostech, které má každé dítě o svém křestním jméně (v nominativu a/nebo ve vokativu). Ve cvičení 7 využijeme toho, že každý z žáků může opsat nominativ a vokativ křestního jména spolužáků. Cvičení 6 má žáky vést k tomu, aby se spolužáky záměrně spolupracovali. Ve cvičení 7 žáci pochopí, že díky této spolupráci jsou schopni splnit úlohy, na které by sami nestačili (je poměrně málo pravděpodobné, že by žáci v této fázi své vzdělávací cesty byli schopni sami od sebe napsat nominativy

a vokativy křestních jmen alespoň dvou svých spolužáků). Doporučujeme, aby učitel tomuto kooperačnímu aspektu cvičení přikládal náležitou důležitost a přirozeně ho podporoval a posiloval.

Alternativou je cvičení 6, 7, 8, 9 vynechat a rovnou přeskočit na cvičení 10 a tím práci s pracovním listem ukončit, příp. využít ještě bonusové cvičení 13 na konci pracovního listu.

CVIČENÍ 7

PODÍVEJTE SE NA TYTO ČTYŘI OBRÁZKY. NA KAŽDÉ MODRÉ MÍSTO NALEPTE FOTKU SPOLUŽAČKY A NA KAŽDÉ ČERVENÉ MÍSTO NALEPTE FOTKU SPOLUŽÁKA.

Metodická doporučení k tomuto cvičení jsou uvedena u cvičení 6. Dále doporučujeme využít metodické principy popsané ve cvičení 4, s nimiž má cvičení 7 mnoho podobného. Dle situace je možno pracovat s fotografiemi a jmény více spolužáků než dvou – v tom případě je možné využít PL 1 – PŘÍLOHA, kde jsou k dispozici prázdné obrázky z cvičení 3 + 4 a 7.

Alternativou je cvičení 6, 7, 8, 9 vynechat a rovnou přeskočit na cvičení 10 a tím práci s pracovním listem ukončit, příp. využít ještě bonusové cvičení 13 na konci pracovního listu.

CVIČENÍ 8

NA ŽLUTÁ MÍSTA VE CVIČENÍ 7 NAPIŠTE JMÉNO SPOLUŽAČKY A JMÉNO SPOLUŽÁKA NA FOTCE.

Viz cvičení 7, resp. cvičení 4 a 6.

Alternativou je cvičení 6, 7, 8, 9 vynechat a rovnou přeskočit na cvičení 10 a tím práci s pracovním listem ukončit, příp. využít ještě bonusové cvičení 13 na konci pracovního listu.

CVIČENÍ 9

DO VE CVIČENÍ 7 NAPIŠTE, JAK NA TUTO VAŠI SPOLUŽAČKU A TOHOTO VAŠEHO SPOLUŽÁKA VOLAJÍ DĚTI VE TŘÍDĚ.

Viz cvičení 7, resp. cvičení 4 a 6.

Alternativou je cvičení 6, 7, 8, 9 vynechat a rovnou přeskočit na cvičení 10 a tím práci s pracovním listem ukončit, příp. využít ještě bonusové cvičení 13 na konci pracovního listu.

CVIČENÍ 10

PODÍVEJTE SE, CO JSTE NAPSALI K OBRÁZKŮM VE CVIČENÍ 3. OPIŠTE TO SEM K NOVÝM OBRÁZKŮM.

Funkcí tohoto cvičení je převést žáky od psaní do obrázků (a v nich do žlutého obdélníčku nebo do zelené bubliny) k psaní slov do řádků. Jde o další stupeň abstrakce na ose cvičení 4 → cvičení 10 + 11 → cvičení 12. Tato abstrakce může být pro žáky poměrně náročná, ale měla by být zvládnutelná, a to díky grafické a barevné navigaci: Žáci vidí velmi podobné obrázky jako ve cvičení 3 a 4 (= známé, již zvládnuté), vědí, co do nich ve cvičení 4 napsali, ale také vidí, že do tak malých obrázků se nedá psát. K psaní ale mohou využít linek, které jsou pod obrázky, a zde jsou pro ně silným vodítkem barvy, jimiž jsou řádky podbarveny.

Cvičení lze modifikovat např. využitím kartiček – obdobně jak bylo popsáno v cvičení 4 a 3.

V PL 1 – PŘÍLOHA jsou k tomuto cvičení k dispozici prázdné obrázky shodující se s obrázky v PL 1 – ŽÁK.

CVIČENÍ 11**PODÍVEJTE SE NA JMÉNA U OBRÁZKŮ VE CVIČENÍ 7 A NAPIŠTE JE K NOVÝM OBRÁZKŮM ZDE VE CVIČENÍ 11.**

Viz cvičení 10. Kromě žlutého a zeleného podbarvení jsou pro žáky užitečným vodítkem počet, umístění a grafické členění řádků pro psaní.

V PL 1 – PŘÍLOHA jsou k tomuto cvičení k dispozici prázdné obrázky shodující se s obrázky v PL 1 – ŽÁK.

CVIČENÍ 12**ZKUSTE JMÉNA ZE CVIČENÍ 10 A 11 NAPSAT DO SLOUPEČKŮ. ZVLÁDNETE TO BEZ OBRÁZKŮ?**

Jde o další stupeň abstrakce na ose cvičení 4 → cvičení 10 + 11 → cvičení 12. Žáci navíc musí spojit výstupy z cvičení 10 a 11, což úlohu ještě dále ztěžuje. Domníváme se však, že počet, umístění, grafické členění a podbarvení řádků pro psaní je pro většinu žáků dostatečně silným vodítkem k úspěšnému zvládnutí tohoto úkolu.

Dle situace je možno pracovat s fotografiemi a jmény více než dvou spolužáků – v tom případě je možné využít PL 1 – PŘÍLOHA, kde jsou k tomuto cvičení k dispozici prázdné řádky shodující se s řádky v PL 1 – ŽÁK.

CVIČENÍ 13**ZKUSTE DO DOPLNIT JMÉNA A ŠIPKY Z NABÍDKY. POVEDE SE VÁM TO?**

V tomto bonusovém cvičení žáci poprvé pracují s nominativy a vokativy jmen, jež nepatří spolužákům (pokud se některá jména z tohoto cvičení vyskytla i mezi jmény spolužáků, s nimiž žáci pracovali v předcházejících cvičeních, bude cvičení pro žáky jednodušší). Pro žáky jde o zcela novou situaci. Je ale nutným krokem k postupnému poznávání, že jazyková a komunikační pravidla platí univerzálně, i mimo okruh žákům blízkých osob, prostředí, situací...

Vysoká obsahová náročnost cvičení je proto záměrně vyvažována prvky, které žákům plnění cvičení usnadňují: a) žáci pracují v grafickém, resp. myšlenkovém schématu, které je pro ně díky předcházejícím cvičením už velmi dobře známé; b) žáci nemusí sami nic vymýšlet, pracují s uzavřeným souborem možností; c) žáci sami nic nepíší, pouze přiřazují; d) jména, se kterými žáci v tomto cvičení pracují, patří k jednomu deklinačnímu vzoru (nominativ s koncovkou *-a* → vokativ s koncovkou *-o*), pokud si tohoto jevu žáci všimnou, významně jim to ve vypracovávání cvičení může pomoci.

Cvičení lze různě modifikovat a tím snižovat či naopak zvyšovat jeho náročnost. Snižování náročnosti lze dosáhnout např. snížením počtu řádků, které mají žáci doplnit, redukcí typů doplnění, s nimiž žáci pracují (nejjednodušší je doplňování šipky), vybarvením příslušných kartiček a/nebo míst, kam se mají kartičky doplnit, žlutou a zelenou barvou či zvýrazněním kořenů jmen, s nimiž žáci ve cvičení pracují (zde ale doporučujeme postupovat velmi obezřetně, viz metodické pokyny ke cvičení 3). Zvýšit náročnost cvičení lze např. rozšířením cvičení o další jména. Zde upozorňujeme na to, že učitel by měl postupovat velmi promyšleně a vzít v úvahu nejen fakt, že zdaleka ne všechna u nás užívaná jména se skloňují podle deklinačního paradigmatu nominativ s koncovkou *-a* → vokativ s koncovkou *-o*, ale i další skutečnosti zmiňované výše, a příp. i tvarovou homonymii typu *Ivo* – *Ivo*, *Iva* – *Ivo*.

V PL 1 – PŘÍLOHA jsou k tomuto cvičení k dispozici prázdné šablony shodující se se šablonami v PL 1 – ŽÁK. Dále je zde k dispozici šablona s prázdnými řádky, do které mohou žáci text (tj. oba sloupce a mezi nimi šipky) přepsat. Následně mohou žáci celý napsaný text vlepít do svého PL 1 – ŽÁK napravo od vytištěného textu, do kterého doplňovali slova a šipky z nápovědy.

Klíč k vybraným cvičením

Cvičení 1 Dva obrázky, dvě videa. Na obou obrázcích jsou dva lidé (jednou muž a žena, jednou dvě ženy), vždy sedí v nějaké kanceláři nebo třídě u stolu a žena vlevo něco píše, nějak spolu komunikují, na obrázku vlevo muž klepe ženě na rameno (chce ji oslovit?), u obrázku vpravo je žlutý titulek „EVO!“ Video lze spustit pomocí QR kódu, na který zaměříme displej mobilního telefonu (mobilní telefon musí obsahovat vhodný software).

Cvičení 2 Shody: Komunikační situace, místnost, stůl a rozmístění lidí u stolu.

Rozdíl: Jednou spolu komunikují žena a muž, jednou dvě ženy. Na jednom videu spolu zobrazení lidé komunikují českým znakovým jazykem, na druhém videu mluvenou češtinou (my vidíme titulek „EVO!“). Když slyší lidé komunikují v mluvené češtině, tak se nemusí vidět – jakmile něco slyší (v tomto případě paní Eva slyšela své jméno), tak se otočí (= když na někoho slyší lidé volají, oslovený člověk to slyší, a proto se otočí na mluvčího). Když spolu komunikují dva lidé v českém znakovém jazyce, tak na sebe „volají“ jinými způsoby než slyší lidé v mluvené češtině. Jeden ze způsobů jsme viděli na videu k obrázku vlevo, a to poklepání na rameno – když muž poklepal ženě na rameno, podívala se na něj: je to obdoba toho, když slyší žena na videu k obrázku vpravo řekla „EVO!“ a druhá žena (= Eva) se otočila a podívala se na ženu, která ji oslovila.

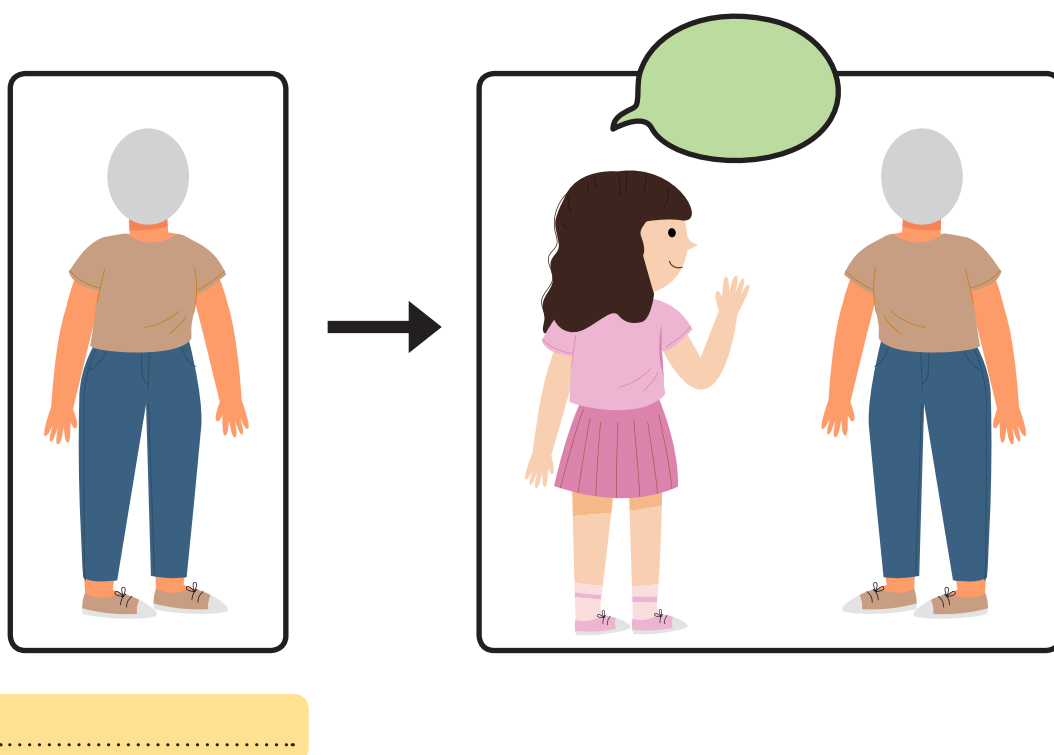
Cvičení 13

<i>KUBA</i>	→	KUBO
HANA	→	HANO
<i>JITKA</i>	→	JITKO
JIRKA	→	<i>JIRKO</i>
JANA	→	<i>JANO</i>
KÁJA	→	KÁJO

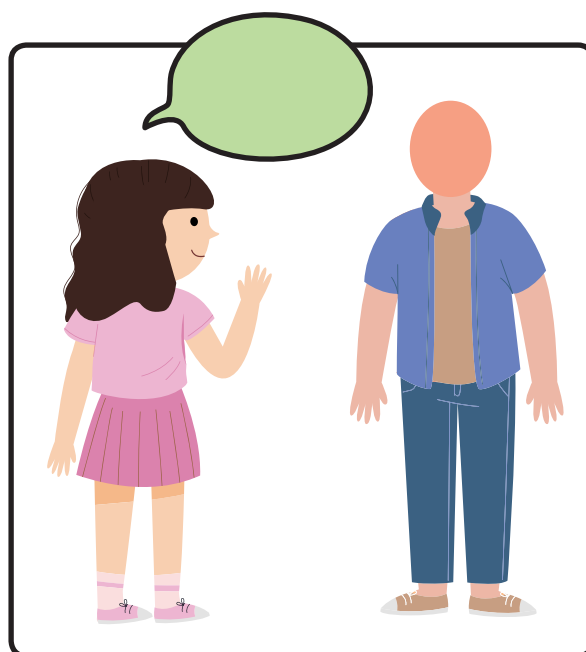
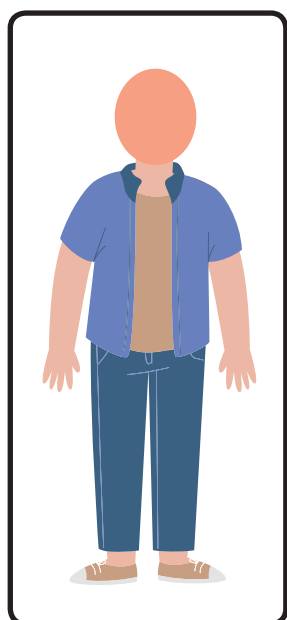
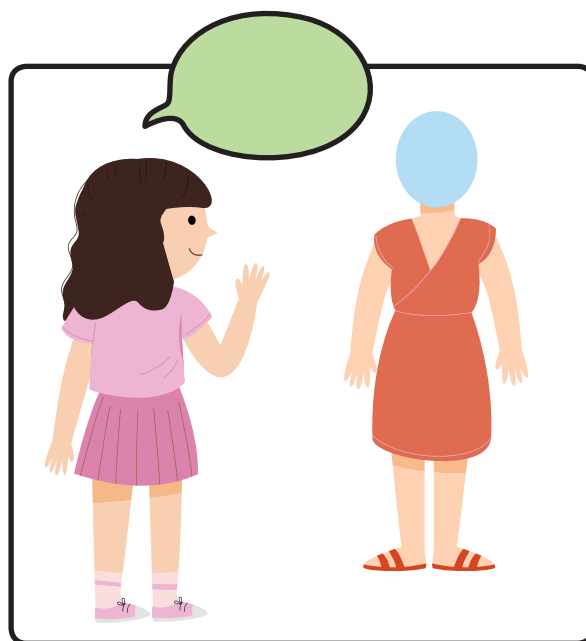
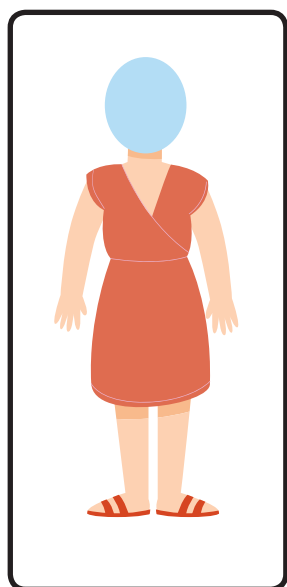
Doplňkové materiály k jednotlivým cvičením

Níže jsou učitelé k dispozici grafické prvky k jednotlivým cvičením. Může je používat zejména pro individualizaci práce s pracovním listem směrem k jednotlivým žákům. Všechny materiály lze vystříhnout, aby s nimi mohli žáci manipulovat a např. je lepit do PL 1 – ŽÁK či do jiných materiálů.

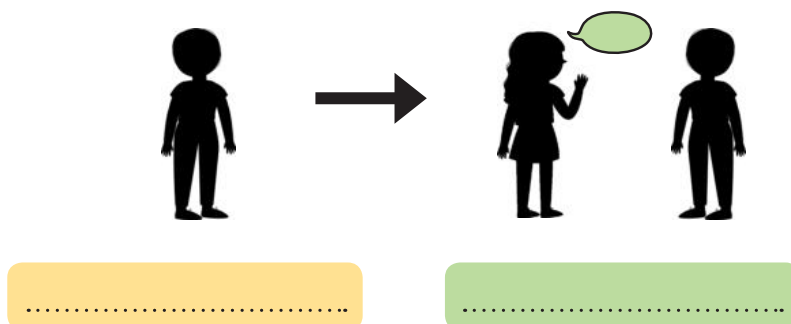
CVIČENÍ 3 + 4

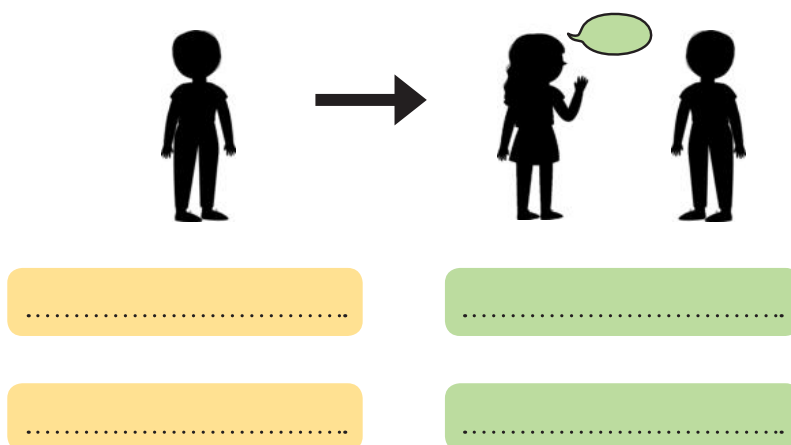
CVIČENÍ 7 + 8 + 9

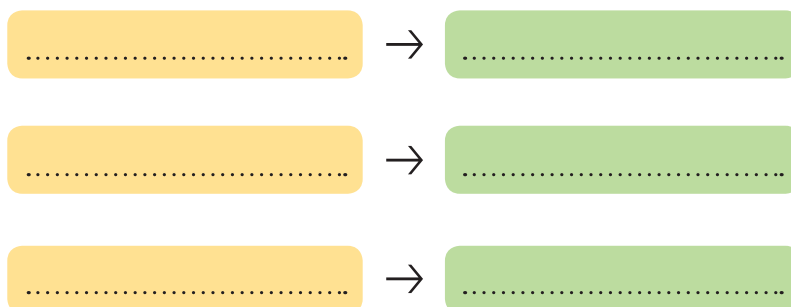
CVIČENÍ 10

CVIČENÍ 11

CVIČENÍ 12

CVIČENÍ 13

KUBA → KUBO

HANA → HANO

→ JITKO

JIRKA →

JANA →

KÁJA → KÁJO

Na tyto řádky mohou žáci případně přepsat cvičení 13. Celý přepsaný text lze následně nalepit do cvičení 13 doprava od „textu s doplněnými kartičkami“ v PL 1 – ŽÁK.

.....	→	
.....	→	
.....	→	
.....	→	
.....	→	
.....	→	

Tyto kartičky může vyučující využít pro dopsání dalších jmen v nominativu či vokativu a šipek, se kterými by chtěl cvičení 13 doplnit/rozšířit.

Doplňkové materiály k celému pracovnímu listu – bez přímé vazby na jednotlivá cvičení

PEXESO

Níže je učiteli k dispozici šablona s prázdnými kartičkami, z kterých mohou žáci či učitel vyrobit kartičky pexesa. Jejich obsah a počet závisí na cílech, kterých chce učitel pomocí hraní pexesa dosáhnout. Několik tipů:

- Možnosti pro dvojice pexesa: fotografie žáka – fotografie žáka; fotografie žáka – jméno žáka v nominativu; fotografie žáka – jméno žáka ve vokativu; jméno žáka v nominativu – jméno žáka ve vokativu.
- Lze pracovat i s trojicemi (fotografie žáka – jméno žáka v nominativu – jméno žáka ve vokativu), s tzv. pexetrem.
- Čím menší počet kartiček, tím je aktivita jednodušší.
- Standardně se pexeso hraje s lícovou stranou otočenou dolů. Obrácením lícové strany nahoru aktivitu zjednodušíme. Čím více kartiček je otočených lícem nahoru, tím je celá hra jednodušší.
- Pokud chce učitel kartičky využívat delší dobu, doporučujeme je zalaminovat.
- Metodická poznámka: Opakovaným vizuálním vnímáním jednoho a téhož jména ve tvaru nominativu a ve tvaru vokativu (např. *Vojta* – *Vojto*) mohou žáci postupně sami dospět k poznání, že „velké množství písmenek“ (tzn. kořen slova) je v těchto dvou tvarech jednoho jména shodných (u některých jmen jsou shodné celé tvary, např. *Lili* – *Lili*), a i díky bonusovému cvičení 13 mohou někteří z nich pochopit, že u mnohých jmen se uplatňuje pravidlo „nominativ s koncovkou *-a* → vokativ s koncovkou *-o*“. Pokud si toho žáci sami všimnou, je jistě vhodné tento poznatek ocenit a žáky v jejich „objevování češtiny“ podpořit. Gramatické hledisko by však v tomto pracovním listě nemělo být cílem používání pexesa.

DOMINO

Níže je učiteli k dispozici šablona s prázdnými kartičkami, z kterých mohou žáci či učitel vyrobit kartičky domina. Jejich obsah a počet závisí na cílech, kterých chce učitel pomocí hraní domina dosáhnout. Několik tipů:

- Možnosti pro jednotlivé poloviny kartiček domina, které se pak budou k sobě přikládat s dalšími kartičkami: fotografie žáka – fotografie žáka; fotografie žáka – jméno žáka v nominativu; fotografie žáka – jméno žáka ve vokativu; jméno žáka v nominativu – jméno žáka ve vokativu.
- Čím menší počet kartiček, tím je aktivita jednodušší.
- Pokud chce učitel kartičky využívat delší dobu, doporučujeme je zalaminovat.
- Metodická poznámka: Opakovaným vizuálním vnímáním jednoho a téhož jména ve tvaru nominativu a ve tvaru vokativu (např. *Vojta* – *Vojto*) mohou žáci postupně sami dospět k poznání, že „velké množství písmenek“ (tzn. kořen slova) je v těchto dvou tvarech jednoho jména shodných (u některých jmen jsou shodné celé tvary, např. *Lili* – *Lili*) a i díky bonusovému cvičení 13 mohou někteří z nich pochopit, že u mnohých jmen se uplatňuje pravidlo „nominativ s koncovkou *-a* → vokativ s koncovkou *-o*“. Pokud si toho žáci sami všimnou, je jistě vhodné tento poznatek ocenit a žáky v jejich „objevování češtiny“ podpořit. Gramatické hledisko by však v tomto pracovním listě nemělo být cílem používání domina.

_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____

AHOJ A DOBRÝ DEN

2

?

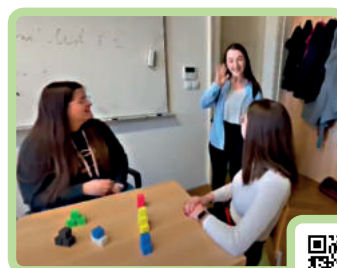
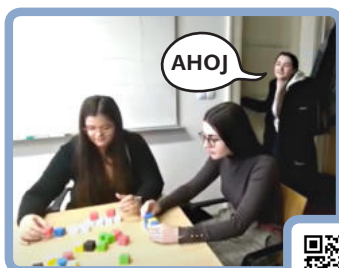
Sociokulturní kompetence

?

Cvičení 1

PODÍVEJTE SE NA OBRÁZKY A NA VIDEO. PŘEMÝŠLEJTE O NICH.

A. KOLIK OBRÁZKŮ VIDÍTE?

B. CO NA OBRÁZCÍCH VIDÍTE?

A) KDE TO JE?

B) KDO TAM JE?

C) CO DĚLAJÍ LIDÉ NA OBRÁZCÍCH?

C. KE KAŽDÉMU OBRÁZKU PATŘÍ JEDNO VIDEO. KOLIK VIDEÍ UVIDÍTE?

D. JAK VIDEO SPUSTÍTE?

E. CO MYSLÍTE, ŽE NA VIDEÍCH BUDE?

Cvičení 2

POVÍDEJTE SI O TOM, CO VIDÍTE NA OBRÁZCÍCH VE CVIČENÍ 1
A CO JSTE VIDĚLI NA VIDEÍCH.

A. KOLIK OBRÁZKŮ VIDÍTE? A KOLIK VIDEÍ JSTE VIDĚLI?

B. CO VIDÍTE NA OBRÁZCÍCH? A CO JSTE VIDĚLI NA VIDEÍCH?

C. CO DĚLAJÍ LIDÉ NA OBRÁZCÍCH? A CO DĚLALI LIDÉ NA VIDEÍCH?

D. CO JE NA OBOU OBRÁZCÍCH STEJNÉ? A CO JE TAM JINÉ?

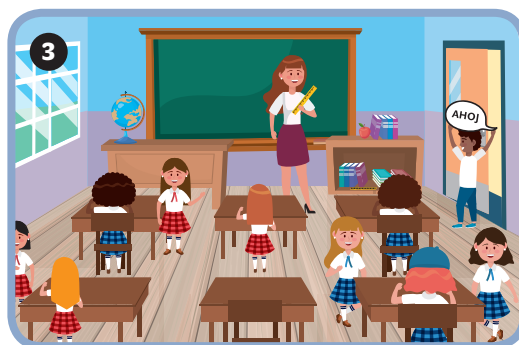
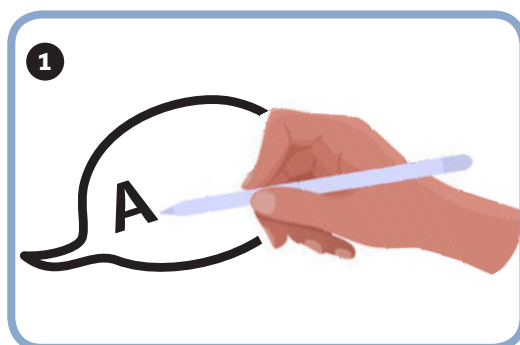

E. CO BYLO STEJNÉ V OBOU VIDEÍCH? A CO TAM BYLO JINÉ?

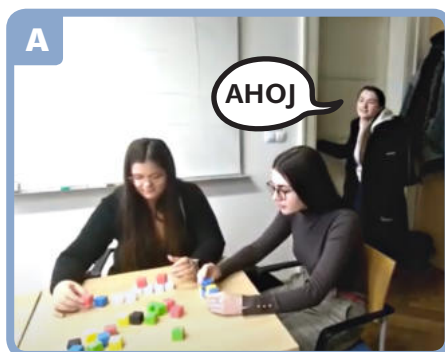
Cvičení 3

HRAJTE SI.

Cvičení 4

PODÍVEJTE SE NA OBRÁZKY. CO JE NA OBRÁZKU B) JINÉ NEŽ NA OBRÁZKU A)?

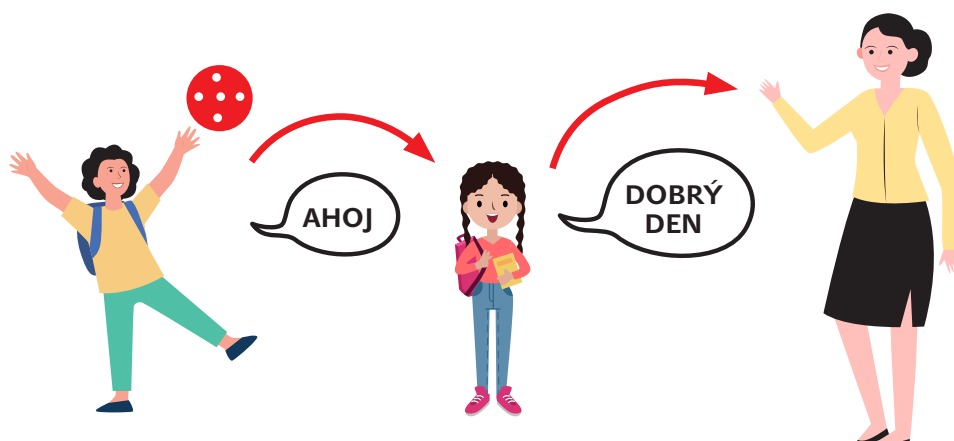
Cvičení 5

VÍTE, JAK SE ZDRAVÍ LIDÉ V ČEŠTINĚ? NAPIŠTE TO.

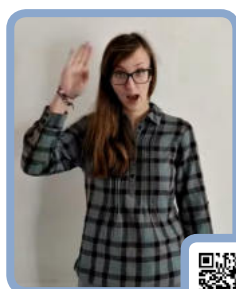

Cvičení 6

HRAJTE SI.

Cvičení 7

JAK SE ZDRAVÍ NESLYŠÍCÍ LIDÉ V ČESKÉM ZNAKOVÉM JAZYCE?
PODÍVEJTE SE NA VIDEO.

A. KOLIK VIDEÍ JSTE VIDĚLI?

B. JSOU VIDEA STEJNÁ, NEBO JINÁ?

C. CO JE TAM STEJNÉ?

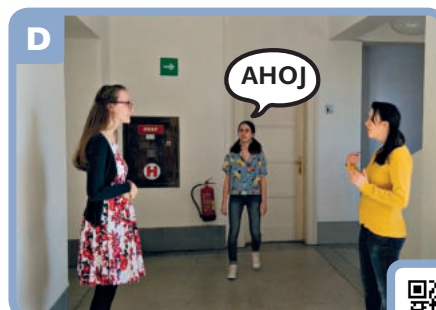
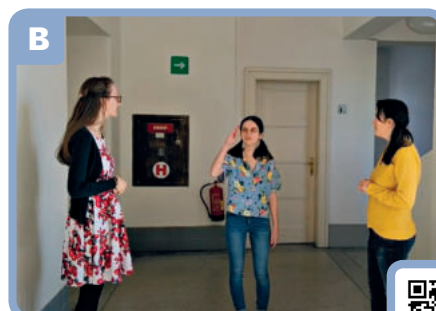
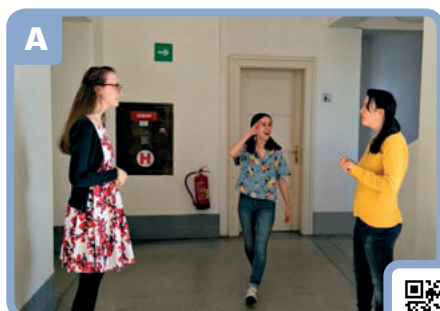
D. CO JE TAM JINÉ?

Cvičení 8

JAK POZDRAVÍTE NESLYŠÍCÍ PANÍ UČITELKU?

PODÍVEJTE SE NA VIDEO A VYBERTE SPRÁVNÝ OBRÁZEK.

AHOJ

DOBŘÝ DEN

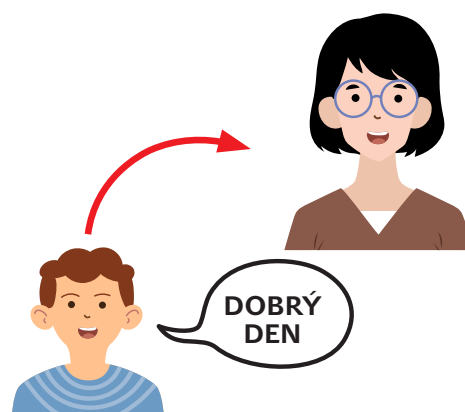
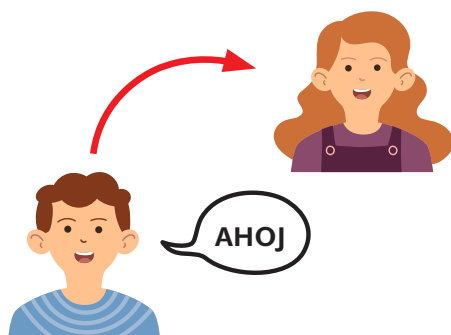
Cvičení 9

HRAJTE SI.

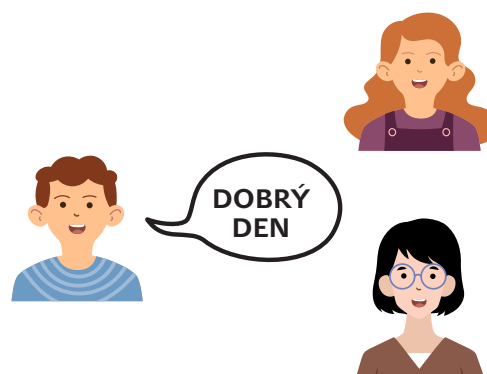
Cvičení 10

PODÍVEJTE SE NA OBRÁZKY. PROČ JSOU TAM ŠIPKY?

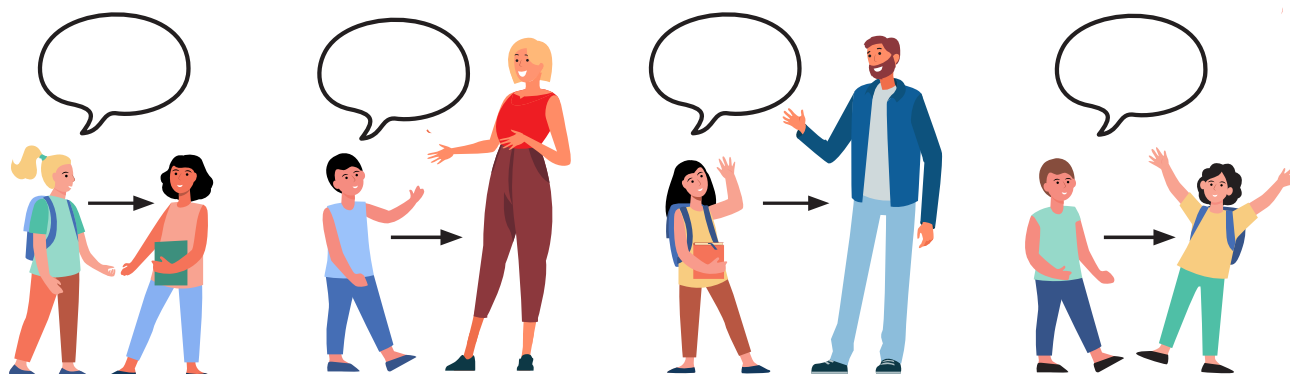
Cvičení 11

KDO KOHO TAKTO ZDRAVÍ? NAKRESLETE ŠIPKU.

Cvičení 12

PODÍVEJTE SE NA OBRÁZKY. JAK SE LIDÉ ZDRAVÍ? NAPIŠTE TO.

Cvičení 13

KDO KOHO JAK ZDRAVÍ?
NAKRESLETE ŠÍPKY, JAK CHCETE. DOKRESLETE
A NAPIŠTE DO NICH POZDRAVY.

Cvičení 14

HRAJTE SI.

DOBRÝ
DEN

AHOJ

AHOJ A DOBRÝ DEN

2

Sociokulturní kompetence

Jazyková úroveň: A0/A1

Předpokládaný věk: 1.–3. ročník ZŠ

Téma: Pozdrav dětí a dospělých ve škole

Časová dotace: Dvě výukové jednotky po cca 45 minutách; lze využít pouze jednu výukovou jednotku, úměrně tomu budou zredukovány i cíle.

Cíle: Cesta k dosažení každého z cílů vede vždy přes vlastní aktivní zkušenost a prožitek žáka, nikoli přes výklad učitele; vzhledem k velkému důrazu, který autorky pracovního listu kladou na individuální přístup učitele ke každému z žáků, budou níže vypsány cíle ve skutečnosti také naplněny – a příp. i nenaplněny – u každého žáka individualizovaně.

Jazykové cíle

1. Žák ví, že v češtině a v českém znakovém jazyce se lidé zdraví jinak.
2. Žák ví, že dítě ve škole zdraví jinak kamarády a jinak dospělé (tzn. bude intuitivně rozlišovat formálnost/neformálnost komunikační situace, resp. vztah účastníků komunikace ve škole) a že to platí pro oba jazyky, i když v každém z nich vypadají pozdravy jinak.
3. Žák má základní představu o tom, jaké jsou shody a rozdíly pozdravu v češtině a v českém znakovém jazyce.
4. Žák ví, jak děti zdraví ostatní osoby ve škole v českém znakovém jazyce, a má představu (vystavenou na vlastní zkušenosti ze svého bezprostředního školního prostředí), jak děti zdraví ostatní osoby ve školním prostředí v češtině.
5. Žák má základní/intuitivní představu o tom, že mluvní komponent znaku v českém znakovém jazyce může ovlivnit jeho význam.
6. Žák umí použít vhodný mluvní komponent v českém znakovém jazyce při pozdravu v závislosti na formálnosti/neformálnosti vztahu mluvčích, tj. zda je adresátem pozdravu dítě, nebo dospělý ve škole.
7. Žák umí zvolit a napsat vhodný pozdrav v češtině (ahoj vs. dobrý den) v závislosti na formálnosti/neformálnosti vztahu mluvčích, tj. zda je adresátem pozdravu dítě, nebo dospělý ve škole.

Nejazykové cíle

1. Žák ví, že v bublině v komiksu bývá napsáno to, co postava říká (česky).
2. Žák umí bubliny v komiksu funkčně využít ve spojení s pozdravem, tzn. umí do „bubliny“ vložit/napsat vhodný pozdrav ve školním prostředí v češtině podle adresáta pozdravu.
3. Žák ví, že šipka (→) se v grafickém záznamu může užít k naznačení směru komunikace mezi účastníky komunikace; ví, že začátek šipky označuje mluvčího a konec šipky adresáta.
4. Žák umí funkčně využít šipku pro naznačení směru komunikace mezi účastníky komunikace.
5. Žák umí ze schematického grafického znázornění pochopit základní princip hry (jaké pomůcky budou potřeba, co se s nimi bude asi dělat apod.).

Pomůcky k pracovnímu listu:

Pro každého žáka

- jednostranný (nejlépe barevný) výtisk všech listů ve formátu A4,
- psací potřeby (obyčejná tužka nebo psací pero), příp. pastelky,
- nůžky,
- lepidlo,
- hrací figurka,
- příp. mobilní telefon se čtečkou QR kódů,
- příp. desky s eurofoliemi (vzhledem k tomu, že pracovní list má více částí, a navíc může být doplněn ještě dalšími materiály, např. z dokumentu PL 2 – PŘÍLOHA, doporučujeme, aby učitel pomohl žákům vést jejich osobní desky s jednotlivými pracovními listy v eurofoliích).

Pro učitele

- adekvátní počet jednostranných barevných výtisků dokumentu PL 2 – PŘÍLOHA ve formátu A4 (nebo jeho částí), nejlépe na tvrdém papíře (PL 2 – PŘÍLOHA obsahuje podklady pro modifikaci některých cvičení či pro jejich rozšíření nebo doplnění; využití těchto aktivit není nutné, ale může učiteli významně a účinně pomoci individualizovat pracovní list s respektem k potřebám každého z žáků); dokument PL 2 – PŘÍLOHA obsahuje jednak grafické materiály k vybraným cvičením z PL 2 – ŽÁK, jednak materiály a hry, jež se nevážou k jednotlivým cvičením a učitel je může využít jako doplněk pro práci s celým pracovním listem,
- hrací kostka,
- příp. počítač s PDF verzí pracovního listu,
- příp. projektor pro společné promítání pracovního listu a/nebo spuštění videí.

Metodický úvod k pracovnímu listu

Tento pracovní list je určen pro žáky na začátku školní docházky. K jeho koncepci a obecným doporučením pro práci s ním proto doporučujeme nejprve pročíst Metodický úvod k pracovním listům pro úroveň A0/A1 (<https://digifolio.rvp.cz/artefact/file/download.php?file=107917&view=25215&view=25215>).

Tématem tohoto pracovního listu jsou **pozdravy**, resp. konkrétně to, **jak žák zdraví spolužáky a dospělé ve škole**. Téma je vymezené relativně úzce, a to zcela záměrně. Pracovní list je totiž určen pro žáky v úplných počátcích školní docházky, kteří se i prostřednictvím tohoto pracovního listu: **a) Seznamují s normami chování a komunikace ve školním prostředí; b) Seznamují se se skutečností**, že v češtině, stejně jako v českém znakovém jazyce, **je nutné vhodný pozdrav volit v závislosti na formálnosti/neformálnosti vztahu účastníků komunikace** a učí se formálnost/neformálnost vztahu rozlišovat, uvědomovat si ho. Takto úzce vymezená komunikační situace (školní prostředí, mluvčím je žák) je pro žáky přehledná a snadno uchopitelná (a nejsou mateni např. tím, že dospělým ve škole vykají, v rodině tykají, nebo tím, že někteří dospělí jsou zvyklí ve škole žáky oslovovat *Ahoj, děti / Aničko, Kubo...* a jiní *Dobrý den, děti / Aničko, Kubo...*).

Kromě nabývání sociokulturní kompetence „zdravení ve škole“ je v tomto pracovním listu pozornost věnována i tomu, aby se žáci pokoušeli pochopit a interpretovat schematické znázornění pokynů k činnosti, zde konkrétně ke hře. Není v žádném případě cílem ani představou autorek, aby žáci pohledem na obrázky s pravidly hry pochopili hru sami. Z toho důvodu jsou pravidla her vysvětlena v pokynech k příslušným cvičením v tomto metodickém listě pro učitele. Je však nanejvýš vhodné, aby učitel nebyl tím, kdo všechna pravidla sám žá-

kům vysvětlí, ale tím, kdo vhodnými otázkami navádí žáky, aby si všímali detailů obrázků, a aby tak společnou diskusí pravidla v co největší míře sami pochopili. Je dobré zaměřit se zejména na to, kdo bude hru hrát (žáci, žáci i učitel aj.), co k tomu bude potřebovat (hrací kostku, plán hry, balónek, papíry, komiksové bubliny aj.), co se asi bude dít a jak budou využívány vyjmenované pomůcky (házet, podávat, chodit za dveře a zpátky aj.). Cílem těchto činností je, aby žáci vnímali, že mnoho informací či instrukcí mohou vytěžit i z nejazykového a vizuálního sdělení, kde jim nestojí v cestě žádná jazyková bariéra. Zároveň je důležité, aby se učili toto **nejazykové sdělení vnímat i v jeho detailech a nedělali rychlé a ukvapené závěry bez podrobnějšího prozkoumání předloženého**.

Metodická doporučení k vybraným cvičením:

Cvičení 1

PODÍVEJTE SE NA OBRÁZKY A NA VIDEA. PŘEMÝŠLEJTE O NICH.

Cílem cvičení je uvedení do tématu. Na základě podotázek žáci v českém znakovém jazyce pojmenovávají hlavní okolnosti dané komunikační situace: třída, děti, někdo přijde, pozdraví.

Cvičení 2

POVÍDEJTE SI O TOM, CO VIDÍTE NA OBRÁZČÍCH VE CVIČENÍ 1 A CO JSTE VIDĚLI NA VIDEÍCH.

Cílem je, aby žáci pokud možno co nejvíce sami (za vhodného a decentního navádění vyučujícím/dospělým, který s žákem a s pracovním listem pracuje) došli k závěru, že obrázky i video zachycují stejnou situaci, a to pozdrav. Dále by si měli žáci na základě diskuse uvědomovat shody a rozdíly pozdravu v češtině a v českém znakovém jazyce – komunikační situace, účastníci, forma promluvy (shody: třída, děti, pozdrav; rozdíly: forma – slovo *ahoj* / znak AHOJ; doslechová vzdálenost / zorné pole).

V rámci individualizace je možné zejm. se staršími žáky klíčové body zapsat či graficky znázornit (třída, děti, dveře, ahoj apod.) – ev. lze využít bubliny a obrázky z PL 2 – PŘÍLOHA.

Prozatím není potřeba upozorňovat, že ve formální situaci pozdrav vypadá jinak, a to jak v češtině, tak v českém znakovém jazyce. Cílem nyní je, aby si žáci uvědomili účastníky komunikace a formy jejich pozdravu.

Cvičení 3

HRAJTE SI.

Cílem je procvičení formy pozdravu *ahoj* v češtině a v českém znakovém jazyce. Povídáme si s žáky a zopakujeme si, jak se zdravily na obrázcích a videích slyšící a neslyšící děti. Vedeme žáky k tomu, aby si společně vyrobili komiksovou bublinu a do ní napsali slovo *ahoj*. Položíme ji ke dveřím a žáci zkusí vydedukovat z obrázků základní pravidla hry.

Princip hry: Jeden žák jde za dveře. Ostatní žáci ve třídě se domluví, jestli budou hrát slyšící nebo neslyšící skupinu, a podle toho si povídají (předvádějí pantomimou) nebo znakují. Pak vejde do třídy žák, který byl za dveřmi. Podle toho, jestli vidí ve třídě děti „slyšící“ nebo „neslyšící“, pozdraví buď znakem AHOJ, nebo zvedne komiksovou bublinu s pozdravem *Ahoj*. V případě potřeby si opět společně připomeneme, že znak AHOJ neukazujeme hned u dveří, pokud nás ostatní nevidí, ale dojdeme do zorného pole spolužáků.

Pozn. Schematické obrázky vysvětlující pravidla hry znázorňují situaci se slyšící skupinou. V prvních kolech tedy můžeme žáky nechat hrát tuto situaci, následně můžeme v případě potřeby žáky navést, aby zkusili hrát neslyšící skupinu. Všimne si změny spolužák, který byl za dveřmi? Jak bude reagovat? Posléze mohou žáci situace střídat sami dle své volby.

Cvičení 4**PODÍVEJTE SE NA OBRÁZKY. CO JE NA OBRÁZKU B) JINÉ NEŽ NA OBRÁZKU A)?**

Žáci zkouší pojmenovat shody a rozdíly pozdravu v češtině, pokud jsou účastníky komunikace děti (spolužáci, spolužačky) a pokud jsou účastníky komunikace dospělí lidé, resp. žáci, žákyně a dospělí lidé. Shody: třída, pozdrav; rozdíly: dospělí lidé, vyučující × děti, (spolu)žáci, (spolu)žačky). Na obrázku vlevo jsou všechny dívky spolužačky, na obrázku vpravo si spolu povídají dvě dospělé ženy (možná učitelky) a do třídy přijde mladá dívka (zřejmě žákyně).

Cvičení 5**VÍTE, JAK SE ZDRAVÍ LIDÉ V ČEŠTINĚ? NAPIŠTE TO.**

Cílem cvičení je zopakovat si formy pozdravu v češtině. Vedeme žáky k tomu, aby si sami vyhledávali informace. Pozdravy jim nepředepisujeme na tabuli. Žáci je mohou sami vyhledat ve svých pracovních listech (ve cvičení 4), což přispívá k tomu, že se učí samostatně čerpat potřebné informace z dostupných zdrojů. U dětí s nižšími psacími kompetencemi můžeme pozdravy do bublin vlepít – můžeme k tomu využít bubliny ze cvičení 12 v PL 2 – PŘÍLOHA.

Cvičení 6**HRAJTE SI.**

Pro tuto hru je nutné, aby si každý žák na zvláštní papíry vyrobil své komiksové bubliny (každý pozdrav na samostatný papír A4, napsaný dostatečně viditelně a čitelně na následující hru, lze využít komiksové bubliny v PL 2 – PŘÍLOHA). Vedeme žáky k tomu, aby sami přišli na to, kolik budou potřebovat bublin a proč. Každý si tak vyrobí dvě bubliny (*Ahoj* vs. *Dobrý den*)

Cílem hry je procvičit rozlišování adresáta pozdravu a v závislosti na tom užití vhodné formy pozdravu. Necháme žáky, aby zkusili z obrázků pochopit základní pravidla hry.

Princip hry: Připravíme si měkký molitanový balónek. Může začít hned někdo z žáků. Vezme si balónek a hodí ho buď někomu ze spolužáků, nebo učiteli. Podle toho, komu balónek žák hodil, zvedne vzápětí bublinu *Ahoj*. nebo *Dobrý den*.

Cvičení 7**JAK SE ZDRAVÍ NESLYŠÍCÍ LIDÉ V ČESKÉM ZNAKOVÉM JAZYCE? PODÍVEJTE SE NA VIDEO.**

Cílem cvičení je, aby si žáci všimli rozdílu mezi podobnými znaky. Rozdíl je ve velikosti pohybu a v mluvním komponentu (artikulaci).

Cvičení 8**JAK POZDRAVÍTE NESLYŠÍCÍ PANÍ UČITELKU? PODÍVEJTE SE NA VIDEO A VYBERTE SPRÁVNÝ OBRÁZEK.**

Cílem cvičení je, aby si žáci opět uvědomili, že neslyšící se zdraví v českém znakovém jazyce, a aby si všimli rozdílů mezi znaky *AHOJ* a *DOBRÝ-DEN*.

Po tomto cvičení následuje infobox, ve kterém jsou graficky shrnuta základní pravidla užívání formálních vs. neformálních pozdravů v českém znakovém jazyce a v češtině.

Cvičení 9**HRAJTE SI.**

Cílem hry je procvičit rozlišování adresáta pozdravu a v závislosti na tom užití vhodné formy pozdravu. Necháme žáky, aby zkusili z obrázků pochopit základní pravidla hry.

Princip hry: Vyrobíme si hrací kostku (viz PL 2 – PŘÍLOHA). Žáci hází kostkou a podle toho, jaká situace padne (dítě zdraví dítě vs. dítě zdraví dospělého), zdraví se vhodně v českém znakovém jazyce.

Příp. můžeme hru pozměnit. Žáci jednotlivě předvádějí, jak vhodně pozdravit – hodí si kostkou, jdou za dveře a podle situace, která padne, mají za úkol vejít do třídy a vhodně v českém znakovém jazyce pozdravit.

Cvičení 10**PODÍVEJTE SE NA OBRÁZKY. PROČ JSOU TAM ŠIPKY?**

Cílem je, aby žáci přišli na to, že šipka naznačuje vztah mezi účastníky komunikace – „kdo na koho mluví“. Začátek šipky označuje mluvčího, konec šipky adresáta.

Cvičení 11**KDO KOHO TAKTO ZDRAVÍ? NAKRESLETE ŠIPKU.**

Viz klíč k vybraným cvičením níže.

Cvičení 12**PODÍVEJTE SE NA OBRÁZKY. JAK SE LIDÉ ZDRAVÍ? NAPIŠTE TO.**

Žáci podle šipek a adresáta komunikace píší, jak se lidé na obrázku v češtině zdraví. Pokud ještě děti tolik nepíší, mohou dostat pozdravy v bublinách napsané a jen bubliny přiřazují (viz PL 2 – PŘÍLOHA).

Cvičení 13**KDO KOHO JAK ZDRAVÍ? NAKRESLETE ŠIPKY, JAK CHCETE. DOKRESLETE A NAPIŠTE DO NICH POZDRAVY.**

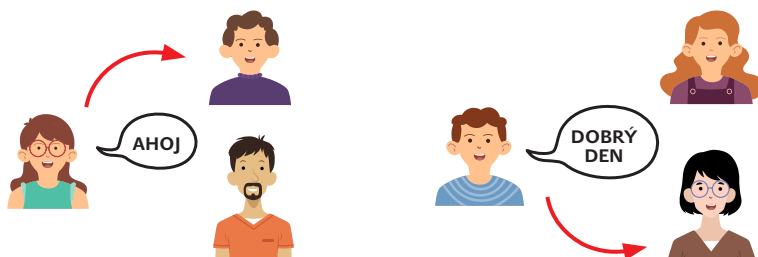
Cílem aktivity je, aby si žáci sami uvědomovali vztah mezi účastníky komunikace a podle toho volili vhodnou formu pozdravu. Žáci sami mohou šipkami určovat, kdo koho na jejich obrázku zdraví, a podle toho namalují „bublinu“ a dopíší pozdrav.

Cvičení 14**HRAJTE SI.**

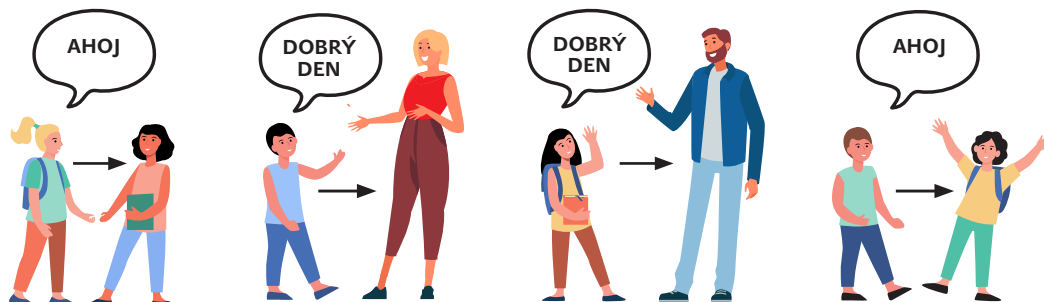
Cílem hry je procvičení forem pozdravů. Můžeme procvičovat jak v češtině, tak v českém znakovém jazyce. Připravíme si hrací figurky pro každé dítě, hrací kostku a hrací plán (z PL 2 – PŘÍLOHA). Je vhodné nechat žáky na úvod diskutovat, o čem bude následující hra, co k ní budeme asi potřebovat za pomůcky aj. Poté vyndáme připravené pomůcky a začneme hrát. Žáci hází kostkou. Podle toho, na které políčko si stoupnou, mají zvolit vhodný pozdrav (políčko „dítě zdraví jiné dítě“ → *Ahoj*, „dítě zdraví dospělého“ → *Dobrý den*). Pokud procvičujeme v češtině, můžeme dle věku a schopností žáků využít buď opět předepsané bubliny ze cvičení 6 nebo 12, a / nebo necháme žáky pokaždé podle políčka, kde stojí, pozdrav znovu napsat, aby si procvičili formu pozdravu.

Klíč k vybraným cvičením

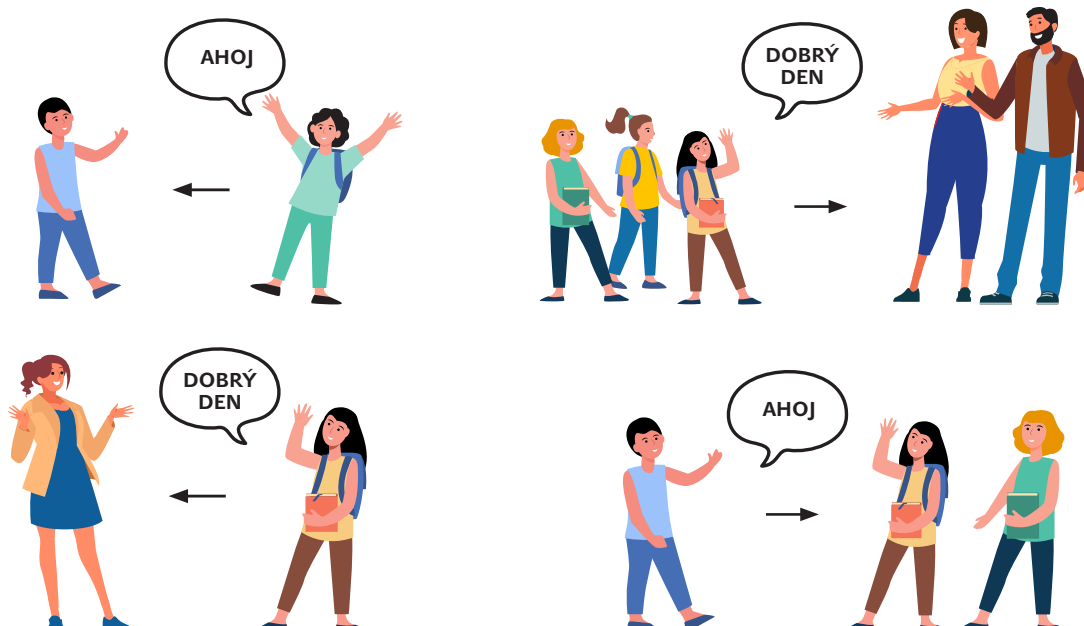
- Cvičení 1 Hlavní okolnosti: třída, děti, někdo přijde, pozdraví.
- Cvičení 2 Shody: třída, děti, pozdrav.
Rozdíly: forma – slovo ahoj/znak AHOJ; doslechová vzdálenost / zorné pole.
- Cvičení 4 Shody: třída, pozdrav.
Rozdíly: ve třídě dospělí, jiná forma pozdravu (Dobrý den).
- Cvičení 7 Rozdíly: velikost pohybu (u znaku AHOJ větší pohyb), mluvní komponent (u znaku AHOJ artikulace „a“, u znaku DOBRÝ-DEN bez artikulace)
- Cvičení 8 b)
- Cvičení 11

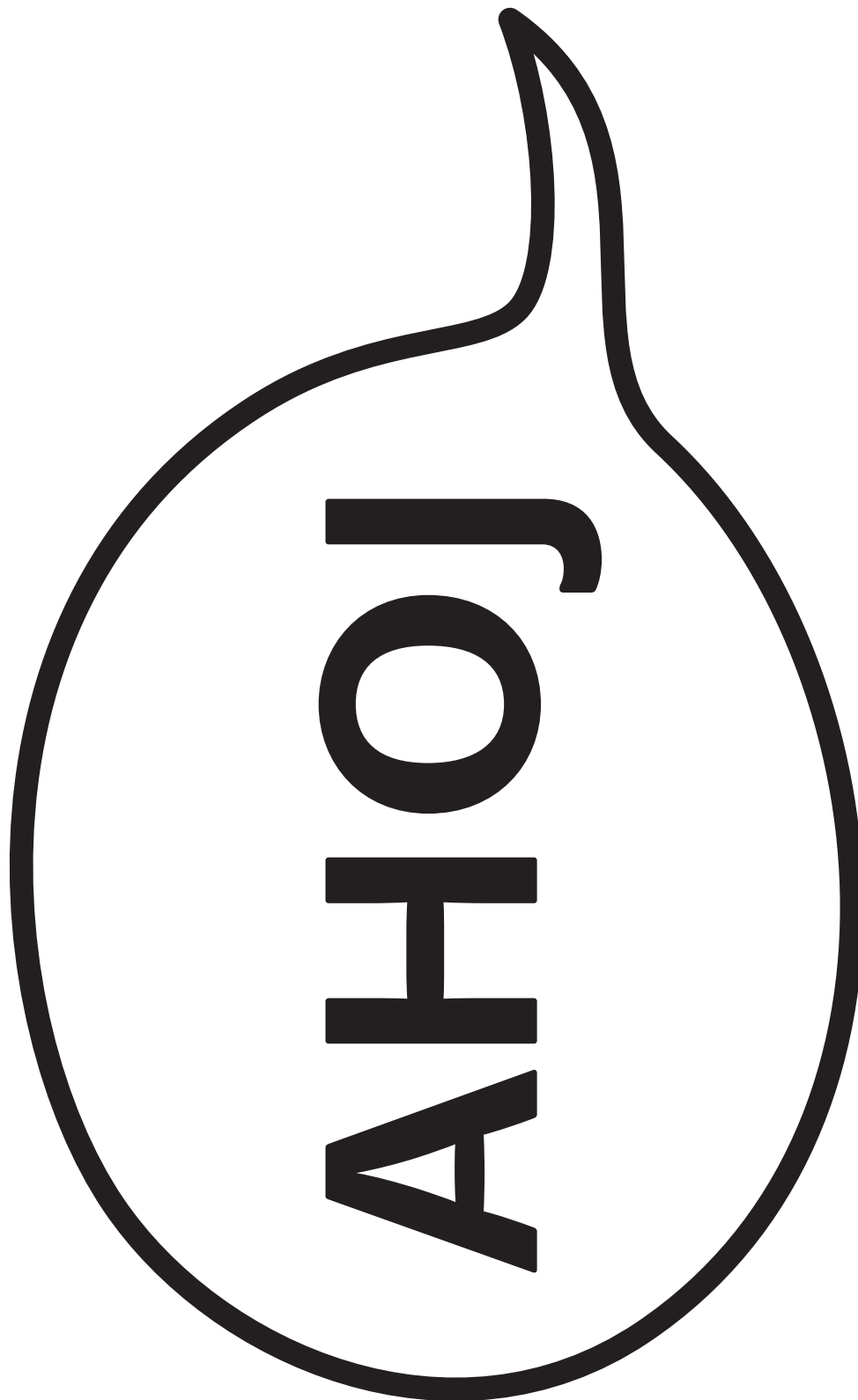
Cvičení 12

Cvičení 13 Příklad řešení

Cvičení 2

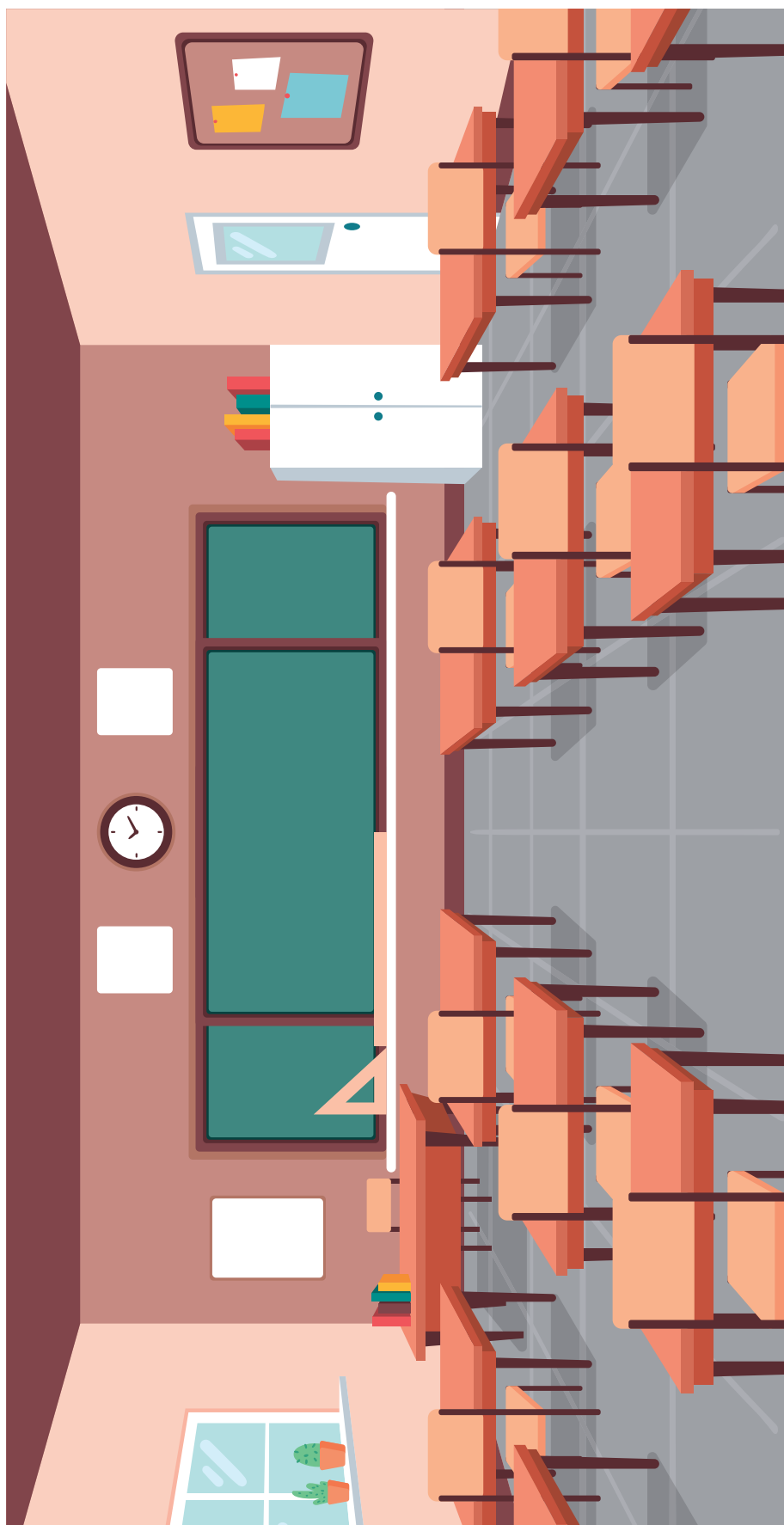
Cvičení 2

Cvičení 2

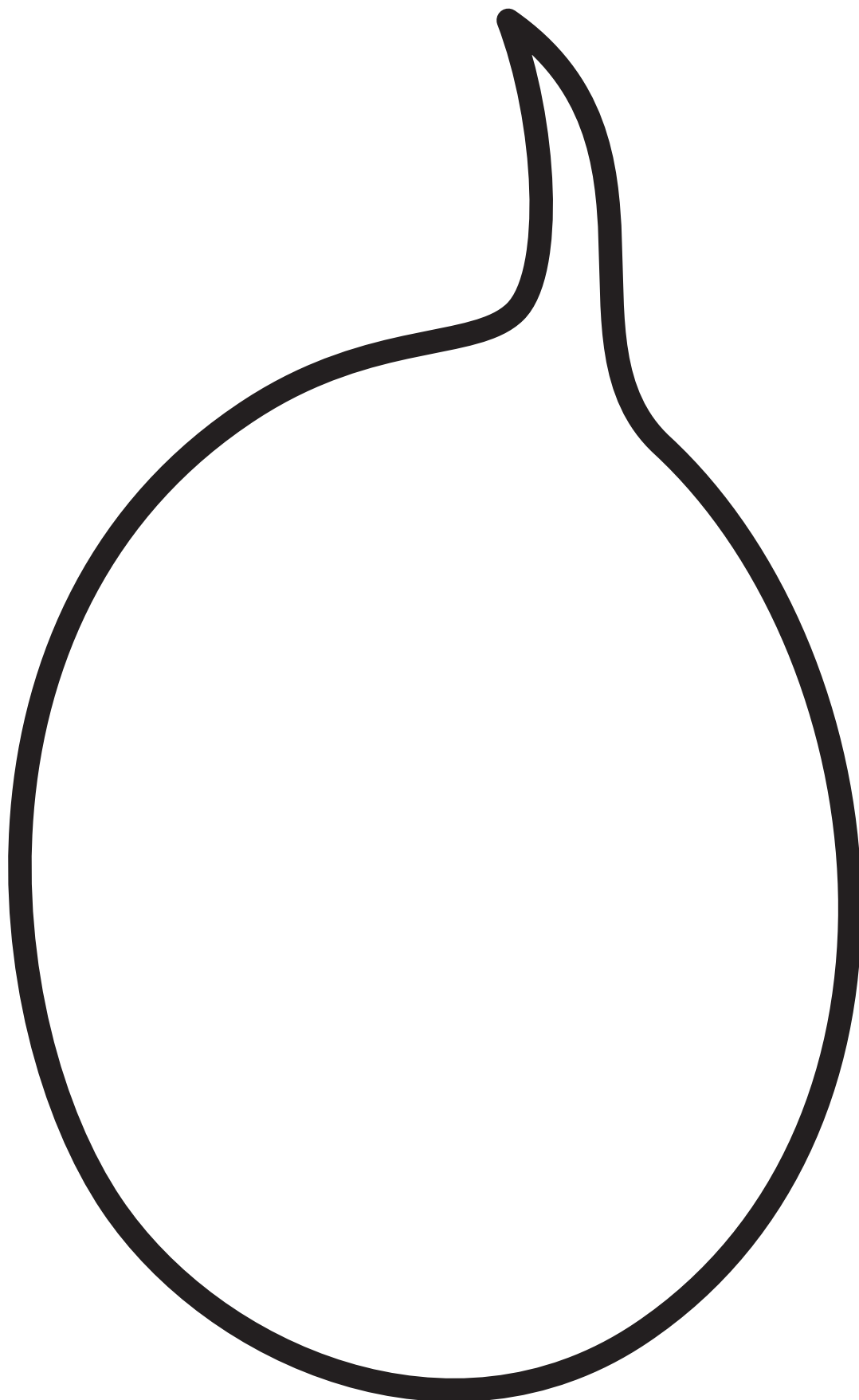
Cvičení 2

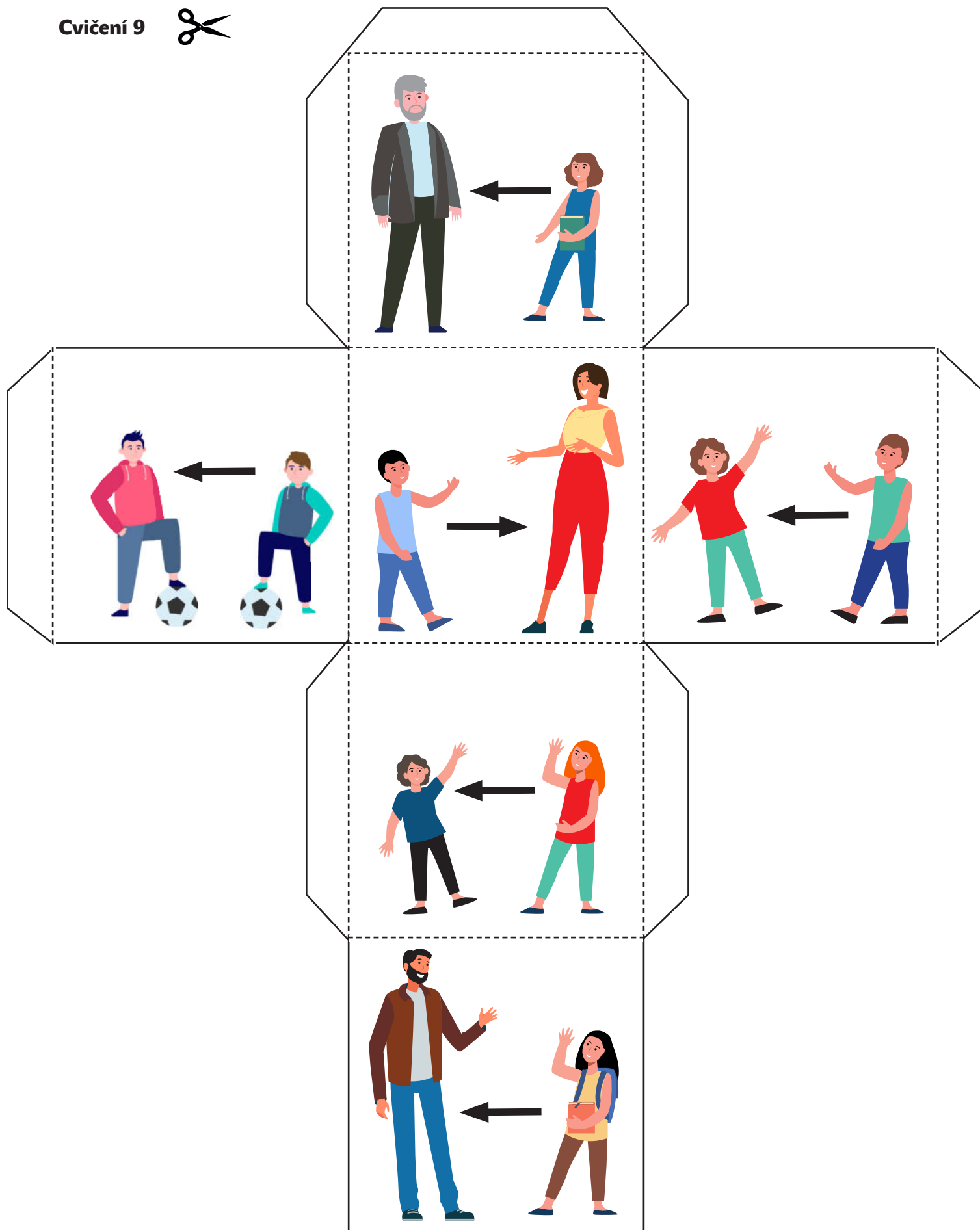
Cvičení 2

Cvičení 6

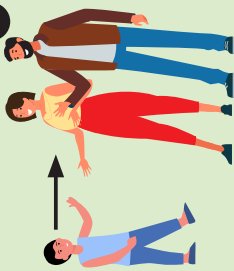
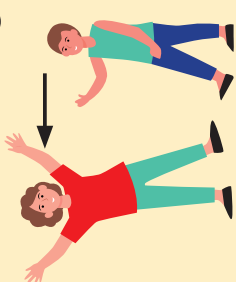
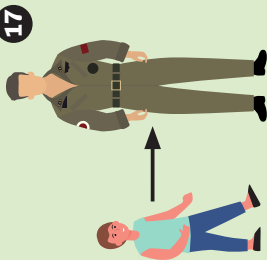
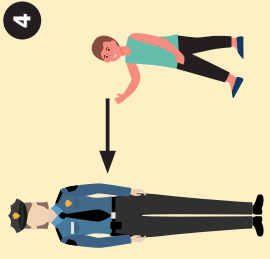
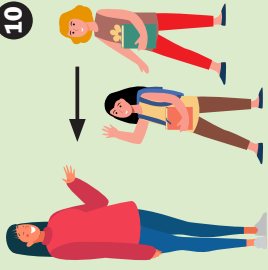
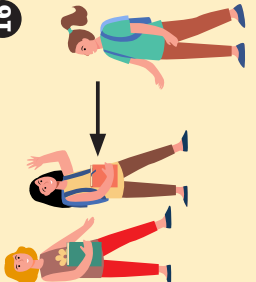
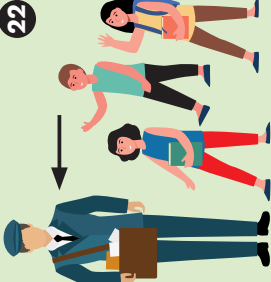
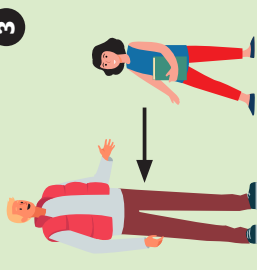
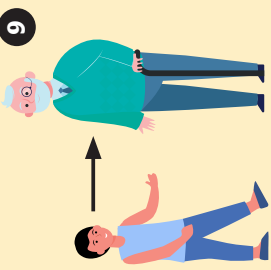
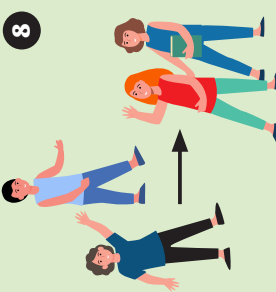
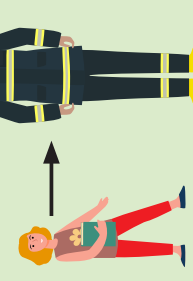
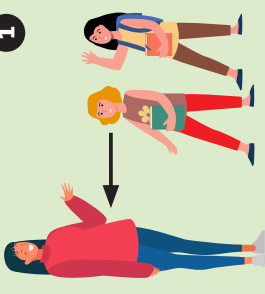
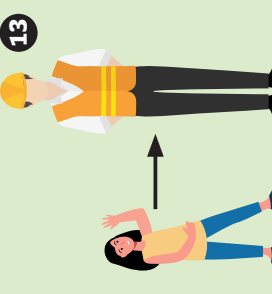
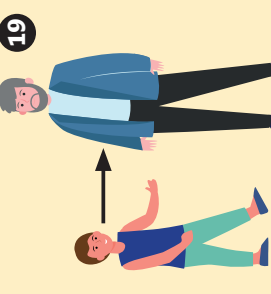
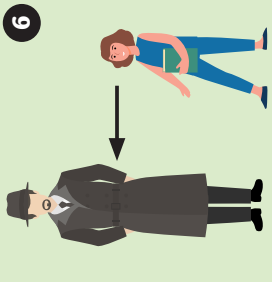
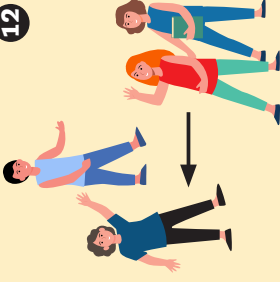
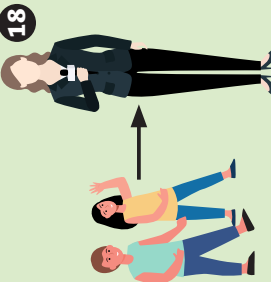
Cvičení 9

Cvičení 12

AHOJ	AHOJ	AHOJ	AHOJ	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN
AHOJ	AHOJ	AHOJ	AHOJ	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN
AHOJ	AHOJ	AHOJ	AHOJ	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN
AHOJ	AHOJ	AHOJ	AHOJ	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN
AHOJ	AHOJ	AHOJ	AHOJ	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN
AHOJ	AHOJ	AHOJ	AHOJ	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN
AHOJ	AHOJ	AHOJ	AHOJ	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN
AHOJ	AHOJ	AHOJ	AHOJ	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN
AHOJ	AHOJ	AHOJ	AHOJ	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN
AHOJ	AHOJ	AHOJ	AHOJ	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN
AHOJ	AHOJ	AHOJ	AHOJ	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN
AHOJ	AHOJ	AHOJ	AHOJ	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN
AHOJ	AHOJ	AHOJ	AHOJ	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN
AHOJ	AHOJ	AHOJ	AHOJ	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN
AHOJ	AHOJ	AHOJ	AHOJ	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN	DOBŘÝ DEN

5 	11 	17 	CÍL
4 	10 	16 	22
3 	9 	15 	21
2 	8 	14 	20
1 	7 	13 	19
START 	6 	12 	18

NESLYŠÍCÍ STŘELCI

3

Sociokulturní kompetence

Jazyková úroveň: A2

Předpokládaný věk: 5.–7. roč. ZŠ

Téma: Fenomén neslyšících střelců jako jeden z výrazných prvků kulturního dědictví komunity českých neslyšících

Časová dotace: jedna výuková jednotka v délce cca 45 minut (bez modifikací a bonusových cvičení)

Cíle: Cesta k dosažení každého z cílů vede vždy přes vlastní aktivní zkušenost a prožitek žáka, nikoli přes výklad učitele; vzhledem k velkému důrazu, který autorky pracovního listu kladou na individuální přístup učitele ke každému z žáků, budou níže vypsány cíle ve skutečnosti také naplněny – a příp. i nenaplněny – u každého žáka individualizovaně.

Jazykové cíle

1. Žák umí vyhledat konkrétní informace ve dvou souvislých textech (zde konkrétně v textech publicistického stylu) a dvou grafických schématech (zde konkrétně v časových osách).
2. Žák umí přiřadit k souvislému textu (zde konkrétně publicistického stylu) grafické schéma (zde konkrétně časovou osu).
3. Žák umí porovnat konkrétní informace ze dvou souvislých textů (zde konkrétně publicistického stylu) a dvou grafických schémat (zde konkrétně časových os).
4. Žák umí rozhodnout o pravdě vs. nepravdě tvrzení, a to na základě informací, které získal jednak ze dvou souvislých textů (zde konkrétně textů publicistického stylu), a jednak ze dvou grafických schémat (zde konkrétně časových os). Informace z těchto čtyř zdrojů umí zkombinovat a následně rozhodnout o pravdě vs. nepravdě tvrzení.
5. Žák umí odpovědět na otázky s výběrem odpovědí, a to na základě informací z několika různých zdrojů zároveň – ze dvou souvislých textů (zde konkrétně publicistického stylu) a ze dvou grafických schémat (zde konkrétně časových os) – příp. informací získaných z dalších zdrojů, např. internetových.
6. Žák umí odpovědět na otázky s krátkou odpovědí (zde konkrétně číslicí), a to na základě informací zachycených v tabulce.
7. Žák umí vytvořit tvrzení, o kterých lze rozhodnout, zda jsou pravdivá, či nepravdivá, a to na základě informací z několika různých zdrojů zároveň – ze dvou souvislých textů (zde konkrétně publicistického stylu) a ze dvou grafických schémat (zde konkrétně časových os) (v případě využití bonusových cvičení).
8. Žák umí vytvořit otázky s výběrem odpovědí (tzv. multiple choice questions), a to na základě informací, které získal zároveň ze dvou souvislých textů (zde konkrétně publicistického stylu) a ze dvou grafických schémat (zde konkrétně časových os), příp. informací získaných z dalších zdrojů, např. internetových (v případě využití bonusových cvičení).
9. Žák umí vytvořit otázky s krátkou odpovědí (zde konkrétně číslicí), a to na základě informací zachycených v tabulce (v případě využití bonusových cvičení).

Nejazykové cíle

1. Žák ví, že Jaroslav Dědič a Marek Bartošek patří mezi velmi úspěšné neslyšící střelce (obecněji sportovce).
2. Žák ví, že neslyšící lidé mohou soutěžit ve sportovní střelbě (obecně závodně sportovat).

3. Žák ví, že existuje deaflympiáda, a má hrubou představu o tom, co to je.
4. Žák ví, že kromě deaflympiády existují také mistrovství světa a mistrovství Evropy ve sportovní střelbě neslyšících (obecně světové a evropské soutěže neslyšících sportovců).
5. Žák ví, že existuje časopis Unie, a má hrubou představu o jeho obsahu.

Pomůcky k pracovnímu listu

Pro každého žáka

- jednostranný barevný výtisk všech listů PL 3 – ŽÁK ve formátu A4 (barvy mají v pracovním listě významnou pedagogickou a orientační funkci; při černobílém tisku musí tuto skutečnost učitel při práci s pracovním listem zohlednit),
- psací potřeby (obyčejná tužka nebo psací pero), příp. pastelky,
- příp. nůžky,
- příp. lepidlo,
- příp. desky s eurofoliemi (vzhledem k tomu, že pracovní list má více částí, a navíc může být doplněn ještě dalšími materiály, např. z PL 3 – PŘÍLOHA, doporučujeme, aby si žáci vedli osobní desky s jednotlivými pracovními listy v eurofoliích).

Pro učitele

- adekvátní počet jednostranných výtisků dokumentu PL 3 – PŘÍLOHA ve formátu A4 (nebo jeho částí), nejlépe barevných (PL 3 – PŘÍLOHA obsahuje podklady pro modifikaci některých cvičení či pro jejich rozšíření, prohloubení nebo doplnění; využití těchto aktivit není nutné, ale může učiteli významně a účinně pomoci individualizovat pracovní list s respektem k potřebám každého z žáků); dokument PL 3 – PŘÍLOHA obsahuje jednak grafické materiály k vybraným cvičením z PL 3 – ŽÁK, jednak materiály a hry, jež se nevážou k jednotlivým cvičením a učitel je může využít jako doplněk pro práci s celým pracovním listem,
- příp. počítač s PDF verzí pracovního listu,
- příp. projektor pro společné promítání pracovního listu a/nebo různých doplňkových materiálů, včetně videí.

Metodický úvod k pracovnímu listu

Tento pracovní list je určen pro žáky na přelomu prvního a druhého stupně základní školy. K jeho koncepci a obecným doporučením pro práci s ním proto doporučujeme nejprve pročíst Metodický úvod k pracovním listům pro úroveň A2 (<https://digifolio.rvp.cz/artefact/file/download.php?file=107920&view=25215&view=25215>).

Pro tento pracovní list jsou stěžejní dvě oblasti: **a) Realie vztahující se ke komunitě neslyšících u nás i v zahraničí**, zde konkrétně fenomén neslyšících střelců, obecněji sportovců; **b) Cílená práce s informacemi obsaženými v textech a v komunikátech kombinujících jazykovou a nejazykovou (tj. grafickou) složku**, již autorky chápou jako dílčí stavební kameny vedoucí postupně k tomu, aby si žáci uměli sami tvořit smysluplné poznámky a aby je následně dokázali efektivně využívat.

Na první pohled by se mohlo zdát, že v tomto pracovním listu jde „jen“ o zdokonalování dovednosti číst s porozuměním. Jde však o mnohem složitější záležitost, významnou roli zde hraje fenomén „**poznámky**“.

Z výzkumů i z vlastní zkušenosti víme, že v českém vzdělávacím systému není obvyklé ani vést žáky cílenými kroky a strategiemi k tomu, aby si uměli užitečné poznámky vytvořit, ani pracovat záměrně s poznámkami jako s plnohodnotnými komunikáty. Jde přitom ale o kompetence, jež jsou pro život nezbytné (nehledě na to, že ve vyšších stupních vzdělávání se s těmito v podstatě náhodně nabytými dovednostmi počítá jako s jedním z klíčových předpokladů úspěšného studia). Tato skutečnost je jistě politováníhodná u všech žáků, u neslyšících žáků-uživateli českého znakového jazyka však nabývá znásobených rozměrů a závažnosti. V zahraničí je v posledních letech na práci s poznámkami kladen velký důraz, což je mj. patrné i z faktu, že se v odborné literatuře a potažmo v pedagogické praxi přechází od tradičního pojetí „note-taking“, což bychom mohli přeložit jako **psaní poznámek**, k mnohem komplexnějšímu přístupu v podobě „note-making“, tj. **tvoření poznámek** či **vypracovávání poznámek**. Poznámky jsou kombinací jazykových/textových a nejazykových/grafických prvků. A právě tuto skutečnost lze velmi dobře využít ve vzdělávání neslyšících žáků-uživateli znakového jazyka. Jinými slovy: vizuální koncept světa neslyšících lidí je prvkem, na kterém můžeme pedagogické počínání v této sféře postavit, zde beze zbytku plní roli tzv. Deaf Gain (na internetu a v dalších zdrojích lze dohledat mnoho odkazů, které tento termín vysvětlují).

Téma neslyšících sportovců (zde úžeji střelců) v sobě ukrývá vysoký pedagogický potenciál. Lze jej rozvíjet jak v oblasti jazykové, tak v mezipředmětových vztazích. Pokud se týká jazykové roviny, lze na tomto tématu např. demonstrovat některé lexikální jevy, jako je např. stratifikace slovní zásoby (např. sportovní hry = sportovky, reprezentace = repre), různé způsoby obohacování slovní zásoby (např. olympijské hry = olympiáda, sjezdové lyže = sjezdovky, běžecké lyže = běžky, lyžařské boty = lyžáky, vzduchová puška = vzduchovka; fotbal = kopaná; mistrovství Evropy = ME; fotbal → stolní fotbal, fotbal → slovní fotbal; olympiáda → deaflympiáda × paralympiáda,) a slovtvorby (olympiáda → olympionik → olympionička, střelec → střelce → střelkyně, střelec → střelecký, fotbal → fotbálek, fotbal → fotbalista → fotbalistka). Předpokládáme, že učitelé češtiny mají dostatečné lingvistické a lingvodidaktické zázemí, aby tuto lingvodidaktickou linku mohli samostatně rozvíjet, a proto se zde pro inspiraci o těchto možnostech zmiňujeme, i když tyto záležitosti nejsou předmětem tohoto pracovního listu. Vráťme-li se k realitě, je nezbytné, aby se učitel solidně orientoval v oblasti života neslyšících lidí, jejich kultury a historie. V dokumentu PL 3 – PŘÍLOHA přinášíme navíc několik námětů na mezipředmětové aktivity vycházející ze cvičení obsažených v tomto pracovním listu.

Metodická doporučení k vybraným cvičením

Cvičení 1

Přečtěte si následující články.

Tento vstupní úkol lze pojmut mnoha způsoby. Předpokládáme, že většina učitelů má s podobnými aktivitami bohaté zkušenosti, proto nepovažujeme za účelné je zde rozepisovat (srov. též *Dvě drobné poznámky k porozumění textům* níže). Doporučujeme jen, aby se učitel nezaměřoval pouze na češtinu a aby žáky mj. citlivě vedl také k všímavosti k formálním prvkům s články souvisejícími, např.:

- odkud byly články převzaty a jak to žáci zjistili,
- kdy byly články publikovány a jak to žáci zjistili,
- jaká je struktura textů (např. zda ne/obsahují přímou řeč) a jak to žáci zjistili,
- jaký je u každého z článků vztah mezi fotografiemi a textem,
- jaký je vztah mezi jednotlivými fotografiemi navzájem,
- kolik let je lidem na fotografiích a jak to žáci zjistili,
- proč je jedna fotografie černobílá a ostatní barevné,
- co mají lidé na fotografiích na sobě a proč tomu tak podle žáků je atd.

Dvě drobné poznámky k porozumění textům: a) Může se stát, že žáci textům neporozumí zcela. To ale není na závadu, naopak. Žáci by měli být učitelem systematicky vedeni k tomu, že není nutné vždy všemu 100% rozumět, a zároveň by se měli cíleně učit pracovat při čtení s předvídáním, s odhadováním významu textu, s inferencemi, s vyvozováním významu apod. Zároveň by měli být vedeni k tomu, že ke splnění úloh v pracovním listě není nutné rozumět textům opravdu důkladně; b) Pokud by

chtěl mít učitel jistotu, že žákům bude zcela jasné, co se vztahuje ke kterému aktérovi děje popisovaného v textech, doporučujeme podtržení různých aktérů a přísudků k nim náležejícím odpovídajícími barvami.

Cvičení 2

Podívejte se na dvě časové osy. Každá ukazuje důležité události v životě jednoho ze sportovců z článků ve cvičení 1. Ke každé ose dopište správné jméno a příjmení.

Tato aktivita může být některými učiteli vnímána jako zbytečná a příliš triviální. Není tomu tak. Jedná se o velmi důležitou aktivitu, díky níž se žáci učí korespondenci mezi psanými a grafickými prvky (resp. zde korespondenci mezi souvislým psaným textem a grafickými prvky, krátkými texty a číselnými údaji). Jak už bylo řečeno výše, čeští žáci většinou nejsou včas a v adekvátní formě a míře vystavování podobným úlohám, ale zhruba na druhém stupni základní školy nebo nejpozději na střední škole je po nich požadováno, aby sami podobná grafická schémata vytvářeli. To je pro ně pak velmi obtížné (někdy až nesplnitelné), protože jim pro tyto úkoly chybí potřebná průprava v podobě aktivit představených ve cvičení 2. V horším případě pak po českých žácích ani není požadováno, aby s grafickými schématy pracovali. To je velmi nebezpečné pro všechny žáky, pro neslyšící žáky-uživatele českého znakového jazyka to platí dvojnásob.

Ve skutečnosti cvičení 2 není zcela jednoduché – je ztíženo jednak tím, že osy neobsahují všechny informace z jednotlivých textů, jednak tím, že naopak obsahují v porovnání s texty některé informace navíc. Obě tyto skutečnosti mohou být pro žáky matoucí. Mnohem jednodušší by bylo, kdyby každá z os obsahovala právě ty a jen ty informace, jež jsou uvedeny v příslušném textu. Pokud by chtěl učitel s časovými osami pracovat (také) takto, má k tomu v PL 3 – PŘÍLOHA připraveny podklady.

Učitel může úlohu modifikovat dále např. tak, že nejdříve žáky vyzve, aby v člancích, fotografiích a jejich popiscích ve cvičení 1 barevně podtrhali různé časové údaje a k nim se vztahující faktické informace. Následně je může nechat podtržené údaje hledat na časových osách ve cvičení 2. Zároveň je ale možno vést žáky k tomu, že komu která osa patří, lze odhadnout i na základě nekonkrétních textových informací, např. podle oblečení osob zachycených na fotografiích a letopočtů zachycených na časových osách.

Cvičení 3

Ještě jednou si přečtete články ve cvičení 1 a prohlédněte časové osy ve cvičení 2.

Cvičení přímo navazuje na cvičení 2 a dále zvyšuje kompetence žáků směrem k budoucímu samostatnému „čtení infografik“, včetně grafů (pokládáme-li časové osy za jeden ze specifických druhů grafů). Opět doporučujeme podněcovat žáky k diskusi nad otázkami položenými autorkami pracovního listu, příp. otázkami dalšími s obdobnou intencí. Cílem je, aby žáci dokázali mezi sebou porovnat informace zachycené různými způsoby (souvislý text × časová osa) a formulovat, v čem se shodují a v čem se od sebe liší. Pro práci s materiály z cvičení 1 a 2 (a dále z cvičení 10 a 11) je důležité to, že Marek Bartošek je stále aktivním sportovcem. Takže v době, kdy budou žáci s pracovním listem pracovat, může mít na kontě už více sportovních úspěchů a samozřejmě i nesportovních životních událostí.

Jednou z mnoha možných modifikací cvičení je nechat žáky hledat události z časových os v podkladech ve cvičení 1 a označovat ty, které našli. A pak vést žáky k úvaze, že ty informace, které ve cvičení 1 nenašli, budou patrně na osách nové. K porovnávání časových os a informací v nich (ne)zachycených lze využít také materiály z dokumentu PL 3 – PŘÍLOHA, včetně časových os obsažených v PL 3 – PŘÍLOHA u cvičení 2.

PL 3 – PŘÍLOHA dále obsahuje základní a rozšířenou verzi tabulek pro porovnávání informací obsažených ve cvičení 1 a 2, kartičky, které lze využít při práci s těmito ta-

bulkami a/nebo časovými osami viz cvičení 2), podrobnější životopisy Jaroslava Dědiče (souvislý, s překladem do českého znakového jazyka) a Marka Bartoška (strukturovaný), odkaz na Televizní klub neslyšících věnovaný Marku Bartoškově a prázdný formulář pro vytváření strukturovaného životopisu. Všechny tyto materiály ukazují, jak lze výuku češtiny propojit např. s výukou dějepisu či občanské výchovy.

K mnoha možnostem, jak pracovat s texty z cvičení 1, 2 a 3, lze zařadit také práci s mapami. V dokumentu PL 3 – PŘÍLOHA u cvičení 11 jsou k tomu v připraveny materiály a metodické náměty pro práci s nimi.

Cvičení 4

Podle cvičení 1 a 2 rozhodněte, co je pravda a co není pravda.

Cvičení je relativně jednoduché v tom, že žáci odpovídají pouze graficky (symbolem ✓). Nicméně musí vyhledávat a vzájemně kombinovat detailní informace ze dvou textů a dvou časových os, což je naopak poměrně náročné. Fakt, že žáci odpovídají v tabulce, může být pro někoho simplifikačním prvkem (protože tabulka jasně určuje formální pravidla hry), pro někoho naopak prvkem ztěžujícím a omezujícím, protože na práci s takovou tabulkou není zvyklý.

Drobná poznámka k větě 6. *Jaroslav Dědič byl poprvé na deaflympiádě ve 27 letech a Marek Bartošek ve 30 letech.*: Jedná se o větu se dvěma výpověďmi. Aby byla věta pravdivá jako celek, musí být pravdivé obě části věty. To jednak činí tuto úlohu složitější než úlohy, v nichž musí žáci rozhodnout o pravdivosti věty s jednou výpovědí, jednak ji činí nevhodnou pro „testování“. Autorky ji ale do pracovního listu zařadily záměrně, protože jejich snahou je přiblížit pracovní list co nejvíce běžnému jazykovému chování, nikoli vytvářet nástroj na testování češtiny.

Po cvičení 4 může učitel rovnou pokračovat cvičením 7 (a pak příp. přímo cvičením 10). A nebo – pokud se chce zaměřit pouze na úlohy s tvrzeními, u kterých lze rozhodnout, zda jsou, či nejsou pravdivá –, může využít pouze cvičení 1, 2, 3, 4, 5 a 6.

Cvičení 5

Podle cvičení 1 a 2 vytvořte svých pět vět – podobně jako ve cvičení 4.

Toto bonusové cvičení je poměrně obtížné, protože od žáka vyžaduje nejen velmi dobré pochopení obou vstupních textů a časových os a orientaci v nich, ale také dovednost zformulovat na jejich základě pravdivá či nepravdivá tvrzení. I tuto úlohu lze různě modifikovat, včetně toho, že žáci zformulují svá tvrzení v českém znakovém jazyce. Pak lze vynechat práci s tabulkou nebo ji využít např. jen pro zapisování, zda je, či není tvrzení pravdivé. Nebo učitel může tvrzení žáků přeložit z českého znakového jazyka do češtiny a do tabulky je zapsat. Z hlediska organizace práce je samozřejmě možné, aby žáci pracovali jednotlivě, ve dvojicích nebo ve skupinách.

V dokumentu PL 3 – PŘÍLOHA je pro toto cvičení připravena další prázdná tabulka, do které lze při výuce psát.

Příklady některých tvrzení, o kterých lze rozhodovat, zda jsou, nebo nejsou pravdivá.

- J. Dědič na deaflympiádách vyhrál celkem 54 medailí.
- J. Dědič nikdy na deaflympiádě nevyhrál stříbrnou medaili.
- J. Dědič zemřel v 87 letech.
- M. Bartoškově se líbilo, jak střelci slyší střelci.
- Maminka zakázala M. Bartoškově chodit do střeleckého klubu.

Drobná technicko-didaktická poznámka: Může se stát, že někteří žáci vytvoří otázky a ihned na ně v tabulce odpoví. Tím fakticky znemožní splnění následujícího cvičení, tj. cvičení 6. Doporučujeme učiteli nezasahovat do žákova počínání a nechat ho cvičení 5 vypracovat tak, jak si žák myslí, že má být vypracováno. Až žák přejde do cvičení 6, sám, s pomocí spolužáků nebo v nejzazším případě díky jemnému vedení učitele, dojde k závěru, že ve cvičení 5 a 6 „něco nesedí“, a dále, že ve cvičení 5 neměl označovat, co je pravda/nepravda.

Cvičení 6

Vyměňte si cvičení 5 se spolužákem nebo spolužačkou, podívejte se na jeho/její věty a rozhodněte, co je pravda a co není pravda.

Toto bonusové kooperativní cvičení od žáků vyžaduje nejen dovednost spolupracovat ve dvojici, ale také porozumět větám, které zformuloval/a spolužák/spolužačka, a kompetence rozhodnout, zda je tvrzení pravdivé, nebo ne.

Cvičení 7

Označte správné odpovědi na otázky. Pracujte s informacemi ze cvičení 1 a 2. Pokud odpovědi na otázky ve cvičeních 1 a 2 nenajdete, hledejte na internetu, ptejte se spolužáků a spolužaček atd.

Zatímco v předcházejících cvičeních jsou jen otázky, na které lze najít odpovědi ve cvičeních 1 a 2, v tomto jsou cíleně zahrnuty i otázky, na které tam odpovědi nejsou. Záměrem je, aby žáci museli pracovat i s dalšími zdroji. Navíc stoupá i náročnost odpovídání na otázky: Zatímco ve cvičení 4 žáci pracovali s úlohami typu pravda × nepravda, ve cvičení 7 odpovídají na otázky s nabídkou odpovědí. Odpovědět na ně je sice jednodušší než odpovídat zcela volnou odpovědí, ale náročnější než volit mezi možnostmi pravda × nepravda.

Mezi otázky je záměrně vložena i otázka D. *Co neexistuje?* s možností d) *deaflympiáda*, u níž je z cvičení 1 a 2, ale i z otázky A. *Co je deaflympiáda?* zcela zřejmé, že deaflympiáda musí existovat. Jedná se o záměr autorek: Četné praktické zkušenosti i odborné zdroje dokládají, že mnohé neslyšící děti nemají pocit, že by měl svět logicky držet pohromadě, což se projevuje mj. tak, že v bytí kolem sebe nehledají žádné souvislosti. V tomto cvičení může učitel žáka velmi dobře navést k tomu, že informaci o tom, zda existuje, nebo neexistuje deaflympiáda, nemusí hledat v jiných cvičeních (nebo dokonce ve zdrojích mimo pracovní list), stačí si přečíst všechny otázky cvičení, které žák právě vypracovává, tj. z cvičení 7.

Ke cvičení 7 může učitel přejít rovnou po cvičení 4 (a pak příp. postoupit přímo ke cvičení 10). A nebo – pokud se chce zaměřit pouze na otázky s výběrem z nabízených odpovědí –, může využít pouze cvičení 1, 2, 3, 7, 8 a 9. Při tomto postupu je ale třeba, aby si byl učitel vědom faktu, že v pracovním listu nepostupuje systematicky krok po kroku, takže cvičení 7, 8 a 9 mohou být pro žáky bez předešlé návaznosti příliš obtížná či „vytržená z kontextu“.

Cvičení 8

Podle cvičení 1 a 2, internetu apod. vytvořte své dvě otázky s nabídkou odpovědí – podobně jako ve cvičení 7.

Toto bonusové cvičení je ještě o mnoho náročnější než cvičení 5. Od žáka vyžaduje velmi dobré pochopení obou vstupních textů a časových os a orientaci v nich, dovednost zformulovat na jejich základě otázky a k nim vymyslet jednu pravdivou odpověď a tři nesprávné odpovědi. Navíc žák nemusí pracovat jen s informacemi ze cvičení 1 a 2, nýbrž s jakýmkoliv informacemi spojenými s tématem. To může být na jednu stranu ulehčující (protože žák uplatní to, co sám dobře zná), na druhou stranu svazující (protože je žák nucen si informace ověřit či vyhledat).

Také tuto úlohu lze pochopitelně různě modifikovat, včetně toho, že studenti zformulují své otázky a nabídku odpovědí v českém znakovém jazyce. Pak je možno vynechat práci s grafickým záznamem nebo ho lze využít např. jen pro zapisování odpovědí. Nebo učitel může promluvy žáků přeložit z českého znakového jazyka do češtiny a zapsat je. Z organizačního hlediska je samozřejmě možné, aby žáci pracovali jednotlivě, ve dvojicích nebo ve skupinách.

V dokumentu PL 3 – PŘÍLOHA je pro toto cvičení připravena další prázdná šablona, do které lze při výuce psát.

Příklady některých otázek, s kterými lze v tomto cvičení pracovat (zde konkrétně rozšiřující téma sportu v životě neslyšících lidí):

A. Jak často se konají letní deaflympiády?

- a) každý rok
- b) každé dva roky
- c) každé tři roky
- d) každé čtyři roky**

B. Existují zimní deaflympiády?

- a) Ano, ale zimní deaflympiáda je vždy spojena se zimní olympiádou.
- b) Ano, ale zimní deaflympiáda je vždy spojena se zimní paralympiádou.
- c) Ano, ale zimní deaflympiády se pořádají vždy jen v USA.
- d) Ano, ale zimní deaflympiády se začaly konat až mnohem později než letní deaflympiády.**

C. Kdo nikdy nebyl na deaflympiádě?

- a) Marek Bartošek
- b) Tereza Kmochová
- c) Marie Mašláňová**
- d) Jakub Nosek

D. Kdo byl na olympiádě i na deaflympiádě?

- a) Tereza Kmochová
- b) Petra Kurková
- c) Jakub Nosek**
- d) Tomáš Pazdera

Drobná technicko-didaktická poznámka: Může se stát, že někteří žáci vytvoří otázky a ihned na ně písemně odpoví. Tím fakticky znemožní splnění následujícího cvičení, tj. cvičení 9. Doporučujeme učiteli nezasahovat do žákova počínání a nechat ho cvičení 8 vypracovat tak, jak si žák myslí, že má být vypracováno. Až žák přejde ke cvičení 9, sám, s pomocí spolužáků nebo v nejzazším případě díky jemnému vedení učitele dojde k závěru, že ve cvičeních 8 a 9 „něco nesedí“, a dále, že ve cvičení 8 neměl označovat správné odpovědi.

Cvičení 9

Vyměňte si cvičení 8 se spolužákem nebo spolužačkou a označte správné odpovědi na jeho/její otázky. Pokud odpovědi na otázky nenajdete ve cvičení 1 a 2, hledejte na internetu, ptejte se spolužáků a spolužaček atd.

Toto bonusové cvičení od žáků vyžaduje dovednost spolupracovat ve dvojici a zároveň porozumění otázkám a možným odpovědím, které zformuloval/a spolužák/spolužačka, a kompetence rozhodnout, která z nabízených možností odpovědí je pravdivá.

Cvičení 10

Prohlédněte si následující tabulku. Jsou v ní výsledky Marka Bartoška v soutěžích neslyšících střelců (k 30. 6. 2022). Pak odpovězte na otázky pod tabulkou.

Dosud žáci hledali informace v souvislém textu (včetně popisků fotografií), v časových osách a na fotografiích. V tomto cvičení se setkávají s dalším prvkem: s vyhledáváním detailních informací v tabulce. Úkol je navíc ztížen tím, že vyhledané informace musí žáci mezi sebou kombinovat. Bez toho není možné na otázky správně odpovědět. Zjednodušujícím rysem je naopak fakt, že žáci odpovídají číslicí (tj. krátkou odpovědí, zde dokonce nejazykovou) a že odpověď vybírají z uzavřené množiny odpovědí uvedených v nabídce. U tohoto cvičení je potřeba mít neustále na paměti, že Marek Bartošek je stále aktivní sportovec, takže v době, kdy budou žáci s pracovním listem pracovat, může mít za sebou už mnohem více sportovních úspěchů.

Ke cvičení 10 může učitel přejít rovnou po cvičení 7 (a na cvičení 7 příp. přímo po cvičení 4). A nebo – pokud se chce zaměřit pouze na otázky s krátkou odpovědí –, může využít pouze cvičení 1, 2, 3, 10, 11 a 12. Při tomto postupu je ale třeba, aby si byl učitel vědom faktu, že v pracovním listu nepostupuje systematicky krok po kroku, takže cvičení 10, 11 a 12 mohou být pro žáky bez předešlé návaznosti příliš obtížná či „vytržená z kontextu“.

Drobná jazykově-technická a didaktická poznámka: V tomto cvičení, které přebírá texty z webových stránek, je slovo *Neslyšící* psáno s velkým počátečním písmenem, zatímco jinde v tomto pracovním listu s malým počátečním písmenem (*neslyšící*). Pokud si toho žáci všimnou, je vhodné, aby jim učitel vysvětlil, že někdy se toto adjektivum píše s velkým počátečním *N* a někdy s malým *n*, přičemž obě varianty jsou správné. To, zda učitel otevře složitou otázku, kdy je vhodné použít podobu slova *neslyšící* a kdy *Neslyšící*, necháváme na uvážení učitele.

Cvičení 11

Podle tabulky ve cvičení 10 vymyslete tři další otázky (včetně nabídky odpovědí).

Také toto bonusové cvičení je celkem obtížné, protože od žáka vyžaduje velmi dobrou orientaci v tabulce, porozumění datům v ní zachyceným a dovednost je vzájemně kombinovat, a navíc formulovat otázky a připravit nabídku možných odpovědí.

Jednou z možných modifikací je opět to, že žáci formulují svá tvrzení v českém znakovém jazyce. Pak lze vynechat práci s šablonou nebo ji využít např. jen pro zapisování odpovědí. Nebo učitel může otázky žáků přeložit z českého znakového jazyka do češtiny a do šablony je zapsat sám. Pokud se týká organizace práce, tak je samozřejmě možno pracovat jednotlivě, ve dvojicích i ve skupinách.

V dokumentu PL 3 – PŘÍLOHA je pro toto cvičení připravena prázdná šablona, do které lze při výuce psát.

Příklady některých otázek, na které lze odpovědět na základě tabulky ze cvičení 10.:

- A. Kolik získal zlatých deaflympijských medailí? Odpověď:
- B. Kolik získal zlatých medailí na mistrovství světa neslyšících? Odpověď:
- C. Kolik získal zlatých medailí na mistrovství Evropy neslyšících? Odpověď:
- D. Kolik získal stříbrných medailí na mistrovství světa neslyšících? Odpověď:
- E. Kolik získal bronzových deaflympijských medailí? Odpověď:
- F. Kolik získal bronzových medailí na mistrovství světa neslyšících? Odpověď:

Je možné pokládat i otázky s krátkou nečíselnou odpovědí, např.:

A. V kterém městě se konala deaflympiáda v r. 2013? Odpověď: *...Sofii...*

A. V které zemi se konalo mistrovství světa neslyšících ve střelbě v r. 2016?
Odpověď: *...Kazani...*

A. V kterém státě leží město Samsun? Odpověď: *...Turecku...*

A. V kterém německém městě se M. Bartošek zúčastnil mistrovství evropy neslyšících? Odpověď: *...Mnichově...*

Nebo je možné pokládat i otázky s odpovědí ano/ne (obdobně jako ve cvičení 4), např.:

B. Byl M. Bartošek na mistrovství světa neslyšících ve střelbě? **ano/ne**

C. Vyhrál M. Bartošek někdy deaflympiádu? **ano/ne**

D. Závodil M. Bartošek někdy v Asii? **ano/ne**

E. Konalo se někdy mistrovství Evropy neslyšících ve střelbě v České republice?
ano/ne

Drobná technicko-didaktická poznámka: Může se stát, že někteří žáci vytvoří otázky a ihned na ně písemně odpovědí. Tím fakticky znemožní splnění následujícího cvičení, tj. cvičení 12. Doporučujeme učiteli nezasahovat do žákova počínání a nechat ho cvičení 11 vypracovat tak, jak si žák myslí, že má být vypracováno. Až žák přejde do cvičení 12, sám, s pomocí spolužáků nebo v nejzazším případě díky jemnému vedení učitele, dojde k závěru, že ve cvičeních 11 a 12 „něco nesedí“, a dále, že ve cvičení 11 neměl označovat správné odpovědi.

Cvičení 12

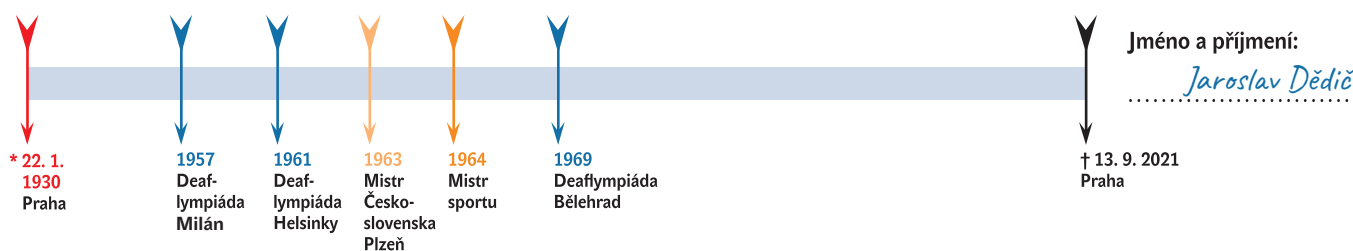

Vyměňte si cvičení 11 se spolužákem nebo spolužačkou a dopište správné odpovědi na jeho/její otázky.

Také toto bonusové cvičení od žáků vyžaduje dovednost spolupracovat ve dvojici a zároveň detailní porozumění otázkám, dovednost vyhledávat detailní informace v tabulce a správně je spolu kombinovat. Jistým simplifikačním prvkem je, že žáci odpovědi vybírají z uzavřené množiny možných odpovědí.

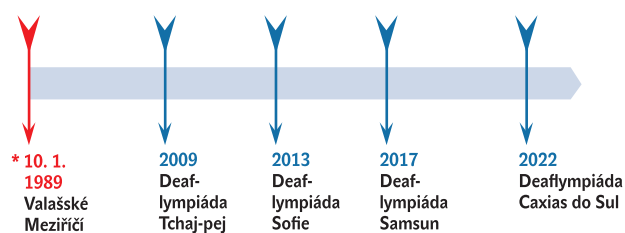
Klíč k vybraným cvičením

Cvičení 2

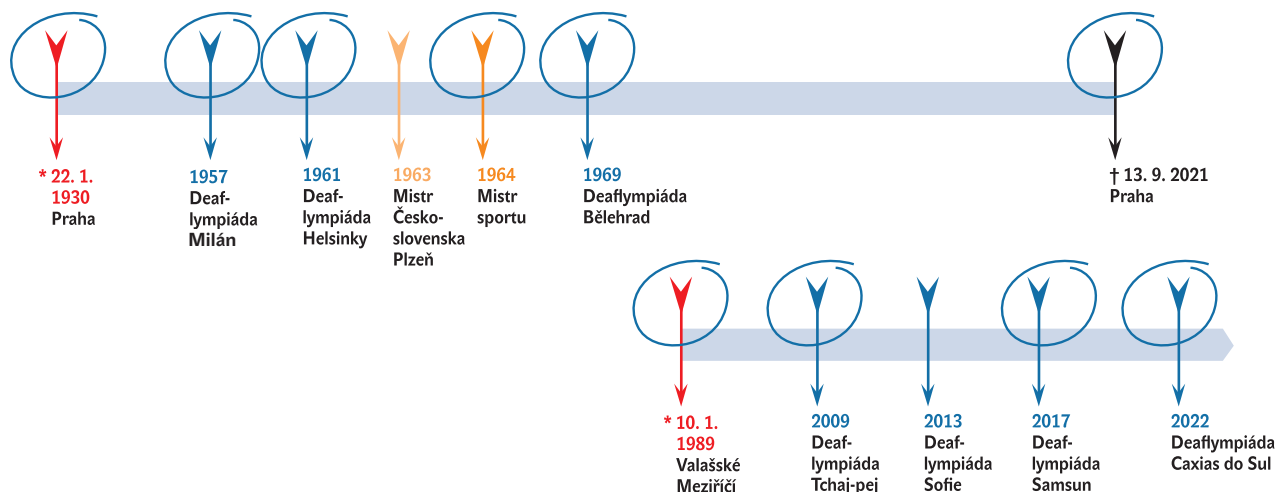

Marek Bartošek

Jméno a příjmení:

Cvičení 3

Cvičení 4

		PRAVDA	NEPRAVDA
1.	Oba články pocházejí ze stejného časopisu.		✓
2.	Článek o Jaroslavu Dědičovi pochází z r. 2017.	✓	
3.	Článek o Marku Bartoškově pochází z r. 2017.	✓	
4.	Marek Bartošek i Jaroslav Dědič soutěžili ve střelbě.	✓	
5.	Marek Bartošek i Jaroslav Dědič jsou neslyšící.	✓	
6.	Jaroslav Dědič byl poprvé na deaflympiádě ve 27 letech a Marek Bartošek ve 30 letech.	✓	
7.	Marek Bartošek je nejúspěšnější český neslyšící sportovec v historii.		✓
8.	Jaroslav Dědič je dědeček Marka Bartoška.		✓
9.	Jaroslav Dědič je otec Marka Bartoška.		✓
10.	Jaroslav Dědič se zúčastnil deseti deaflympiád.		✓

Cvičení 7

A. Co je deaflympiáda?

- a) mezinárodní soutěž neslyšících střelců
- b) olympiáda pro neslyšící sportovce**
- c) turnaj amerických škol pro neslyšící
- d) zahraniční televizní soutěž neslyšících umělců

B. O čem píše časopis Unie?

- a) o Evropské unii
- b) o pojišťovně Union
- c) o sportu (vydává ho Česká unie sportu)
- d) o životě neslyšících lidí**

C. Mohou na deaflympiádě závodit slyšící závodníci?

- a) nesmí**
- b) mohou, ale jen se špunty v uších
- c) mohou, ale jen CODA
- d) mohou, ale jen když umí americký znakový jazyk (ASL)

D. Co neexistuje?

- a) mistrovství ČR neslyšící mládeže ve střelbě**
- b) mistrovství Evropy neslyšících ve střelbě
- c) mistrovství světa neslyšících ve střelbě
- d) deaflympiáda

Cvičení 10

V odpovědích na otázky využijte číslce z nabídky: **1, 2, 2, 4, 4, 4, 7**

- A. Na kolika deaflympiádách Marek Bartošek závodil? Odpověď: **4**
- B. Na kolika mistrovstvích Evropy neslyšících střelců závodil? Odpověď: **4**
- C. Na kolika mistrovstvích světa neslyšících střelců závodil? Odpověď: **1**
- D. Kolik získal deaflympijských medailí? Odpověď: **4**
- E. Kolik získal stříbrných deaflympijských medailí? Odpověď: **2**
- F. Kolik získal medailí na mistrovství Evropy neslyšících? Odpověď: **7**
- G. Kolik získal bronzových medailí na mistrovství Evropy neslyšících? Odpověď: **2**

Sociokulturní

kompetence

Cvičení 1

Přečtěte si následující články.

ZNÁTE NEJÚSPĚŠNĚJŠÍHO ČESKÉHO NESLYŠÍCÍHO SPORTOVCE?

Jaroslav Dědič (87) získal ve sportovní střelbě celkem 54 medailí. Už je to více než půl století, co na deaflympiádách vystřílel 19 medailí, z toho deset zlatých (10 – 5 – 4)!

Byl několikanásobným mistrem Evropy i světa neslyšících ve sportovní střelbě. A v roce 1963 se dokonce stal mistrem republiky mezi slyšícími střelci.

(časopis Unie, 9–10/2017, upraveno)

Českoslovenští neslyšící střelci,
50.–60. léta 20. století, uprostřed Jaroslav Dědič
(foto: soukromý archiv P. Pánka)

Jaroslav Dědič, 2009
(foto: soukromý archiv P. Pánka)

KE STŘELBĚ HO PŘIVEDLY TÁTOVY MEDAILE

07. 07. 2017

Před čtyřmi roky na deaflympiádě v Sofii patřil Marek Bartošek mezi kandidáty na medaili. Ale samotného ho překvapilo, že přivezl dokonce tři! Tento český neslyšící střelec se tehdy vrátil domů se dvěma stříbry a jedním bronzem.

Jak to všechno začalo? Když byl Marek malý, jednou si u dědečka prohlížel různé staré věci – a našel mezi nimi několik medailí. Dědeček mu pak prozradil, že je v mládí vyhrál Markův táta. To Marka zaujalo. Chtěl být taky úspěšný. A tak začal zkoušet různé sporty. Nakonec dostal od maminky povolení navštěvovat střelecký klub. „Nejdříve jsem obdivoval slyšící střelce. Až později jsem se dozvěděl, že jsme měli i slavné a úspěšné neslyšící střelce. Nejvíc mě motivuje Jaroslav Dědič, protože získal deset deaflympijských zlatých. A potom taky Dán Ivan Jeppesen, který se zúčastnil neuvěřitelných deseti deaflympiád,“ vyprávěl Bartošek o svých sportovních vzorech.

(<https://paralympic.cz/2017/07/ke-strelbe-privedly-bartoska-cizi-medaile/>, upraveno)

Neslyšící střelci na mezinárodní soutěži, 21. století, uprostřed Marek Bartošek
(foto: soukromý archiv M. Bartoška)

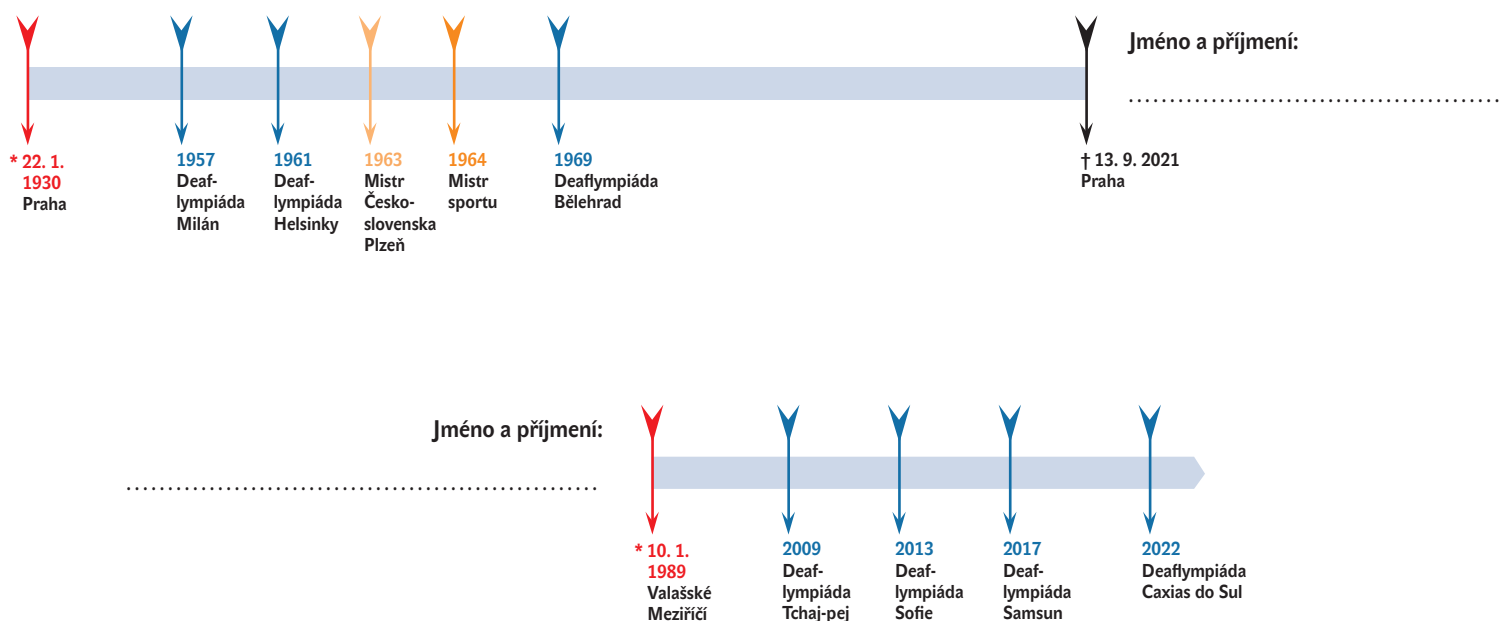

Marek Bartošek, 2017
(foto: soukromý archiv M. Bartoška)

Cvičení 2

Podívejte se na dvě časové osy. Každá ukazuje důležité události v životě jednoho ze sportovců z článků ve cvičení 1. Ke každé ose dopište správné jméno a příjmení.

Cvičení 3

Ještě jednou si přečtete články ve cvičení 1 a prohlédnete si časové osy ve cvičení 2.

- A. Porovnejte informace, které jsou zapsány v těchto dvou cvičeních. Jsou podle vás informace zapsané v těchto cvičeních stejné, nebo se v něčem liší?
- B. Označte na časových osách ve cvičení 2 informace, které jste nenašli v článcích ve cvičení 1.

Cvičení 4

Podle cvičení 1 a 2 rozhodněte, co je pravda a co není pravda.

		PRAVDA	NEPRAVDA
1.	Oba články pocházejí ze stejného časopisu.		✓
2.	Článek o Jaroslavu Dědičovi pochází z r. 2017.	✓	
3.	Článek o Marku Bartoškovi pochází z r. 2017.		
4.	Marek Bartošek i Jaroslav Dědič soutěžili ve střelbě.		
5.	Marek Bartošek i Jaroslav Dědič jsou neslyšící.		
6.	Jaroslav Dědič byl poprvé na deaflympiádě ve 27 letech a Marek Bartošek ve 30 letech.		
7.	Marek Bartošek je nejúspěšnější český neslyšící sportovec v historii.		
8.	Jaroslav Dědič je dědeček Marka Bartoška.		
9.	Jaroslav Dědič je otec Marka Bartoška.		
10.	Jaroslav Dědič se zúčastnil deseti deaflympiád.		

Cvičení 5

Podle cvičení 1 a 2 vytvořte svých pět vět – podobně jako ve cvičení 4.

		PRAVDA	NEPRAVDA
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

Cvičení 6

Vyměňte si cvičení 5 se spolužákem nebo spolužačkou, podívejte se na jeho/její věty a rozhodněte, co je pravda a co není pravda.

Cvičení 7

Označte správné odpovědi na otázky. Pracujte s informacemi ze cvičení 1 a 2. Pokud odpovědi na otázky ve cvičeních 1 a 2 nenajdete, hledejte na internetu, ptejte se spolužáků a spolužaček atd.

A. Co je deaflympiáda?

- a) mezinárodní soutěž neslyšících střelců
- b) olympiáda pro neslyšící sportovce
- c) turnaj amerických škol pro neslyšící
- d) zahraniční televizní soutěž neslyšících umělců

B. O čem píše časopis Unie?

- a) o Evropské unii
- b) o pojišťovně Union
- c) o sportu (vydává ho Česká unie sportu)
- d) o životě neslyšících lidí

C. Mohou na deaflympiádě závodit slyšící závodníci?

- a) nesmí
- b) mohou, ale jen se špunty v uších
- c) mohou, ale jen CODA
- d) mohou, ale jen když umí americký znakový jazyk (ASL)

D. Co neexistuje?

- a) mistrovství ČR neslyšící mládeže ve střelbě
- b) mistrovství Evropy neslyšících ve střelbě
- c) mistrovství světa neslyšících ve střelbě
- d) deaflympiáda

Cvičení 8

Podle cvičení 1 a 2, internetu apod. vytvořte své dvě otázky s nabídkou odpovědí – podobně jako ve cvičení 7.

A

a)

b)

c)

d)

B

a)

b)

c)

d)

Cvičení 9

Vyměňte si cvičení 8 se spolužákem nebo spolužačkou a označte správné odpovědi na jeho/její otázky. Pokud odpovědi na otázky nenajdete ve cvičení 1 a 2, hledejte na internetu, ptejte se spolužáků a spolužaček atd.

Cvičení 10

Prohlédněte si následující tabulku. Jsou v ní výsledky Marka Bartoška v soutěžích neslyšících střelců (k 30. 6. 2022). Pak odpovězte na otázky pod tabulkou.

Soutěž	Datum	Místo konání	Pořadí
Mistrovství Evropy Neslyšících ve střelbě	12.09.2007	Genève, SWE	3
Mistrovství Evropy Neslyšících ve střelbě	09.09.2007	Genève, SWE	2
Mistrovství Evropy Neslyšících ve střelbě	14.09.2007	Genève, SWE	18
Deaflympiáda	06.09.2009	Tchaj-pej, TW	4
Deaflympiáda	10.09.2009	Tchaj-pej, TW	5
Deaflympiáda	12.09.2009	Tchaj-pej, TW	5
Mistrovství Evropy Neslyšících ve střelbě	05.09.2011	Mnichov, DE	2
Mistrovství Evropy Neslyšících ve střelbě	03.09.2011	Mnichov, DE	2
Mistrovství Evropy Neslyšících ve střelbě	07.09.2011	Mnichov, DE	5
Deaflympiáda	26.07.2013	Sofia, BG	3
Deaflympiáda	30.07.2013	Sofia, BG	2
Deaflympiáda	01.08.2013	Sofia, BG	2
Mistrovství Evropy Neslyšících ve střelbě	06.08.2015	Plzeň, CZE	6
Mistrovství Evropy Neslyšících ve střelbě	04.08.2015	Plzeň, CZE	2
Mistrovství Evropy Neslyšících ve střelbě	08.08.2015	Plzeň, CZE	4
Mistrovství světa Neslyšících ve střelbě	11.09.2016	Kazaň, RUS	7
Mistrovství světa Neslyšících ve střelbě	09.09.2016	Kazaň, RUS	12
Mistrovství světa Neslyšících ve střelbě	13.09.2016	Kazaň, RUS	10
Deaflympiáda	19.07.2017	Samsun, TR	3
Deaflympiáda	24.07.2017	Samsun, TR	4
Deaflympiáda	22.07.2017	Samsun, TR	10
Mistrovství Evropy Neslyšících ve střelbě	15.09.2019	Dmitrov, RU	2
Mistrovství Evropy Neslyšících ve střelbě	17.09.2019	Dmitrov, RU	3
Mistrovství Evropy Neslyšících ve střelbě	20.09.2019	Dmitrov, RU	4
Deaflympiáda	04.05.2022	Caxias do Sul, BRA	4
Deaflympiáda	10.05.2022	Caxias do Sul, BRA	10
Deaflympiáda	11.05.2022	Caxias do Sul, BRA	6

(<http://bartosekmark.cz/neslyscici.php> a <https://www.deaflympics.com/athletes/mark-bartosek-upraveno,-doplneno>)

V odpovědích na otázky využijte číslice z nabídky:

1 2 2 4 4 4 7

- A. Na kolika deaflympiádách Marek Bartošek závodil? Odpověď:
- B. Na kolika mistrovstvích Evropy neslyšících střelců závodil? Odpověď:
- C. Na kolika mistrovstvích světa neslyšících střelců závodil? Odpověď:
- D. Kolik získal deaflympijských medailí? Odpověď:
- E. Kolik získal stříbrných deaflympijských medailí? Odpověď:
- F. Kolik získal medailí na mistrovství Evropy neslyšících? Odpověď:
- G. Kolik získal bronzových medailí na mistrovství Evropy neslyšících? Odpověď:

Cvičení 11

Podle tabulky ve cvičení 10 vymyslete tři další otázky (včetně nabídky odpovědí).

Nabídka odpovědí: ☐, ☐, ☐

A. ?

Odpověď: ☐

B. ?

Odpověď: ☐

C. ?

Odpověď: ☐

Cvičení 12

Vyměňte si cvičení 11 se spolužákem nebo spolužačkou a dopište správné odpovědi na jeho/její otázky.

NESLYŠÍCÍ STŘELCI

3

Sociokulturní kompetence

Cvičení 2

Tyto dvě časové osy obsahují pouze informace obsažené v textech ve cvičení 1.

Jméno a příjmení:

.....

1963
Mistr
Česko-
slovenska
Plzeň

Jméno a příjmení:

.....

2013
Deaf-
lympiáda
Sofie

Tyto dvě časové osy jsou totožné s osami ze cvičení 2, neobsahují ovšem popisky.

* 22. 1.
1930
Praha

1957
Deaf-
lympiáda
Milán

1961
Deaf-
lympiáda
Helsinky

1963
Mistr
Česko-
slovenska
Plzeň

1964
Mistr
sportu

1969
Deaflympiáda
Bělehrad

Jméno a příjmení:

.....

† 13. 9. 2021
Praha

Jméno a příjmení:

.....

* 10. 1.
1989
Valašské
Meziříčí

2009
Deaf-
lympiáda
Tchaj-pej

2013
Deaf-
lympiáda
Sofie

2017
Deaf-
lympiáda
Samsun

2022
Deaflympiáda
Caxias do Sul

Cvičení 3

Kromě těchto milníků lze do časové osy přiřazovat i kartičky připravené k tabulkám níže.

Časová osa a názvy životních milníků J. Dědiče

* 22. 1. 1930 PRAHA	1957 DEAFLYM- PIÁDA MILÁN	1961 DEAFLYM- PIÁDA HELSINKY	1963 MISTR ČESKO- SLOVENSKA PLZEŇ	1964 MISTR SPORTU	1969 DEAFLYM- PIÁDA BĚLEHRAD	† 13. 9. 2021 PRAHA
-----------------------------------	---	--	--	--------------------------------	--	-----------------------------------

Jméno a příjmení:

.....

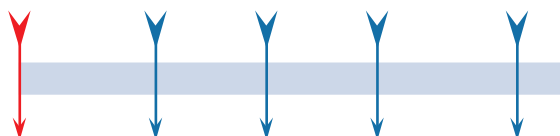

Časová osa a názvy životních milníků M. Bartoška

* 10. 1. 1989 VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ	2009 DEAFLYM- PIÁDA TCHAJ-PEJ	2013 DEAFLYM- PIÁDA SOFIE	2017 DEAFLYM- PIÁDA SAMSUN	2022 DEAFLYM- PIÁDA CAXIAS DO SUL
--	---	---	--	--

Jméno a příjmení:

.....

Tabulka pro porovnávání informací – základní verze

V této úloze (která není součástí PL 3 – ŽÁK a učitel ji může zařadit dle svého uvážení v rámci individualizace práce jednotlivých žáků či skupin) žáci porovnávají informace, které získali na základě práce s texty ve cvičení 1 a/nebo práce s časovými osami ve cvičení 2.

Žákům lze předložit tuto prázdnou tabulku, do které mohou buď doplňovat kartičky využívané výše při aktivitě s doplňováním životních milníků do časových os Jaroslava Dědiče a Marka Bartoška (lehčí varianta), nebo do nich mohou události sami psát (těžší varianta).

Je ale také možno předem žákům do levého sloupce vložit či vlepit kartičky s životními a sportovními milníky (k vystřížení níže): Narození, První deaflympiáda, Druhá deaflympiáda, Třetí deaflympiáda, Mistr Československa, Mistr sportu, Úmrtí, Sportovní úspěchy, Deaflympiády, Mistrovství Evropy neslyšících, Mistrovství světa neslyšících. A následně je nechat doplňovat kartičky s životními milníky těchto dvou sportovců (viz výše) nebo nechat tyto životní milníky samostatně dopisovat.

Do tabulky je samozřejmě možné přímo psát, není nutno používat předpřipravené kartičky – ty jsou jednou z možností, jak aktivitu pro žáky zjednodušit.

	J. DĚDIČ	M. BARTOŠEK

➤ **NAROZENÍ**

➤ **TŘETÍ DEAFLYMPIÁDA**

➤ **PRVNÍ DEAFLYMPIÁDA**

➤ **DRUHÁ DEAFLYMPIÁDA**

➤ **MISTR ČESKO-SLOVENSKA**

➤ **MISTR SPORTU**

➤ **SPORTOVNÍ ÚSPĚCHY**

➤ **DEAFLYMPIÁDY**

➤ **ÚMRTÍ**

➤ **MISTROVSTVÍ EVROPY NESLYŠÍCÍCH**

➤ **MISTROVSTVÍ SVĚTA NESLYŠÍCÍCH**

Tabulka pro porovnávání informací – rozšířená verze (metoda podvojného deníku)

S tabulkou lze pracovat obdobně jako v aktivitě popsané výše. Navíc lze do čtvrtého sloupce dopisovat komentář vyplývající z porovnání informací zanesených do druhého a třetího sloupce (např. *J. Dědič se narodil o 59 let dříve než M. Bartošek; J. Dědič umřel, ale M. Bartošek žije*). Jednou z možných modifikací je to, že studenti formulují svá tvrzení v českém znakovém jazyce. Pak lze vynechat vyplňování čtvrtého sloupce v češtině. Nebo učitel může postřehy žáků přeložit z českého znakového jazyka do češtiny a do tabulky je zapsat sám. Tak jako u většiny aktivit je možné nechat žáky pracovat ve dvojicích nebo ve skupinách.

	J. DĚDIČ	M. BARTOŠEK	KOMENTÁŘ

Životopis Jaroslava Dědiče

Tento text je pro žáky s jazykovými kompetencemi v češtině na úrovni A2 poměrně náročný. Ale je velmi dobře využitelný např. pro mezipředmětové vztahy, zejm. mezi českým jazykem a dějepisem, občanskou výchovou a zeměpisem.

S textem lze pracovat různými způsoby, např.:

1. S využitím tabulek představených výše (buď samostatně pro J. Dědiče, nebo v kombinaci pro J. Dědiče a M. Bartoška – jeho životopis viz níže);
2. Pomocí diskuse s otázkami typu *Kdo nepustil J. Dědiče na dvě deaflympiády?, Znáte nějakého současného neslyšícího učitele autoškoly?, Co je to ČKD?*;
3. Lze porovnávat informace obsažené ve cvičení 1, cvičení 2 (v časových osách či v tabulkách) a v tomto životopise;
4. Velmi zajímavá může být práce s mapami, k nimž jsou materiály připraveny na konci této přílohy;
5. Souvislý životopis Jaroslava Dědiče lze převést do strukturovaného životopisu (viz strukturovaný životopis Marka Bartoška a na něj navazující šablona níže).

JAROSLAV DĚDIČ (22. 1. 1930 - 13. 9. 2021)

Jaroslav Dědič se narodil v Praze roku 1930. Jeho mládí nebylo jednoduché: Otec, Jaroslav Dědič st., úředník na ministerstvu spojů a železnic, skončil za války ve vězení; strýc, pplk. gen. št. František Dědič, byl popraven.

Jaroslav Dědič vychodil osmiletou školu pro neslyšící v ústavu na Smíchově a poté se vyučil jemným mechanikem. Při zaměstnání si ještě postupně rozšířil vzdělání na elektromechanika a strojního zámečníka.

Přes 40 let pak patřil k nejlepším zaměstnancům v ČKD. Vyráběl tam různé součástky do lokomotiv a tramvají.

Mezi neslyšícími je Jaroslav Dědič známý hlavně kvůli sportovní střelbě. Ze tří deaflympiád (Milán 1957, Helsinky 1961 a Bělehrad 1969) přivezl rekordních 19 deaflympijských medailí, z toho bylo 10 zlatých. A to ho ještě komunisté v roce 1965 nepustili na deaflympiádu do Washingtonu a v roce 1973 na deaflympiádu do Malmö. Jako první neslyšící sportovec získal ocenění Mistr sportu Československa. On sám si nejvíce vážil titulu mistra Československa, který v r. 1963 získal mezi slyšícími střelci.

Spolu se sportovní střelbou se druhou sportovní vášní Jaroslava Dědiče stal motorismus. Byl naším prvním neslyšícím učitelem autoškoly a instruktorem teoretického i praktického výcviku pro jízdu na motocyklu i v automobilu. Ve svém starém autě Škoda Octavia a s motorkou Jawa najezdil celkem přes 750 000 km.

Jaroslav Dědič byl ale například také pořadatelem závodů v jízdě zručnosti, předsedou střeleckého oddílu neslyšících Praha a Automotoklubu neslyšících Praha a velmi šikovným opravářem – ať se někde rozbila elektrika, vodovod, nebo auto, Jaroslav Dědič to vždy uměl opravit.

Jaroslav Dědič byl dvakrát ženatý. S první manželkou Jaroslavou má syna Petra, který dnes žije v USA. S druhou manželkou Věrou má dva syny – Lubora a Pavla. Zemřel v září 2021 ve věku 91 let.

(zdroj: soukromý archiv P. Pánka, upraveno, doplněno)

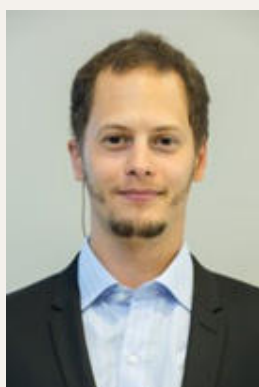

Životopis Marka Bartoška

Strukturovaný životopis je pro žáky s jazykovými kompetencemi v češtině na úrovni A2 snazší než souvislý životopis využitý v případě Jaroslava Dědiče. Stejně jako on je ale velmi dobře využitelný např. pro mezipředmětové vztahy, zejm. mezi českým jazykem a dějepisem, občanskou výchovou a zeměpisem.

S textem lze opět pracovat různými způsoby, např.:

1. S využitím tabulek představených výše (buď samostatně pro M. Bartoška, nebo v kombinaci pro M. Bartoška a J. Dědiče – jeho životopis viz výše);
2. Pomocí diskuse s otázkami typu *Vystudoval J. Bartošek vysokou školu?, Co mají J. Dědič a M. Bartošek společného a v čem se jejich životní dráhy liší?, J. Dědič vyhrál mistrovství Československa ve sportovní střelbě – proč tento titul M. Bartošek nikdy nemohl získat?, M. Bartošek vystudoval vysokou školu – proč ji nemohl vystudovat J. Dědič?*;
3. Lze porovnávat informace obsažené ve cvičení 1, cvičení 2, cvičení 10 (v časových osách či v tabulkách) a v tomto životopise;
4. Velmi zajímavá může být práce s mapami, k nimž jsou materiály připraveny na konci této přílohy.

MAREK BARTOŠEK

(Narození: 10. 1. 1989)

Bydliště: Valašské Meziříčí

Sport: sportovní střelba

Disciplíny:

- vzduchová puška 60 ran vestoje
- libovolná malorážná puška 60 ran vleže
- libovolná malorážná puška 3 × 40 ran

Oddíl: SSK Poličná / SKN Valašské Meziříčí

Trenér: Václav Jasný

Rodinný stav: svobodný

Vzdělání:

- 2015 – titul Bc.: Fakulta informatiky Masarykovy Univerzity, obor Aplikovaná informatika, Brno
- 2009 – maturita: Střední škola pro sluchově postižené, obor elektronické počítačové systémy, Valašské Meziříčí
- 2005 – dokončení ZŠ: ZŠ Salvátor (církvní), Valašské Meziříčí

Největší sportovní úspěchy:

- 2022 – LDH Caxias do Sul, 4., 6. a 10. místo
- 2019 – ME neslyšících Dmitrov, 2., 3. a 4. místo
- 2017 – LDH Samsun, 3., 4. a 10. místo
- 2016 – MS neslyšících, Kazaň, 7., 10. a 12. místo
- 2015 – ME neslyšících Plzeň, 2., 4. a 6. místo
- 2013 – LDH Sofia, 2 × 2. místo a 3. místo
- 2011 – ME neslyšících Mnichov, 2 × 2. místo a 5. místo
- 2009 – LDH Tchaj-pej, 4. místo a 2 × 5. místo
- 2007 – ME Ženeva, 2., 3. a 18. místo

Záliby: sportovní lezení, potápění

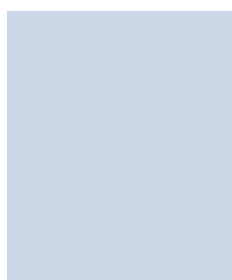
(Zdroj: Český paralympijský výbor (paralympic.cz), upraveno, doplněno)

O Marku Bartoškovi byl natočen i Televizní klub neslyšících: 26. únor 2020 – Televizní klub neslyšících | Česká televize (<https://www.ceskatelevize.cz/porady/1096066178-televizni-klub-neslysicich/220562221800002/>)

S tímto televizním dokumentem lze pracovat podobně jako se strukturovaným životopisem výše.

Šablona pro strukturovaný životopis

Šablonu lze využít různými způsoby, např. je možno převádět souvislý životopis J. Dědiče do strukturovaného životopisu, mluvit s žáky o tom, kdy a proč se strukturovaný životopis používá (typicky při hledání zaměstnání, ale k tomu by se zrovna tento strukturovaný životopis příliš nehodil – s žáky lze diskutovat o tom proč), či zkoušet s žáky psát jejich vlastní strukturované životopisy.

Jméno a příjmení:

Narození:

Bydliště:

Sport:

Disciplíny:

-

-

-

Oddíl:

Trenér:

Rodinný stav:

Vzdělání:

-

-

-

Největší sportovní úspěchy:

-

-

-

-

-

-

Záliby:

Cvičení 5

Tuto šablony lze používat pro jakoukoli práci s trzeními, o kterých je třeba rozhodnout, zda jsou pravdivá, či nepravdivá (nejen v rámci aktivit pojících se k tomuto pracovnímu listu).

		PRAVDA	NEPRAVDA
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

Cvičení 8

Tuto šablony lze používat pro jakoukoli práci s otázkami s výběrem odpovědí (nejen v rámci aktivit pojících se k tomuto pracovnímu listu).

- A.
 •
- a)
 b)
 c)
 d)
- B.
 •
- a)
 b)
 c)
 d)

Cvičení 11

Tuto šablony lze používat pro jakoukoli práci s otázkami s krátkou odpovědí (nejen v rámci aktivit pojících se k tomuto pracovnímu listu).

Nabídka odpovědí:

A.
.....?

Odpověď:

B.
.....?

Odpověď:

C.
.....?

Odpověď:

Práce s mapami

Níže jsou připraveny mapy, které lze využívat při práci s tímto pracovním listem. Dle uvážení učitele s nimi lze pracovat různými způsoby, např. barevně vyznačovat státy a města související s cvičeními 1, 2, 10 a s životopisy J. Dědiče a M. Bartoška obsaženými v této příloze.

Níže jsou uvedeny některé příklady, jak s mapami pracovat – vždy se jedná o aktivity zaměřené na práci s detailními informacemi (vyhledávání, porovnání, doplňování, třídění atd.).

Mapa se sportovními milníky J. Dědiče

Práce s mapou může být velmi různorodá: od hledání společných milníků na časové ose ve cvičení 2 a na mapě přes hledání, ke které časové ose, textu, tabulce či životopisu mapa patří, přes dopisování informací, které jsou v příslušné časové ose, tabulce či životopisu, ale v mapě chybějí.

Mapa se sportovními milníky M. Bartoška

Práce s mapou může být velmi různorodá: od hledání společných milníků v tabulce ve cvičení 10 a na mapě přes hledání, ke které časové ose, textu, tabulce či životopisu mapa patří, po dopisování informací, které jsou v příslušné časové ose, tabulce či životopisu, ale v mapě chybějí.

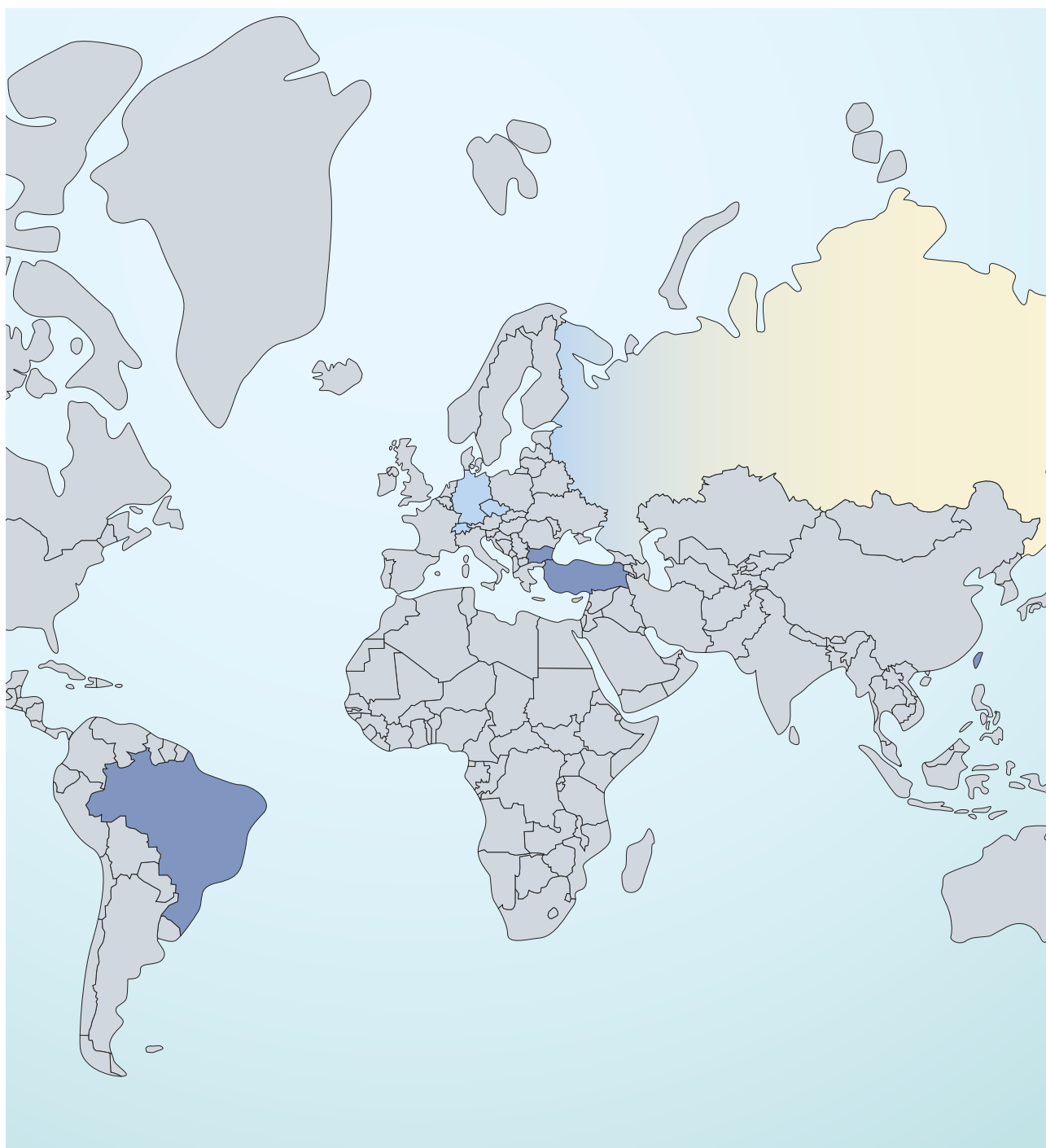
Slepá mapa světa

Práce s mapou může být velmi různorodá, lze do ní např. zakreslovat údaje z vybraného textu, časové osy, tabulky či životopisu.

Mapa se státy, ve kterých se udály sportovní milníky M. Bartoška

Práce s mapou může být velmi různorodá, obdobně jako u mapy na s. 11.

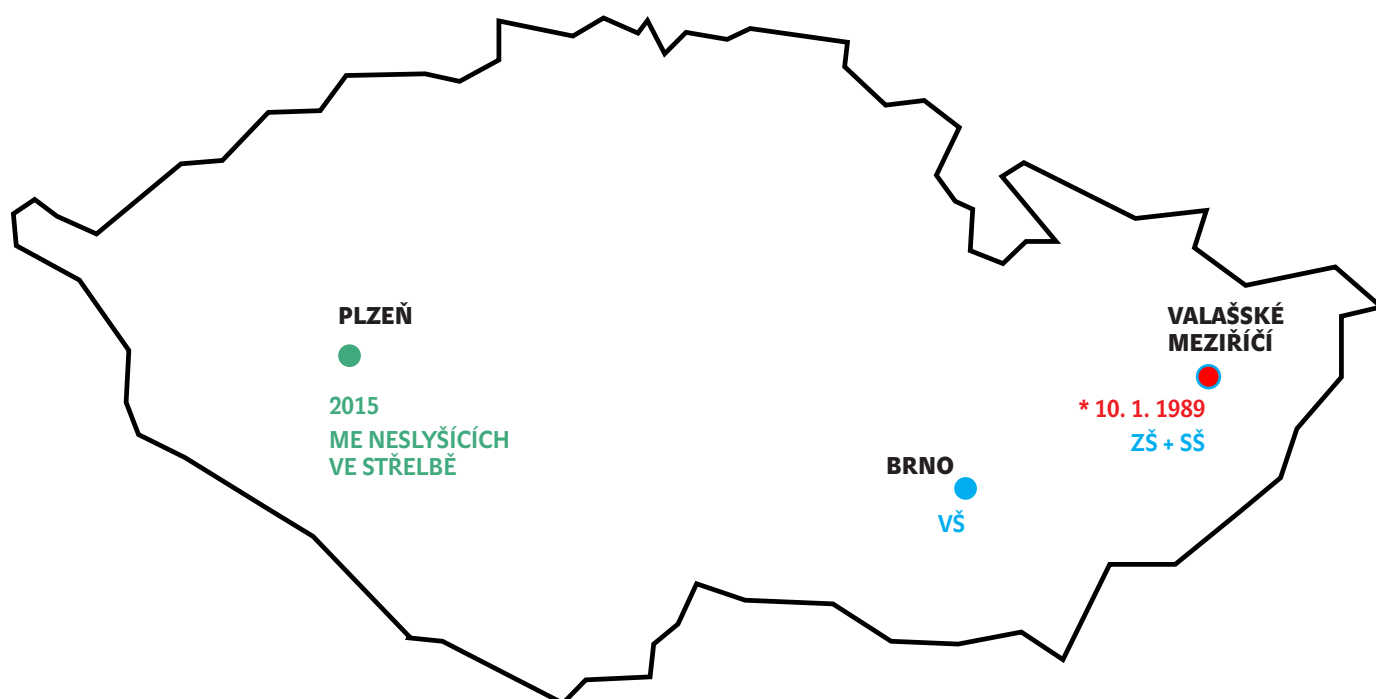
Mapa se státy, ve kterých se udály vybrané sportovní milníky J. Dědiče a M. Bartoška

Práce s mapou může být velmi různorodá, obdobně jako u mapy na s. 12.

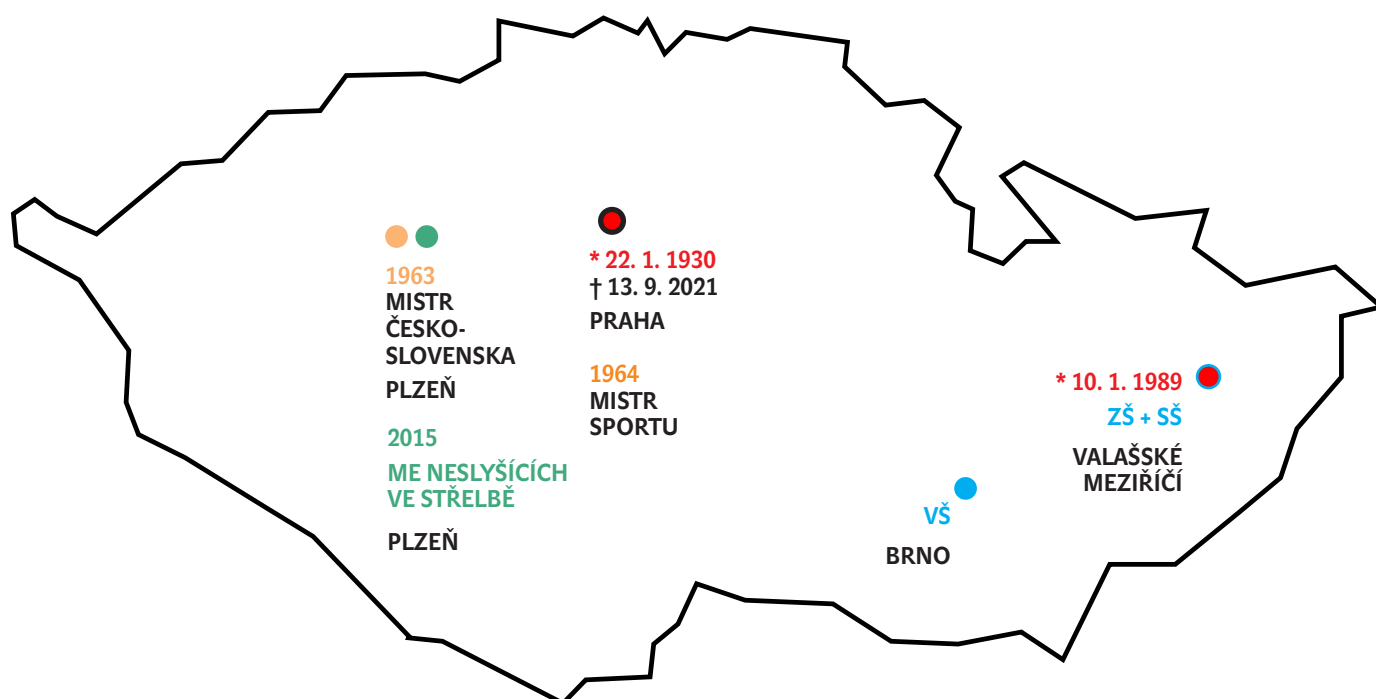
Mapa s vybranými životními a sportovními milníky M. Bartoška, jež se udály v České republice

Práce s mapou může být velmi různorodá, např. ji lze využít ve cvičení 2 nebo při práci s příslušným životopisem.

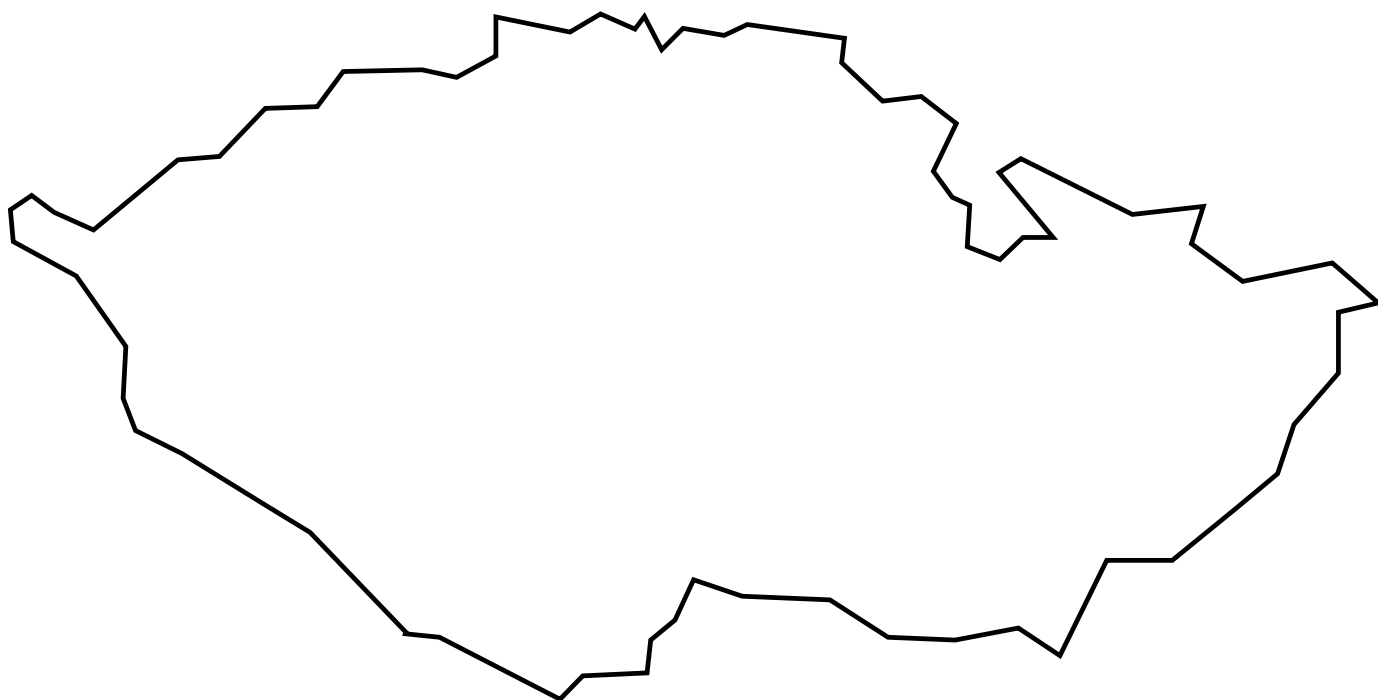
Mapa s vybranými životními a sportovními milníky J. Dědiče a M. Bartoška, jež se udály v České republice

Práce s mapou může být velmi různorodá, např. ji lze využít ve cvičení 2 nebo při práci s příslušnými životopisy.

Slepá mapa České republiky

Práce s mapou může být velmi různorodá, lze do ní např. zakreslovat údaje z vybraného textu, časové osy, tabulky či životopisu.

Práce s tabulkami

Dle uvážení učitele lze práci s mapami velmi účelně doplňovat prací s tabulkami (opět lze pracovat s připravenými kartičkami nebo do tabulky psát nebo obě možnosti kombinovat).

V tabulkách lze informace třídit, porovnávat atd. To vše jsou myšlenkové operace, které je potřeba s žáky cíleně procvičovat. O informacích, které lze vyčíst z map a z tabulek, je vhodné s žáky přemýšlet a diskutovat, např.: *Co bude určitě v Evropě: města a státy, které hostí ME, MS nebo deaflympiády?, Kde se scházejí sportovci z celého světa: na ME, MS nebo na deaflympiádách?*

Jednotlivé sloupce (ale i řádky) v tabulkách lze např. „nadepsat“ následujícími kartičkami: město, stát, kontinent, deaflympiáda, ME neslyšících, MS neslyšících, J. Dědič, M. Bartošek a do prázdných buněk doplňovat informace, které do jednotlivých buněk logicky patří (např. do buňky, v níž se protíná sloupec M. Bartošek a řádek ME neslyšících, může žák – dle zadání učitele – doplnit např. 2019 nebo Dmitrov nebo Rusko). Podle situace a cílů učitele lze vždy pracovat jen s vybranými sloupci či řádky.

MĚSTO	STÁT	KONTINENT	DEAFLYMPIÁDA	ME NESLYŠÍCÍCH	MS NESLYŠÍCÍCH	J. DĚDIČ	M. BARTOŠEK
-------	------	-----------	--------------	----------------	----------------	----------	-------------

Cvičení 1

Povídejte si, co mají společného tato data.

1. 7. – 31. 8. 2023

28. 9.

26. 10. – 30. 10. 2023

17. 11.

23. 12. 2022 – 2. 1. 2023

6. 4. – 10. 4. 2023

1. 5.

8. 5.

Cvičení 2

Diskutujte společně o tom, co děláte o prázdninách.

Cvičení 3

Přečtěte si pozvánku na jednu prázdninovou akci. Hledejte v pozvánce informace podle otázek vpravo. Stejnou barvou vždy označte otázku a odpověď na ni v pozvánce. U otázky J. nic nepište a jen sami odpovězte.

PODZIMNÍ PRÁZDNINY pro neslyšící a slyšící děti

26. 10. – 30. 10. 2023

Zveme všechny neslyšící děti, ale také slyšící děti, které umí znakovat, na podzimní prázdniny do Jeseníků!

V Jeseníkách na vás čeká týden plný zážitků. Chcete být týden bez rodičů? Hrát hry, povídat si, chodit na výlety a zažít různá dobrodružství? Tak pojďte s námi!

Cena je 1400 Kč.

V ceně je doprava, ubytování a jídlo. S sebou si vezměte ještě asi 150 Kč jako kapesné.

Přihlášky: do 30. 9. 2023 na e-mail:
krusnypodzim@gmail.com

Další informace: anna.pekna@gmail.com,
730 528 192 (SMS, WhatsApp)

A. Pro koho je tato akce?

B. Kdy tato akce bude?

C. Kde tato akce bude?

D. Co se tam bude dělat?

E. Kolik tato akce stojí?

F. Do kdy se musí zájemci přihlásit?

G. Jak se můžou zájemci přihlásit?

H. Na jaký e-mail můžou rodiče napsat své otázky?

I. Kdo asi bude hlavní vedoucí?

J. Chtěli byste jet na takovou prázdninovou akci? Proč ano, nebo proč ne?

Cvičení 4

Pokud chcete jet na nějakou akci, obvykle se musíte přihlásit. Rozumíte slovům, která většinou v přihláškách jsou? Sp

A.	Kde bydlíš?	datum narození
B.	Kdy ses narodil/a?	škola
C.	Kolik ti je?	alergie
D.	Jak se jmenuješ?	léky
E.	Do které třídy chodíš?	e-mail a telefon matky/otce
F.	Máš nějaké alergie?	jméno a příjmení
G.	Do které školy chodíš?	třída
H.	Užíváš nějaké léky?	adresa
I.	Jaký je kontakt na rodiče?	věk

Cvičení 5

Přiřaďte slova z nabídky do přihlášky.

LÉKY PŘÍJMENÍ ADRESA ~~JMÉNO~~ ZÁKONNÝ ZÁSTUPCE - JMÉNO, E-MAIL, TELEFON

PODPIS ALERGIE A ZDRAVOTNÍ OMEZENÍ DATUM NAROZENÍ

PŘIHLÁŠKA NA LETNÍ SPORTOVNÍ SOUSTŘEDĚNÍ (17.–23. 7. 2023)

JMÉNO

Klára

Veselková

13. 4. 2009

Vrchlického 114, Chrudim 531 01

Ota Veselka, o.veselka@seznam.cz, 777 595 184

astma, celiakie – bezlepková dieta

Symbicort 2-0-2

v Chrudimi

Dne 18. 5. 2023

Veselka

ZÁKONNÝ ZÁSTUPCE - JMÉNO, E-MAIL, TELEFON

DATUM NAROZENÍ

JMÉNO

ADRESA

PŘÍJMENÍ

LÉKY

ALERGIE A ZDRAVOTNÍ OMEZENÍ

PODPIS

Cvičení 6

Představte si, že jedete na akci ze cvičení 3.
Pomozte rodičům vyplnit svou přihlášku.

**PŘIHLAŠUJI SVOJE DÍTĚ NA PODZIMNÍ PRÁZDNINY
V JESENÍKÁCH (26.–30. 10. 2023)**

JMÉNO DÍTĚTE:

PŘÍJMENÍ DÍTĚTE:

DATUM NAROZENÍ:

ADRESA (ULICE A ČÍSLO DOMU, MĚSTO/OBEC, PSČ)

.....

ZÁKONNÝ ZÁSTUPCE (RODIČ)

JMÉNO A PŘÍJMENÍ

.....

TELEFON

.....

ALERGIE A ZDRAVOTNÍ OMEZENÍ:

.....

.....

UŽÍVANÉ LÉKY:

.....

.....

V

DNE

.....

.....

PODPIS ZÁKONNÉHO ZÁSTUPCE

.....

Cvičení 7

Pište podle vzoru, co k sobě patří.

A. KŘESTNÍ JMÉNO

B. PŘÍJMENÍ

C. JMÉNO UČITELE

D. DATUM NAROZENÍ¹

E. ADRESA

F. ULICE

G. MĚSTO

H. PSČ

I. ALERGIE A ZDRAVOTNÍ
.....OMEZENÍ

J. KONTAKT NA RODIČE

K. E-MAIL

L. TELEFON

~~1. 6. 5. 2008~~

2. Dlouhá 23, Kolín, 280 02

3. Kratochvíl

4. Šafaříkova 19

5. 730 849 656

6. Ondřej

7. pyl, bodnutí vosou

8. Hradec Králové

9. novy.josef@gmail.com

10. Julie Vopařilová

11. 542 13

12. Marie Nová, 606 847 492,
m.nova@seznam.cz

Cvičení 8

Představte si, že 20.–26. února 2023 máte jarní prázdniny.

Přečtěte si leták. Chcete se přihlásit? Podívejte se, jak to máte udělat.

MEZINÁRODNÍ KURZ FOCENÍ A FILMOVÁNÍ PRO NESLYŠÍCÍ

fotografický
kurz
ZDARMA

PRO ŽÁKY 2. STUPNĚ ZŠ

21. 2. – 28. 2. 2023 SALCBURK (Rakousko)

CO VÁS ČEKÁ?

Noví kamarádi, mezinárodní komunikace, hry, zábava, a hlavně speciální kurz focení a filmování! Kurz vedou neslyšící odborníci ze Španělska, USA, Německa a Maďarska.

CENA KURZU:

Pro účastníky zdarma – placeno z příspěvku EU.

POZOR! Počet míst je omezený.

Z každého státu EU mohou jet pouze 3 účastníci.

JAK SE PŘIHLÁSIT?

Do 31. 10. 2022 pošlete 8 vět, kde napíšete něco o sobě a proč chcete jet. Dále pošlete video v ČZJ/MZS. Ve videu ukažte, co umíte a proč vás máme vybrat. Nebojte se a buďte kreativní. Komise vybere 3 nejlepší zájemce. Výhercům pošleme e-mail.

Texty a videa posílejte na e-mail MKFFpN@gmail.com

Cvičení 9

Představte si, že vám přišel následující e-mail, a odpovězte na něj.

Hledat e-mail, přílohu či kontakt

Seznam.cz

< Zpět

Přesunout ▾

Označit ▾

Spam ▾

Smazat

Odpovědět

Odpovědět všem

Přeposlat

^ ▾

HM

prihlaskyMKFFpN@gmail.com

Komu: ▾

Včera 12:53

✉

kurz MKFFpN

☆

Ahoj,

moc děkujeme za tvou přihlášku na Mezinárodní kurz focení a filmování pro neslyšící. Komise hodnotila všechny texty a videa, která jsme dostali. Bylo jich opravdu hodně. Nakonec jsme ze všech zájemců vybrali tři výherce, kteří se mohou kurzu zúčastnit. Jedním výhercem jsi právě ty! Gratulujeme! Prosím, vyplň závaznou přihlášku níže. Přihlášku pošli jako fotku na náš e-mail (prihlaskyMKFFpN@gmail.com) nejpozději do nejbližší neděle do půlnoci. Pokud do té doby tvou přihlášku nedostaneme, vybereme na akci jiného zájemce.

Děkujeme za pochopení a těšíme se na viděnou na kurzu!

Tým MKFFpN

Jméno a příjmení: _____

Datum narození: _____

Adresa bydliště: _____

Škola a třída: _____

Telefon: _____

E-mail: _____

Kontakt na zákonného zástupce: _____

Alergie a zdravotní omezení: _____

Datum: _____ Podpis zák. zástupce: _____

PŘIHLÁŠKA

4

Sociokulturní kompetence

Jazyková úroveň: A1/A2

Přibližný věk žáků: 4.–6. roč. ZŠ

Téma: Přihláška na prázdninovou akci pro děti a mládež

Časová dotace: Základní podoba bez bonusových cvičení je koncipována na jednu vyučovací jednotku, tj. na cca 45 minut; v případě využití bonusových úloh lze s listem pracovat dvě i více vyučovacích jednotek.

Cíle: Cesta k dosažení každého z cílů vede vždy přes vlastní aktivní zkušenost a prožitek žáka, nikoli přes výklad učitele; vzhledem k velkému důrazu, který autorky pracovního listu kladou na individuální přístup učitele ke každému z žáků, budou níže vypsány cíle ve skutečnosti také naplněny – a příp. i nenaplněny – u každého žáka individualizovaně.

Jazykové cíle

1. Žák dokáže sám napsat základní údaje o své osobě (jméno, adresu, datum narození, kontakt na zákonného zástupce, základní informace o svém zdravotním stavu).
2. Žák rozumí kolonkám v jednoduchém přihlašovacím formuláři.
3. Žák dokáže do přihlašovacího formuláře vyplnit údaje o své osobě.
4. Žák dokáže v textu prostě sdělovacího stylu (pozdvánka) vyhledat konkrétní informace.
5. Žák dokáže napsat osm souvislých vět o své osobě a o své motivaci účastnit se akce.
6. Žák dokáže zformulovat smysluplný projev v českém znakovém jazyce (ČZJ) či v mezinárodním znakovém systému (MZS).

Nejazykové cíle

1. Žák se orientuje ve školním roce, konkrétně ví, kdy přibližně a jaké volné dny ve školním roce jsou.
2. Žák zná základní informace o své osobě (jméno, adresu, datum narození, kontakt na zákonného zástupce, základní informace o svém zdravotním stavu).
3. Žák ví, že k účasti na akci je zpravidla nutné se písemně přihlásit.
4. Žák ví, že pro přihlášení je nutné dodržet termín a požadovanou formu přihlášení.
5. Žák dokáže natočit svůj projev v českém znakovém jazyce (ČZJ) či mezinárodním znakovém systému (MZS).
6. Žák dokáže napsat e-mail a přiložit k němu (do přílohy či formou odkazu) video.

Pomůcky k pracovnímu listu

Pro každého žáka

- psací potřeby,
- ideálně jednostranně, lze i černobíle, vytištěný PL 4 – ŽÁK ve formátu A4,
- příp. mobilní telefon se čtečkou QR kódů,
- příp. desky s eurofoliemi pro každého žáka, aby si mohli vést své osobní desky s jednotlivými pracovními listy v eurofoliích,
- příp. počítač či jiné zařízení s připojením k internetu k odeslání e-mailu,
- příp. webkamera nebo jiné zařízení vhodné pro nahrání projevu v ČZJ/MZS.

Pro učitele

- vytištěné vybrané materiály z PL 4 – PŘÍLOHA,
- příp. kalendář roku 2023 (nebo školního roku 2022/2023), lze i se zvýrazněnými státními svátky a označením termínů školních prázdnin,
- příp. počítač s PDF verzí pracovního listu a připojením k internetu ke spuštění videí,
- příp. projektor pro společné promítání pracovního listu.

Metodický úvod k pracovnímu listu

Tento pracovní list je určen pro žáky na přelomu prvního a druhého stupně základní školy. K jeho koncepci a obecným doporučením pro práci s ním proto doporučujeme nejprve pročíst Metodický úvod k pracovním listům pro úroveň A1/A2 (<https://digifolio.rvp.cz/artefact/file/download.php?file=107919&view=25215&view=25215>).

Pracovní list je zaměřen na vyplňování jednoduchého formuláře se základními informacemi o osobě žáka (jméno, adresa, datum narození, kontakt na zákonného zástupce, základní informace o zdravotním stavu). Autorky předpokládají, že žáci již základní informace o své osobě znají a dokáží je vyjádřit jak v češtině, tak v českém znakovém jazyce. Tento pracovní list slouží především k tomu, aby žáci dokázali příslušné informace vyplňovat do náležitých kolonek a naučili se pracovat s textem typu formulář. S ohledem na věk cílové skupiny se jedná o formulář v podobě přihlášky na akci pro děti a mládež.

Žáci se tak nesetkají s vyplňováním údajů, jako je povolání, národnost, pohlaví aj., které jsou typické pro formuláře v úředním styku, neboť ve svém věku potřebují nejprve porozumět struktuře přihlášky a osvojit si základní dovednosti a slovní zásobu, která se k takovému typu textů vztahuje. Rozšiřovat slovní zásobu a prohlubovat jazykové i neязыkové kompetence je samozřejmě vhodné, ale až ve věku, kdy se žáci reálně setkávají např. s vyplňováním formuláře žádosti o vydání občanského průkazu. Pokud se vyučující rozhodne tento pracovní list využít jako výchozí k případné další práci s jinými, klidně i složitějšími texty a formuláři, považujeme to za velice vhodné. Doporučujeme však vždy zohlednit věk, zájmy a individuální dovednosti jednotlivých žáků. Vždy by měly být voleny takové texty, které odpovídají aktuální životní situaci žáků, aby osvojované dovednosti měly bezprostřední přínos pro jejich život.

Kromě dovednosti vyplnit přihlášku jsou žáci vedeni k tomu, aby dokázali vyjádřit, jaké aktivity rádi dělají ve volném čase, a aby v pozvánce na určitou akci, tj. v textu prostě sdělovacího stylu, dokázali vyhledávat informace – především to, jakým způsobem a do kdy se mohou přihlásit. Žáci by měli pochopit, že termín i formu přihlášení je nutné zpravidla striktně dodržet, jinak může být jejich přihláška neplatná.

Poznámka – mimo přihlášky v jednotlivých cvičeních může vyučující libovolně vytisknout a použít i další fiktivní přihlašovací formuláře, které jsou součástí přílohy k tomuto pracovnímu listu. S jejich pomocí lze upevňovat na praktických příkladech porozumění různým formulářům a dovednost je správně vyplnit. Díky nim se také žáci mohou učit rozhodovat, na jaké akce mají zájem jet. Některé formuláře obsahují navíc kolonky, které nejsou součástí cvičení v pracovním listu, ale které nejsou v přihláškách na dětské prázdninové akce neobvyklé (rodné číslo, pojišťovna aj.). Tyto formuláře tak můžeme kromě jiného využít k rozšiřování slovní zásoby, dále k tomu, aby se žáci učili zeptat se či si vyhledávat význam neznámých slov, a v neposlední řadě k tomu, aby znali a dokázali napsat další potřebné informace o své osobě.

Metodické poznámky k jednotlivým cvičením

CVIČENÍ 1

Povídejte si, co mají společného tato data.

Toto cvičení uvádí žáky do tématu. Cílí především na neязыkové kompetence žáků. Žáci by měli společnou diskuzi (v ČZJ) nad daty dospět k tomu, že se jedná o termíny školního volna – jednak o prázdniny, jednak o státní svátky a dny pracovního klidu. V případě, že je k aktivitě dostatek času, je dobré, aby žáci pojmenovali, o jaká volna jde (podzimní prázdniny, vánoční prázdniny, státní svátek na památku konce 2. světové války aj.). Připojit se dá i krátká diskuze o tom, jaký je rozdíl mezi školními prázdninami a státními svátky (na rozdíl od státních svátků, kdy mívají volno i pracující, se školní prázdniny týkají jen žáků základních a středních škol). Tato aktivita je výchozí pro cvičení 2 (diskuze o oblíbených aktivitách žáků během volných dnů).

CVIČENÍ 2

Diskutujte společně o tom, co děláte o prázdninách.

Smyslem cvičení je, aby žáci dokázali pojmenovat své zájmy, aby viděli, jaké zájmy mají jejich spolužáci, a mohli se tak navzájem obohatit. Toto cvičení může mít mnoho podob od jednoduché společné diskuse v ČZJ přes chatování ve dvojicích, společný brainstorming a psaní oblíbených prázdninových aktivit na tabuli až po nejrůznější různé tvůrčí aktivity jednotlivců, menších skupin aj. Také může být vhodné zařadit na toto místo nějakou pohybovou aktivitu – např. předvádění oblíbených prázdninových činností pantomimou, přičemž zbytek třídy hádá, o jakou aktivitu by mohlo jít; nebo porovnávání oblíbenosti jednotlivých aktivit, při kterém žáci postupně jmenují své oblíbené aktivity, následně se vždy ostatní ve třídě rozestoupí na pomyslné ose např. od okna ke dveřím – na jedné straně úsečky budou stát ti, kteří danou aktivitu mají velmi rádi, na druhé straně úsečky ti, kteří danou aktivitu nesnášejí aj.

CVIČENÍ 3

Přečtěte si pozvánku na jednu prázdninovou akci. Hledejte v pozvánce informace podle otázek vpravo. Stejnou barvou vždy označte otázku a odpověď na ni v pozvánce. U otázky J. nic nepište a jen sami odpovězte.

Cvičení vede k tomu, aby se žáci orientovali v textu prostě sdělovacího stylu a dovedli v něm vyhledávat konkrétní informace. Důraz je dobré klást zejména na informace, které se vztahují ke způsobu a termínu přihlašování. Přihlašovací formulář k dané akci je součástí cvičení 6.

CVIČENÍ 4

Pokud chcete jet na nějakou akci, obvykle se musíte přihlásit. Rozumíte slovům, která většinou v přihláškách jsou? Spojte, co k sobě patří.

Cvičení vychází z předpokladu, že žáci již dokáží odpovídat na jednoduché otázky o své osobě. Cílem cvičení je seznámení žáků s heslovitou slovní zásobou objevující se ve formulářích. Z praktických důvodů, kdy žáci obvykle nejsou tvůrci přihlášek, není cílem tohoto cvičení ani celého pracovního listu, aby žáci aktivně používali slovní zásobu vztahující se k formulářům, ale aby tomu, co kam mají vyplnit, především rozuměli.

CVIČENÍ 5**Přiřadte slova z nabídky do přihlášky.**

Cvičení navazuje na cvičení 4 a jeho cílem je procvičit si slovní zásobu formou opisování/dolepování slov z nabídky. Žáci pracují s přihláškou týkající se fiktivní osoby, přesto by měli být celkem bez problémů schopni k vyplněným údajům přiřadit správné názvy kolonek.

Pro případ, že by učitel chtěl, aby žáci slovní zásobu dolepovali a zároveň si nerozstříhali PL 4 – ŽÁK, může využít kartiček v dokumentu PL 4 – PŘÍLOHA.

CVIČENÍ 6**Představte si, že jedete na akci ze cvičení 3. Pomozte rodičům vyplnit svou přihlášku.**

Po osvojení si slovní zásoby z formuláře by již žáci měli být schopni vyplnit svou přihlášku. Žáci by všechny potřebné údaje měli znát a být schopni je z paměti napsat. Tyto informace totiž nevyužijí zdaleka jen při vyplňování přihlášek a formulářů, ale mohou se jim hodit např. v případě, že nastane jakákoli náhlá situace (ztratí se, způsobí si venku úraz aj.) a budou potřebovat pomoc další osoby, příp. s něčí pomocí zkontaktovat své zákonné zástupce.

Kromě samotného formuláře obsahuje přihláška i prostor pro doplnění místa a data vyplnění a podpisu zákonného zástupce. Je žádoucí, aby žáci věděli, co se na tato místa doplňuje, a že podpis nemá být jejich, nýbrž jejich zákonných zástupců.

Přihlášku je v případě potřeby možné vytisknout i samostatně z přílohy tohoto pracovního listu.

CVIČENÍ 7**Pište podle vzoru, co k sobě patří.**

Cílem tohoto bonusového cvičení je upevnit a rozšířit slovní zásobu vztahující se k formulářům a také se naučit rozlišovat, jaký typ informací se do které kolonky hodí (např. že k heslu ulice nepíšeme celou adresu). Jednotlivé informace spolu nijak nesouvisí, nepatří do jedné přihlášky. Jedná se o akontextové cvičení zaměřené pouze na procvičování a upevňování slovní zásoby.

Cvičení je možné vypracovat přímo do pracovních listů žáků nebo lze využít PL 4 – PŘÍLOHA, kde jsou stejné pojmy ze cvičení připravené na kartičkách k rozstříhání a přiřazování.

CVIČENÍ 8**Představte si, že 20.–26. února 2023 máte jarní prázdniny. Přečtěte si leták. Chcete se přihlásit? Podívejte se, jak to máte udělat.**

Toto cvičení komplexně prověřuje a prohlubuje získané dovednosti – porozumění textu pozvánky, vyhledání potřebných informací, především způsobu a termínu přihlášení. Právě na dodržení formy a termínu je vhodné klást velký důraz.

Na základě získaných informací by se žák měl být schopen rozhodnout, zda by se chtěl dané akce zúčastnit, a dle toho případně zformulovat potřebné informace jak v češtině (napsat o sobě a své motivaci k účasti osm vět), tak v ČZJ/MZS, kde může být jakkoli tvůrčí. Cvičení je tak jakousi přípravou k psaní motivačních dopisů v budoucnu. Díky tomu, že žáci kromě několika vět mají natočit také video, mohou vyjádřit i to, co by v psané češtině zatím nedokázali. A právě schopnost být kreativní a tvůrčí ve svém mateřském jazyce je nezbytný předpoklad pro to, osvojovat si tyto kompetence i v jazyce jiném. Zcela záměrně zde mají žáci možnost volby mezi českým znakovým jazykem a mezinárodním znakovým systémem, a to z několika důvodů. Jednak u přihlášky na mezinárodní akci je možnost vyjádření v MZS reálná a autentická a pro žáky může představovat silný motivační prvek. Pro ty, kdo MZS neovládají či používat nechtějí, stále existuje rovnocenná možnost natočení videa v ČZJ. Je žádou-

cí, aby volba byla řízena žáky, nikoli kompetencemi vyučujícího. V případě potřeby, kdyby se jevílo jako žádoucí s videi žáků dále pracovat, je totiž vhodné případně přizvat ke spolupráci např. neslyšícího kolegu vyučujícího, který bude schopen žákům k jejich videím poskytnout relevantní zpětnou vazbu.

Videa mohou žáci pojmout představením sebe, prezentací své práce, jakýmkoli tvůrčím způsobem projevít svůj zájem o akci a ukázat, proč právě oni jsou vhodnými kandidáty. Velmi doporučujeme, aby při práci s pracovním listem nebylo zadání zredukováno jen na psaní vět v češtině, ale aby byl – s uvážení všech výše uvedených důvodů – dán prostor oběma jazykům, v nichž žáci vyrůstají. Kromě jazykového projevu, který by v obou jazycích měl mít náležitou formu a úroveň, je také žádoucí, aby si žáci procvičovali, ev. si osvojovali práci s technologiemi, které je obklopují a které v životě používají a použít budou. Pro další práci s texty, které žáci vytvoří, můžeme žáky požádat o zaslání kopie e-mailu i na e-mail vyučujícího, nebo o přeposlání e-mailu odeslaného na e-mail stanovený v přihlášce. (Tento e-mail je skutečně založen, aby na něj žáci mohli přihlášky zasílat a nevracely se jim jako nedoručitelné; případná důkladnější práce se zasláním textem je na jednotlivých vyučujících, z e-mailové adresy žákům přijde jen automatická odpověď: *Ahoj, děkujeme za tvůj zájem zúčastnit se kurzu. Až uplyne termín pro podání přihlášek, bude všechny přihlášky hodnotit komise. Třem nejvhodnějším zájemcům s nejzajímavějšími přihláškami pošleme e-mail s dalšími informacemi. Těšíme se, že se možná potkáme právě s tebou. Uvidíme ☺ Měj se hezky, tým MKFFpN.*)

CVIČENÍ 9

Představte si, že vám přišel následující e-mail, a odpovězte na něj.

Toto cvičení slouží jako závěrečné upevnění a prověření dovednosti vyplnit svou přihlášku a doručit ji náležitým způsobem a ve stanoveném termínu organizátorovi akce.

Aby žáci nebyli uvedeni v omyl a nemysleli si, že se akce skutečně bude konat, měla by jim opět přijít automatická odpověď, a to v tomto znění: *Ahoj, děkujeme za tvou přihlášku. Je nám to velice líto, ale hlavní lektor a vedoucí kurzu bohužel nemůže ze zdravotních důvodů kurz organizovat, a proto jsme byli nuceni tento kurz zrušit. Věříme, že najdeš jiný kurz, nebo se aspoň sám budeš focení a filmování věnovat. Těšíme se, že se s tebou potkáme třeba na jiné akci. Jak jsme psali výše, tato akce se bohužel konat nebude. Omlouváme se, tým MKFFpN.*

Přihlášky k tomuto cvičení jsou též součástí PL 4 – PŘÍLOHA.

Klíč k vybraným cvičením

PODZIMNÍ PRÁZDNINY

pro neslyšící a slyšící děti

26. 10. – 30. 10. 2023

Zveme všechny neslyšící děti,
ale také slyšící děti, které umí
znakovat, na podzimní prázdniny
do Jeseníků!

V Jeseníkách na vás čeká týden
plný zážitků. Chcete být týden
bez rodičů? Hrát hry, povídat si,
chodit na výlety a zažít různá
dobrodružství? Tak pojedte s námi!

Cena je 1400 Kč.

V ceně je doprava, ubytování
a jídlo. S sebou si vezměte ještě asi
150 Kč jako kapesné.

Přihlášky: do 30. 9. 2023 na e-mail:
krusnypodzim@gmail.com

Další informace: anna.pekna@gmail.com,
730 528 192 (SMS, WhatsApp)

- A. PRO KOHO JE TATO AKCE?
- B. KDY TATO AKCE BUDE?
- C. KDE TATO AKCE BUDE?
- D. CO SE TAM BUDE DĚLAT?
- E. KOLIK TATO AKCE STOJÍ?
- F. DO KDY SE MUSÍ ZÁJEMCI PŘIHLÁSIT?
- G. JAK SE MŮŽOU ZÁJEMCI PŘIHLÁSIT?
- H. NA JAKÝ E-MAIL MŮŽOU RODIČE NAPSAT SVÉ OTÁZKY?
- I. KDO ASI BUDE HLAVNÍ VEDOUCÍ?
- J. CHTĚLI BYSTE JET NA TAKOVOU PRÁZDNINOVOU AKCI? PROČ ANO, NEBO PROČ NE?

Cvičení 3

Cvičení 4

A. KDE BYDLÍŠ?	DATUM NAROZENÍ
B. KDY SES NARODIL/A?	ŠKOLA
C. KOLIK TI JE?	ALERGIE
D. JAK SE JMENUJEŠ?	LÉKY
E. DO KTERÉ TŘÍDY CHODÍŠ?	E-MAIL A TELEFON MATKY/OTCE
F. MÁŠ NĚJAKÉ ALERGIE?	JMÉNO A PŘÍJMENÍ
G. DO KTERÉ ŠKOLY CHODÍŠ?	TŘÍDA
H. UŽÍVÁŠ NĚJAKÉ LÉKY?	ADRESA
I. JAKÝ JE KONTAKT NA RODIČE?	VĚK

PŘIHLÁŠKA NA LETNÍ SPORTOVNÍ SOUSTŘEDĚNÍ
(17.–23. 7. 2023)

JMÉNO Klára

PŘÍJMENÍ Veselková

DATUM NAROZENÍ 13. 4. 2009

ADRESA Vrchlického 114, Chrudim 531 01

ZÁKONNÝ ZÁSTUPCE - JMÉNO, E-MAIL, TELEFON
Ota Veselka, o.veselka@seznam.cz, 777 595 184

ALERGIE A ZDRAVOTNÍ OMEZENÍ
astma, celiakie – bezlepková dieta

LÉKY Symbicort 2-0-2

V Chrudimi Dne 18. 5. 2023

PODPIS
Veselka

Cvičení 5

PŘIHLAŠUJI SVOJE DÍTĚ NA PODZIMNÍ PRÁZDNINY
V JESENÍKÁCH (26.–30. 10. 2023)

JMÉNO DÍTĚTE: Petr

PŘÍJMENÍ DÍTĚTE: Malý

DATUM NAROZENÍ: 5. 5. 2010

ADRESA (ULICE A ČÍSLO DOMU, MĚSTO/OBEC, PSČ)
Modrá 35, Praha 13, 155 00

ZÁKONNÝ ZÁSTUPCE (RODIČ)
JMÉNO A PŘÍJMENÍ Ivona Malá

TELEFON 603 948 591

ALERGIE A ZDRAVOTNÍ OMEZENÍ: alergie na pyl,
bezlepková dieta

UŽÍVANÉ LÉKY: Zyrtec 1-0-0

V Brně DNE 14. 9. 2023

PODPIS ZÁKONNÉHO ZÁSTUPCE
Malá

Cvičení 6 Příklad možného řešení, žáci vyplní údaje o své osobě

Cvičení 7

- A. 6
- B. 3
- C. 10
- D. 1
- E. 2
- F. 4
- G. 8
- H. 11
- I. 7
- J. 12
- K. 9
- L. 5

Cvičení 8 Příklad textu

Jmenuju se Alena Mrázová. Je mi 13 let. Mám dvě mladší neslyšící sestry a slyšící rodiče. Chodím do 6. třídy do školy ve Valašském Meziříčí. Moc mě baví fotit, kreslit a chodit na výlety. Ráda fotím přírodu i lidi. Taký mě baví natáčet krátká vtipná videa. Těším se, že na kurzu potkám nové přátele a naučím se lépe pracovat s technikou.

Cvičení 9 příklad řešení, žáci vyplňují údaje o své osobě

Jméno a příjmení:	<u>Jan Pomalý</u>
Datum narození:	<u>4. května 2014</u>
Adresa bydliště:	<u>Kvěťákova 5, Zahradní Lhota, 689 35</u>
Škola a třída:	<u>ZŠ pro SP Holečkova, Praha 5, 7. A</u>
Telefon:	<u>721 812 892</u>
E-mail:	<u>jan.pomaly@gmail.com</u>
Kontakt na zákonného zástupce:	<u>Tomáš Pomalý (otec),</u> <u>606 442 413, t.pomaly@seznam.cz</u>
Alergie a zdravotní omezení:	<u>alergie na jahody</u>
Datum:	<u>25. 11. 2022</u>
Podpis zák. zástupce:	<u>Pomalý</u>

PŘIHLÁŠKA

4

Sociokulturní kompetence

Cvičení 5

LÉKY	PŘÍJMENÍ	ADRESA	JMÉNO	ZÁKONNÝ ZÁSTUPCE - JMÉNO, E-MAIL, TELEFON
PODPIS	ALERGIE A ZDRAVOTNÍ OMEZENÍ			DATUM NAROZENÍ
LÉKY	PŘÍJMENÍ	ADRESA	JMÉNO	ZÁKONNÝ ZÁSTUPCE - JMÉNO, E-MAIL, TELEFON
PODPIS	ALERGIE A ZDRAVOTNÍ OMEZENÍ			DATUM NAROZENÍ
LÉKY	PŘÍJMENÍ	ADRESA	JMÉNO	ZÁKONNÝ ZÁSTUPCE - JMÉNO, E-MAIL, TELEFON
PODPIS	ALERGIE A ZDRAVOTNÍ OMEZENÍ			DATUM NAROZENÍ
LÉKY	PŘÍJMENÍ	ADRESA	JMÉNO	ZÁKONNÝ ZÁSTUPCE - JMÉNO, E-MAIL, TELEFON
PODPIS	ALERGIE A ZDRAVOTNÍ OMEZENÍ			DATUM NAROZENÍ
LÉKY	PŘÍJMENÍ	ADRESA	JMÉNO	ZÁKONNÝ ZÁSTUPCE - JMÉNO, E-MAIL, TELEFON
PODPIS	ALERGIE A ZDRAVOTNÍ OMEZENÍ			DATUM NAROZENÍ
LÉKY	PŘÍJMENÍ	ADRESA	JMÉNO	ZÁKONNÝ ZÁSTUPCE - JMÉNO, E-MAIL, TELEFON
PODPIS	ALERGIE A ZDRAVOTNÍ OMEZENÍ			DATUM NAROZENÍ
LÉKY	PŘÍJMENÍ	ADRESA	JMÉNO	ZÁKONNÝ ZÁSTUPCE - JMÉNO, E-MAIL, TELEFON
PODPIS	ALERGIE A ZDRAVOTNÍ OMEZENÍ			DATUM NAROZENÍ
LÉKY	PŘÍJMENÍ	ADRESA	JMÉNO	ZÁKONNÝ ZÁSTUPCE - JMÉNO, E-MAIL, TELEFON
PODPIS	ALERGIE A ZDRAVOTNÍ OMEZENÍ			DATUM NAROZENÍ
LÉKY	PŘÍJMENÍ	ADRESA	JMÉNO	ZÁKONNÝ ZÁSTUPCE - JMÉNO, E-MAIL, TELEFON
PODPIS	ALERGIE A ZDRAVOTNÍ OMEZENÍ			DATUM NAROZENÍ
LÉKY	PŘÍJMENÍ	ADRESA	JMÉNO	ZÁKONNÝ ZÁSTUPCE - JMÉNO, E-MAIL, TELEFON
PODPIS	ALERGIE A ZDRAVOTNÍ OMEZENÍ			DATUM NAROZENÍ
LÉKY	PŘÍJMENÍ	ADRESA	JMÉNO	ZÁKONNÝ ZÁSTUPCE - JMÉNO, E-MAIL, TELEFON
PODPIS	ALERGIE A ZDRAVOTNÍ OMEZENÍ			DATUM NAROZENÍ
LÉKY	PŘÍJMENÍ	ADRESA	JMÉNO	ZÁKONNÝ ZÁSTUPCE - JMÉNO, E-MAIL, TELEFON
PODPIS	ALERGIE A ZDRAVOTNÍ OMEZENÍ			DATUM NAROZENÍ
LÉKY	PŘÍJMENÍ	ADRESA	JMÉNO	ZÁKONNÝ ZÁSTUPCE - JMÉNO, E-MAIL, TELEFON
PODPIS	ALERGIE A ZDRAVOTNÍ OMEZENÍ			DATUM NAROZENÍ

Cvičení 6

**PŘIHLAŠUJI SVOJE DÍTĚ NA PODZIMNÍ PRÁZDNINY
V JESENÍKÁCH (26.–30. 10. 2023)**

JMÉNO DÍTĚTE:

PŘÍJMENÍ DÍTĚTE:

DATUM NAROZENÍ:

ADRESA (ULICE A ČÍSLO DOMU, MĚSTO/OBEC, PSČ)

.....

ZÁKONNÝ ZÁSTUPCE (RODIČ)

JMÉNO A PŘÍJMENÍ

TELEFON

ALERGIE A ZDRAVOTNÍ OMEZENÍ:

.....

UŽÍVANÉ LÉKY:

.....

V DNE

.....
PODPIS ZÁKONNÉHO ZÁSTUPCE

Cvičení 7

1. 6. 5. 2008	1. 6. 5. 2008	1. 6. 5. 2008	1. 6. 5. 2008
2. Dlouhá 23, Kolín, 280 02	2. Dlouhá 23, Kolín, 280 02	2. Dlouhá 23, Kolín, 280 02	2. Dlouhá 23, Kolín, 280 02
3. Kratochvíl	3. Kratochvíl	3. Kratochvíl	3. Kratochvíl
4. Šafaříkova 19	4. Šafaříkova 19	4. Šafaříkova 19	4. Šafaříkova 19
5. 730 849 656	5. 730 849 656	5. 730 849 656	5. 730 849 656
6. Ondřej	6. Ondřej	6. Ondřej	6. Ondřej
7. pyl, bodnutí vosou	7. pyl, bodnutí vosou	7. pyl, bodnutí vosou	7. pyl, bodnutí vosou
8. Hradec Králové	8. Hradec Králové	8. Hradec Králové	8. Hradec Králové
9. novy.josef@gmail.com	9. novy.josef@gmail.com	9. novy.josef@gmail.com	9. novy.josef@gmail.com
10. Julie Vopařilová	10. Julie Vopařilová	10. Julie Vopařilová	10. Julie Vopařilová
11. 542 13	11. 542 13	11. 542 13	11. 542 13
12. Marie Nová, 606 847 492, m.nova@seznam.cz	12. Marie Nová, 606 847 492, m.nova@seznam.cz	12. Marie Nová, 606 847 492, m.nova@seznam.cz	12. Marie Nová, 606 847 492, m.nova@seznam.cz
12. Marie Nová, 606 847 492, m.nova@seznam.cz	12. Marie Nová, 606 847 492, m.nova@seznam.cz	12. Marie Nová, 606 847 492, m.nova@seznam.cz	12. Marie Nová, 606 847 492, m.nova@seznam.cz
11. 542 13	11. 542 13	11. 542 13	11. 542 13
10. Julie Vopařilová	10. Julie Vopařilová	10. Julie Vopařilová	10. Julie Vopařilová
9. novy.josef@gmail.com	9. novy.josef@gmail.com	9. novy.josef@gmail.com	9. novy.josef@gmail.com
8. Hradec Králové	8. Hradec Králové	8. Hradec Králové	8. Hradec Králové
7. pyl, bodnutí vosou	7. pyl, bodnutí vosou	7. pyl, bodnutí vosou	7. pyl, bodnutí vosou
6. Ondřej	6. Ondřej	6. Ondřej	6. Ondřej
5. 730 849 656	5. 730 849 656	5. 730 849 656	5. 730 849 656
4. Šafaříkova 19	4. Šafaříkova 19	4. Šafaříkova 19	4. Šafaříkova 19
3. Kratochvíl	3. Kratochvíl	3. Kratochvíl	3. Kratochvíl
2. Dlouhá 23, Kolín, 280 02	2. Dlouhá 23, Kolín, 280 02	2. Dlouhá 23, Kolín, 280 02	2. Dlouhá 23, Kolín, 280 02
1. 6. 5. 2008	1. 6. 5. 2008	1. 6. 5. 2008	1. 6. 5. 2008

Cvičení 9

Jméno a příjmení:	_____
Datum narození:	_____
Adresa bydliště:	_____
Škola a třída:	_____
Telefon:	_____
E-mail:	_____
Kontakt na zákonného zástupce:	_____

Alergie a zdravotní omezení:	_____

Datum:	_____
Podpis zák. zástupce:	_____

Jméno a příjmení:	_____
Datum narození:	_____
Adresa bydliště:	_____
Škola a třída:	_____
Telefon:	_____
E-mail:	_____
Kontakt na zákonného zástupce:	_____

Alergie a zdravotní omezení:	_____

Datum:	_____
Podpis zák. zástupce:	_____

Rozšiřující materiály navíc

CYKLISTICKÝ TÁBOR 1.–8. 8. 2023

Jméno: _____

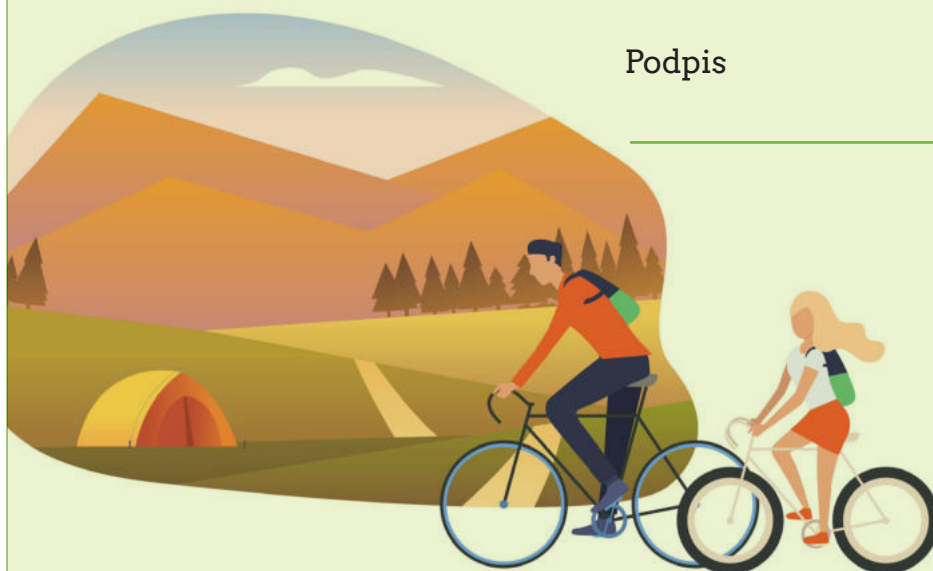
Datum narození: _____

Adresa: _____

Jméno jednoho z rodičů: _____

Kontakt na rodiče:

Podpis

LETNÍ PŘÍMĚSTSKÝ TÁBOR

13.–17. 7. 2024

Křestní jméno:

Příjmení:

Adresa bydliště:

Datum narození:

Alergie:

Jiná zdravotní omezení:

Užívané léky:

Jméno jednoho ze zákonných zástupců:

Telefon na zákonného zástupce:

E-mail zákonného zástupce:

☐ Dítě je plavec – neplavec

podpis zákonného zástupce

V dne

LYŽAŘSKÉ SOUSTŘEDĚNÍ V ALPÁCH 25. 1. – 4. 2. 2025

CENA 3 800 Kč

Jméno a příjmení dítěte:

Bydliště – ulice a číslo popisné

obec

PSČ

Datum narození:

Zdravotní pojišťovna:

Alergie:

Jiná zdravotní omezení:

Užívané léky:

Zákonný zástupce – kontaktní osoba (jméno, telefon, email):

.....

.....

Souhlasím s účastí svého dítěte na lyžařském soustředění.

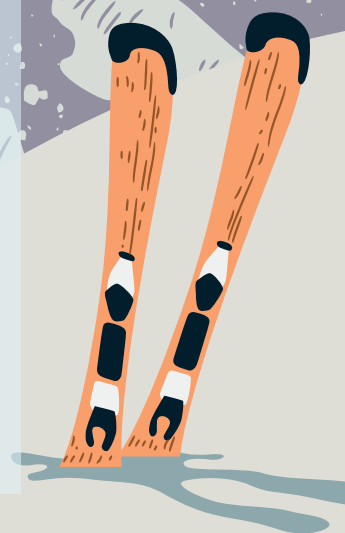
Potvrzuji, že účastnický poplatek zaplatím do 10. 1. 2025.

Souhlasím, že dítě může na akci jet, jen pokud mu to dovolí jeho lékař. Lékařské potvrzení odevzdám nejpozději

10. 1. 2025.

V dne

Podpis zákonného zástupce

PŘIHLÁŠKA NA JARNÍ PRÁZDNINY 5. – 11. 3. 2026

Jméno dítěte: _____

Adresa: _____

Datum narození: _____

Telefon na rodiče: _____

Zdravotní omezení: _____

Léky: _____

Lyžařská úroveň dítěte (zakroužkujte):

lyžovat neumí – začátečník – středně pokročilý – lyžuje výborně

datum _____

podpis zákonného zástupce _____

VOLNÉ DNY

5

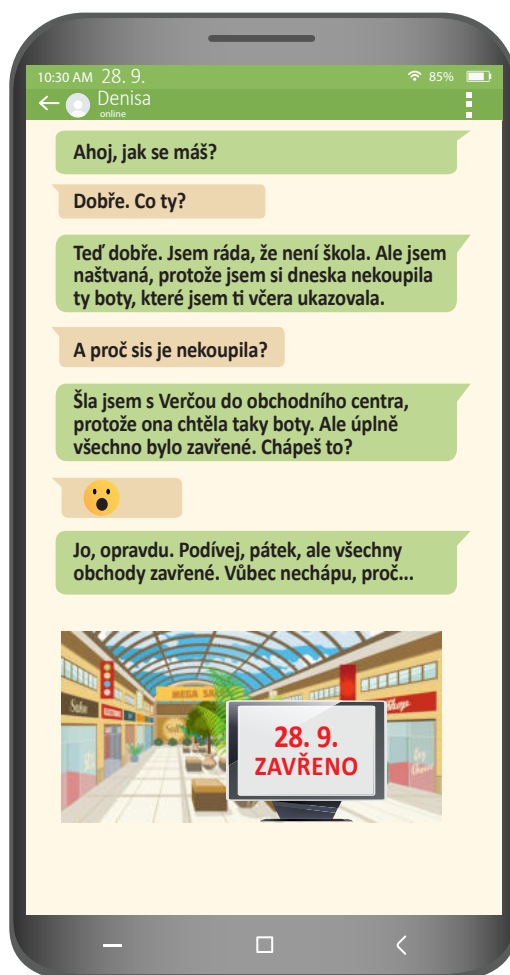
Sociokulturní kompetence

Cvičení 1

PŘEČTĚTE SI NÁSLEDUJÍCÍ TEXT. POZNÁTE, O JAKÝ TEXT SE JEDNÁ? JDE O ČLÁNEK Z ČASOPISU, VYPRÁVĚNÍ NEBO CHAT? KDO A KDY SI PÍŠE? DOPLŇTE TYTO INFORMACE DO VĚT POD TEXTEM.

Text je

Mezi sebou si píší LAURA a

Datum:

Cvičení 2

DISKUTUJTE SE SPOLUŽÁKY A SE SPOLUŽAČKAMI O TOM, PROČ BYLY VE CVIČENÍ 1 OBCHODY ZAVŘENÉ. POKUD NEVÍTE, PODÍVEJTE SE DO KALENDÁŘŮ VE CVIČENÍ 3.

Cvičení 3

PODÍVEJTE SE DO KALENDÁŘŮ PRO ROK 2023 A 2024. PAK ODPOVĚZTE NA OTÁZKY.

2023

LEDEN

tyd	Po	Ut	St	Ct	Pá	So	Ne
52							1
1	2	3	4	5	6	7	8
2	9	10	11	12	13	14	15
3	16	17	18	19	20	21	22
4	23	24	25	26	27	28	29
5	30	31					

UNOR

tyd	Po	Ut	St	Ct	Pá	So	Ne
5			1	2	3	4	5
6	6	7	8	9	10	11	12
7	13	14	15	16	17	18	19
8	20	21	22	23	24	25	26
9	27	28					

BREZEN

tyd	Po	Ut	St	Ct	Pá	So	Ne
9			1	2	3	4	5
10	6	7	8	9	10	11	12
11	13	14	15	16	17	18	19
12	20	21	22	23	24	25	26
13	27	28	29	30	31		

DUBEN

tyd	Po	Ut	St	Ct	Pá	So	Ne
13							1 2
14	3	4	5	6	7	8	9
15	10	11	12	13	14	15	16
16	17	18	19	20	21	22	23
17	24	25	26	27	28	29	30

KVĚTEN

tyd	Po	Ut	St	Ct	Pá	So	Ne
18	1	2	3	4	5	6	7
19	8	9	10	11	12	13	14
20	15	16	17	18	19	20	21
21	22	23	24	25	26	27	28
22	29	30	31				

ČERVEN

tyd	Po	Ut	St	Ct	Pá	So	Ne
22					1	2	3 4
23	5	6	7	8	9	10	11
24	12	13	14	15	16	17	18
25	19	20	21	22	23	24	25
26	26	27	28	29	30		

ČERVENEC

tyd	Po	Ut	St	Ct	Pá	So	Ne
26							1 2
27	3	4	5	6	7	8	9
28	10	11	12	13	14	15	16
29	17	18	19	20	21	22	23
30	24	25	26	27	28	29	30
31	31						

SRPEN

tyd	Po	Ut	St	Ct	Pá	So	Ne
31		1	2	3	4	5	6
32	7	8	9	10	11	12	13
33	14	15	16	17	18	19	20
34	21	22	23	24	25	26	27
35	28	29	30	31			

ZÁŘÍ

tyd	Po	Ut	St	Ct	Pá	So	Ne
35						1	2 3
36	4	5	6	7	8	9	10
37	11	12	13	14	15	16	17
38	18	19	20	21	22	23	24
39	25	26	27	28	29	30	

ŘÍJEN

tyd	Po	Ut	St	Ct	Pá	So	Ne
39							1
40	2	3	4	5	6	7	8
41	9	10	11	12	13	14	15
42	16	17	18	19	20	21	22
43	23	24	25	26	27	28	29
44	30	31					

LISTOPAD

tyd	Po	Ut	St	Ct	Pá	So	Ne
44			1	2	3	4	5
45	6	7	8	9	10	11	12
46	13	14	15	16	17	18	19
47	20	21	22	23	24	25	26
48	27	28	29	30			

PROSINEC

tyd	Po	Ut	St	Ct	Pá	So	Ne
48					1	2	3
49	4	5	6	7	8	9	10
50	11	12	13	14	15	16	17
51	18	19	20	21	22	23	24
52	25	26	27	28	29	30	31

2024

LEDEN

tyd	Po	Ut	St	Ct	Pá	So	Ne
1	1	2	3	4	5	6	7
2	8	9	10	11	12	13	14
3	15	16	17	18	19	20	21
4	22	23	24	25	26	27	28
5	29	30	31				

UNOR

tyd	Po	Ut	St	Ct	Pá	So	Ne
5				1	2	3	4
6	5	6	7	8	9	10	11
7	12	13	14	15	16	17	18
8	19	20	21	22	23	24	25
9	26	27	28	29			

BREZEN

tyd	Po	Ut	St	Ct	Pá	So	Ne
9				1	2	3	
10	4	5	6	7	8	9	10
11	11	12	13	14	15	16	17
12	18	19	20	21	22	23	24
13	25	26	27	28	29	30	31

DUBEN

tyd	Po	Ut	St	Ct	Pá	So	Ne
14	1	2	3	4	5	6	7
15	8	9	10	11	12	13	14
16	15	16	17	18	19	20	21
17	22	23	24	25	26	27	28
18	29	30					

KVĚTEN

tyd	Po	Ut	St	Ct	Pá	So	Ne
18			1	2	3	4	5
19	6	7	8	9	10	11	12
20	13	14	15	16	17	18	19
21	20	21	22	23	24	25	26
22	27	28	29	30	31		

ČERVEN

tyd	Po	Ut	St	Ct	Pá	So	Ne
22						1	2
23	3	4	5	6	7	8	9
24	10	11	12	13	14	15	16
25	17	18	19	20	21	22	23
26	24	25	26	27	28	29	30

ČERVENEC

tyd	Po	Ut	St	Ct	Pá	So	Ne
27	1	2	3	4	5	6	7
28	8	9	10	11	12	13	14
29	15	16	17	18	19	20	21
30	22	23	24	25	26	27	28
31	29	30	31				

SRPEN

tyd	Po	Ut	St	Ct	Pá	So	Ne
31			1	2	3	4	
32	5	6	7	8	9	10	11
33	12	13	14	15	16	17	18
34	19	20	21	22	23	24	25
35	26	27	28	29	30	31	

ZÁŘÍ

tyd	Po	Ut	St	Ct	Pá	So	Ne
35							1
36	2	3	4	5	6	7	8
37	9	10	11	12	13	14	15
38	16	17	18	19	20	21	22
39	23	24	25	26	27	28	29
40	30						

ŘÍJEN

tyd	Po	Ut	St	Ct	Pá	So	Ne
40		1	2	3	4	5	6
41	7	8	9	10	11	12	13
42	14	15	16	17	18	19	20
43	21	22	23	24	25	26	27
44	28	29	30	31			

LISTOPAD

tyd	Po	Ut	St	Ct	Pá	So	Ne
44					1	2	3
45	4	5	6	7	8	9	10
46	11	12	13	14	15	16	17
47	18	19	20	21	22	23	24
48	25	26	27	28	29	30	

PROSINEC

tyd	Po	Ut	St	Ct	Pá	So	Ne
48							1
49	2	3	4	5	6	7	8
50	9	10	11	12	13	14	15
51	16	17	18	19	20	21	22
52	23	24	25	26	27	28	29
1	30	31					

A) PŘEMÝŠLEJTE, PROČ JSOU V OBOU KALENDÁŘÍCH NĚKTERÉ DNY OZNAČENÉ ČERVENĚ. DOPIŠTE TO DO TÉTO VĚTY.

Červeně vyznačené dny jsou

B) POZNÁTE, KOLIK MÁME V ČESKÉ REPUBLICE CELKEM STÁTNÍCH SVÁTKŮ? NAPIŠTE TO ČÍSLICÍ DO TÉTO VĚTY.

V České republice máme celkem státních svátků.

Cvičení 4

V TĚCHTO KALENDÁŘÍCH SE OBJEVILA MALÁ CHYBA. DOKÁŽETE JI NAJÍT A OPRAVIT?

ZÁŘÍ / ŘÍJEN 2022

Po 26 Andrea
Út 27 Jonáš
St 28 Václav, Václava • Den české státnosti
Čt 29 Michal, Michael
Pá 30 Jeroným
So 1 Igor
Ne 2 Olívie, Oliver

LISTOPAD 2022

Po 14 Sáva
Út 15 Leopold
St 16 Otmar
Mahulena, Gertruda •
Čt 17 Den boje za svobodu a demokracii
Pá 18 Romana
So 19 Alžběta
Ne 20 Nikola, Nikol

KVĚTEN 2023

Po 1 Svátek práce
Út 2 Zikmund
St 3 Alexej, Alex
Čt 4 Květoslav
Pá 5 Klaudie • Květnové povstání českého lidu
So 6 Radoslav, Radoslava
Ne 7 Stanislav

ČERVENEC 2023

Po 3 Radomír, Radomíra
Út 4 Prokop
St 5 Den věrozvěstů Cyrila a Metoděje
Čt 6 Den upálení mistra Jana Husa
Pá 7 Bohuslava
So 8 Nora
Ne 9 Drahoslava, Drahůše

Cvičení 5

POROVNEJTE V KALENDÁŘÍCH VE CVIČENÍ 3 STÁTNÍ SVÁTKY V ROCE 2023 A V ROCE 2024. ZAKROUŽKUJTE V KAŽDÉM KALENDÁŘI VŽDY STEJNÉ STÁTNÍ SVÁTKY STEJNOU BARVOU, TO ZNAMENÁ NAPŘÍKLAD 1. 1. ZAKROUŽKUJTE ŽLUTĚ, 1. 5. ZAKROUŽKUJTE MODŘE, 8. 5. ZAKROUŽKUJTE HNĚDĚ ATD. JSOU V ROCE 2023 A V ROCE 2024 STÁTNÍ SVÁTKY VŽDY VE STEJNÁ DATA? V KTERÝCH DATECH SE LIŠÍ A PROČ? DOKÁŽETE TATO DATA NAPSAT DO TABULKY?

Velikonoce	2023	2024
Velký pátek		
Velikonoční pondělí		

Cvičení 6

PŘEČTĚTE SI NÁSLEDUJÍCÍ TEXT. VYBERTE SI VE CVIČENÍ 3 KALENDÁŘ NA ROK 2023 NEBO NA ROK 2024 A PODLE TEXTU V NĚM ZELENĚ VYBARVĚTE, KDY JSOU O STÁTNÍCH SVÁTCÍCH VELKÉ OBCHODY OTEVŘENÉ, A ČERVENĚ, KDY JSOU O STÁTNÍCH SVÁTCÍCH VELKÉ OBCHODY ZAVŘENÉ.

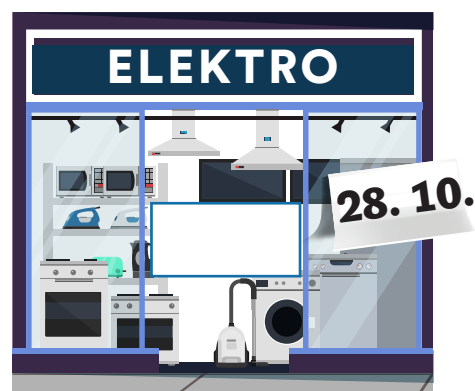
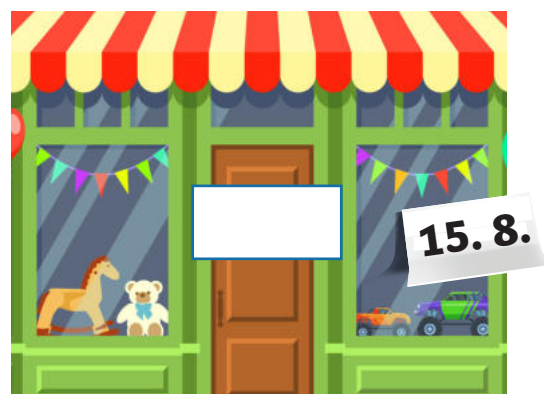
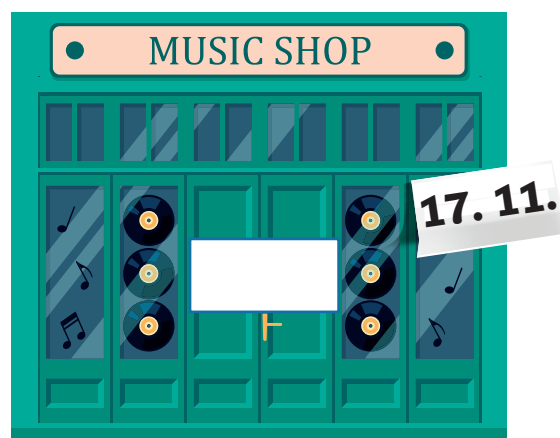
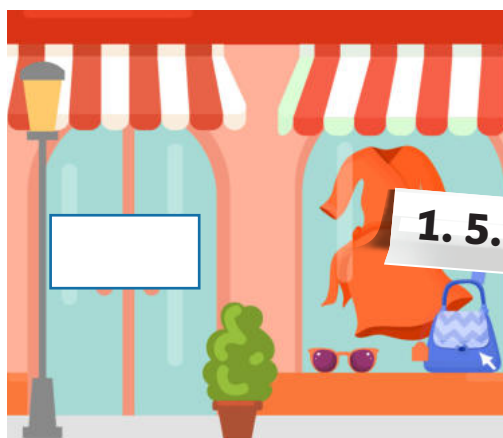

O některých státních svátcích musí být v České republice většina velkých obchodů zavřená. V tyto dny jsou zavřené například velká obchodní centra nebo velké supermarkety Tesco, Billa, Albert... Ale na Velký pátek, 1. května a o státních svátcích v červenci, v listopadu a na Štědrý den dopoledne mohou být všechny obchody otevřené.

Cvičení 7

PŘEDSTAVTE SI, ŽE CHCETE JÍT NAKUPOVAT DO MALÉHO OBCHODU. I KDYŽ MOHOU BÝT NĚKTERÉ OBCHODY O STÁTNÍCH SVÁTCÍCH OTEVŘENÉ, VĚTŠINA JICH NA VŠECHNY STÁTNÍ SVÁTKY ZAVÍRÁ. PODÍVEJTE SE NA DATA U OBCHODŮ A NALEPTE NA DVEŘE CEDULI, PODLE KTERÉ POZNÁME, JESTLI JE OBCHOD OTEVŘENÝ, NEBO ZAVŘENÝ.

Cvičení 8

PŘEDSTAVTE SI, ŽE JE ZÁŘÍ 2023 A ZAČÍNÁ ŠKOLA. PANÍ UČITELKA VÁM DALA SEZNAM S TERMÍNY ŠKOLNÍCH PRÁZDNIN NA ŠKOLNÍ ROK 2023/2024.

A) V KALENDÁŘÍCH VE CVIČENÍ 3 PODTRHNĚTE OBYČEJNOU TUŽKOU DNY, KDY MÁTE ŠKOLNÍ PRÁZDNINY.

B) V KALENDÁŘÍCH VE CVIČENÍ 3 ZAKROUŽKUJTE OBYČEJNOU TUŽKOU DNY, KDY JSOU STÁTNÍ SVÁTKY.

C) POKUD JSTE NAŠLI V KALENDÁŘÍCH DNY, KDY JSOU ZÁROVEŇ PRÁZDNINY I STÁTNÍ SVÁTKY, VYBARVĚTE OBYČEJNOU TUŽKOU ZAKROUŽKOVÁNÍ Z ÚKOLU 8B).

TERMÍNY ŠKOLNÍCH PRÁZDNIN VE ŠKOLNÍM ROCE 2023/2024:

PODZIMNÍ PRÁZDNINY 26.–27. 10. 2023

VÁNOČNÍ PRÁZDNINY 23. 12. 2023 – 2. 1. 2024

POLOLETNÍ PRÁZDNINY 2. 2. 2024

JARNÍ PRÁZDNINY 19.–25. 2. 2024

VELIKONOČNÍ PRÁZDNINY 28. 3. 2024

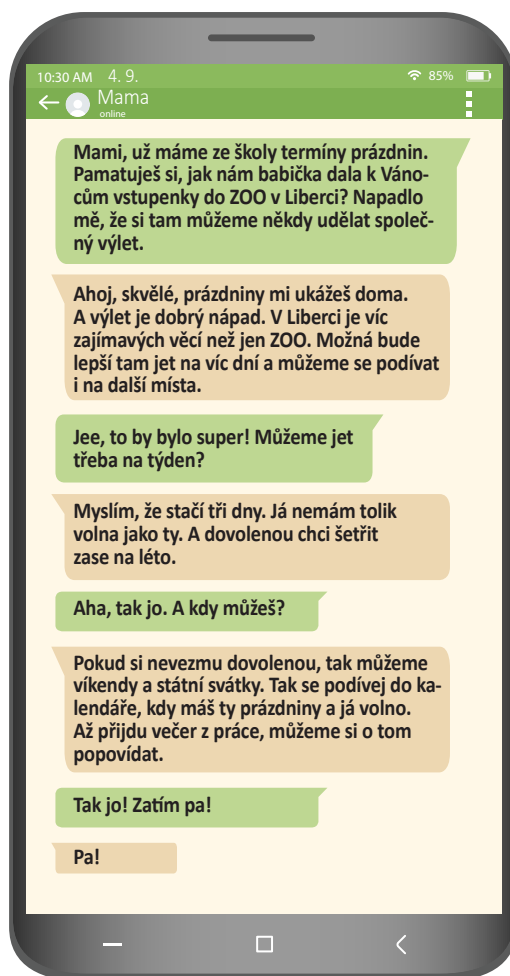
HLAVNÍ PRÁZDNINY 29. 6. – 1. 9. 2024

Cvičení 9

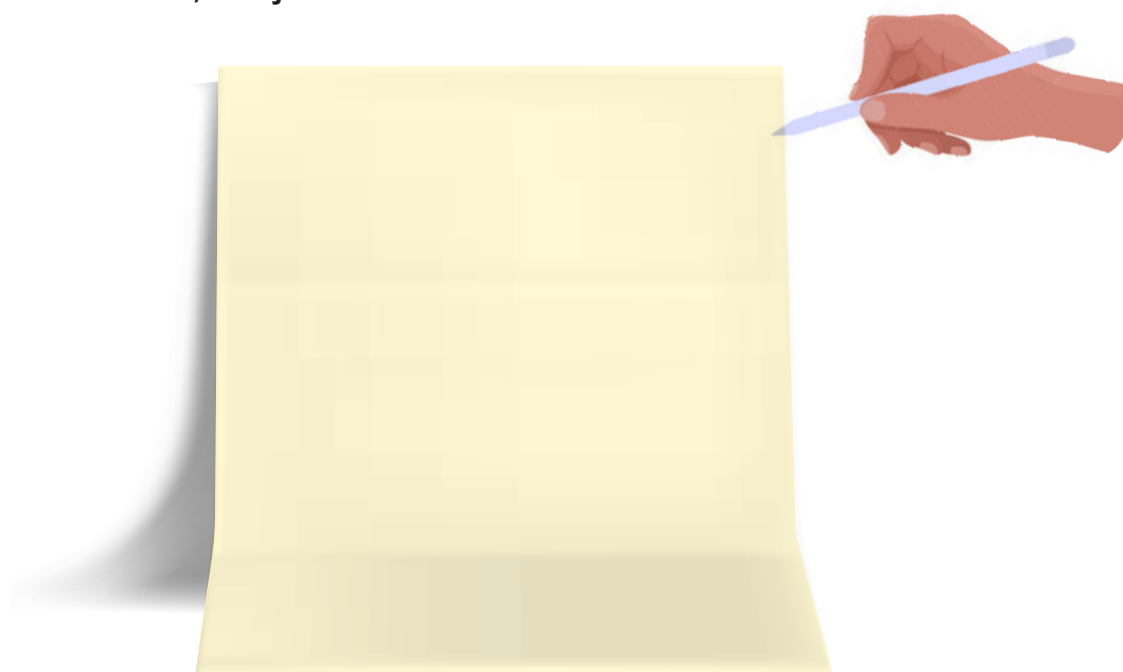
PŘEČTĚTE SI NÁSLEDUJÍCÍ CHAT, VE KTERÉM SI PÍŠE IVANA SE SVOJÍ MAMINKOU.

Cvičení 10

PODÍVEJTE SE DO KALENDÁŘŮ VE CVIČENÍ 8 A PŘEMÝŠLEJTE, KDY MŮŽE JET IVANA S MAMINKOU NA VÝLET DO LIBERCE. DOKÁŽETE NAPSAT VŠECHNY TERMÍNY, KDY JE TO MOŽNÉ?

Cvičení 11

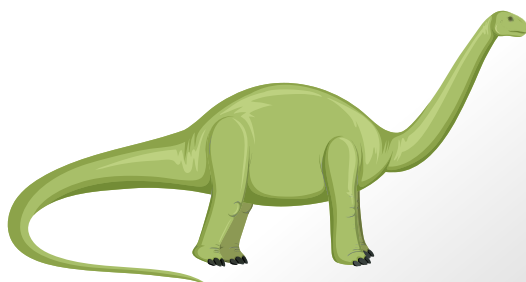

IVANA S MAMINKOU ZE CVIČENÍ 9 A 10 MAJÍ V PLÁNU PODÍVAT SE V LIBERCI DO ZOO, DO AQUACENTRA BABYLON A DO DINOPARKU LIBEREC. CHTĚJÍ TAM JET V ROCE 2023 PO VÁNOCÍCH – OD 30. 12. DO 1. 1. PODÍVEJTE SE NA INTERNET, JESTLI BÝVAJÍ ZOO, BABYLON I DINOPARK V TYTO DNY OTEVŘENÉ. KDYBY BYLO ZAVŘENO, NEMĚLO BY CENU, ABY IVANA S MAMINKOU V TOMTO TERMÍNU NA VÝLET DO LIBERCE JEZDILY.

PODLE TOHO, CO JSTE NAŠLI NA INTERNETU, UPRAVTE NÁSLEDUJÍCÍ TEXT.

V ZOO je^{}není celé tři dny
(30. 12, 31. 12. a 1. 1.) otevřeno,
v Babylonu je^{*}není celé tyto tři dny
otevřeno a v Dinoparku je^{*}není celé
tyto tři dny otevřeno. Proto Ivana
a maminka v tomto termínu na výlet
do Liberce pojedou^{*}nepojedou.*

^{*} ŠKRTNĚTE, CO NENÍ PRAVDA.

VOLNÉ DNY

5

Sociokulturní kompetence

Jazyková úroveň: A1/A2

Předpokládaný věk: 4.–6. ročník ZŠ

Téma: Organizace roku – státní svátky a školní prázdniny

Časová dotace: Základní podoba bez bonusových cvičení je koncipována na jednu vyučovací jednotku v délce cca 45 minut; v případě využití bonusových úloh a aktivity z dokumentu PL 5 – PŘÍLOHA lze s pracovním listem pracovat dvě i více vyučovacích jednotek.

Cíle: Cesta k dosažení každého z cílů vede vždy přes vlastní aktivní zkušenost a prožitek žáka, nikoli přes výklad učitele; vzhledem k velkému důrazu, který autorky pracovního listu kladou na individuální přístup učitele ke každému z žáků, budou níže vypsané cíle ve skutečnosti také naplněny – a příp. i nenaplněny – u každého žáka individualizovaně.

Jazykové cíle

1. Žák rozumí hlavní myšlenku textu prostě sdělovacího stylu (konkrétně chatové komunikaci).
2. Žák umí vyhledat konkrétní informace v textu prostě sdělovacího stylu (konkrétně v chatové komunikaci).
3. Žák umí informace z textu a o textu (detailní a/nebo souhrnné) doplnit do věty nebo do tabulky.
4. Žák dokáže v grafickém schématu (mapa, graf, kalendář) vyhledat konkrétní informace, uspořádat je a porovnat, a to i s informacemi získanými z jiného zdroje, konkrétně s informacemi z textu prostě sdělovacího stylu.
5. Žák dokáže pracovat dle instrukcí v zadání, a to i podle instrukcí pracujících s relativně jemnými významovými odstíny (*zakroužkuj x podtrhni, zakroužkuj určitou barvou* apod.).
6. Žák umí se spolužáky diskutovat o informacích obsažených v textu nebo v grafických schématech.
7. Žák dokáže v textu vyhledat konkrétní informace a porovnat je s vlastními zkušenostmi.
8. Žák dokáže informace z textu využít ve svůj vlastní prospěch.
9. Žák rozumí oznámení *otevřeno* a *zavřeno* u obchodu, služeb apod.
10. Žák umí pracovat s poznámkou pod čarou **Škrtněte, co není pravda*.

Nejazykové cíle

1. Žák se orientuje v kalendáři, tzn. rozumí grafickému zpracování typických kalendářů.
2. Žák ví, že Česká republika považuje některé dny za státní svátky.
3. Žák ví, že státní svátky jsou v kalendáři zpravidla označovány červenou barvou.
4. Žák ví, že státní svátky jsou dny pracovního klidu, nechodí se do školy a zpravidla ani do práce.
5. Žák ví, že o některých státních svátcích bývají zavřené velké obchody a že mnohé menší obchody a také služby bývají zavřeny během většiny státních svátků.

6. Žák se orientuje ve školním roce, konkrétně ví, kdy jsou volné dny, ve kterých se nechodí do školy – ať už kvůli tomu, že se jedná o víkend, o státní svátek nebo o prázdniny.
7. Žák ví, že v jednom roce počet dnů školních prázdnin výrazně převyšuje počet státních svátků.
8. Žák ví, že rodiče, kteří chodí do zaměstnání, nemají automaticky volno v době, kdy žáci z důvodu prázdnin nechodí do školy.
9. Žák dokáže na internetu vyhledat webové stránky vybraných míst a služeb a zjistit jejich otevírací dobu.

Pomůcky k pracovnímu listu

Pro každého žáka

- jednostranný barevný výtisk všech listů PL 5 – ŽÁK ve formátu A4 (barvy mají v pracovním listě významnou pedagogickou a orientační funkci; při černobílém tisku musí tuto skutečnost učitel zohlednit při práci s pracovním listem),
- psací potřeby (obyčejná tužka a psací pero), pastelky nebo jiné barevné popisovače,
- příp. nůžky,
- příp. lepidlo,
- příp. mobilní telefon se čtečkou QR kódů,
- příp. mobilní telefon či jiné zařízení s připojením k internetu,
- příp. desky s eurofoliemi (vzhledem k tomu, že pracovní list má více částí, a navíc může být doplněn ještě dalšími materiály, např. z PL 5 – PŘÍLOHA, doporučujeme, aby učitel pomohl žákům vést jejich osobní desky s jednotlivými pracovními listy v eurofoliích).

Pro učitele

- příp. vytištěné vybrané materiály z PL 5 – PŘÍLOHA (některé lze i zalaminovat, používat je opakovaně a popisovat je fixy na bílou tabuli),
- příp. kalendář roku 2023 a 2024, ev. i školního roku 2023/2024 se zvýrazněnými státními svátky,
- příp. libovolné kalendáře z jiných let s označením státních svátků, nejlépe vč. jejich názvů,
- příp. počítač s PDF verzí pracovního listu a připojením k internetu ke spuštění videí,
- příp. projektor pro společné promítání pracovního listu.

Metodický úvod k pracovnímu listu

Tento pracovní list je určen pro žáky na přelomu prvního a druhého stupně základní školy. K jeho koncepci a obecným doporučením pro práci s ním proto doporučujeme nejprve pročíst Metodický úvod k pracovním listům pro úroveň A1/A2 (<https://digifolio.rvp.cz/artefact/file/download.php?file=107919&view=25215&view=25215>).

Pracovní list se věnuje organizaci roku – kalendářního i školního. Před zahájením práce s tímto pracovním listem by se žáci měli orientovat v tom, jak je (kalendářní) rok rozdělen na měsíce, vědět, jak jdou měsíce za sebou, kolik mají dnů, jak se člení do týdnů, a že v týdnu máme většinou pět pracovních dní (měli by vědět, že se jedná o pondělí, úterý, středu, čtvrtek a pátek) a dva dny víkendové (sobotu a neděli). Dále

by se žáci měli v základních rysech orientovat v měsíčním i týdenním kalendáři, měli by vědět, jak jsou členěny na měsíce a týdny a že u nás kalendářní týden začíná zpravidla pondělím a končí nedělí.

Pracovní list se pak zaměřuje na to, aby žáci na základě svých dosavadních zkušeností dokázali alespoň přibližně vysvětlit, jak je organizován školní rok v České republice, konkrétně by se měli orientovat v tom, **kdy jsou ve školním roce které prázdniny a kdy další volné dny, tzn. státní svátky**. V pracovním listu je důraz položen na to, že **a) státní svátky vůbec existují, b) jak je v kalendáři poznáme a c) že se zpravidla jedná o dny pracovního klidu**, tedy že v tyto dny žáci nechodí do školy, mnozí rodiče mají volno v práci (samozřejmě dle povahy jejich zaměstnání) a **velká část obchodů a služeb má v tyto dny zavřeno**. V rámci pracovního listu se žáci seznámí také se skutečností, že dny volna z důvodu státních svátků se jen částečně kryjí se dny volna z důvodu školních prázdnin, a proto že **ne vždy, když mají volno ze školy žáci, mají také volno z práce jejich rodiče**. Významu jednotlivých státních svátků není v pracovním listu věnována pozornost (doporučujeme však věnovat se této otázce v jiných předmětech, např. ve výuce vlastivědy).

Metodické poznámky k jednotlivým cvičením

Cvičení 1

PŘEČTĚTE SI NÁSLEDUJÍCÍ TEXT. POZNÁTE, O JAKÝ TEXT SE JEDNÁ? JDE O ČLÁNEK Z ČASOPISU, VYPRÁVĚNÍ NEBO CHAT? KDO A KDY SI PÍŠE? DOPLNĚTE TYTO INFORMACE DO VĚT POD TEXTEM.

Toto cvičení je vstupem do tématu. Konverzace dvou dívek zachycuje reálnou zkušenost člověka, který neví, kdy jsou v České republice státní svátky a že v těchto dnech bývají často zavřené obchody. Cvičení tak cílí na české realie a ukazuje, jak jejich neznalost může někdy zkomplikovat člověku plány.

Při čtení jakéhokoli textu je velmi důležité, aby si čtenář text předem prohlédl a zjistil si o něm metatextové informace, které mu následně pomohou pochopit obsah sdělení textu. Zde je pro pochopení textu důležité poznat, že se jedná o chatovou komunikaci dvou dívek a že si dívky psaly 28. 9. Tyto metatextové informace následně žákům pomohou k pochopení obsahu textu (jež mj. žáci prokáží v diskusi ve cvičení 2). Autorky záměrně práci s textem rozdělily do dvou cvičení (cvičení 1 a cvičení 2), protože se domnívají, že metatextovým informacím bývá při výuce většinou věnováno málo pozornosti a žáci pak nejsou zvyklí s těmito informacemi při čtení pracovat, a tím se pro ně porozumění textu stává velmi obtížným, někdy až nemožným. Rozdělením čtenářského postupu do dvou samostatných cvičení autorky směřují k tomu, aby si žáci navykli postupovat v těchto krocích při každé příležitosti, kdy se ve svém – zejména mimoškolním – životě setkají s jakýmkoli textem.

To, jak žáci porozuměli obsahu textu, se projeví v diskusi v rámci cvičení 2. Žáci by z přečteného textu měli chápat, že: a) Denisa je našťavaná, že si nemohla koupit vyhlídnuté boty, protože byly zavřené obchody; b) důvod zavření nechápe ani Denisa, ani Laura. Pokud by chtěl učitel před diskusí v rámci cvičení 2 ověřovat porozumění přečtenému textu, doporučujeme činit tak s využitím otázek *Kdo si v diskusi píše? Jak se má Denisa? Proč se tak asi cítí?* Pokud bychom chtěli vést komunikaci pouze v psané češtině, lze otázky pokládat v chatu, psát na tabuli apod., ale pro tuto část práce lze též využít komunikaci tváří v tvář v českém znakovém jazyce.

Velmi vhodné je zastavit se s žáky u toho, zda má někdo z nich podobnou zkušenost, o které se v textu psalo. Pokud ano, může se pro ně téma pracovního listu stát přitažlivější a aktuálnější.

Didaktická poznámka: Skutečnost, že jde o chat, lze vyvodit už ze samotného zadání, konkrétně z formulace *Kdo a kdy si píše?* Z podstaty a logiky věci vyplývá, že takový text určitě nemůže být článkem z časopisu a zřejmě ani vyprávěním (protože vyprávění je monologický slohový útvar). Není důležité, jak žáci ke správné odpovědi dospějí, zda za použití top-down myšlenkových procesů (*píše si* = musí jít o dialog a dialogem je z nabízených možností pouze chat) nebo bottom-up strategií (žáci se

podívají na text a jeho strukturu a usoudí, že jde o chat). Podstatné je, že se žáci nějakými cestami dostanou ke správnému výsledku.

Cvičení 2

DISKUTUJTE SE SPOLUŽÁKY A SE SPOLUŽAČKAMI O TOM, PROČ BYLY VE CVIČENÍ 1 OBCHODY ZAVŘENÉ. POKUD NEVÍTE, PODÍVEJTE SE DO KALENDÁŘŮ VE CVIČENÍ 3.

Toto cvičení může mít podobu společné diskuse v českém znakovém jazyce, psaní různých nápadů formou brainstormingu na tabuli nebo např. chatování ve dvojicích. Cvičení stačí věnovat relativně krátkou dobu, protože je jen jedním dílkem v celém tématu pracovního listu. Výsledkem mohou být dvě situace: buď žáci budou vědět, že zavřeno bylo z důvodu státního svátku, nebo si této skutečnosti nebude nikdo z nich vědom, ale je velmi pravděpodobné, že někomu z žáků tato souvislost dojde po nahlédnutí do kalendářů zobrazených ve cvičení 3.

Pokud by nikoho z žáků nenapadlo, že důvodem zavření obchodu v chatu ve cvičení 1 je státní svátek, není vhodné toto žákům prozrazovat. K odhalení příčiny zavření obchodu směřují hned následující cvičení v tomto pracovním listu. Je proto dobré nechat žáky, aby existenci státních svátků a to, jak mj. ovlivňují náš život, objevili sami. I díky tomu totiž může být získaná znalost stálejší, než kdyby se to dozvěděli jako hotovou věc od učitele.

Fakta, že státních svátků máme v České republice více a že některé obchody bývají v tyto dny zavřené, jsou předmětem dalších cvičení. Není proto nutné ani žádoucí se tomuto věnovat během práce se cvičením 2.

Cvičení 3

PODÍVEJTE SE DO KALENDÁŘE.

A) PŘEMÝŠLEJTE, PROČ JSOU V OBOU KALENDÁŘÍCH NĚKTERÉ DNY OZNAČENÉ ČERVENĚ. DOPIŠTE TO DO TÉTO VĚTY.

B) POZNÁTE, KOLIK MÁME V ČESKÉ REPUBLICE CELKEM STÁTNÍCH SVÁTKŮ? NAPIŠTE TO ČÍSLICÍ DO TÉTO VĚTY.

Cvičení 3 cílí na nejazykové zkušenosti a znalosti žáků. Vede je k tomu, aby zjistili/upevnili si, že v kalendáři bývají státní svátky označené většinou červeně. Díky této znalosti budou schopni si i v budoucnu zjistit potřebné informace, tj. kdy který státní svátek (a vše, co s ním souvisí) bude, kdyby patřičná data neznali z paměti.

První úkol uvádí žáky do tematiky označování státních svátků v kalendáři. Je proto dobré, aby žáci sami při společné diskusi přemýšleli, proč jsou některé dny označené v kalendáři červenou barvou. Cílem je společně zjistit, že se jedná o státní svátky. Pokud nikdo z žáků nebude tento fakt znát, je dobré být jim průvodcem a vést je ke zjištění postupně: najít nejprve datum 28. září, o kterém byla řeč v chatu ve cvičení 1, dále hledat, zda jsou v kalendáři červeně označeny ještě další dny a které to jsou. Můžeme vyzdvihnout například datum 24. 12., kdy většina žáků pravděpodobně bude vědět, že je „zvláštní den“ – Štědrý den aj.

Užitečné je mít k ruce různé kalendáře z různých let s červeným vyznačením státních svátků, např. běžný stolní kalendář, resp. lépe více kalendářů, aby každý z žáků „měl něco v ruce“ a mohl v kalendáři hledat (lze samozřejmě pracovat i ve dvojicích či ve skupinkách). U „červených dní“ pak žáci mohou v popiskách zjišťovat, o které dny se jedná (Den české státnosti, Den obnovy samostatného českého státu, Den boje za svobodu a demokracii aj.). Společnou diskusí tak žáci mohou dojít k závěru, že se jedná o dny, které jsou pro Českou republiku a lidi v ní žijící nějakým způsobem zvláštní a důležité. Není potřeba, aby si názvy těchto dnů žáci pamatovali. Důležité je, aby chápali jejich postavení v naší kultuře a organizaci roku.

Ve druhém úkolu se žáci v zadání poprvé setkávají s označením *státní svátky*. Díky diskusi u předchozí části cvičení by měli být schopni dovodit, že jsou tímto souslovím označovány právě významné dny pro Českou republiku, a uvědomit si, že jsou to červeně označené dny v kalendáři, o nichž žáci diskutovali v předchozích aktivitách. V této části

cvičení je úkolem žáků jen samostatně prohlédnout kalendář, spočítat množství státních svátků a zjištěný počet doplnit do věty pod kalendářem. Díky tomu, že kalendáře mají v tomto cvičení k dispozici dva (a příp. další kalendáře k tomu), mohou si ověřit, že množství státních svátků je každý rok stejné (bez ohledu na to, na které kalendářní dny vycházejí).

Je dobré, aby v tomto cvičení žáci do kalendářů nic nepsali a nic v nich neoznačovali, neboť s nimi budou pracovat ještě v dalších cvičeních. V dokumentu PL 5 – PŘÍLOHA jsou ale připraveny oba kalendáře z tohoto cvičení (ve formátu A4), takže učitel je může vytisknout, kolikrát potřebuje. V tom případě žáci mohou do všech výtisků psát a činit si vlastní poznámky. Pokud učitel kalendáře vytiskne a zalaminuje, lze na ně psát fixy na bílou tabuli a používat je opakovaně.

Cvičení 4

V TĚCHTO KALENDÁŘÍCH SE OBJEVILA MALÁ CHYBA. DOKÁŽETE JI NAJÍT A OPRAVIT?

Toto bonusové cvičení navazuje na předchozí a upevňuje znalost toho, jak bývají v kalendáři označovány státní svátky. K úspěšnému vyřešení cvičení je nezbytné, aby žáci znali termíny státních svátků. Žáci mohou pracovat sami nebo s pomocí kalendářů ze cvičení 3. Využít lze také reálné kalendáře, kde jsou státní svátky taktéž vyznačeny barevně. Porovnáváním kalendářů či pomocí vlastních znalostí a dovedností by měli žáci odhalit, ve kterém z kalendářů barevné zvýraznění chybí (17. listopad), a doplnit ho, tj. datum označit červeně, např. ho obtáhnout červenou barvou.

Vzhledem k tomu, že toto cvičení je poměrně jednoduché, je zařazeno jako bonusové a lze ho u jednotlivých žáků vynechat či zařadit dle učitelova uvážení.

Cvičení 5

POROVNEJTE V KALENDÁŘÍCH VE CVIČENÍ 3 STÁTNÍ SVÁTKY V ROCE 2023 A V ROCE 2024. ZAKROUŽKUJTE V KAŽDÉM KALENDÁŘI VŽDY STEJNÉ STÁTNÍ SVÁTKY STEJNOU BARVOU, TO ZNAMENÁ NAPŘÍKLAD 1. 1. ZAKROUŽKUJTE ŽLUTĚ, 1. 5. ZAKROUŽKUJTE MODŘE, 8. 5. ZAKROUŽKUJTE HNĚDĚ ATD. JSOU V ROCE 2023 A V ROCE 2024 STÁTNÍ SVÁTKY VŽDY VE STEJNÁ DATA? V KTERÝCH DATECH SE LIŠÍ A PROČ? DOKÁŽETE TATO DATA NAPSAT DO TABULKY?

Cílem tohoto bonusového cvičení je navést žáky ke zjištění (či ověření si) faktu, že v každém roce bývají všechny státní svátky ve stejný den, jedinou výjimkou jsou Velikonoce, resp. Velký pátek a Velikonoční pondělí (v některých kalendářích je navíc označení Boží hod velikonoční – u této skutečnosti se učitel může zastavit, ale není to nutné; stejně jako u faktu, že v kalendáři jsou u těchto dní napsaná jména, protože na tyto dny připadají i jmeniny). Žáci mohou vedle kalendářů zobrazených ve cvičení 3 používat také reálné kalendáře, čímž se potvrdí, že pravidla pro státní svátky platí obecně, nejen v pracovním listu.

Žáci mají zjištění ohledně pohyblivosti velikonočních svátků, ke kterému dospěli v tomto cvičení, zapsat do tabulky. Toto je velmi důležitý krok k tomu, aby si žáci postupně zafixovali zachycování informací v grafických schématech a tím se učili vytvářet si své vlastní poznámky (srov. note taking nebo note making).

Protože žáci mohou pracovat i s kalendáři z jiných let, je v dokumentu PL 5 – PŘÍLOHA připravena prázdná tabulka, do které lze termíny Velkého pátku a Velikonočního pondělí v jiných letech zachytit.

Cvičení 6

PŘEČTĚTE SI NÁSLEDUJÍCÍ TEXT. VYBERTE SI VE CVIČENÍ 3 KALENDÁŘ NA ROK 2023 NEBO NA ROK 2024 A PODLE TEXTU V NĚM ZELENĚ VYBARVĚTE, KDY JSOU O STÁTNÍCH SVÁTCÍCH VELKÉ OBCHODY OTEVŘENÉ, A ČERVENĚ KDY JSOU O STÁTNÍCH SVÁTCÍCH VELKÉ OBCHODY ZAVŘENÉ.

Bonusové cvičení 6 navazuje tematicky na cvičení 1 a 2 a skutečnost, že podle legislativy České republiky musí být obchody s prodejní plochou nad 200 m² o vybraných státních svátcích zavřené. Žáci po přečtení textu mohou pracovat samostatně nebo společně např. na interaktivní tabuli a vyznačují data, kdy jsou obchody otevřené a kdy musí být zavřené. Cvičení tak cílí na vyhledávání konkrétních informací z textu a na schopnost získané informace označit v kalendáři, tj. orientovat se v něm. Upevňuje též získanou znalost, že státní svátky jsou v kalendáři označovány červenou barvou, a v neposlední řadě také žákům opět předkládá slovní zásobu týkající se otevírací doby obchodů, provozoven apod. (*otevřeno, zavřeno*), jejíž znalost je důležitou kompetencí usnadňující každodenní život žáků jakéhokoli věku.

Cvičení 7

PŘEDSTAVTE SI, ŽE CHCETE JÍT NAKUPOVAT DO MALÉHO OBCHODU. I KDYŽ MOHOU BÝT NĚKTERÉ OBCHODY O STÁTNÍCH SVÁTCÍCH OTEVŘENÉ, VĚTŠINA JICH NA VŠECHNY STÁTNÍ SVÁTKY ZAVÍRÁ. PODÍVEJTE SE NA DATA U OBCHODŮ A NALEPTE NA DVEŘE CEDULI, PODLE KTERÉ POZNÁME, JESTLI JE OBCHOD OTEVŘENÝ, NEBO ZAVŘENÝ.

Další bonusové cvičení opět vede žáky k upevňování dosud získaných znalostí. Znalost dat státních svátků, resp. dovednost najít si je v kalendáři, a znalost, že některé obchody musí mít ve vybrané státní svátky zavřeno, rozšiřuje o skutečnost, že mnohé menší obchody a služby mívají zavřeno o všech státních svátcích.

K tomuto cvičení potřebují mít žáci k dispozici materiály z dokumentu PL 5 – PŘÍLOHA, v níž jsou připravené obrázky cedulí na dveře s nápisy *otevřeno* a *zavřeno*. Úkolem žáků je podívat se vždy na datum u konkrétního obchodu a podle něj rozhodnout, zda se jedná o termín státního svátku, tj. žák na obrázek dveří obchodu z přílohy vystřihne a nalepí ceduli *zavřeno*, nebo naopak nejde o státní svátek a žák na dveře umístí ceduli *otevřeno*. Žáci klidně mohou nahlížet do kalendářů ze cvičení 3 nebo reálných kalendářů. Je velmi žádoucí, aby na to, že se mohou podívat do kalendáře, nebyli upozorňováni učitelem, nýbrž aby na tuto skutečnost přišli sami a uměli využívat zdroje informací, které mají k dispozici.

Cvičení 8

PŘEDSTAVTE SI, ŽE JE ZÁŘÍ 2023 A ZAČÍNÁ ŠKOLA. PANÍ UČITELKA VÁM DALA SEZNAM S TERMÍNY ŠKOLNÍCH PRÁZDIN NA ŠKOLNÍ ROK 2023/2024.

A) V KALENDÁŘÍCH VE CVIČENÍ 3 PODTRHNĚTE OBYČEJNOU TUŽKOU DNY, KDY MÁTE ŠKOLNÍ PRÁZDNINY.

B) V KALENDÁŘÍCH VE CVIČENÍ 3 ZAKROUŽKUJTE OBYČEJNOU TUŽKOU DNY, KDY JSOU STÁTNÍ SVÁTKY.

C) POKUD JSTE NAŠLI V KALENDÁŘÍCH DNY, KDY JSOU ZÁROVEŇ PRÁZDNINY I STÁTNÍ SVÁTKY, VYBARVĚTE OBYČEJNOU TUŽKOU ZAKROUŽKOVÁNÍ Z ÚKOLU 8B).

V kalendáři na školní rok 2023/2024 podtrhněte dny, kdy máte školní prázdniny.

V kalendáři na školní rok 2023/2024 zakroužkujte, kdy jsou státní svátky.

Pokud jste našli v kalendáři dny, kdy jsou zároveň prázdniny i státní svátky, vybarvěte obyčejnou tužkou zakroužkování z úkolu 8b).

Toto cvičení vede k uvědomění si vztahu mezi kalendářním a školním rokem, k orientaci ve školním roce (kdy přibližně jsou které prázdniny a kdy přibližně jsou jiné volné dny pojící se se státními svátky) a k porozumění a praktickému využití textu, s nímž se žáci reálně setkávají ve svém životě.

Technická poznámka pro učitele: Jarní prázdniny bývají v každém okrese jindy, a navíc se každoročně mění termín pro jednotlivé okresy. V textu v dokumentu PL 5 – ŽÁK je vypsán jeden termín jarních prázdnin, ale pokud žáci na variabilitu a proměnlivost termínů jarních prázdnin upozorní, je vhodné se tomuto jevu věnovat a hledat příslušné informace např. v internetových zdrojích.

V první části mají žáci podtrhnout dny školních prázdnin. Musí při tom vycházet z textu (tzn. musí dobře chápat jeho smysl) a zároveň musí přesně dodržet instrukci, tzn. dny školních prázdnin podtrhnout.

V druhé části cvičení je úkolem žáků zakroužkovat státní svátky. K tomu by je mělo napadnout, že musí využít znalosti, jež si osvojili v předchozích cvičeních. Přitom opět musí přesně držet instrukci, tzn. dny státních svátků zakroužkovat.

V poslední části cvičení by pak žáci měli sami dospět k uvědomění, že některá data jsou jak podtržená, tak zakroužkována, a mělo by jim být jasné, že volno „platí jen jednou“. Zároveň je toto cvičení poměrně náročné na přesné dodržení instrukce.

V závěru cvičení 8 by žáci měli chápat, že podtržených dní (prázdniny) je mnohem více než zakroužkovaných dní (státní svátky), že některé státní svátky spadají do období prázdnin a že celkový počet dní, kdy žáci nechodí do školy, je součtem všech víkendových dní, dní prázdnin a státních svátků, které nespádají do období prázdnin. V následném cvičení 9 zazní explicitně informace, že rodiče mívají dnů pracovního volna oproti žákům výrazně méně, neboť mají (samozřejmě dle povahy jejich zaměstnání) volno jen o víkendech a státních svátcích. Žáci by však k tomuto myšlenkovému závěru měli být schopni dojít sami už na základě cvičení 8.

Vzhledem k tomu, že žáci budou pracovní list používat v různých školních letech, lze samozřejmě pracovat s reálnými informacemi a kalendáři. V tom případě je učitel musí zajistit a žákům zprostředkovat, pracovat lze i s informacemi, které žáci naleznou na internetu.

Cvičení 8 je nezbytnou přípravou na následující cvičení 9 a 10.

V dokumentu PL 5 – PŘÍLOHA je k dispozici také školní kalendář na školní rok 2023/2024 ve formátu A4 (lze ho i zalaminovat, používat jej opakovaně a k psaní používat fixy na bílou tabuli). Jde o typ kalendáře, s kterým žáci v tomto pracovním listu zatím nepracovali, ale zařazení práce s ním může být případným dalším vhodným krokem směřujícím k dobré orientaci v čase a jeho grafických znázornění pomocí kalendářů.

Cvičení 9

PŘEČTĚTE SI NÁSLEDUJÍCÍ CHAT, VE KTERÉM SI PÍŠE IVANA SE SVOJÍ MAMINKOU.

Cvičení 9 plynule navazuje na cvičení 8 a zároveň je východiskem pro cvičení 10. Opět doporučujeme, aby žáci četli text samostatně, není nutné, ba ani žádoucí překládat ho do českého znakového jazyka. Pokud by učitel chtěl ověřit, jak žáci textu porozuměli, jako efektivní se jeví psaná diskuse v češtině nebo diskuse tváří v tvář v českém znakovém jazyce, ve které může učitel žáky vést pomocí otázek *Kam chce jet Ivana? Proč tam chce jet? S kým tam chce jet? Na jak dlouho tam chce jet?* apod. Pro práci s následujícím cvičením 10 potřebují žáci porozumět informacím, že maminka navrhuje Ivaně výlet do Liberce na tři dny, a to v nějakém termínu, kdy na sebe navazuje víkend a státní svátek.

Cvičení 10

PODÍVEJTE SE DO KALENDÁŘŮ VE CVIČENÍ 8 A PŘEMÝŠLEJTE, KDY MŮŽE JET IVANA S MAMINKOU NA VÝLET DO LIBERCE. DOKÁŽETE NAPSAT VŠECHNY TERMÍNY, KDY JE TO MOŽNÉ?

V tomto cvičení žáci kombinují informace z textu ze cvičení 9 a z kalendáře školního roku ze cvičení 8. Cvičení tak propojuje a prohlubuje nově nabyté znalosti, tj. orientaci v organizaci kalendářního a školního roku, uvědomění si skutečnosti, že ne vždy, když mají volno žáci, mají volno také jejich rodiče aj., a vybízí žáky k aplikaci znalostí

do činností, s kterými se žáci tohoto věku běžně setkávají. Úkolem žáků je v kalendáři vyhledat a na volné řádky pod cvičení zapsat všechny termíny, které připadají v úvahu na společný výlet Ivany, a její maminky do Liberce, tj. takové termíny, kdy státní svátek navazuje na víkend a dohromady tak tvoří volno alespoň tři dny v kuse. Tento „Ivanin záznam“ může posloužit jako výchozí podklad pro rozhodnutí, ve kterém termínu mohou Ivana s maminkou na výlet do Liberce jet, což žáci využijí v bonusovém cvičení 11. Žáci skrze cvičení také vidí, že v plánování rodinných činností mohou být sami aktivní, že i oni mohou převzít část zodpovědnosti a iniciativy.

Cvičení 11

IVANA S MAMINKOU ZE CVIČENÍ 9 A 10 MAJÍ V PLÁNU PODÍVAT SE V LIBERCI DO ZOO, DO AQUACENTRA BABYLON A DO DINOPARKU LIBEREC. CHTĚJÍ TAM JET V ROCE 2023 PO VÁNOCÍCH – OD 30. 12. DO 1. 1. PODÍVEJTE SE NA INTERNET, JESTLI BÝVAJÍ ZOO, BABYLON I DINOPARK V TYTO DNY OTEVŘENÉ. KDYBY BYLO ZAVŘENO, NEMĚLO BY CENU, ABY IVANA S MAMINKOU V TOMTO TERMÍNU NA VÝLET DO LIBERCE JEZDILY. PODLE TOHO, CO JSTE NAŠLI NA INTERNETU, UPRAVTE NÁSLEDUJÍCÍ TEXT.

Cílem tohoto bonusového cvičení je upevnit získané znalosti a dovednosti a použít je při řešení praktického úkolu ze života. Aby úkol neztratil na autentičnosti a aby při něm žáci prohlubovali i své kompetence při práci s internetem jako zdrojem informací, je žádoucí, aby učitel žákům do jejich práce co nejméně zasahoval. Žáci by měli být schopni zadat do vyhledávače názvy vybraných turistických cílů a snažit se na jejich webových stránkách nalézt informace o otevírací době. Vůbec nevadí, když žáci budou hledat potřebné informace déle, když při neznalosti slovní zásoby názvů některých záložek na ně zkusí kliknout a tím zjistit, co se pod nimi skrývá atd. V případě potřeby je také možné práci rozdělit a nechat žáky samostatně či v menších skupinkách hledat informace vždy jen k jedné atrakci a na závěr získané informace společně porovnat.

Žáci mohou s pracovním listem pracovat i v letech, kdy nebude možné nalézt na internetu údaje vztahující se k přelomu let 2023 a 2024. Neměli by se této skutečnosti zaleknout, ale úlohu řešit v aktuálním časovém období. Z tohoto důvodu není u tohoto cvičení v klíči ke cvičením uvedeno správné řešení.

Klíč k vybraným cvičením

- Cvičení 1 PŘEČTĚTE SI NÁSLEDUJÍCÍ TEXT. POZNÁTE, O JAKÝ TEXT SE JEDNÁ? JDE O ČLÁNEK Z ČASOPISU, VYPRÁVĚNÍ NEBO CHAT? KDO A KDY SI PÍŠE? DOPLŇTE TYTO INFORMACE DO VĚT POD TEXTEM.

Text je *CHAT*

Mezi sebou si píší *LAURA* a *DENISA*

Datum: *28. 9.*

nebo Datum: *28. ZÁŘÍ*

- Cvičení 3 PODÍVEJTE SE DO KALENDÁŘŮ PRO ROK 2023 A 2024.

A) PŘEMÝŠLEJTE, PROČ JSOU V OBOU KALENDÁŘÍCH NĚKTERÉ DNY OZNAČENÉ ČERVENĚ. DOPIŠTE TO DO TÉTO VĚTY.

Červeně vyznačené dny jsou *STÁTNÍ SVÁTKY*

nebo Červeně vyznačené dny jsou *VOLNÉ DNY*

nebo podobná odpověď.

B) POZNÁTE, KOLIK MÁME V ČESKÉ REPUBLICE CELKEM STÁTNÍCH SVÁTKŮ? NAPIŠTE TO ČÍSLICÍ DO TÉTO VĚTY.

V České republice máme celkem *13* státních svátků.

Cvičení 4

V TĚCHTO KALENDÁŘÍCH SE OBJEVILA MALÁ CHYBA. DOKÁŽETE JI NAJÍT A OPRAVIT?

ZÁŘÍ / ŘÍJEN 2022

Po 26 Andrea

Út 27 Jonáš

St 28 Václav, Václava • Den české státnosti

Čt 29 Michal, Michael

Pá 30 Jeroným

So 1 Igor

Ne 2 Olívie, Oliver

LISTOPAD 2022

Po 14 Sáva

Út 15 Leopold

St 16 Otmar

Čt 17 Mahulena, Gertruda
Den boje za svobodu a demokracii

Pá 18 Romana

So 19 Alžběta

Ne 20 Nikola, Nikol

KVĚTEN 2023

Po 1 Svátek práce

Út 2 Zikmund

St 3 Alexej, Alex

Čt 4 Květoslav

Pá 5 Klaudie • Květnové povstání českého lidu

So 6 Radoslav, Radoslava

Ne 7 Stanislav

ČERVENEC 2023

Po 3 Radomír, Radomíra

Út 4 Prokop

St 5 Den věrozvěstů Cyrila a Metoděje

Čt 6 Den upálení mistra Jana Husa

Pá 7 Bohuslava

So 8 Nora

Ne 9 Drahoslava, Drahůše

Cvičení 5

POROVNEJTE V KALENDÁŘÍCH VE CVIČENÍ 3 STÁTNÍ SVÁTKY V ROCE 2023 A V ROCE 2024. ZAKROUŽKUJTE V KAŽDÉM KALENDÁŘI VŽDY STEJNÉ STÁTNÍ SVÁTKY STEJNOU BARVOU, TO ZNAMENÁ NAPŘÍKLAD 1. 1. ZAKROUŽKUJTE ŽLUTĚ, 1. 5. ZAKROUŽKUJTE MODŘE, 8. 5. ZAKROUŽKUJTE HNĚDĚ ATD. JSOU V ROCE 2023 A V ROCE 2024 STÁTNÍ SVÁTKY VŽDY VE STEJNÉ DNY? V KTERÝCH DNECH SE LIŠÍ A PROČ? DOKÁŽETE TATO DATA NAPSAT DO TABULKY?

Velikonoce	2023	2024
Velký pátek	7. 4. / 7. DUBNA	29. 3. / 29. BŘEZNA
Velikonoční pondělí	10. 4. / 10. DUBNA	1. 4. / 1. DUBNA

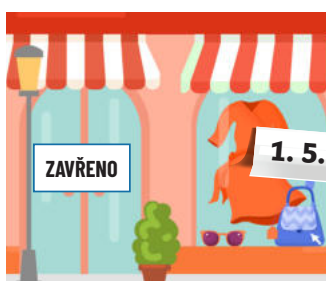
Cvičení 6

PŘEČTĚTE SI NÁSLEDUJÍCÍ TEXT. VYBERTE SI VE CVIČENÍ 3 KALENDÁŘ NA ROK 2023 NEBO NA ROK 2024 A PODLE TEXTU V NĚM ZELENĚ VYBARVĚTE, KDY JSOU O STÁTNÍCH SVÁTCÍCH VELKÉ OBCHODY OTEVŘENÉ A ČERVENĚ KDY JSOU O STÁTNÍCH SVÁTCÍCH VELKÉ OBCHODY ZAVŘENÉ.

- 1. 1. 2023 – ZAVŘENO (DEN OBNOVY SAMOSTATNÉHO ČESKÉHO STÁTU / NOVÝ ROK)
- 7. 4. 2023 – OTEVŘENO (VELKÝ PÁTEK)
- 10. 4. 2023 – ZAVŘENO (VELIKONOČNÍ PONDĚLÍ)
- 1. 5. 2023 – OTEVŘENO (SVÁTEK PRÁCE)
- 8. 5. 2023 – ZAVŘENO (DEN VÍTĚZSTVÍ)
- 5. 7. 2023 – OTEVŘENO (DEN SLOVANSKÝCH VĚROZVĚSTŮ CYRILA A METODĚJE)
- 6. 7. 2023 – OTEVŘENO (DEN UPÁLENÍ MISTRA JANA HUSA)
- 28. 9. 2023 – ZAVŘENO (DEN ČESKÉ STÁTNOSTI)
- 28. 10. 2023 – ZAVŘENO (DEN VZNIKU SAMOSTATNÉHO ČESKOSLOVENSKA)
- 17. 11. 2023 – OTEVŘENO (DEN BOJE ZA SVOBODU A DEMOKRACII)
- 24. 12. 2023 – ZAVŘENO (ŠTĚDRÝ DEN)
- 25. 12. 2023 – ZAVŘENO (1. SVÁTEK VÁNOČNÍ)
- 26. 12. 2023 – ZAVŘENO (2. SVÁTEK VÁNOČNÍ)

Cvičení 7

PŘEDSTAVTE SI, ŽE CHCETE JÍT NAKUPOVAT DO MALÉHO OBCHODU. I KDYŽ MOHOU BÝT NĚKTERÉ OBCHODY O STÁTNÍCH SVÁTCÍCH OTEVŘENÉ, VĚTŠINA JICH NA VŠECHNY STÁTNÍ SVÁTKY ZAVÍRÁ. PODÍVEJTE SE NA DATA U OBCHODŮ A NALEPTE NA DVEŘE CEDULI, PODLE KTERÉ POZNÁME, JESTLI JE OBCHOD OTEVŘENÝ, NEBO ZAVŘENÝ.

Cvičení 8

PŘEDSTAVTE SI, ŽE JE ZÁŘÍ 2023 A ZAČÍNÁ ŠKOLA. PANÍ UČITELKA VÁM DALA SEZNAM S TERMÍNY ŠKOLNÍCH PRAZDNIN NA ŠKOLNÍ ROK 2023/2024.

A) V KALENDÁŘÍCH VE CVIČENÍ 3 PODTRHNĚTE OBYČEJNOU TUŽKOU DNY, KDY MÁTE ŠKOLNÍ PRAZDNINY.

B) V KALENDÁŘÍCH VE CVIČENÍ 3 ZAKROUŽKUJTE OBYČEJNOU TUŽKOU DNY, KDY JSOU STÁTNÍ SVÁTKY.

C) POKUD JSTE NAŠLI V KALENDÁŘÍCH DNY, KDY JSOU ZÁROVEŇ PRAZDNINY I STÁTNÍ SVÁTKY, VYBARVĚTE OBYČEJNOU TUŽKOU ZAKROUŽKOVÁNÍ Z ÚKOLU 8B).

2023

LEDEN							UNOR							BŘEZEN									
tyd	Po	Ut	St	Ct	Pá	So	Ne	tyd	Po	Ut	St	Ct	Pá	So	Ne	tyd	Po	Ut	St	Ct	Pá	So	Ne
52							1	5			1	2	3	4	5	9			1	2	3	4	5
1	2	3	4	5	6	7	8	6	6	7	8	9	10	11	12	10	6	7	8	9	10	11	12
2	9	10	11	12	13	14	15	7	13	14	15	16	17	18	19	11	13	14	15	16	17	18	19
3	16	17	18	19	20	21	22	8	20	21	22	23	24	25	26	12	20	21	22	23	24	25	26
4	23	24	25	26	27	28	29	9	27	28						13	27	28	29	30	31		
5	30	31																					

DUBEN							KVĚTEN							ČERVEN									
tyd	Po	Ut	St	Ct	Pá	So	Ne	tyd	Po	Ut	St	Ct	Pá	So	Ne	tyd	Po	Ut	St	Ct	Pá	So	Ne
13							1 2	18	1	2	3	4	5	6	7	22				1	2	3	4
14	3	4	5	6	7	8	9	19	8	9	10	11	12	13	14	23	5	6	7	8	9	10	11
15	10	11	12	13	14	15	16	20	15	16	17	18	19	20	21	24	12	13	14	15	16	17	18
16	17	18	19	20	21	22	23	21	22	23	24	25	26	27	28	25	19	20	21	22	23	24	25
17	24	25	26	27	28	29	30	22	29	30	31					26	26	27	28	29	30		

ČERVENEC							SRPEN							ZÁŘÍ										
tyd	Po	Ut	St	Ct	Pá	So	Ne	tyd	Po	Ut	St	Ct	Pá	So	Ne	tyd	Po	Ut	St	Ct	Pá	So	Ne	
26							1 2	31			1	2	3	4	5	6	35					1	2	3
27	3	4	5	6	7	8	9	32	7	8	9	10	11	12	13	36	4	5	6	7	8	9	10	
28	10	11	12	13	14	15	16	33	14	15	16	17	18	19	20	37	11	12	13	14	15	16	17	
29	17	18	19	20	21	22	23	34	21	22	23	24	25	26	27	38	18	19	20	21	22	23	24	
30	24	25	26	27	28	29	30	35	28	29	30	31				39	25	26	27	28	29	30		
31	31																							

ŘÍJEN							LISTOPAD							PROSINEC									
tyd	Po	Ut	St	Ct	Pá	So	Ne	tyd	Po	Ut	St	Ct	Pá	So	Ne	tyd	Po	Ut	St	Ct	Pá	So	Ne
39							1	44			1	2	3	4	5	48					1	2	3
40	2	3	4	5	6	7	8	45	6	7	8	9	10	11	12	49	4	5	6	7	8	9	10
41	9	10	11	12	13	14	15	46	13	14	15	16	17	18	19	50	11	12	13	14	15	16	17
42	16	17	18	19	20	21	22	47	20	21	22	23	24	25	26	51	18	19	20	21	22	23	24
43	23	24	25	26	27	28	29	48	27	28	29	30				52	25	26	27	28	29	30	31
44	30	31																					

2024

LEDEN

tyd

Po

Ut

St

Ct

Pá

So

Ne

1

1

2

3

4

5

6

7

2

8

9

10

11

12

13

14

3

15

16

17

18

19

20

21

4

22

23

24

25

26

27

28

5

29

30

31

UNOR

tyd

Po

Ut

St

Ct

Pá

So

Ne

5

1

2

3

4

6

5

6

7

8

9

10

11

7

12

13

14

15

16

17

18

8

19

20

21

22

23

24

25

9

26

27

28

29

BŘEZEN

tyd

Po

Ut

St

Ct

Pá

So

Ne

9

1

2

3

4

10

4

5

6

7

8

9

10

11

11

12

13

14

15

16

17

12

18

19

20

21

22

23

24

13

25

26

27

28

29

30

31

DUBEN

tyd

Po

Ut

St

Ct

Pá

So

Ne

14

1

2

3

4

5

6

7

15

8

9

10

11

12

13

14

16

15

16

17

18

19

20

21

17

22

23

24

25

26

27

28

18

29

30

KVĚTEN

tyd

Po

Ut

St

Ct

Pá

So

Ne

18

1

2

3

4

5

19

6

7

8

9

10

11

12

20

13

14

15

16

17

18

19

21

20

21

22

23

24

25

26

22

27

28

29

30

31

ČERVEN

tyd

Po

Ut

St

Ct

Pá

So

Ne

22

1

2

3

4

23

3

4

5

6

7

8

9

24

10

11

12

13

14

15

16

25

17

18

19

20

21

22

23

26

24

25

26

27

28

29

30

ČERVENEC

tyd

Po

Ut

St

Ct

Pá

So

Ne

27

1

2

3

4

5

6

7

28

8

9

10

11

12

13

14

29

15

16

17

18

19

20

21

30

22

23

24

25

26

27

28

31

29

30

31

SRPEN

tyd

Po

Ut

St

Ct

Pá

So

Ne

31

1

2

3

4

32

5

6

7

8

9

10

11

33

12

13

14

15

16

17

18

34

19

20

21

22

23

24

25

35

26

27

28

29

30

31

ZÁŘÍ

tyd

Po

Ut

St

Ct

Pá

So

Ne

35

1

36

2

3

4

5

6

7

8

37

9

10

11

12

13

14

15

38

16

17

18

19

20

21

22

39

23

24

25

26

27

28

29

40

30

ŘÍJEN

tyd

Po

Ut

St

Ct

Pá

So

Ne

40

1

2

3

4

5

6

41

7

8

9

10

11

12

13

42

14

15

16

17

18

19

20

43

21

22

23

24

25

26

27

44

28

29

30

31

LISTOPAD

tyd

Po

Ut

St

Ct

Pá

So

Ne

44

1

2

3

45

4

5

6

7

8

9

10

46

11

12

13

14

15

16

17

47

18

19

20

21

22

23

24

48

25

26

27

28

29

30

PROSINEC

tyd

Po

Ut

St

Ct

Pá

So

Ne

48

1

49

2

3

4

5

6

7

8

50

9

10

11

12

13

14

15

51

16

17

18

19

20

21

22

52

23

24

25

26

27

28

29

1

30

31

Cvičení 10

PODÍVEJTE SE DO KALENDÁŘŮ VE CVIČENÍ 8 A PŘEMÝŠLEJTE, KDY MŮŽE JET IVANA S MAMINKOU NA VÝLET DO LIBERCE. DOKÁŽETE NAPSAT VŠECHNY TERMÍNY, KDY JE TO MOŽNÉ?

17.–19. 11. 2023,

23.–26. 12. 2023,

30. 12. 2023 – 1. 1. 2024,

29. 3. – 1. 4. 2024,

5.–7. 7 2024.

VOLNÉ DNY

Sociokulturní kompetence

5

Cvičení 3

2023

LEDEN							
týd	Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne
52							1
1	2	3	4	5	6	7	8
2	9	10	11	12	13	14	15
3	16	17	18	19	20	21	22
4	23	24	25	26	27	28	29
5	30	31					

UNOR							
týd	Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne
5			1	2	3	4	5
6	6	7	8	9	10	11	12
7	13	14	15	16	17	18	19
8	20	21	22	23	24	25	26
9	27	28					

BŘEZEN							
týd	Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne
9			1	2	3	4	5
10	6	7	8	9	10	11	12
11	13	14	15	16	17	18	19
12	20	21	22	23	24	25	26
13	27	28	29	30	31		

DUBEN							
týd	Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne
13						1	2
14	3	4	5	6	7	8	9
15	10	11	12	13	14	15	16
16	17	18	19	20	21	22	23
17	24	25	26	27	28	29	30

KVĚTEN							
týd	Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne
18	1	2	3	4	5	6	7
19	8	9	10	11	12	13	14
20	15	16	17	18	19	20	21
21	22	23	24	25	26	27	28
22	29	30	31				

ČERVEN							
týd	Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne
22				1	2	3	4
23	5	6	7	8	9	10	11
24	12	13	14	15	16	17	18
25	19	20	21	22	23	24	25
26	26	27	28	29	30		

ČERVENEC							
týd	Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne
26						1	2
27	3	4	5	6	7	8	9
28	10	11	12	13	14	15	16
29	17	18	19	20	21	22	23
30	24	25	26	27	28	29	30
31	31						

SRPEN							
týd	Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne
31		1	2	3	4	5	6
32	7	8	9	10	11	12	13
33	14	15	16	17	18	19	20
34	21	22	23	24	25	26	27
35	28	29	30	31			

ZÁŘÍ							
týd	Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne
35					1	2	3
36	4	5	6	7	8	9	10
37	11	12	13	14	15	16	17
38	18	19	20	21	22	23	24
39	25	26	27	28	29	30	

ŘÍJEN							
týd	Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne
39							1
40	2	3	4	5	6	7	8
41	9	10	11	12	13	14	15
42	16	17	18	19	20	21	22
43	23	24	25	26	27	28	29
44	30	31					

LISTOPAD							
týd	Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne
44			1	2	3	4	5
45	6	7	8	9	10	11	12
46	13	14	15	16	17	18	19
47	20	21	22	23	24	25	26
48	27	28	29	30			

PROSINEC							
týd	Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne
48					1	2	3
49	4	5	6	7	8	9	10
50	11	12	13	14	15	16	17
51	18	19	20	21	22	23	24
52	25	26	27	28	29	30	31

2024

LEDEN							
týd	Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne
1	1	2	3	4	5	6	7
2	8	9	10	11	12	13	14
3	15	16	17	18	19	20	21
4	22	23	24	25	26	27	28
5	29	30	31				

ÚNOR							
týd	Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne
5				1	2	3	4
6	5	6	7	8	9	10	11
7	12	13	14	15	16	17	18
8	19	20	21	22	23	24	25
9	26	27	28	29			

BŘEZEN							
týd	Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne
9					1	2	3
10	4	5	6	7	8	9	10
11	11	12	13	14	15	16	17
12	18	19	20	21	22	23	24
13	25	26	27	28	29	30	31

DUBEN							
týd	Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne
14	1	2	3	4	5	6	7
15	8	9	10	11	12	13	14
16	15	16	17	18	19	20	21
17	22	23	24	25	26	27	28
18	29	30					
KVĚTEN							
týd	Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne
18			1	2	3	4	5
19	6	7	8	9	10	11	12
20	13	14	15	16	17	18	19
21	20	21	22	23	24	25	26
22	27	28	29	30	31		
ČERVEN							
týd	Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne
22						1	2
23	3	4	5	6	7	8	9
24	10	11	12	13	14	15	16
25	17	18	19	20	21	22	23
26	24	25	26	27	28	29	30
ČERVENEC							
týd	Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne
27	1	2	3	4	5	6	7
28	8	9	10	11	12	13	14
29	15	16	17	18	19	20	21
30	22	23	24	25	26	27	28
31	29	30	31				
SRPEN							
týd	Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne
31				1	2	3	4
32	5	6	7	8	9	10	11
33	12	13	14	15	16	17	18
34	19	20	21	22	23	24	25
35	26	27	28	29	30	31	
ZÁŘÍ							
týd	Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne
35							1
36	2	3	4	5	6	7	8
37	9	10	11	12	13	14	15
38	16	17	18	19	20	21	22
39	23	24	25	26	27	28	29
40	30						
ŘÍJEN							
týd	Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne
40		1	2	3	4	5	6
41	7	8	9	10	11	12	13
42	14	15	16	17	18	19	20
43	21	22	23	24	25	26	27
44	28	29	30	31			
LISTOPAD							
týd	Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne
44					1	2	3
45	4	5	6	7	8	9	10
46	11	12	13	14	15	16	17
47	18	19	20	21	22	23	24
48	25	26	27	28	29	30	
PROSINEC							
týd	Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne
48							1
49	2	3	4	5	6	7	8
50	9	10	11	12	13	14	15
51	16	17	18	19	20	21	22
52	23	24	25	26	27	28	29
1	30	31					

Cvičení 5

Velikonoce	rok:	rok:	rok:
Velký pátek			
Velikonoční pondělí			

Cvičení 7

OTEVŘENO	OTEVŘENO	OTEVŘENO	OTEVŘENO	OTEVŘENO	OTEVŘENO	OTEVŘENO	OTEVŘENO
ZAVŘENO	ZAVŘENO	ZAVŘENO	ZAVŘENO	ZAVŘENO	ZAVŘENO	ZAVŘENO	ZAVŘENO

OTEVŘENO	OTEVŘENO	OTEVŘENO	OTEVŘENO	OTEVŘENO	OTEVŘENO	OTEVŘENO	OTEVŘENO
ZAVŘENO	ZAVŘENO	ZAVŘENO	ZAVŘENO	ZAVŘENO	ZAVŘENO	ZAVŘENO	ZAVŘENO

OTEVŘENO	OTEVŘENO	OTEVŘENO	OTEVŘENO	OTEVŘENO	OTEVŘENO	OTEVŘENO	OTEVŘENO
ZAVŘENO	ZAVŘENO	ZAVŘENO	ZAVŘENO	ZAVŘENO	ZAVŘENO	ZAVŘENO	ZAVŘENO

OTEVŘENO	OTEVŘENO	OTEVŘENO	OTEVŘENO	OTEVŘENO	OTEVŘENO	OTEVŘENO	OTEVŘENO
ZAVŘENO	ZAVŘENO	ZAVŘENO	ZAVŘENO	ZAVŘENO	ZAVŘENO	ZAVŘENO	ZAVŘENO

OTEVŘENO	OTEVŘENO	OTEVŘENO	OTEVŘENO	OTEVŘENO	OTEVŘENO	OTEVŘENO	OTEVŘENO
ZAVŘENO	ZAVŘENO	ZAVŘENO	ZAVŘENO	ZAVŘENO	ZAVŘENO	ZAVŘENO	ZAVŘENO

OTEVŘENO	OTEVŘENO	OTEVŘENO	OTEVŘENO	OTEVŘENO	OTEVŘENO	OTEVŘENO	OTEVŘENO
ZAVŘENO	ZAVŘENO	ZAVŘENO	ZAVŘENO	ZAVŘENO	ZAVŘENO	ZAVŘENO	ZAVŘENO

Cvičení 8

2023-2024

Září		Rijen	Listopad	Prosinec		Únor		Březen	Duben	Květen	Červen	
Pá 1	Linda, Samuel	Ne 1 Igor	St 1 Felix	Pá 1 Iva	Leden 1. týden Nový rok • Den obnovy samostatného českého státu	Čt 1 Hynek	Pá 1 Bedřich, Bedřiška	Pá 1 Hugo • Velikonoční pondělí	St 1 Svaték práce	Čt 1 Zikmund	So 1 Laura	
So 2	Adda	Po 2 Olivia, Oliver	Čt 2 Tobiáš • Pátička zasmulých	So 2 Blanka	Út 2 Karolina, Vasil	Pá 2 Nela • Hromnice	So 2 Anžka	Út 2 Erika	Čt 2 Zikmund	Ne 2 Jamil	23. týden	
Ne 3	Bronislav, Bronislava	Út 3 Bohumil	Pá 3 Hubert	Ne 3 Svatoslav, Svatoslava	St 3 Radmila, Radomil	So 3 Blažej	Ne 3 Kamil	St 3 Richard	Pá 3 Alexej, Alex	Po 3 Tamara, Kevin	Po 3	
Po 4	Jinříška, Rozálie	St 4 František	So 4 Karel, Karla	Po 4 Barbora, Barbara	Čt 4 Diana	Ne 4 Jarmila	Po 4 Stela	Čt 4 Ivana	So 4 Květoslav	Út 4 Dalibor	Út 4	
Út 5	Boris	Čt 5 Eliška	Ne 5 Miriam, Emerich	Út 5 Jitka	Pá 5 Dalimil	Po 5 Dobromila	Út 5 Kazimír	Pá 5 Miroslava, Mirka	Ne 5 Klauďie • Květnové povstání českého lidu	St 5 Dobroslav, Dobroslava	St 5	
St 6	Boleslav	Pá 6 Hanuš	Po 6 Libina	St 6 Mikuláš, Nikoľis	So 6 Tři králové • Kašpar, Melchior, Baltazar	Út 6 Vanda	St 6 Miroslav	So 6 Verduľa, Veruše	Po 6 Radoslav, Radoslava	Čt 6 Norbert	Čt 6	
Čt 7	Regina	So 7 Justina	Út 7 Saskie	Čt 7 Ambrož, Benjamin	Ne 7 Vilma	St 7 Veronika, Verona	Čt 7 Tomáš	Ne 7 Herman, Hermína • Den vzdelanosti	Út 7 Stanislav	Pá 7 Ivetta, Slavoj	Pá 7	
Pá 8	Mariana	Ne 8 Věra • Památný den sokolstva	St 8 Bohumír, Bohumíra	Pá 8 Květoslava	Po 8 Čestmír	Čt 8 Milada	Pá 8 Gabriela, Zoltán • Den památky obětí vyhlazení protektorátního rodinného ústavu	Po 8 Ena	St 8 Den vítězství	So 8 Medard	So 8	
So 9	Daniela	Po 9 Štěpán, Šára	Čt 9 Bohdan	So 9 Vratislav, Vratislava	Út 9 Vladan, Valtř	Pá 9 Apolena	So 9 Isaura	Út 9 Dušan	Čt 9 Cibor	Ne 9 Stanislava	Ne 9	
Ne 10	Erna	Út 10 Marina	Pá 10 Erzen	Ne 10 Julie	St 10 Břetislav	So 10 Mojmir	Ne 10 Viktorie	St 10 Darja	Pá 10 Blažena	Po 10	Po 10	
Po 11	Denisa, Denis	St 11 Andrej	So 11 Martin • Den válečných veteránů	Po 11 Dana, Danuše	Čt 11 Bohdiana	Ne 11 Božena	Po 11 Anděla, Angelika	Čt 11 Izabela	So 11 Svatava	Út 11 Bruno	Út 11	
Út 12	Marie	Čt 12 Marcel	Ne 12 Benedikt	Út 12 Simona	Pá 12 Pravoslav	Po 12 Slávěna, Slávka	Út 12 Řehoř • Den přístupu České republiky k NATO	Pá 12 Julius	Ne 12 Pankrác	St 12 Antonie	St 12	
St 13	Lubor	Pá 13 Renáta, Koloman	Út 13 Tibor	St 13 Lucie	So 13 Edita	Út 13 Váncslav, Váncslava	St 13 Růžena	So 13 Alés	Po 13 Servác	Čt 13 Antonín	Čt 13	
Čt 14	Rachka	Út 14 Agáta	St 14 Sáva	Čt 14 Lydie	Ne 14 Redovan	St 14 Valenýn, Valenýna	Čt 14 Růt, Matylda	Ne 14 Vincenc	Út 14 Bonifác	Pá 14 Roland, Herta	Pá 14	
Pá 15	Jelena	So 15 Tereza, Terezie	St 15 Leopold	Pá 15 Radana, Radan	Po 15 Alice	Čt 15 Jilina	Pá 15 Ida	Po 15 Anna	St 15 Zofie, Sofie • Den rodin	So 15 Vit	So 15	
So 16	Ludmila, Lidmila	Po 16 Havel, Galina	Čt 16 Omar	So 16 Albina	Út 16 Citrad • Den památky Jana Palacha	Pá 16 Ljuba	So 16 Elena, Herbert	Út 16 Irena	Čt 16 Premysl	Ne 16 Zbyněk	Ne 16	
Ne 17	Naděžda, Nada	Út 17 Hedvika, Heda	Pá 17 Manuřena, Gertruda • Den boje za svobodu a demokracii	Ne 17 Daniel	St 17 Drahoslav	So 17 Milošava	Ne 17 Vlastimil, Vlastimila	St 17 Rudolf	Pá 17 Aneta	Po 17 Adolf	Po 17	
Po 18	Kryštof	St 18 Lukáš	So 18 Romana	Po 18 Miloslav	Čt 18 Vladislav, Vladislava	Ne 18 Gizela	Po 18 Eduard	Čt 18 Valérie	So 18 Nataša	Út 18 Milon, Milana • Den třetího, druhého odboje	Út 18	
Út 19	Zita	Čt 19 Michaela, Michala	Ne 19 Alžběta	Út 19 Ester	Pá 19 Doubravka	Po 19 Patrik	Út 19 Josef, Josefa	Pá 19 Rostislav, Rostislav	Ne 19 Ivo	St 19 Leoš, Leo	St 19	
St 20	Oleg	Pá 20 Vendelín	Po 20 Nikola, Nikol	St 20 Dagmar	So 20 Ilona, Sebastian	Út 20 Oldřich	St 20 světлана	So 20 Marcela	Čt 20 Zbyšek	Čt 20 Květa, Květuše	Čt 20	
Čt 21	Matouš	So 21 Brigita	Út 21 Albert	Čt 21 Natálie	Ne 21 Běla	St 21 Lenka, Eleonora	Čt 21 Radek	Ne 21 Alexandra	Út 21 Monika	Pá 21 Alois, Aloisie	Pá 21	
Pá 22	Darina	Ne 22 Sabina	St 22 Cecílie	Pá 22 Šimon	Po 22 Slavomír, Slavomíra	Čt 22 Petr	Pá 22 Leona	Po 22 Evženie	St 22 Emil	So 22 Pavla	So 22	
So 23	Berta	Po 23 Teodor	Čt 23 Klement	So 23 Věsta	Út 23 Zdeněk	Pá 23 Svatopluk	So 23 Ivona	Út 23 Vojtěch, Vojtěška	Čt 23 Vladimír, Vladimíra	Ne 23 Zdeňka	Ne 23	
Ne 24	Jaromír, Jaromíra	Út 24 Nina	Pá 24 Emilie	Ne 24 Adam a Eva • Štědrý den	St 24 Milena	So 24 Matěj, Matyáš	Ne 24 Gabriel	St 24 Jiří	Pá 24 Jana, Vanesa	Po 24 Jan	Po 24	
Po 25	Zlana, Zlanaše	St 25 Beáta	So 25 Kateřina	Po 25 Paříž • Svátek vánoční	Čt 25 Miloš	Ne 25 Lilliana	Po 25 Marian	Čt 25 Marek	So 25 Viola	Út 25	Út 25	
Út 26	Andrea	Čt 26 Erik	Ne 26 Artur	Út 26 Štěpán • Svátek vánoční	Pá 26 Zora	Po 26 Dorota	Út 26 Emanuel	Pá 26 Oto	Ne 26 Filip	St 26	St 26	
St 27	Jonáš	Pá 27 Šárka, Zoe	Po 27 Xenie, Oxana	St 27 Zuzana, Melanie	So 27 Ingrid • Den památky obětí holocaustu	Út 27 Alexandr	St 27 Dita	So 27 Jaroslav	Po 27 Valdemar • Den národního vzťoru	Čt 27	Čt 27	
Čt 28	Václav, Václava • Den české státnosti	Ne 28 René	Út 28 René	Čt 28 Bohumila	Ne 28 Olytie	St 28 Lumír	Čt 28 Soňa • Narození J. A. Komenského	Ne 28 Vlastislav	Út 28 Vilém, Vilám	Pá 28 Lubomír, Lubomíra	Pá 28	
Pá 29	Michal, Michael	Ne 29 Silvie, Sylva • Ve 3h končí letní čas ► 2h	St 29 Zina	Pá 29 Judita	Po 29 Zofíslava	Čt 29 Horymír	Pá 29 Iatana • Velký pátek	Po 29 Robert	St 29 Maximilián, Maxim	So 29 Petr a Pavel	So 29	
So 30	Jaromýr	Po 30 Tadeáš	Čt 30 Ondřej	So 30 David	Út 30 Robin, Erna		So 30 Květa, Ernest • Velikonoční neděle • Ve 2h začíná letní čas ► 3h	Út 30 Blahoslav	Čt 30 Ferdinand	Ne 30 Šárka	Ne 30	
		Út 31 Štěpánka		Ne 31 Silvestr	St 31 Marka		Ne 31	Pá 31 Kamila				

CO BUDEME JÍST A PÍT?

6

Sociokulturní
kompetence

Cvičení 1

PODÍVEJTE SE NA TABULKU A PŘEMÝŠLEJTE O TOM,
CO JE V TABULCE NAKRESLENO.

A. JAK TABULKA VYPADÁ?

a. KOLIK MÁ TABULKA ŘÁDKŮ?

b. KOLIK MÁ TABULKA SLOUPCŮ?

c. KOLIK MÁ TABULKA POLÍČEK?

d. KOLIK POLÍČEK JE PRAZDNÝCH?

e. V KOLIKA POLÍČKÁCH JE OBRÁZEK?

B. CO JE V TABULCE NAKRESLENO?

a. CO JE NAKRESLENO V ŘÁDCÍCH?

b. CO JE NAKRESLENO V SLOUPCÍCH?

c. CO JE NAKRESLENO V JEDNOTLIVÝCH POLÍČKÁCH?

d. PROČ JSOU NĚKTERÁ POLÍČKA PRAZDNÁ?

C. JAKOU BARVU MAJÍ OBRÁZKY?

a. PROČ JSOU OBRÁZKY JÍDEL A PITÍ V PRVNÍM ŘÁDKU ČERNOBÍLÉ?

b. PROČ JSOU OBRÁZKY V PRVNÍM SLOUPCI BAREVNÉ?

c. PROČ JSOU NĚKTERÉ OBRÁZKY JÍDEL A PITÍ BAREVNÉ?

Cvičení 2

POVÍDEJTE SI SE SPOLUŽÁKY A SPOLUŽÁČKAMI O TOM, JAK ODPOVĚDĚLI NA **MODŘE NAPSANÉ OTÁZKY** ZE CVIČENÍ 1. VEDLE **MODRÝCH ŘÁDKŮ** SI PIŠTE POZNÁMKY:

- ODPOVĚDI JSOU STEJNÉ? → VEDLE **MODRÉHO ŘÁDKU** NAPIŠTE ✓

- ODPOVĚDI NEJSOU STEJNÉ? → VEDLE **MODRÉHO ŘÁDKU** NAPIŠTE ✗

→ U ŘÁDKŮ, U KTERÝCH JSTE NAPSALI ✗, PAK ZKUSTE NAJÍT ODPOVĚDI, NA KTERÝCH SE SHODNETE VŠICHNI VE SKUPINĚ.

Cvičení 3

PODÍVEJTE SE NA TYTO TŘI OBRÁZKY. KAM PATŘÍ V TABULCE VE CVIČENÍ 1? NALEPTE JE DO SPRÁVNÝCH POLÍČEK.

Cvičení 4

PŘIDEJTE K OBRÁZKŮM KARTIČKY SE SPRÁVNÝMI ČESKÝMI SLOVY. PAK SLOVA NAPIŠTE.

	JAHODA	JAHODA
		
		

HOUBA

ČESNEK

Cvičení 5

PODÍVEJTE SE NA DALŠÍ KARTIČKY S ČESKÝMI SLOVY. ZKUSTE JE NALEPIT KE SPRÁVNÝM OBRÁZKŮM. ZVLÁDNETE TO? PAK SLOVA OPIŠTE.

	JAHODOVÁ	JAHODOVÁ	
			
			

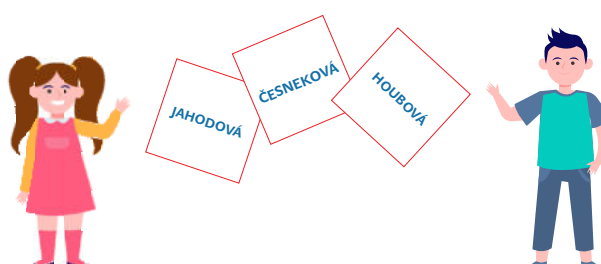
ČESNEKOVÁ

HOUBOVÁ

Cvičení 6

POVÍDEJTE SI SE SPOLUŽÁKY A SPOLUŽAČKAMI O TOM, JAK NALEPILI KARTIČKY VE CVIČENÍ 5. PROČ JSTE TO TAKTO UDĚLALI? JAK JSTE POZNALI, KTERÁ KARTIČKA PATŘÍ KE KTERÉMU OBRÁZKU?

Cvičení 7

PODÍVEJTE SE NA TYTO KARTIČKY.
NALEPTE JE NA SPRÁVNÁ MÍSTA V TABULCE.

JAHODA				JAHODOVÁ 	
ČESNEK					
HOUBA					

JAHODOVÁ

ČESNEKOVÁ

HOUBOVÁ

HOUBOVÁ

ČESNEKOVÁ

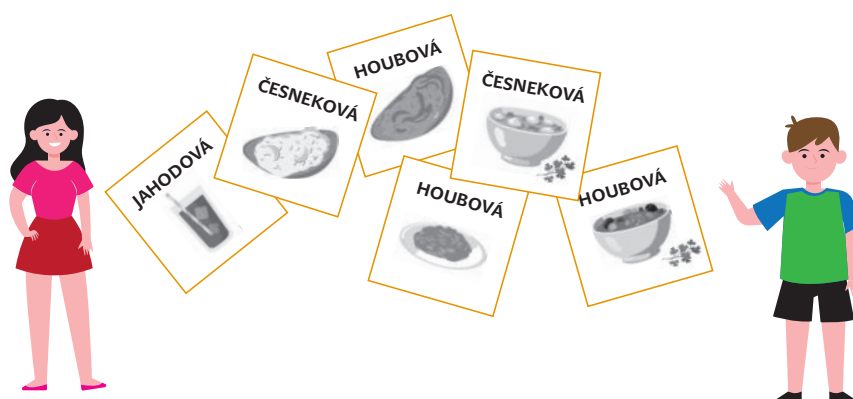

HOUBOVÁ

Cvičení 8

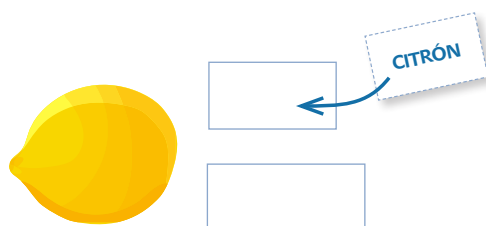
POVÍDEJTE SI SE SPOLUŽÁKY A SPOLUŽAČKAMI O TOM, JAK JSTE
NALEPILI KARTIČKY VE CVIČENÍ 7. PROČ JSTE TO TAKTO UDĚLALI?
JAK JSTE POZNALI, KTERÁ KARTIČKA PATŘÍ NA KTERÉ POLÍČKO
V TABULCE?

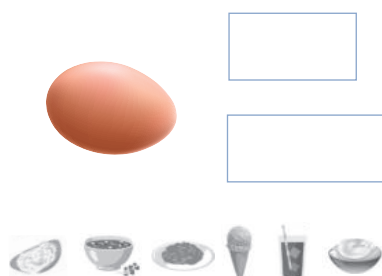
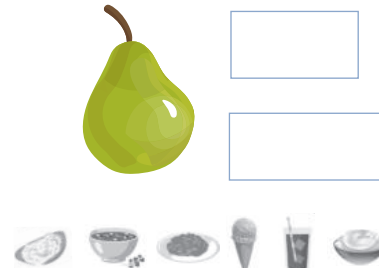
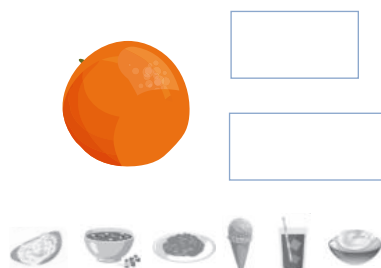
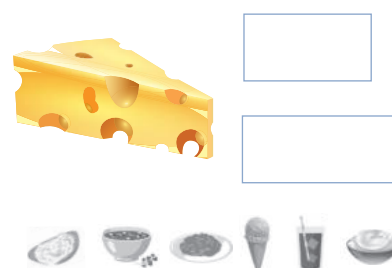
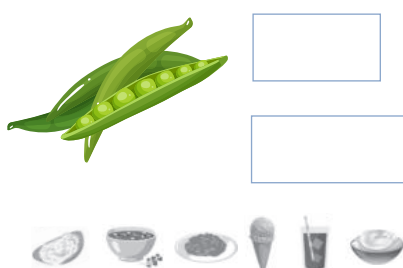
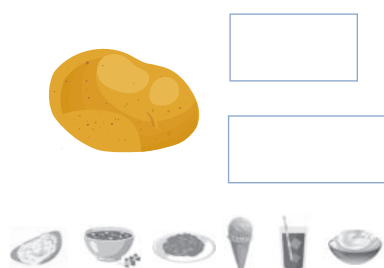
Cvičení 9

PRACUJTE SE SPOLUŽÁKEM NEBO SE SPOLUŽAČKOU.

PŘILEPTE K OBRÁZKŮM KARTIČKY SE SPRÁVNÝMI ČESKÝMI SLOVY.

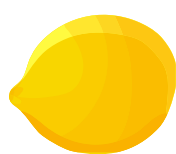
BANÁN	BRAMBORA
HRUŠKA	KVĚTÁK
HRÁCH	VAJÍČKO
POMERANČ	SÝR

Cvičení 10

PRACUJTE SE SPOLUŽÁKEM NEBO SE SPOLUŽAČKOU. PŘILEPTE K OBRÁZKŮM VE CVIČENÍ 9 DALŠÍ KARTIČKY SE SPRÁVNÝMI ČESKÝMI SLOVY.

CITRÓN

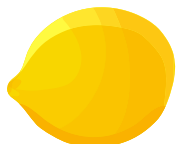
CITRÓNOVÁ

BRAMBOROVÁ	BANÁNOVÁ
HRACHOVÁ	HRUŠKOVÁ
KVĚTÁKOVÁ	POMERANČOVÁ
SÝROVÁ	VAJÍČKOVÁ

Cvičení 11

PRACUJTE SE SPOLUŽÁKEM NEBO SE SPOLUŽAČKOU. POD KAŽDÝM SLOVEM, KTERÁ JSTE NALEPOVALI VE CVIČENÍ 9, JE ŠEST OBRÁZKŮ   . U KAŽDÉHO Z TĚCHTO SLOV ZAKROUŽKUJTE VŠECHNY OBRÁZKY, KTERÉ SE KE SLOVU HODÍ. MŮŽETE U NĚKTERÝCH SLOV ZAKROUŽKOVAT VÍCE OBRÁZKŮ? PROČ?

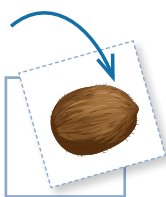
CITRÓN

CITRÓNOVÁ

Cvičení 12

NALEPTE KE SLOVŮM SPRÁVNÉ OBRÁZKY.

KOKOS

BROKOLICE

CELER

ČOČKA

JABLKO

OŘECH

PAPRIKA

TVAROH

Cvičení 13

NALEPTE KE SLOVŮM VE CVIČENÍ 12 KARTIČKY **OVÁ**
 ABY ZE SLOV ZE CVIČENÍ 12 VZNIKLA NOVÁ SLOVA.
 NOVÁ SLOVA OPIŠTE.

TAK,

KOKOS

OVÁ

KOKOSOVÁ

OVÁ	OVÁ
OVÁ	OVÁ
OVÁ	OVÁ
OVÁ	OVÁ
OVÁ	OVÁ

Cvičení 14

VRAŤTE SE JEŠTĚ KE CVIČENÍ 12.
 NA KAŽDÉM ŘÁDKU ŠKRTNĚTE Z OBRÁZKŮ
 TO, CO NA DANÝ ŘÁDEK NEPATŘÍ.

KOKOS

OVÁ

KOKOSOVÁ

Cvičení 15

PRACUJTE SE SPOLUŽÁKEM NEBO SE SPOLUŽÁČKOU.
NALEPTE K ČESKÝM SLOVŮM KARTIČKY SE SPRÁVNÝMI
OBRÁZKY A ČESKÝMI SLOVY.

PAŽITKOVÁ

CIBULOVÁ

SALÁMOVÁ

KRUPICOVÁ

ŠPENÁTOVÁ

BORŮVKOVÁ

KOPROVÁ

MALINOVÁ

BORŮVKA

ŠPENÁT

CIBULE

KOPR

KRUPICE

MALINA

PAŽITKA

SALÁM

Cvičení 16

PODÍVEJTE SE NA VIDEO V ČESKÉM ZNAKOVÉM JAZYCE.
SPOJTE VIDEO SE SPRÁVNÝMI PŘEKLADY DO ČEŠTINY.

1.

MALINOVÁ
ZMRZLINA

2.

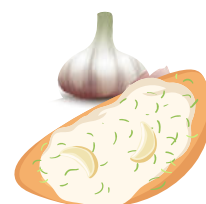
HRACHOVÁ KAŠE

3.

BRAMBOROVÁ POLÉVKA

4.

ČESNEKOVÁ POMAZÁNKA

5.

ČESNEKOVÁ OMÁČKA

6.

SÝROVÁ OMÁČKA

7.

POMERANČOVÁ
ZMRZLINA

8.

MALINOVÁ LIMONÁDA

9.

BRAMBOROVÁ KAŠE

10.

HRACHOVÁ POLÉVKA

11.

SÝROVÁ
POMAZÁNKA

12.

POMERANČOVÁ
LIMONÁDA

Cvičení 17

NAPIŠTE, KTERÁ JÍDLA A PITÍ MÁTE RÁDI A KTERÁ NE.
NĚKTERÉ ŘÁDKY MŮŽETE NECHAT PRAZDNÉ.

SNÍDANĚ

TVARHOVÁ

OBĚD

VEČEŘE

SNÍDANĚ

ČESNEKOVÁ

OBĚD

VEČEŘE

Cvičení 18

V ČESKÉ REPUBLICE SI LIDÉ NEJVÍCE KUPUJÍ VANILKOVOU ZMRZLINU. VELMI OBLÍBENÉ JSOU I ČOKOLÁDOVÁ A JAHODOVÁ ZMRZLINA. V NĚKTERÝCH CUKRÁRNÁCH KROMĚ „OBYČEJNÝCH ZMRZLIN“ PRODÁVAJÍ TAKÉ ZMRZLINY S VELMI ZVLÁŠTNÍMI PŘÍCHUTĚMI.

ZAKROUŽKUJTE NA OBRÁZKU ZMRZLINY, KTERÉ BYSTE CHTĚLI OCHUTNAT.

CO BUDEME JÍST A PÍT?

6

Sociokulturní kompetence

Jazyková úroveň: A1

Předpokládaný věk: 2.–4. roč. ZŠ

Téma: Potraviny, které se v české kultuře zpracovávají do podoby pomazánek, polévek, omáček, kaší, zmrzlin a limonád + tvoření ženských přídavných jmen příponou *-ová* (tzn. přidavných jmen odvozených z podstatných jmen a označujících „sepětí s určitou substancí“)

Časová dotace: Dvě vyučovací jednotky po cca 45 minutách; pracovní list obsahuje tři bonusová cvičení (cvičení 15, 17 a 18), která lze případně vynechat; ostatní cvičení doporučujeme plnit postupně a žádné z nich nepřeskakovat; pokud jde učiteli pouze o základní vhled do problematiky, lze práci ukončit už cvičením 11; při vynechání některých cvičení budou úměrně zredukovány i cíle. Při využití doplňkových materiálů z PL – PŘÍLOHA je třeba na práci s pracovním listem vyhradit další čas navíc.

Cíle: Cesta k dosažení každého z cílů vede vždy přes vlastní aktivní zkušenost a prožitek žáka, nikoli přes výklad učitele; vzhledem k velkému důrazu, který autorky pracovního listu kladou na individuální přístup učitele ke každému z žáků, budou níže vypsány cíle ve skutečnosti také naplněny – a příp. i nenaplněny – u každého žáka individualizovaně.

Jazykové cíle

1. Žák (byť i jen intuitivně) ví, že čeština nemá taxativně vymezenou slovní zásobu. Žák – na základě vlastní intuitivní reflexe – naopak ví, že česká slova lze „tvořit“ neboli že ze slov, která žák zná, může tvořit slova nová.
2. Žák – na základě vlastní zkušenosti – ví, že slova, která nezná, může rozklíčovat na základě svých znalostí slovosledu v češtině.
3. Žák (byť i jen intuitivně) ví, že pokud čte spojení nějakého adjektiva a substantiva, je na jeho „myšlenkové tvořivosti“, aby si představil skutečnost, kterou autor textu spojením adjektiva a substantiva pojmenoval.
4. Žák (byť i jen intuitivně) zná vztah mezi substantivem a adjektivem od něj odvozeným pomocí přípony *-ová*.
5. Žák (byť i jen intuitivně) pozná, od kterého substantiva bylo adjektivum pomocí přípony *-ová* odvozeno.
6. Žák (byť i jen intuitivně) ví, že v češtině je běžný slovosled adjektivum + substantivum.
7. Žák (byť i jen intuitivně) ví, že adjektiva (zde konkrétně adjektiva tvořená od substantiv příponou *-ová*) a substantiva v češtině lze různě kombinovat, např. že substantivum *kaše* se může pojít s adjektivy *krupicová*, *hrachová*, *bramborová* a že adjektivum *česneková* se může pojít s substantivy *pomazánka*, *polévka*, *omáčka*. Jinými slovy, že dvojice adjektivum + substantivum nejsou v češtině pevně dané a žák je může (téměř libovolně) kombinovat podle toho, jaké skutečnosti chce pojmenovat. (Na existenci jmenné shody adjektiv a substantiv zatím v tuto chvíli žáky neupozorňujeme, stejně tak na flektivnost češtiny a její realizaci u adjektiv a substantiv; ostatně jmenná shoda i skloňování jsou záležitosti gramatické, a tento pracovní list je zaměřen na kompetence sociokulturní.)
8. Žák (byť i jen intuitivně) umí použít příponu *-ová* pro odvozování adjektiv ze substantiv (s možnými drobnými odchylkami v pravopise adjektiv, která se netvoří prostým spojením substantiva a přípony *-ová*; to je však jen vývojová etapa v učení se češtině a žáci by neměli být

od tvoření adjektiv pomocí přípony *-ová* odrazování jen kvůli tomu, že občas vytvoří adjektivum ne zcela korektně).

9. Žák umí přiřadit jednoduchou výpověď v češtině (adjektivum + substantivum) k jejímu ekvivalentu vyjádřenému v českém znakovém jazyce.

10. Žák (byť i jen intuitivně) ví, že slovosled v češtině a v českém znakovém jazyce se u tohoto jevu liší: zatímco v češtině je běžný slovosled adjektivum + substantivum, v českém znakovém jazyce je to většinou substantivum + adjektivum (viz cvičení 16).

11. Žák má vlastní zkušenost s jazykovým komunikátem „názvy ulic“, v nichž se v českém prostředí poměrně často vyskytují adjektiva vytvořená od substantiv pomocí přípony *-ová*: *Jabloňová, Šeříková, Třešňová...* (v případě využití příslušných doplňkových aktivit v dokumentu PL 6 – PŘÍLOHA). Toto je opět jeden z charakteristických fenoménů české kultury a žák by se s ním měl seznamovat v rámci českých reálií.

Nejazykové cíle

1. Žák umí pracovat s jednoduchou tabulkou (řádky, sloupce, jednotlivá políčka jako průsečíky řádků a sloupců).

2. Žák umí porovnávat svá řešení úkolů s řešeními spolužáků a vést si záznam o shodě či rozdílech pomocí značek ✓ a ✗.

3. V návaznosti na to žák umí v případě rozdílných řešení hledat pomocí diskuse se spolužáky jiné (konsenzuální) řešení.

4. Žák se orientuje v tom, jaké potraviny se v české kultuře obvykle zpracovávají do podoby pomazánek, polévek, omáček, kaší, zmrzlin a limonád, a jak se tyto pomazánky, polévky, omáčky, kaše, zmrzliny a limonády nazývají. Nejde v žádném případě o znalosti komplexní a detailní, každopádně ale významně přispívající k upevňování povědomí o českých reáliích (obvyklá je u nás např. krupicová kaše a krupicová polévka, naopak krupicová omáčka se u nás běžně nevaří).

5. Žák ví, že šipka (→) se v grafickém záznamu myšlenek, skutečností, dějů... může užívat k naznačení vztahu „z něčeho vychází něco jiného“, „něco pokračuje nějak“...

6. Žák ví, že pomocí QR kódu lze spustit videa (žáci nemusí mít svůj telefon, na kterém by šla videa spustit, ale mohou vidět, jak video přes čtečku v telefonu spouští vyučující, příp. někteří ze spolužáků).

7. Žák ví, že konkrétní video vždy patří ke konkrétnímu obrázku či textu, vedle kterých se nachází QR kód, kterým lze video spustit.

8. Žák ví, že texty v češtině a videa v českém znakovém jazyce obsahují totožné informace (a to jak v zadání, tak v překladech ve cvičení 16).

9. Žák dokáže vyjádřit své názory a preference (v případě využití bonusových cvičení 17 a 18).

Pomůcky k pracovnímu listu:

Pro každého žáka

- jednostranný barevný výtisk všech listů PL 6 – ŽÁK ve formátu A4 (barvy mají v pracovním listě významnou pedagogickou a orientační funkci, proto je v případě černobílého tisku potřeba žákům nějakým způsobem zprostředkovat barvu originálně barevných míst),
- psací potřeby (obyčejná tužka nebo psací pero), příp. pastelky,
- nůžky,
- lepidlo,
- příp. mobilní telefon se čtečkou QR kódů,
- desky s eurofoliemi (vzhledem k tomu, že pracovní list má více částí a navíc může být doplněn ještě dalšími materiály, např. z PL 6 – PŘÍLOHA, doporučujeme, aby učitel pomohl žákům vést jejich osobní desky s jednotlivými pracovními listy v eurofoliích).

Pro učitele

- adekvátní počet jednostranných barevných výtisků dokumentu PL 6 – PŘÍLOHA ve formátu A4 (nebo jeho částí), nejlépe na tvrdém papíře (PL 6 – PŘÍLOHA obsahuje podklady pro modifikaci některých cvičení či pro jejich rozšíření nebo doplnění; využití těchto aktivit není nutné, ale může učiteli významně a účinně pomoci individualizovat pracovní list s respektem k potřebám každého z žáků); dokument PL 6 – PŘÍLOHA obsahuje jednak grafické materiály k vybraným cvičením z PL 6 – ŽÁK, jednak materiály a hry, jež se nevážou k jednotlivým cvičením a učitel je může využít jako doplněk pro práci s celým pracovním listem,
- příp. počítač s PDF verzí pracovního listu,
- příp. projektor pro společné promítání pracovního listu a/nebo spuštění videí.

Metodický úvod k pracovnímu listu

Tento pracovní list je určen žákům spíše nižších ročníků prvního stupně základní školy. K jeho koncepci a obecným doporučením pro práci s ním proto doporučujeme nejprve pročíst Metodický úvod k pracovním listům pro úroveň A1 (<https://digifolio.rvp.cz/artefact/file/download.php?file=107918&view=25215&view=25215>).

Tematicky se tento pracovní list zaměřuje na **suroviny běžně používané v českém prostředí** a na **pokrmu a nápoje z nich připravované**, konkrétně pomazánky, polévky, omáčky, kaše, zmrzlina a limonády. Lingvisticky je se jedná o **tvoření adjektiv odvozováním od substantiv pomocí přípony -ová** (*jahoda* → *jahodová*, *česnek* → *česneková*, *brokolice* → *brokolicová*...) a jejich **užívání ve spojení s vhodnými substantivy**, resp. obrázky zastupujícími názvy pokrmů a nápojů (pomazánka, polévka, omáčka, kaše, zmrzlina a limonáda).

Obsah pracovního listu je záměrně vymezen takto úzce. Autorky k tomu vedly tyto důvody: **a)** Oblast surovin, potravin, pokrmů a nápojů je žákům velmi blízká, každodenně se s ní setkávají (bez této „znalosti světa“ není možné pracovní list s úspěchem zvládnout), je pro ně **důvěrně známá a většinou ji mají spojenou s pozitivními emocemi**; **b)** Lze předpokládat, že žáci znají poměrně velké množství názvů surovin

(*banán, cibule, jablko...*), takže se nebudou muset příliš rozptylovat učením se názvů surovin a budou se moci **soustředit pouze na odvozování adjektiv**; c) Adjektiva, s kterými žáci v pracovním listě pracují (*jahodová, cibulová, sýrová...*), spojují se substantivy – ta jsou znázorněna obrázky, a proto se žáci mohou plně **soustředit výhradně na tvoření a užívání adjektiv**; d) Všechna substantiva, která žáci spojují s adjektivy, jsou rodu ženského, proto se **tvoření adjektiv řídí jedním pravidlem** – připojením přípony **-ová**; e) Všechna adjektiva jsou užívána v nominativu (substantiva též, ale při znázornění obrázky to není zřejmé ani důležité), žáci se proto mohou věnovat jen jejich tvoření a **nerozptylovat se změnami tvarů, ke kterým dochází při skloňování**.

Až žáci bezpečně zvládnou tvoření adjektiv pomocí přípony *-ová* a jejich užívání ve spojení se substantivy v nominativu (resp. jejich obrázky), bude se moci učitel věnovat obdobnému tvoření adjektiv pomocí přípony *-ový* (např. *dort, jogurt, salát, puding*, ale lze pochopitelně využít slovní zásobu i z jiné oblasti) a dále pomocí přípony *-ové* (např. *máslo, rizoto, pití*, opět lze použít slovní zásobu z jiné tematické oblasti). Nebo učitel může upustit od obrázků a cvičit spojení dvou slov: adjektivum + substantivum (např. *bramborová kaše*). Další možností je soustředit se na skloňování, např. formou věty *Mám rád/a... bramborovou kaši* (v jednodušší verzi lze slovo *kaši* nahradit obrázkem). Možností, jak na tento pracovní list v budoucnu navazovat, je obecně mnoho a velmi záleží na tom, na co se chce učitel zaměřit (na české reálie a další sociokulturní kompetence, na lingvistické jevy, jako je slovoтворba, gramatika, pragmatika...). Kterými cestami bude učitel postupovat, záleží též na jazykových a komunikačních kompetencích jednotlivých žáků atd.

Jak bylo řečeno výše, předpokládáme, že žáci, kteří budou s pracovním listem pracovat, mají již osvojenou jistou slovní zásobu týkající se surovin (ovoce, zelenina...), pokrmů a nápojů. Pokud tomu tak není, je vhodné věnovat před započatím práce s pracovním listem pozornost rozšíření a/nebo upevnění potřebné slovní zásoby. **Náležitá slovní zásoba ale není cílem této lekce, nýbrž jejím východiskem.** Zároveň je třeba zdůraznit, že není nutné, aby žáci znali názvy všech surovin užitých v pracovním listě. **Měli by ale fakticky znát suroviny, s jejichž obrázky (a názvy) se v pracovním listu operuje, protože jen tak budou schopni rozhodnout, zda se z nich u nás běžně ne/připravují pomazánky, polévky, omáčky, kaše, zmrzliny a limonády.**

Metodické poznámky k jednotlivým cvičením

CVIČENÍ 1

PODÍVEJTE SE NA TABULKU A PŘEMÝŠLEJTE O TOM, CO JE V TABULCE NAKRESLENO.

Cvičení sleduje tři cíle: 1. Uvedení do tématu pracovního listu (tj. jídlo a pití), 2. Získání zkušeností se „čtením“ informací z tabulek, 3. Postupné získávání obecné rutiny ve čtení textů, včetně textů typu tabulka, schéma, graf apod. Při pravidelném aplikování postupu naznačeného v zadání tohoto cvičení může učitel pozvolna dosáhnout toho, že žáci jakýkoli text nezačnou bezhlavě číst, aniž by si ho předtím celý prohlédli, přemýšleli o jeho struktuře, cíli, funkci použitých obrázcích aj.

Cvičení je organizačně velmi silně provázáno se cvičením 2. Je sice možno cvičení 1 pojmout jako (řízenou) kolektivní diskusi v českém znakovém jazyce, ale doporučujeme – pokud to je možné – ponechat žákům alespoň chvíli prostoru na samostatné zamyšlení se nad konstrukcí tabulky a její sdělovací funkcí. Otázky pod tabulkou mohou žáky při těchto úvahách vést a také přemýšlení (či případnou diskusi) o tabulce účinně strukturovat. Odpovědi, které si žáci „v duchu“ připravili, využijí ve cvičení 2, kde je budou muset explicitně sdělit spolužákům.

Alternativně lze pracovat také tak, že žáci si nejdříve (v rámci cvičení 1) promyslí odpovědi na otázky v sekci A. JAK TABULKA VYPADÁ? a poté o nich budou diskutovat se spolužáky (v rámci cvičení 2). Dále se pak přesunou k sekci B. CO JE V TABULCE NAKRESLENO? (opět nejdříve v rámci cvičení 1 a pak cvičení 2) a celou práci s cvičeními 1 a 2 zakončí sekcí C. JAKOU BARVU MAJÍ OBRÁZKY?

Pokud žáci dosud nemají zkušenosti se „čtením tabulek“, bude pro ně cvičení zřejmě poměrně náročné. V zásadě jde o to, aby pochopili základní princip, v němž jsou informace obsažené v jednotlivých políčkách průnikem informací zachycených v příslušných řádcích a sloupcích a zároveň jde v každém políčku o „součet“ informací zanesených v záhlaví jednotlivých řádků a sloupců, tzn. surovina (např. česnek) + pokrm (např. polévka). Simplifikačním prvkem a zároveň vodítkem k pochopení tohoto principu je fakt, že ve cvičení žáci pracují výhradně s vizuálními informacemi, tzn. průnikem černobíle zobrazených pokrmů umístěných v prvním řádku a barevně zobrazených surovin umístěných v prvním sloupci jsou barevné pokrmy a nápoje v jednotlivých políčkách.

CVIČENÍ 2

POVÍDEJTE SI SE SPOLUŽÁKY A SPOLUŽÁČKAMI O TOM, JAK ODPOVĚĎELI NA MODŘE NAPSANÉ OTÁZKY ZE CVIČENÍ 1. VEDLE MODRÝCH ŘÁDKŮ SI PÍŠTE POZNÁMKY.

Toto cvičení se zaměřuje na tři důležité studijní kompetence: 1. Porovnávání různých řešení jedné úlohy (zde řešení různých spolužáků), 2. Zaznamenávání shod (✓) a rozdílů (✗) v odpovědích jednotlivých žáků ve dvojici/skupině/třídě, což lze šířeji označit za tvoření poznámek, 3. Hledání společných řešení, k nimž jsou nezbytné dovednosti přesvědčivě argumentovat, domluvit se na kompromisu atd.

Pokud je to jen trochu možné, doporučujeme učiteli upozadit se a žákům do jejich práce co nejméně zasahovat. Určitě není vhodné říkat žákům, jaká jsou správná řešení. Neboli: cvičení 1 a 2 jsou cestou vedoucí žáky k tomu, aby dokázali vypracovat cvičení 3. Jako ve všech podobných cvičeních lze pracovat ve dvojicích, ve skupinkách či s celou třídou.

Pokud by chtěl učitel s žáky ještě více procvičit a upevnit znalosti, které nabyli ve cvičeních 1 a 2, může použít tabulku ze cvičení 1, ale prázdnou a s možností doplnit do ní kartičky s barevnými obrázky (česneková polévka atd.). Tento doplňkový materiál je součástí dokumentu PL 6 – PŘÍLOHA.

CVIČENÍ 3

PODÍVEJTE SE NA TYTO TŘI OBRÁZKY. KAM PATŘÍ V TABULCE VE CVIČENÍ 1? NALEPTE JE DO SPRÁVNÝCH POLÍČEK.

K vypracování tohoto cvičení je nezbytné pochopit princip řádků, sloupců a jednotlivých políček coby jejich průniků (a zároveň „součtů“) v tabulce ve cvičení 1. Pokud žáci úspěšně zvládli cvičení 1 a 2, nemělo by pro ně být cvičení 3 příliš obtížné.

Jako ve všech cvičeních může učitel různými modifikacemi zadání (např. zařadit pouze jednu ze tří kartiček, jejichž umístění do tabulky je předmětem tohoto cvičení) a/nebo organizačními opatřeními (práce ve skupině × samostatná práce × domácí práce...) regulovat obtížnost úlohy.

Pro případ, že by učitel nechtěl, aby si žáci rozstříhali PL 6 – ŽÁK, může využít kartiček v dokumentu PL 6 – PŘÍLOHA.

CVIČENÍ 4

PŘIDEJTE K OBRÁZKŮM KARTIČKY SE SPRÁVNÝMI ČESKÝMI SLOVY. PAK SLOVA NAPIŠTE.

V tomto cvičení žáci poprvé pracují kromě obrázků také s českými slovy. Předpokládáme, že žáci tato tři (resp. dvě) česká slova znají, tzn. nemusí je umět sami napsat, zcela dostačující je, když je dokáží přečíst (velká tiskací písmena jsou prvkem, který by jim měl čtení českých slov zjednodušit).

Žáci ve cvičení záměrně pracují pouze se třemi (resp. dvěma) slovy a ta přiřazují ke třem obrázkům – navíc k obrázkům, s kterými pracovali v předcházejících cvičeních. Tato práce s malým uzavřeným souborem jednak zaručuje, že žáci nejsou zbytečně rozptylováni množstvím podnětů, jednak minimalizuje množství chyb, kterých by se žáci mohli při řešení této úlohy dopustit.

V posledním sloupci mohou žáci tato tři (resp. dvě) česká slova opsat (velkými tiskacími písmeny) nebo přepsat (psacím vázaným nebo nevázaným písmem). Pro splnění cílů pracovního listu to však není nezbytné. Nicméně se může jednat o vítanou změnu charakteru činností, které žáci v pracovním listu vykonávají.

Pro případ, že by učitel nechtěl, aby si žáci rozstříhali PL 6 – ŽÁK, může využít kartiček v dokumentu PL 6 – PŘÍLOHA.

CVIČENÍ 5

PODÍVEJTE SE NA DALŠÍ KARTIČKY S ČESKÝMI SLOVY. ZKUSTE JE NALEPIT KE SPRÁVNÝM OBRÁZKŮM. ZVLÁDNETE TO? PAK SLOVA OPIŠTE.

Toto cvičení se téměř ve všech rysech podobá cvičení 4. Jediným – ale zcela zásadním – rozdílem je skutečnost, že žáci pravděpodobně neznají slova *JAHODOVÁ*, *ČESNEKOVÁ* a *HOUBOVÁ*, která mají přiřadit k příslušným obrázkům.

Podmínky, ve kterých žáci pracují, je však vedou k tomu, aby s využitím strategie vizuálního srovnávání a svých předchozích zkušeností nabytých ve cvičení 4 sami přišli na to, která slova přiřadit ke kterým obrázkům. Tento nový a zároveň samostatný krok žáků je pro celý pracovní list klíčový. Díky němu žáci – navíc nenásilně a naprosto samostatně – nakročí k intuitivnímu poznání, že v češtině existuje příbuznost slov, že slova vzájemně příbuzná mají vždy nějakou část shodnou (*kořen, základ slova*), že jednotlivá slova lze „nějak dotvářet“ a že slova s různým věcným významem, ale utvořená pomocí derivace stejnou příponou (*-ová*), se vzájemně liší v „substanci“ (jahoda, brambora, česnek atd.), ale shodují se ve formě a funkci (adjektiva).

Nová slova si žáci upevní tím, že je napíší. Za místem na psaní je vždy formou malého černobílého obrázku znázorněn pokrm nebo nápoj, který lze z dané suroviny připravit (tzn. *JAHODOVÁ zmrzlina*, *ČESNEKOVÁ polévka*, *HOUBOVÁ omáčka*). Tím se v žácích implicitně utvrzuje skutečnost, že adjektivum – na rozdíl od substantiva – (téměř) nikdy nemůže stát samostatně.

Pro případ, že by učitel nechtěl, aby si žáci rozstříhali PL 6 – ŽÁK, může využít kartiček v dokumentu PL 6 – PŘÍLOHA.

CVIČENÍ 6

POVÍDEJTE SI SE SPOLUŽÁKY A SPOLUŽÁČKAMI O TOM, JAK NALEPILI KARTIČKY VE CVIČENÍ 5. PROČ JSTE TO TAKTO UDĚLALI? JAK JSTE POZNALI, KTERÁ KARTIČKA PATŘÍ KE KTERÉMU OBRÁZKU?

Toto cvičení se svou povahou v mnohém podobá cvičení 2. Je však organizačně jednodušší, protože v něm žáci nezaznamenávají, zda se ve svých řešeních shodli, nebo ne.

CVIČENÍ 7

PODÍVEJTE SE NA TYTO KARTIČKY. NALEPTE JE NA SPRÁVNÁ MÍSTA V TABULCE.

V tomto shrnujícím cvičení žáci využijí vše, co se naučili v předcházejících šesti cvičeních tohoto pracovního listu, tzn. vytvořit adjektivum od substantiva pomocí přípony *-ová* (např. *JAHODOVÁ*) a spojit jej s vhodným substantivem (např. *zmrzlina*) vyjádřeným

formou obrázku. Pokud žáci v předcházejících cvičeních vše dobře pochopili, nemělo by pro ně být toto cvičení obtížné.

Pro případ, že by učitel nechtěl, aby si žáci rozstříhali PL 6 – ŽÁK, nebo by potřeboval materiály z tohoto cvičení (tj. tabulku a kartičky) k modifikované či hlubší práci, jsou mu k dispozici tabulka i všechny kartičky z tohoto cvičení v dokumentu PL 6 – PŘÍLOHA.

CVIČENÍ 8

POVÍDEJTE SI SE SPOLUŽÁKY A SPOLUŽAČKAMI O TOM, JAK JSTE NALEPILI KARTIČKY VE CVIČENÍ 7. PROČ JSTE TO TAKTO UDĚLALI? JAK JSTE POZNALI, KTERÁ KARTIČKA PATŘÍ NA KTERÉ POLÍČKO V TABULCE?

Cvičení tohoto typu se svou povahou v mnohém podobá cvičení 2 a cvičení 6. Někteří učitelé tento typ cvičení shledávají jako nepodstatný, či dokonce zdržující. Autorky pracovního listu tento názor v žádném případě nesdílejí, a naopak tato cvičení považují za pedagogicky zcela zásadní. Žáci se v nich mj. učí kontrolovat a reflektovat svou práci, diskutovat, argumentovat, obhajovat své názory a opravovat je na základě argumentů spolužáků. Důležité přitom je, aby učitel do těchto diskusí zasahoval co nejméně. Nutné ale je, aby ve třídě dlouhodobě a systematicky vytvářel přívětivou atmosféru, v níž se žáci cítí bezpečně, rádi pracují, nebojí se „jít s kůží na trh“ či dělat chyby.

Dle situace lze cvičení realizovat ve dvojicích či ve větších skupinách.

Pokud to učitel uzná za vhodné, může v tomto cvičení využít obrazové podklady uvedené u cvičení 7 v dokumentu PL 6 – PŘÍLOHA.

CVIČENÍ 9

PRACUJTE SE SPOLUŽÁKEM NEBO SE SPOLUŽAČKOU. PŘILEPTE K OBRÁZKŮM KARTIČKY SE SPRÁVNÝMI ČESKÝMI SLOVY.

Ve cvičení 7 a cvičení 8 žáci prokázali, že ovládají vše, co bylo předmětem předchozích cvičení. Proto mohou v tomto cvičení a ve cvičeních následujících vše dosud naučené využít a dále rozšiřovat a prohlubovat.

Ve cvičení 9 je úkolem žáků přiřadit k obrázkům správná česká slova, konkrétně kartičky s názvy surovin. V tomto aspektu je cvičení 9 obdobou cvičení 4. Zatímco ve cvičení 4 přiřazovali žáci správná slova ke třem (resp. dvěma) obrázkům, ve cvičení 9 mají žáci k obrázkům správně přiřadit slov devět. To může být poměrně náročné. Náročnost může učitel korigovat počtem lexémů a/nebo počtem obrázků, ke kterým mají žáci lexémy přiřazovat, prací ve dvojicích/skupinách, vhodnými aktivitami, jež budou předcházet práci na tomto cvičení apod.

V tomto cvičení žáci přiřazená slova nepíší. Pokud by učitel chtěl do práce s pracovním listem zařadit také psaní, může k tomu využít doplňkový materiál obsažený v dokumentu PL 6 – PŘÍLOHA. V tomto dokumentu nalezne i kopii tohoto cvičení, již může využít např. v případě, že nechce, aby si žáci rozstříhali své pracovní listy.

CVIČENÍ 10

PRACUJTE SE SPOLUŽÁKEM NEBO SE SPOLUŽAČKOU. PŘILEPTE K OBRÁZKŮM VE CVIČENÍ 9 DALŠÍ KARTIČKY SE SPRÁVNÝMI ČESKÝMI SLOVY.

Toto cvičení je opět založeno na principu vizuálního srovnávání (srov. cvičení 5). Velikost kartiček, s kterými pracují, navádí žáky k tomu, aby kartičky v tomto cvičení přikládali pod kartičky, které k obrázkům přilepili ve cvičení 9. Díky využití strategie vizuálního srovnávání by pro ně nemělo být nemožné nalézt odpovídající adjektiva k jednotlivým obrázkům ovoce a zeleniny a jim odpovídajícím substantivům.

Obtížnost cvičení lze upravovat podobnými mechanismy jako ve cvičení 9. V základní verzi žáci pracují ve dvojicích, což může být pro mnohé žáky snazší než samostatná práce.

V tomto cvičení žáci přiřazená slova nepíší. Pokud by učitel chtěl do práce s pracovním listem zařadit také psaní, může k tomu opět využít doplňkový materiál obsažený v dokumentu PL 6 – PŘÍLOHA (srov. cvičení 9). Stejně tak doplňkový materiál z dokumentu PL 6 – PŘÍLOHA může použít, pokud nechce, aby si žáci rozstříhali PL 6 – ŽÁK apod.

CVIČENÍ 11

PRACUJTE SE SPOLUŽÁKEM NEBO SE SPOLUŽÁČKOU. POD KAŽDÝM SLOVEM, KTERÁ JSTE NALEPOVALI VE CVIČENÍ 9, JE ŠEST OBRÁZKŮ . U KAŽDÉHO Z TĚCHTO SLOV ZAKROUŽKUJTE VŠECHNY OBRÁZKY, KTERÉ SE KE SLOVU HODÍ. MŮŽETE U NĚKTERÝCH SLOV ZAKROUŽKOVAT VÍCE OBRÁZKŮ? PROČ?

Cvičením 11 se uzavírá a dokončuje práce s obrázky a substantivy ze cvičení 9 a s adjektivy ze cvičení 10. Žáci mají rozhodnout, které obrázky (pomazánka, polévka, zmrzlina, limonáda, omáčka, kaše) je možno přiřadit k adjektivům *VAJÍČKOVÁ*, *SÝROVÁ*, *BRAMBOROVÁ* atd. Úloha tedy primárně vychází z toho, jak žáci znají české stravovací reálie (často budované a posilované ve školních jídelnách), v nichž se běžně pohybují, a sekundárně se uplatňuje znalost nabytá v předešlých cvičeních spočívající ve spojování adjektiv s odpovídajícími substantivy prezentovanými černobílými obrázky. Žáci by mj. měli sami dospět k tomu, že ke všem adjektivům z tohoto cvičení lze přiřadit min. dvě substantiva (např. *BRAMBOROVÁ kaše* a *BRAMBOROVÁ polévka*). Pokud k tomuto zjištění nedojdou, nevadí. Je možné, že k němu dospějí v dalších cvičeních.

Pokud se týká modifikací obtížnosti a organizace práce, platí pro toto cvičení principy popsané u cvičení 10 a cvičení 11 (včetně materiálů v dokumentu PL 6 – PŘÍLOHA).

V případě, že jde učiteli pouze o základní vhled do problematiky, lze práci s pracovním listem ukončit tímto cvičením a dále již nepokračovat.

CVIČENÍ 12

NALEPTE KE SLOVŮM SPRÁVNÉ OBRÁZKY.

Ve cvičení 12 žáci poprvé v tomto pracovním listu při hledání dvojic obrázků–substantivum (např. *JABLKO*) vycházejí od slova a k němu přiřazují vhodný obrázek z nápovědy.

Pokud učitel potřebuje, má k dispozici toto cvičení včetně kartiček v dokumentu PL 6 – PŘÍLOHA.

CVIČENÍ 13

NALEPTE KE SLOVŮM VE CVIČENÍ 12 KARTIČKY OVÁ TAK, ABY ZE SLOV ZE CVIČENÍ 12 VZNIKLA NOVÁ SLOVA. NOVÁ SLOVA OPIŠTE.

Jádrem tohoto cvičení je aktivní odvozování adjektiv (*JABLKOVÁ*, *OŘECHOVÁ* atd.) ze substantiv (*JABLKO*, *OŘECH* atd.) pomocí přípony *-ová*. Jde sice o náročnou myšlenkovou operaci, ale žáci by ji díky průpravě v předchozích cvičeních a díky grafické navigaci v podobě velikostí obdélníků, do kterých přilepují příponu *-ová*, měli většinou zvládnout. Je pravděpodobné, že někteří žáci si všimnou toho, že někdy se přípona prostě přilepuje za substantivum a jindy se příponou přelepuje jedno písmeno výcho-

zího substantiva. V případě, že to učitel uzná za vhodné, může žákům, kteří si této skutečnosti všimli a dokázali ji pojmenovat, ukázat, že „prosté přilepení“ přípony probíhá u substantiv končících na souhlásku (např. *CELER* → *CELEROVÁ*), zatímco u substantiv zakončených na samohlásku se tato samohláska musí přelepit písmenem *o* z přípony *-ová* (*PAPRIKA* → *PAPRIKOVÁ*). Aby si žáci lépe zafixovali, že vytvořili zcela nové slovo, vždy nové slovo napíšou pod slovo složené z kartiček.

Pokud učitel nechce, aby si žáci rozstříhali PL 6 – ŽÁK, může použít potřebné kartičky z dokumentu PL 6 – PŘÍLOHA.

CVIČENÍ 14

VRAŤTE SE JEŠTĚ KE CVIČENÍ 12. NA KAŽDÉM ŘÁDKU ŠKRTNĚTE Z OBRÁZKŮ TO, CO NA DANÝ ŘÁDEK NEPATŘÍ.

Cvičení 14 je v podstatě stejné jako cvičení 11. Je ale obtížnější: Zatímco ve cvičení 11 mohli žáci u každého adjektiva zakroužkovat obrázek jednoho pokrmu či nápoje (ale mohli i více), ve cvičení 14 musí žáci přemýšlet o vztahu každého adjektiva se všemi obrázky/pokrmami/nápoji a škrtnout ty, které se u nás z daných surovin většinou nevyrábějí/nepřipravují. To vyžaduje mnohem důkladnější a hlubší znalosti o přípravě a původu těchto pokrmů a nápojů než ve cvičení 11. I v tomto případě doporučujeme učitelé nechat na žácích a příp. párové/skupinové diskusi o řešení různých žáků, co je správně a co ne. Důležité je, aby žáci měli možnost o svých řešeních diskutovat a případně si je následně opravovat.

CVIČENÍ 15

PRACUJTE SE SPOLUŽÁKEM NEBO SE SPOLUŽAČKOU. NALEPTE K ČESKÝM SLOVŮM KARTIČKY SE SPRÁVNÝMI OBRÁZKY A ČESKÝMI SLOVY.

Toto cvičení je bonusové. V podstatě se jedná o procvičování všeho, co se žáci dosud v tomto pracovním listu naučili, prostřednictvím reduplikace cvičení 9, 10 a 11. Jediným rozdílem je to, že ve cvičení 15 vycházejí žáci z adjektiv (např. *SALÁMOVÁ*), což je těžší než vycházet ze substantiv, jak tomu bylo ve cvičení 9. Dalším novým prvkem jsou pochopitelně nové suroviny, tzn. nová adjektiva a substantiva.

Pokud učitel nechce, aby si žáci rozstříhali PL 6 – ŽÁK, může použít potřebné kartičky z dokumentu PL 6 – PŘÍLOHA.

U tohoto shrnujícího a zároveň prohlubujícího a rozšiřujícího cvičení je na místě zastavit se u dvou věcí: 1. Odvozovat adjektiva pomocí přípony *-ová* je možno téměř od všech substantiv označujících nějakou surovinu. Autorky pracovního listu nepovažují za vhodné přidávat další cvičení, která by se od předcházejících lišila pouze názvy ovoce, zeleniny a dalších surovin. Učitel ale může vhodně vybírat další substantiva tak, aby odpovídala zkušenosti konkrétních žáků (*AVOKÁDOVÁ pomazánka*, *ZÁZVOROVÁ limonáda*, *SMETANOVÁ omáčka*, *MÁTOVÁ zmrzlina*...). Proto má v dokumentu PL 6 – PŘÍLOHA u cvičení 15 připraveno prázdné prostředí a prázdné kartičky, s kterými může s žáky pracovat. 2. Mezi dětmi jsou často velmi oblíbené rajská polévka, rajská omáčka a svíčková omáčka. Je proto možné, že žáci budou pátrat po tom, proč se neříká *RAJČATOVÁ polévka* či *omáčka* (resp. proč se to někdy říká a jindy se používá označení *RAJSKÁ polévka* či *omáčka*). Stejně tak je možné, že bystřejší žáci dojdou k závěru, že *SVÍČKOVÁ omáčka* se připravuje ze *SVÍČKY*. Autorky tyto úvahy považují jednak za důkaz toho, že žáci porozuměli tomu, o co v tomto pracovním listu jde, a že přemýšlí o tom, co se kolem nich děje a co se učí, jednak za vynikající téma k diskusi s žáky.

CVIČENÍ 16**PODÍVEJTE SE NA VIDEA V ČESKÉM ZNAKOVÉM JAZYCE. SPOJTE VIDEA SE SPRÁVNÝMI PŘEKLADY DO ČEŠTINY.**

Cvičení 16 je na rozdíl od všech předchozích cvičení tohoto pracovního listu zaměřeno na kontrast mezi slovosledem substantiv a adjektiv v češtině a v českém znakovém jazyce. Záměrně je zařazeno na závěr pracovního listu, tzn. do fáze, kdy by žáci už měli mít díky předcházejícím cvičením upevněn slovosled v češtině adjektivum + substantivum (např. *CITRÓNOVÁ zmrzlina*). Na videích (přístupných prostřednictvím QR kódů) mohou postupně sledovat vyjádření stejných spojení substantiv a adjektiv, ale v českém znakovém jazyce, kde je převažující slovosled substantivum + adjektivum.

Cvičení je celkem obtížné. Jednak je pro žáky složité pracovat s vyjádřeními v českém znakovém jazyce, která nelze graficky zaznamenat, jednak je sledovaných dvojic velké množství. Toto velké množství sledovaných dvojic bylo autorkami pracovního listu navrženo tak, aby nebylo možné spojovat videa se slovy a obrázky na základě porozumění pouze jednomu znaku (např. *SÝR* nebo *ZMRZLINA*). Proto se každé adjektivum a každé substantivum ve dvojicích objevuje dvakrát, pokaždé v jiné konfiguraci.

Pokud žáci sami učitele neupozorní na skutečnost, že v češtině a v českém znakovém jazyce je u tohoto jevu „přehozený slovosled“, doporučujeme, aby je k tomuto poznání učitel citlivě a nenásilně dovedl.

CVIČENÍ 17**BONUS****NAPIŠTE, KTERÁ JÍDLA A PITÍ MÁTE RÁDI A KTERÁ NE. NĚKTERÉ ŘÁDKY MŮŽETE NECHAT PRAZDNÉ.**

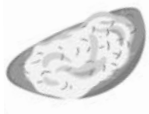
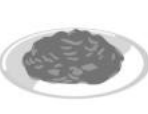
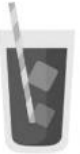
Toto bonusové cvičení jednak umožňuje žákům využít všech lingvistických kompetencí nabytých v tomto pracovním listě, jednak jim dává příležitost k zcela samostatnému vyjádření jejich osobních preferencí v oblasti pokrmů a nápojů. To vše v kontextu české kultury, kde tři hlavní jídla obvykle tvoří snídani, oběd a večeře a pro každé z nich je charakteristický jiný druh pokrmů a nápojů (např. u nás není úplně běžné servírovat k snídani polévky a limonády nebo k obědu pomazánky; stejně tak není běžné doplňovat snídani zákuskem, ale u oběda a večeře je to celkem obvyklé, přičemž zákuskem může být např. zmrzlina). V diskusi s žáky je možno reflektovat jejich zkušenosti s jinými kulturami, s nimiž se setkali např. na dovolené, v nichž je běžné třeba podávání polévek k snídani, ale není obvyklé podávat k obědu polévku plus hlavní jídlo. Podobné sociokulturní rozdíly mohou žáci pozorovat mezi spolužáky pocházejícími z různých zemí, např. pohanková kaše je na Ukrajině naprosto běžným pokrmem, zatímco u nás je pokrmem spíše méně frekventovaným.

CVIČENÍ 18**BONUS****V ČESKÉ REPUBLICE SI LIDÉ NEJVÍCE KUPUJÍ VANILKOVOU ZMRZLINU. VELMI OBLÍBENÉ JSOU I ČOKOLÁDOVÁ A JAHODOVÁ ZMRZLINA. V NĚKTERÝCH CUKRÁRNÁCH KROMĚ „OBYČEJNÝCH ZMRZLIN“ PRODÁVAJÍ TAKÉ ZMRZLINY S VELMI ZVLÁŠTNÍMI PŘÍCHUTĚMI.****ZAKROUŽKUJTE NA OBRÁZKU ZMRZLINY, KTERÉ BYSTE CHTĚLI OCHUTNAT.**

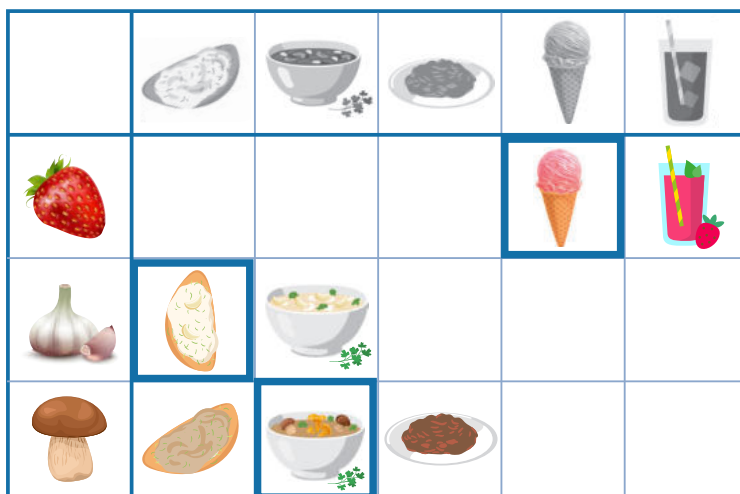
Cvičení 18 je svým charakterem v mnohém podobné cvičení 17. Formálně je však jednodušší, protože žáci pouze graficky označují své preference ohledně netradičních příchutí zmrzliny. Obtížné může být v tom, že je nutné, aby žáci porozuměli názvům/příchutím zmrzlin, jež mnohdy nemusí znát. Díky obrázkům u názvů/příchutí zmrzlin a díky atraktivnosti tématu, které jistě podnítky skupinovou diskusi, by cvičení ale mělo být pro většinu žáků zvládnutelné.

Klíč k vybraným cvičením

Cvičení 1

Cvičení 3

Cvičení 4

	JAHODA	JAHODA
	ČESNEK	ČESNEK
	HOUBA	HOUBA

Cvičení 5

	JAHODOVÁ	JAHODOVÁ	
	ČESNEKOVÁ	ČESNEKOVÁ	
	HOUBOVÁ	HOUBOVÁ	

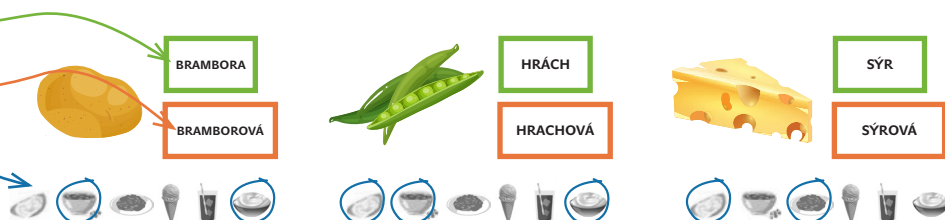
Cvičení 7

					
JAHODA				JAHODOVÁ 	JAHODOVÁ
ČESNEK	ČESNEKOVÁ 	ČESNEKOVÁ 			
HOUBA	HOUBOVÁ 	HOUBOVÁ 	HOUBOVÁ 		

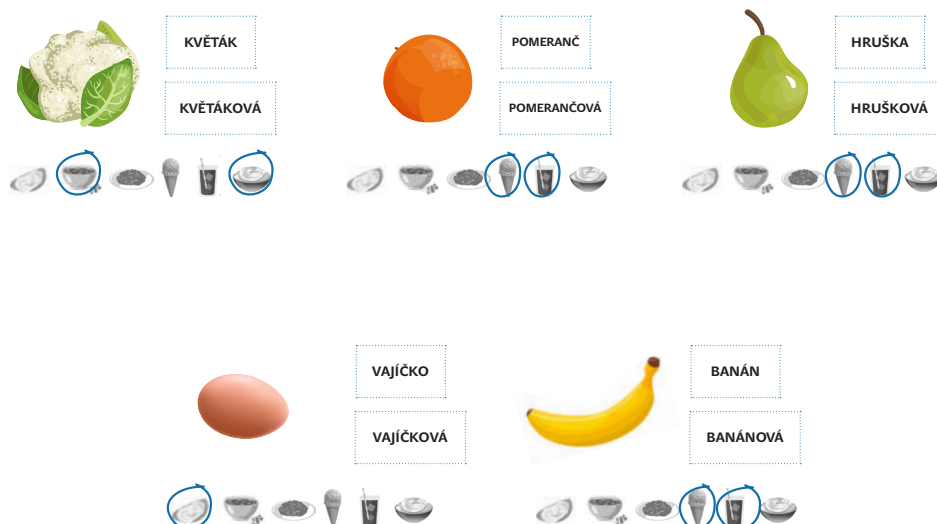
Cvičení 9

Cvičení 10

Cvičení 11

Poznámka ke klíči ke cvičení 11: Jednotliví žáci mohou mít různý názor na správné řešení toho úkolu. Vždy je důležité, aby svá řešení uměli žáci zdůvodnit.

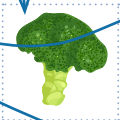

Cvičení 12

Cvičení 13

Cvičení 14

BROKOLIC **OVÁ**
BROKOLICOVÁ

CELER **OVÁ**
CELEROVÁ

ČOČK **OVÁ**
ČOČKOVÁ

JABLKO **OVÁ**
JABLKOVÁ

OŘECH **OVÁ**
OŘECHOVÁ

PAPRIK **OVÁ**
PAPRIKOVÁ

TVAROH **OVÁ**
TVAROHOVÁ

Poznámka ke klíči ke cvičení 14: Jednotliví žáci mohou mít různý názor na správné řešení tohoto úkolu. Vždy je důležité, aby svá řešení uměli žáci zdůvodnit.

Cvičení 15

PAŽITKOVÁ

PAŽITKA

CIBULOVÁ

CIBULE

SALÁMOVÁ

SALÁM

KRUPICOVÁ

KRUPICE

ŠPENÁTOVÁ

ŠPENÁT

BORŮVKOVÁ

BORŮVKA

KOPROVÁ

KOPR

MALINOVÁ

MALINA

Cvičení 16

„bramborová polévka“ 1.

„česneková pomazánka“ 2.

„bramborová kaše“ 3.

„malinová zmrzlina“ 4.

„česneková omáčka“ 5.

„hrachová kaše“ 6.

„pomerančová limonáda“ 7.

„sýrová pomazánka“ 8.

„hrachová polévka“ 9.

„pomerančová zmrzlina“ 10.

„sýrová omáčka“ 11.

„malinová limonáda“ 12.

 MALINOVÁ ZMRZLINA

 HRACHOVÁ KAŠE

 BRAMBOROVÁ POLÉVKA

 ČESNEKOVÁ POMAZÁNKA

 ČESNEKOVÁ OMÁČKA

 POMERANČOVÁ ZMRZLINA

 MALINOVÁ LIMONÁDA

 SÝROVÁ OMÁČKA

 BRAMBOROVÁ KAŠE

 HRACHOVÁ POLÉVKA

 SÝROVÁ POMAZÁNKA

 POMERANČOVÁ LIMONÁDA

CO BUDEME JÍST A PÍT?

6

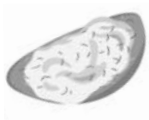
Sociokulturní kompetence

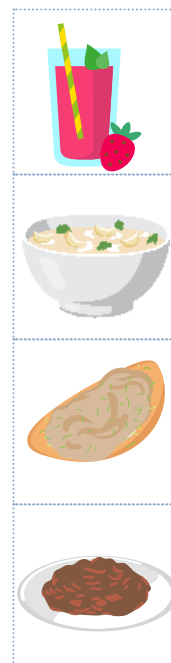
Doplňkové materiály k jednotlivým cvičením

Níže jsou učitelé k dispozici grafické prvky k jednotlivým cvičením. Všechny materiály lze vystříhnout, aby s nimi mohli žáci manipulovat a např. je lepit do PL 6 – ŽÁK či do jiných materiálů. To je důležité zejména ze dvou úhlů pohledu:

1. Pokud učitel nechce, aby si žáci rozstříhali dokument PL 6 – ŽÁK;
2. Při individualizaci práce s pracovním listem směrem k jednotlivým žákům.

Cvičení 1

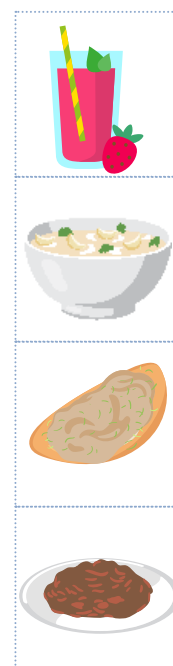
					
					
					
					

Cvičení 2

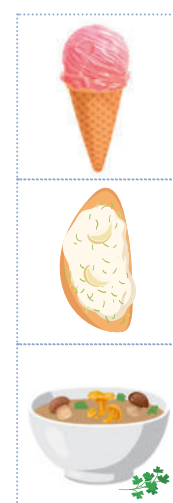
					
					
					
					

Cvičení 3

Cvičení 4

HOUBA

ČESNEK

JAHODA

Cvičení 5

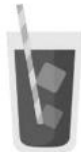
ČESNEKOVÁ

HOUBOVÁ

JAHODOVÁ

Cvičení 7

					
JAHODA					
ČESNEK					
HOUBA					

JAHODOVÁ

ČESNEKOVÁ

HOUBOVÁ

HOUBOVÁ

ČESNEKOVÁ

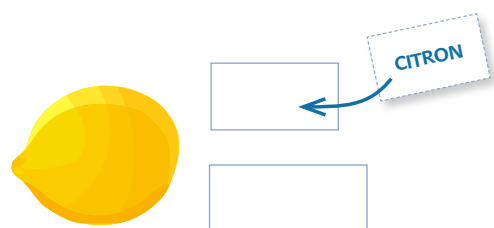
HOUBOVÁ

JAHODOVÁ

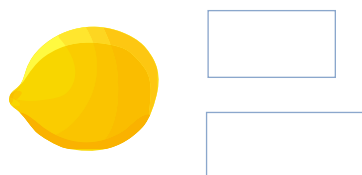

Cvičení 9 + 10 + 11

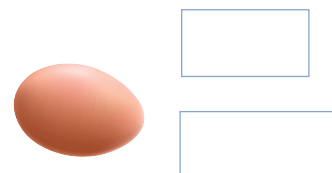
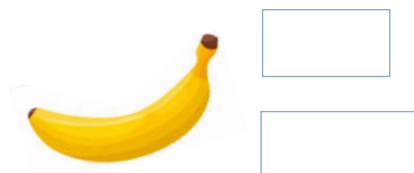
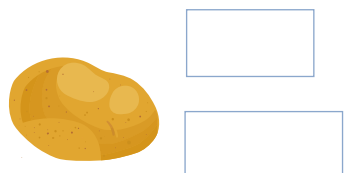
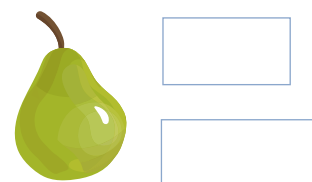
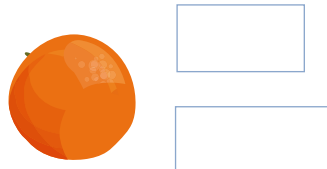
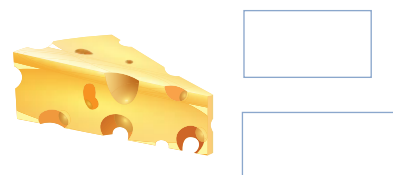
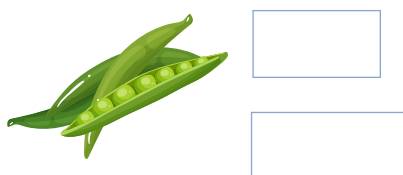

BANÁN	BRAMBORA
HRUŠKA	KVĚTÁK
HRÁCH	VAJÍČKO
POMERANČ	SÝR
CITRÓN	

BRAMBOROVÁ	BANÁNOVÁ
HRACHOVÁ	HRUŠKOVÁ
KVĚTÁKOVÁ	POMERANČOVÁ
SÝROVÁ	VAJÍČKOVÁ
CITRÓNOVÁ	

CITRÓNOVÁ

CITRÓN

CITRÓNOVÁ

Cvičení 12 + 13 + 14

BROKOLICE

.....

CELER

.....

ČOČKA

.....

JABLKO

.....

OŘECH

.....

PAPRIKA

.....

TVAROH

.....

OVÁ	OVÁ
OVÁ	OVÁ
OVÁ	OVÁ
OVÁ	OVÁ
OVÁ	OVÁ

Cvičení 15

PAŽITKOVÁ

SALÁMOVÁ

ŠPENÁTOVÁ

KOPROVÁ

CIBULOVÁ

KRUPICOVÁ

BORŮVKOVÁ

MALINOVÁ

BORŮVKA

ŠPENÁT

CIBULE

KOPR

KRUPICE

MALINA

PAŽITKA

SALÁM

Cvičení 15

BORŮVKA
ŠPENÁT
CIBULE
KOPR
KRUPICE
MALINA
PAŽITKA
SALÁM

Doplněk k celému pracovnímu listu

Pexeso

Níže je učiteli k dispozici šablona s prázdnými kartičkami, z kterých mohou žáci či učitel vyrobit pexeso. Jejich obsah a počet závisí na cílech, kterých chce učitel pomocí hraní pexesa dosáhnout. Několik tipů:

- Možnosti pro dvojice pexesa: obrázek suroviny – obrázek suroviny; obrázek suroviny – název suroviny; obrázek suroviny – příslušné adjektivum vytvořené od názvu suroviny pomocí přípony *-ová*; název suroviny – příslušné adjektivum vytvořené od názvu suroviny pomocí přípony *-ová*.
- Lze pracovat i s trojicemi (obrázek suroviny – název suroviny – příslušné adjektivum vytvořené od názvu suroviny pomocí přípony *-ová*), s tzv. pexetiem.
- Čím menší počet kartiček, tím je aktivita jednodušší.
- Standardně se pexeso hraje s lícovou stranou otočenou dolů. Obrácením lícové strany nahoru aktivitu zjednodušíme. Čím více kartiček je otočených lícem nahoru, tím je celá hra jednodušší.
- Pokud chce učitel kartičky využívat delší dobu, doporučujeme je zalaminovat.
- Metodická poznámka: Až budou žáci umět vytvářet adjektiva odvozováním pomocí přípon *-ový* a *-ové*, lze pexeso připravit i s využitím těchto přípon.

Domino

Níže je učiteli k dispozici šablona s prázdnými kartičkami, z kterých mohou žáci či učitel vyrobit domino. Jejich obsah a počet závisí na cílech, kterých chce učitel pomocí hraní domina dosáhnout. Několik tipů:

- Možnosti pro jednotlivé poloviny kartiček domina, které se pak budou k sobě přikládat s dalšími kartičkami: obrázek suroviny – obrázek suroviny; obrázek suroviny – název suroviny; obrázek suroviny – příslušné adjektivum vytvořené od názvu suroviny pomocí přípony *-ová*; název suroviny – příslušné adjektivum vytvořené od názvu suroviny pomocí přípony *-ová*.
- Čím menší počet kartiček, tím je aktivita jednodušší.
- Pokud chce učitel kartičky využívat delší dobu, doporučujeme je zalaminovat.
- Metodická poznámka: Až budou žáci umět vytvářet adjektiva odvozováním pomocí přípon *-ový* a *-ové*, lze domino připravit i s využitím těchto přípon.

_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____

Černý Petr

Níže je učitel k dispozici šablona s prázdnými kartami, z kterých mohou žáci či učitel vyrobit hru černý Petr.

- Jednotlivé dvojice mohou mít podobu obrázků suroviny – obrázek suroviny; obrázek suroviny – název suroviny; obrázek suroviny – příslušné adjektivum vytvořené od názvu suroviny pomocí přípony *-ová*; název suroviny – příslušné adjektivum vytvořené od názvu suroviny pomocí přípony *-ová* (srov. pexeso a domino výše).
- Pokud chce učitel karty využívat delší dobu, doporučujeme je zalaminovat.
- Metodická poznámka: Až budou žáci umět vytvářet adjektiva odvozováním pomocí přípon *-ový* a *-ové*, lze černého Petra připravit i s využitím těchto přípon. Nebo lze dvojice rozšířit na čtveřice (např. obrázek suroviny – příslušné adjektivum vytvořené od názvu suroviny pomocí přípony *-ová*; příslušné adjektivum vytvořené od názvu suroviny pomocí přípony *-ový*; příslušné adjektivum vytvořené od názvu suroviny pomocí přípony *-ové*) a změnit hru na **kvarteto**.
- Zde jsou pro učitele připraveny jednak předtištěné karty, jež může používat rovnou, nebo je různě doplňovat dalšími kartami (srov. výše). Dále je učitel k dispozici šablona s prázdnými kartami, které může libovolně dotvářet (viz výše).

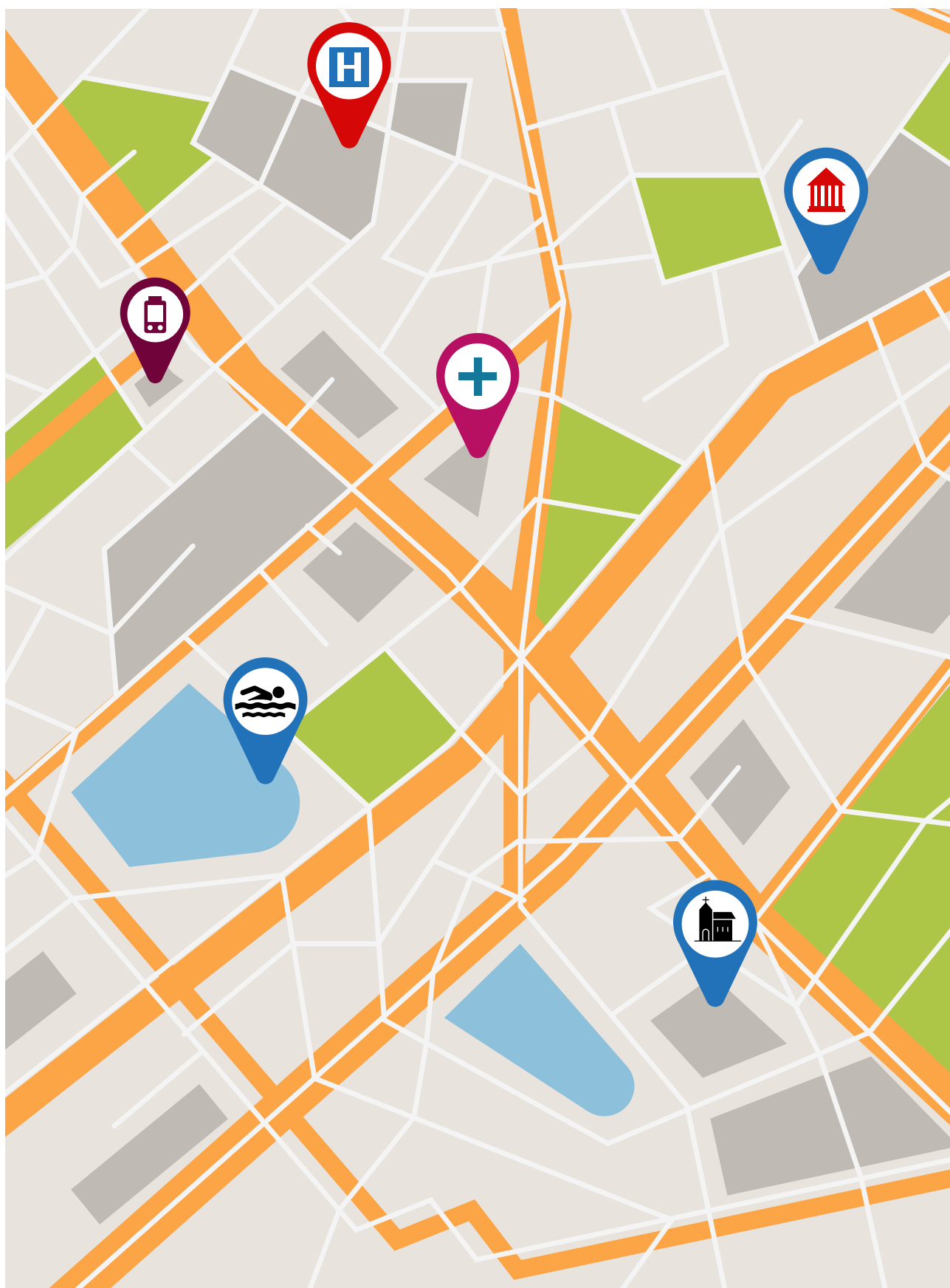
Chodíme městem

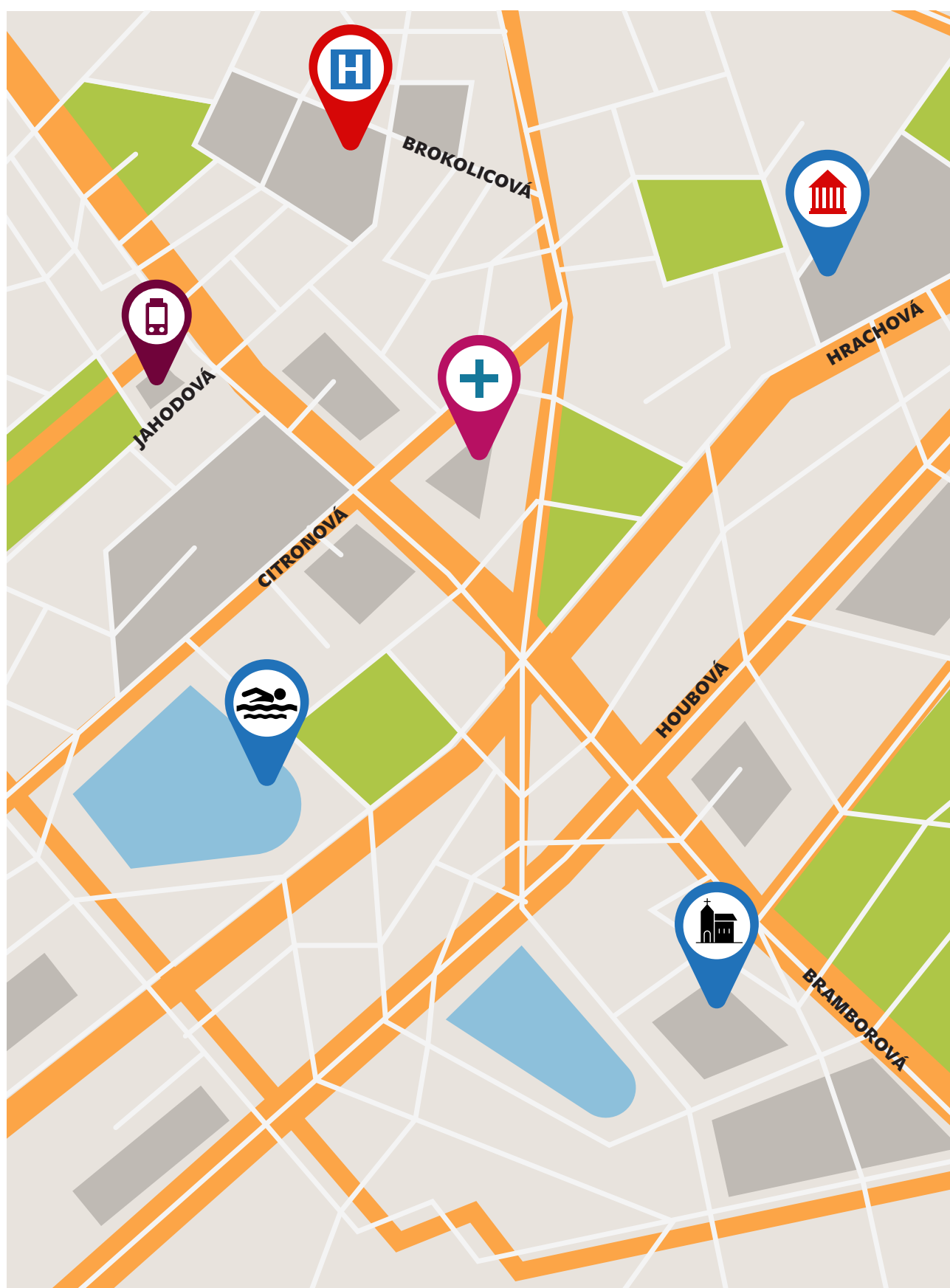
Tato hra je založena na skutečnosti, že v mnohých českých městech se mezi názvy ulic objevují adjektiva vytvořená od substantiv pomocí přípony *-ová*: *Jabloňová, Šeříková, Třešňová...*

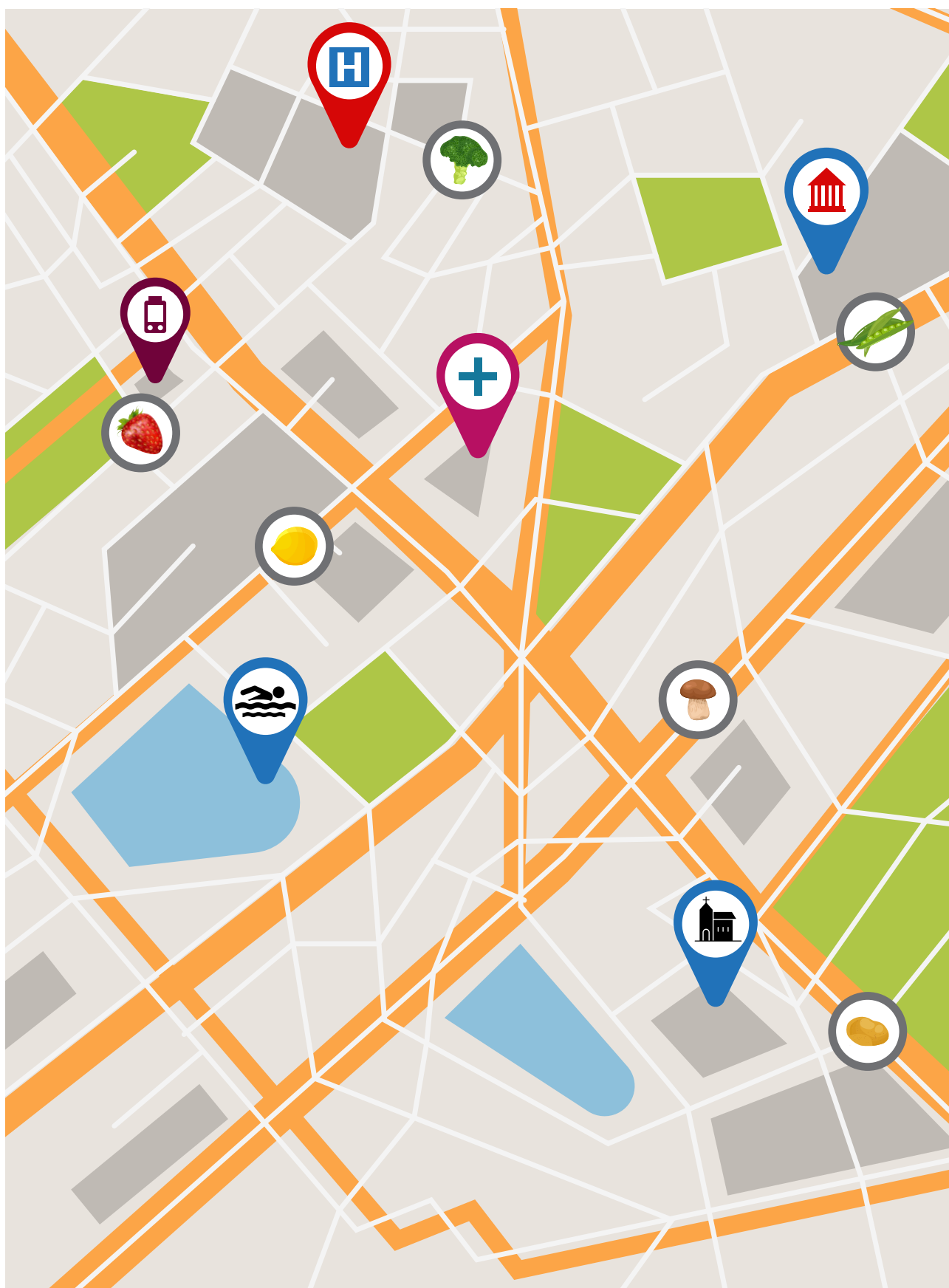
Hra se hraje ve dvojici a kromě dvou plánů fiktivního města, jež učitel nalezne v této příloze, bude každá dvojice žáků potřebovat jeden stírací fix na bílé tabulky a jednu figurku (např. z Lega), kterou bude hráč B posouvat po plánu města s názvy ulic označenými obrázky podle písemných pokynů hráče A, který bude pokyny zadávat podle plánu města s názvy ulic napsanými v češtině.

Pravidla hry (v jistých rysech se podobají hře **námořní bitva** neboli **lodě**):

- Hra vždy začíná na náměstí, a to tak, že hráč B postaví svou figurku na náměstí ve svém plánu města s názvy ulic zobrazenými pomocí obrázků.
- Žák A se dívá do svého plánu s názvy ulic znázorněnými českými slovy (do nějž žák B nevidí) a na papír píše žáku B pokyny, podle nichž žák B pohybuje figurkou po svém plánu.
- Hráč A si do svého plánu nakreslí fixem trasu, např. z náměstí na vlakové nádraží. Cílem je, aby figurka žáka B prošla stejnou trasu na svém plánu města. Hráč B nevidí trasu v plánu města hráče A, takže musí figurkou pohybovat podle písemných pokynů hráče A.
- Pokyny vypadají např. následovně: RYBÍZOVÁ, RYBÍZOVÁ → TŘEŠŇOVÁ ← LEVANDULOVÁ... Což znamená: běž dva bloky Rybízovou ulicí, zahni doprava a běž jeden blok Třešňovou ulicí, zahni doleva a běž jeden blok Levandulovou ulicí... Trasu, kudy figurka na plánu města hráče B prochází, hráč B vyznačuje do plánu stíratelnou fixou.
- Zpočátku doporučujeme postupovat vždy po jednom kroku, tzn. RYBÍZOVÁ (žák B posune figurku o jeden blok Rybízovou ulicí), RYBÍZOVÁ (žák B posune figurku o jeden blok Rybízovou ulicí) → (žák B otočí figurku čelem doprava), TŘEŠŇOVÁ (žák B posune figurku Třešňovou ulicí) ← (žák B otočí figurku čelem doleva), LEVANDULOVÁ (žák B posune figurku jeden blok Levandulovou ulicí)...
- U zkušenějších hráčů je možno spojit více kroků dohromady, tzn. žák B nemusí posunovat figurkou vždy po jednom pokynu žáka A.
- Doporučujeme, aby zpočátku žák A viděl do plánu žáka B. U pokročilejších žáků to už není nutné.
- Hru lze pochopitelně dále různě modifikovat (např. hráčů B může být několik, každý má svůj plán města a jejich cílem je, aby všichni došli na stejné místo ve městě a navíc po stejné trase; povede se to?) a ztěžovat (např. tím, že žák A bude pracovat s mapou s názvy ulic zobrazenými obrázky, ale instrukce bude zadávat pomocí českých názvů a šípek). U pokročilejších nebo starších žáků není nutné používat figurku, stačí, když si hráč B trasu podle pokynů hráče B přímo kreslí do svého herního plánu.
- Doporučujeme herní plány zalaminovat, aby se do nich daly trasy kreslit (stíratelnou fixou) opakovaně.

JAK SE MÁŠ?

7

Sociokulturní

kompetence

Cvičení 1

PODÍVEJTE SE NA OBRÁZKY A SMAJLÍKY. SPOJTE, CO K SOBĚ PATŘÍ.

Cvičení 2

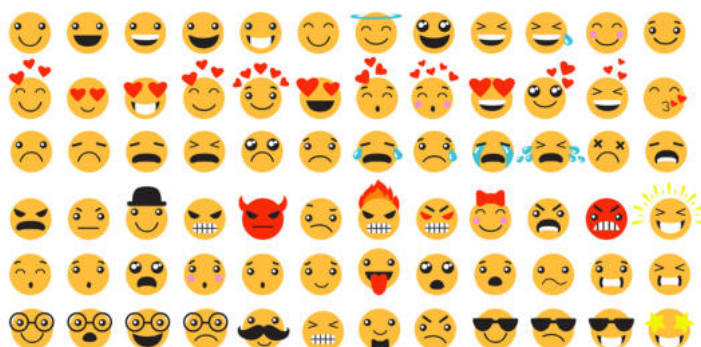
PODÍVEJTE SE NA DALŠÍ OBRÁZKY. KAŽDÝ OBRÁZEK SPOJTE S JEDNÍM SMAJLÍKEM A V ČESKÉM ZNAKOVÉM JAZYCE POPIŠTE, JAK SE ASI LIDÉ NA OBRÁZCÍCH CÍTÍ.

Cvičení 3

PODÍVEJTE SE NA VIDEO A PAK PODLE SEBE ODPOVĚZTE NA OTÁZKU Z VIDEO TAK, ŽE ZAKROUŽKUJETE JEDNOHO SMAJLÍKA.

Cvičení 4

JAK SE ČESKY VYJÁDRÍ TO, CO BYLO NA VIDEO VE CVIČENÍ 3? ZAKROUŽKUJTE SPRÁVNOU VĚTU.

DĚKUJI.

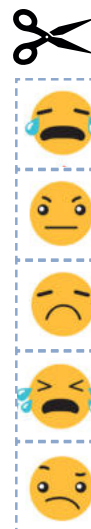
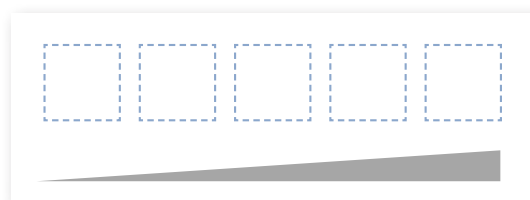
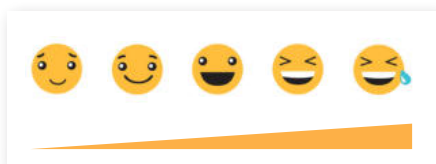
JAK SE MÁŠ?

DOBRÝ DEN.

Cvičení 5

NALEPTE SMAJLÍKY DO ŘADY PODLE VZORU.

Cvičení 6

KDYŽ CHCEME POSLAT NĚKOMU SMAJLÍKA A NEMÁME OBRÁZEK, MŮŽEME SMAJLÍKA NAPSAT NA KLÁVESNICI TELEFONU NEBO POČÍTAČE. SPOJTE, CO K SOBĚ PATŘÍ.

:-) :-(- :-D :-I :-O

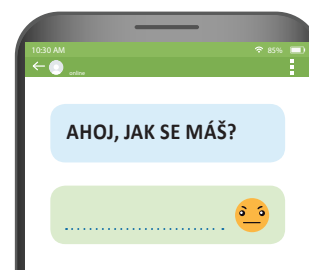
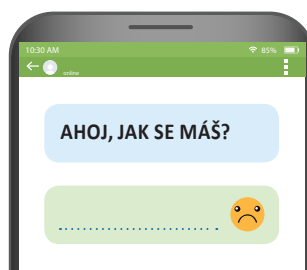
Cvičení 7

POZNÁTE, CO PATŘÍ K SOBĚ? SPOJTE K SOBĚ SPRÁVNĚ SLOVA A SMAJLÍKY.

Cvičení 8

PŘEČTĚTE SI CHAT. UMÍTE PŘED SMAJLÍKY NAPSAT SPRÁVNÁ ČESKÁ SLOVA?

Cvičení 9

PODÍVEJTE SE NA FOTKY DĚTÍ. NAPIŠTE, CO DĚTI ŘÍKAJÍ. K VĚTÁM MŮŽETE DOPLNIT TAKÉ SMAJLÍKY.

Cvičení 10

PODÍVEJTE SE NA TYTO DVA OBRÁZKY.

A) NA KAŽDÉM OBRÁZKU JE LIDSKÉ TĚLO, ALE NEMÁ OČI, VLASY, OBLEČENÍ ATD. NA KAŽDÝ OBRÁZEK DOKRESLETE SVÉ OČI, SVÉ VLASY, SVOJE OBLEČENÍ ATD. A NA TRIČKO OSOBY NA OBRÁZKU NAPIŠTE SVÉ JMÉNO.

B) POD KAŽDÝM OBRÁZKEM JSOU DVĚ VĚTY. U KAŽDÉHO OBRÁZKU ŠKRTNĚTE VĚTU, KTERÁ K NĚMU NEPATŘÍ.

JSEM NA VÝLETĚ.
UKLÍZÍM POKOJ.

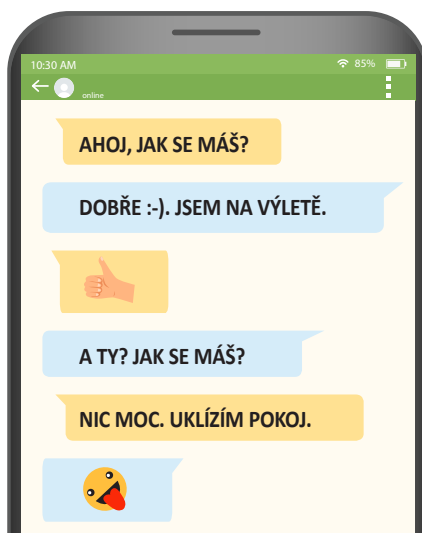

JSEM NA VÝLETĚ.
UKLÍZÍM POKOJ.

Cvičení 11

PŘEČTĚTE SI TEXT. POTOM HO ZAKRYJTE A ZKUSTE PODOBNĚ NA TELEFONU, TABLETU NEBO POČÍTAČI SAMI CHATOVAT SE SPOLUŽÁKEM NEBO SPOLUŽÁČKOU.

JAK SE MÁŠ?

7

Sociokulturní kompetence

Jazyková úroveň: A0/A1

Předpokládaný věk: 1.–3. ročník ZŠ

Téma: Význam emotikonů/smajlíků a fráze *Jak se máš?* – *Dobře* / *Špatně* / *Nic moc*.

Časová dotace: Základní podoba bez bonusových cvičení je koncipována na jednu vyučovací jednotku, tj. na cca 45 minut; pracovní list obsahuje čtyři bonusová cvičení (cvičení 5, 6, 10 a 11), která lze případně vynechat; ostatní cvičení doporučujeme plnit postupně a žádné z nich nepřeskakovat; při vynechání některých cvičení budou úměrně zredukovány i některé cíle.

Cíle: Cesta k dosažení každého z cílů vede vždy přes vlastní aktivní zkušenost a prožitek žáka, nikoli přes výklad učitele; vzhledem k velkému důrazu, který autorky pracovního listu kladou na individuální přístup učitele ke každému z žáků, budou níže vypsané cíle ve skutečnosti také naplněny – a příp. i nenaplněny – u každého žáka individualizovaně.

Jazykové cíle

1. Žák dokáže v českém znakovém jazyce pojmenovat emoce znázorněné pomocí vybraných emotikonů/smajlíků.
2. Žák zná význam vybraných emotikonů.
3. Žák dokáže vybrané emotikony funkčně využít v psané komunikaci.
4. Žák rozumí větě *Jak se máš?* v českém znakovém jazyce i v češtině.
5. Žák dokáže odpovědět na otázku *Jak se máš?* položenou v českém znakovém jazyce nebo v češtině pomocí emotikonu.
6. Žák umí spojit emotikony s odpovídajícím česky psaným vyjádřením *Dobře* / *Špatně* / *Nic moc*.
7. Žák rozumí česky psaným vyjádřením *Dobře* / *Špatně* / *Nic moc*.
8. Žák dokáže odpovědět na otázku *Jak se máš?* jednoduchým vyjádřením *Dobře* / *Špatně* / *Nic moc*. v psané češtině.
9. Žák rozumí hlavní myšlence textu prostě sdělovacího stylu (konkrétně v chatové komunikaci).
10. Žák dokáže v psané češtině jednoduše chatovat se spolužákem na téma *Jak se máš?* – *Dobře* / *Špatně* / *Nic moc*.
11. Žák dokáže v chatu na zprávy od spolužáka reagovat vhodným emotikonem.

Nejazykové cíle

1. Žák ví, že emotikony mohou být součástí především elektronické komunikace.
2. Žák dokáže spojit fotku člověka/lidí v určitém citovém rozpoložení s odpovídajícím emotikonem.
3. Žák rozumí tomu, že emotikony mohou vyjadřovat různou míru jedné emoce.
4. Žák dokáže rozlišit, jakou míru emoce emotikon vyjadřuje.

Pomůcky k pracovnímu listu

Pro každého žáka

- jednostranný – nejlépe barevný – výtisk všech listů PL 7 – žák ve formátu A4,
- psací potřeby (obyčejná tužka nebo psací pero), příp. pastelky,
- nůžky,
- lepidlo,
- mobilní telefon se čtečkou QR kódů,
- příp. desky s eurofoliemi (vzhledem k tomu, že pracovní list má více částí, doporučujeme, aby učitel pomohl žákům vést jejich osobní desky s jednotlivými pracovními listy v eurofoliích).

Pro učitele

- příp. počítač s PDF verzí pracovního listu PL 7 – ŽÁK,
- příp. projektor pro společné promítání pracovního listu a/nebo spuštění videí.

Metodický úvod k pracovnímu listu

Tento pracovní list je určen pro žáky na začátku školní docházky. K jeho koncepci a obecným doporučením pro práci s ním proto doporučujeme nejprve pročíst Metodický úvod k pracovním listům pro úroveň A0/A1 (<https://digifolio.rvp.cz/artefact/file/download.php?file=107917&view=25215&view=25215>).

Pracovní list se věnuje významu emotikonů a jejich funkčnímu využití v psané komunikaci. Pro práci s pracovním listem je nezbytné, aby žáci dokázali alespoň elementárně pojmenovávat své pocity, náladu a rozpoložení, příp. totéž dokázali rozeznat a pojmenovat i u jiných lidí.

Pracovní list se zaměřuje na to, aby žáci – z nichž mnozí ještě neumí psát – **a) dokázali v písemné komunikaci vyjadřovat své pocity pomocí emotikonů**. To předpokládá, že žáci dokáží významy emotikonů rozpoznat, zvolit vhodný emotikon a pak ho funkčně využít v komunikaci. Kromě toho nabízí pracovní list také **b) aktivity k porozumění otázce *Jak se máš?***, a to jak v českém znakovém jazyce, tak v češtině, a vede žáky **c) k aktivnímu psaní odpovědí *Dobře / špatně / Nic moc.*** – a to jednak v izolovaných vyjádřeních, jednak v chatové komunikaci. Na základě pracovního listu by si žáci měli uvědomit, že emotikony bývají běžnou součástí především elektronické komunikace, a měli by být schopni je v této komunikaci na elementární úrovni používat. To proto, že právě emotikony do tohoto typu komunikace zcela patří a zároveň žákům umožňují vyjádřit mnohé, co ještě nedokáží vyjádřit v psané češtině.

Na pracovní list lze plynule navázat rozšířením repertoáru odpovědí na otázku *Jak se máš?* o další emotikony a/nebo věty, např. *Jsem unavený/naštvaný/smutný*.

Metodické poznámky k jednotlivým cvičením

CVIČENÍ 1

PODÍVEJTE SE NA OBRÁZKY A SMAJLÍKY. SPOJTE, CO K SOBĚ PATŘÍ.

Tímto cvičením se otevírá téma pracovního listu. Jeho smyslem je, aby žáci pochopili a vnímali, že emotikony fungují jako zástupné symboly pro vyjádření určitého rozpoložení a stavu (popř. činnosti) nějaké osoby. Úkolem žáků je spojit k sobě patřičné obrázky a emotikony. Přitom je možné nechat žáky s obrázky a emotikony přímo manipulovat, tzn. vytisknout

podobné fotografie a emotikony na samostatné papíry a ty k sobě přiřazovat při skupinové práci na zemi, na tabuli pomocí magnetů apod. Cvičení je bezprostřední přípravou na cvičení 2.

CVIČENÍ 2

PODÍVEJTE SE NA DALŠÍ OBRÁZKY. KAŽDÝ OBRÁZEK SPOJTE S JEDNÍM SMAJLÍKEM A V ČESKÉM ZNAKOVÉM JAZYCE POPIŠTE, JAK SE ASI LIDÉ NA OBRÁZCÍCH CÍTÍ.

Podobně jako v prvním cvičení i zde mají žáci za úkol spojovat obrázky s emotikony a skrze tuto činnost rozšiřovat repertoár emotikonů, jejichž významu rozumí. Kromě nejazykového vyjádření pocitu z obrázku prostřednictvím emotikonu však mají žáci tentokrát zkusit emoce i pojmenovat, a to v českém znakovém jazyce. Jednak proto, že tím rozvíjejí své vyjadřovací schopnosti, ev. upevňují znakovou zásobu, jednak proto, že takový postup je přípravou na psaní v češtině (cvičení 7, 8, 9 a 11). Žáci skrze toto cvičení poznávají, že emoce, náladu, rozpoložení aj. lze vyjádřit graficky pomocí emotikonu, ale též jazykově – tentokrát v českém znakovém jazyce.

Je možné, že každý z žáků bude na situaci na obrázku nahlížet jinak a emoci na stejném obrázku budou jednotliví žáci vnímat a pojmenovávat různě. V takovém případě je vhodné podpořit je v diskusi, nikoli striktně trvat na jednom řešení. Případná diskuse totiž může být pro žáky velkým obohacením.

CVIČENÍ 3

PODÍVEJTE SE NA VIDEO A PAK PODLE SEBE ODPOVĚZTE NA OTÁZKU Z VIDEO TAK, ŽE ZAKROUŽKujete JEDNOHO SMAJLÍKA.

Cílem tohoto cvičení je, aby žáci dokázali nejen poznávat z výrazu obličejů na fotkách rozpoložení zobrazených osob, ale také aby dokázali vyjádřit, jak se cítí oni sami. Není nutné, aby své emoce verbalizovali v českém znakovém jazyce (ačkoli to není nutně na škodu). Úkolem je vybrat vhodného smajlíka pro vyjádření vlastních emocí – to vše jako reakci na otázku položenou na videu v českém znakovém jazyce. Pokud se stane, že některý z žáků otázce nerozumí, je vhodné co nejméně do činnosti žáků zasahovat a snažit se vést je k tomu, aby si navzájem pomohli, význam sdělení objevili a vysvětlili si ho navzájem.

Pokud by se stalo, že z nabízených smajlíků žádný neodpovídá tomu, co chce žák vyjádřit, můžeme ho nechat, aby si potřebného smajlíka zkusil sám nakreslit.

CVIČENÍ 4

JAK SE ČESKY VYJÁDŘÍ TO, CO BYLO NA VIDEO VE CVIČENÍ 3? ZAKROUŽKujete SPRÁVNOU VĚTU.

Cvičení 4 je určeno žákům, kteří již dokáží alespoň trochu číst. Jejich úkolem je ze tří vět vybrat tu, která podle nich v češtině vyjadřuje to, co viděli na videu v předchozím cvičení. Pomocí ke správnému určení významu jim může být znalost vět *Děkuji.* a *Dobrý den.*, čímž se mohou vylučovací metodou dobrat ke správné odpovědi. Druhou pomůckou je, že na videu ve cvičení 3 pokládá figurantka otázku, což je mj. patrné z její mimiky. Právě fakt, že se jedná o otázku, může být taktéž pro žáky vodítkem k výběru správné odpovědi. Smyslem celého cvičení je jednak práce s tím, že se žáci snaží sami přijít na význam pro ně pravděpodobně zatím neznámé věty v češtině, a jednak pasivní seznámení s významem věty *Jak se máš?* Znalost významu této věty je důležitá pro praktický život žáků. Tuto znalost si ještě upevní v rámci cvičení 8, 9 a 11.

V případě, že žáci nedokážou s česky psaným textem v tomto cvičení vůbec pracovat, je možné cvičení přeskočit a pokračovat rovnou dalšími cvičeními.

CVIČENÍ 5**NALEPTE SMAJLÍKY DO ŘADY PODLE VZORU.**

Skrze toto bonusové cvičení se žáci seznamují se skutečností, že podobné emotikony mohou vyjadřovat různou míru jedné emoce. K tomuto cvičení je potřeba vystříhat z PL 7 – ŽÁK příslušné emotikony, aby si je žáci mohli nastříhat, řadit a po finálním seřazení nalepit. Je vhodné nechat žáky pracovat ve dvojicích, aby o svých řešeních mohli mezi sebou diskutovat. Je též možné žákům nastříhané emotikony poschovávat po třídě, aby se odreagovali při pohybové aktivitě během jejich hledání a sbírání.

CVIČENÍ 6**KDYŽ CHCEME POSLAT NĚKOMU SMAJLÍKA A NEMÁME OBRÁZEK, MŮŽEME SMAJLÍKA NAPSAT NA KLÁVESNICI TELEFONU NEBO POČÍTAČE. SPOJTE, CO K SOBĚ PATŘÍ.**

Toto cvičení je opět bonusové. Žáci v něm poznávají, jak je možné napsat některé smajlíky pomocí znaků na klávesnici. Žáci si musí uvědomit, že v případě psaní na klávesnici jsou emotikony otočeny o 90 stupňů doleva a že jednotlivé znaky zastupují části obličeje – oči, nos a ústa. Opět je možné, aby žáci toto cvičení vypracovávali ve dvojicích či skupinách.

CVIČENÍ 7**POZNÁTE, CO PATŘÍ K SOBĚ? SPOJTE K SOBĚ SPRÁVNĚ SLOVA A SMAJLÍKY.**

Předpokladem k úspěšnému vypracování tohoto cvičení je, aby žáci rozuměli významu alespoň tří emotikonů. Jejich úkolem je přiřadit tyto emotikony k česky napsaným vyjádřením, která se používají pro vyjádření nálady a rozpoložení. Protože žáci pravděpodobně daná vyjádření ještě nebudou znát a rozumět jim, jako vodítko je u každého vyjádření použit symbol palce otočeného nahoru, vodorovně, resp. dolů. Pokud žáci význam tohoto symbolu neznají, je dobré s nimi před cvičením jeho význam probrat. Díky tomu by měli být žáci schopni k daným vyjádřením přiřadit odpovídající smajlíky. Konečným cílem celého cvičení je, aby se žáci seznámili s vyjádřeními v češtině a rozuměli jejich významu.

CVIČENÍ 8**PŘEČTĚTE SI CHAT. UMÍTE PŘED SMAJLÍKY NAPSAT SPRÁVNÁ ČESKÁ SLOVA?**

Toto cvičení pracuje s porozuměním otázky *Jak se máš?* (viz cvičení 3 a 4), s významem emotikonů a s tím, jak význam emotikonů vyjádřit v psané češtině (viz cvičení 7). Cílem cvičení je, aby si žáci upevnili odpovědi *Dobře / Špatně / Nic moc.* jako reakci na otázku *Jak se máš?* Není nutné, aby žáci dopisovali slova do cvičení samostatně. Mohou je klidně opisovat ze cvičení 7. Je vhodné, aby na tento postup přišli sami a učili se sami využívat informace a materiály, které mají k dispozici. Pro žáky, kteří ještě neumí psát, ale rozumí obsahu těchto česky psaných vět a umí je přečíst, může učitel připravit odpovědi předtištěné a žáci je do chatu mohou vlepít.

CVIČENÍ 9**PODÍVEJTE SE NA FOTKY DĚTÍ. NAPIŠTE, CO DĚTI ŘÍKAJÍ. K VĚTÁM MŮŽETE DOPLNIT TAKÉ SMAJLÍKY.**

Toto cvičení souhrnně upevňuje a ověřuje vše dosud osvojené – dovednost žáků porozumět otázce *Jak se máš?*, vhodně na tuto otázku odpovědět, a to jak větou v psané češtině, tak i vhodným emotikonem (ten mohou buď nakreslit, nebo napsat „jako na klávesnici“ – viz cvičení 6, pokud s ním bylo pracováno). Odpověď musí žáci zvolit podle toho, jak se tváří osoby na předložených fotografiích. V případě žáků, kteří nepíší, stačí, když porozumí otázce a budou na ni umět reagovat vhodným emotikonem. Dále je samozřejmě možné, aby učitel těmto žákům věty a/nebo emotikony připravil předtištěné a žáci je do bublin lepili.

CVIČENÍ 10**PODÍVEJTE SE NA OBRÁZKY A NA FOTKY.**

A. NA KAŽDÉM OBRÁZKU JE LIDSKÉ TĚLO, ALE NEMÁ OČI, VLASY, OBLEČENÍ ATD. NA KAŽDÝ OBRÁZEK DOKRESLETE SVÉ OČI, SVÉ VLASY, SVOJE OBLEČENÍ ATD. A NA TRIČKO OSOBY NA OBRÁZKU NAPIŠTE SVÉ JMÉNO.

B. OBRÁZKY, NA KTERÉ JSTE NAKRESLILI SAMI SEBE, VYSTŘIHNĚTE A NALEPTE DO SPRÁVNÝCH FOTOGRAFIÍ.

C. POD KAŽDOU FOTKOU JSOU DVĚ VĚTY. U KAŽDÉ FOTKY ŠKRTNĚTE VĚTU, KTERÁ K OBRÁZKU NEPATŘÍ.

Toto bonusové cvičení je přípravou na cvičení 11. Cílem cvičení 10 je dosáhnout u žáků stavu, kdy budou rozumět větám *Jsem na výletě.* a *Uklízím pokoj.* Bezpečné porozumění těmto větám je nezbytným předpokladem k tomu, aby se žáci ve cvičení 11 mohli soustředit jen na chatování a nebyli rozptylováni úsilím porozumět těmto dvěma větám.

Cvičení je záměrně koncipováno jako tvořivé a se silnými návodnými grafickými prvky. Jednak to zvyšuje jeho atraktivitu u žáků tohoto věku, jednak poskytuje žákům příležitost být úspěšní a cvičení zvládnout samostatně bez pomoci učitele, příp. s jeho citlivým navedením a/nebo ve spolupráci se spolužáky.

CVIČENÍ 11

PŘEČTĚTE SI TEXT. POTOM HO ZAKRYJTE A ZKUSTE PODOBNĚ NA TELEFONU, TABLETU NEBO POČÍTAČI SAMI CHATOVAT SE SPOLUŽÁKEM NEBO SPOLUŽÁČKOU.

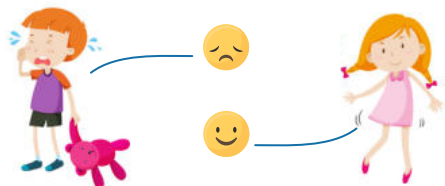

Závěrečné bonusové cvičení vede žáky k samostatné jazykové produkci ve dvojicích. Na začátku cvičení je žákům předložena krátká chatová komunikace, která je pro ně vzorem, jak může vypadat jejich samostatná interakce. V chatu je odpověď na otázku *Jak se máš?* rozvedena o zdůvodnění této odpovědi. Tím je komunikace bohatší a přirozenější. Významnou roli hraje také to, že žáci vidí, že na odpověď spolužáka je dobré nějakým způsobem reagovat. Protože na této úrovni nemusí mít žáci psanou češtinu osvojenou na takové úrovni, aby byli schopni reagovat například celou větou, mají i některé reakce ve vzorovém chatu podobu emotikonu. Je velmi žádoucí se u této skutečnosti s žáky zastavit a upozornit je na ni, mj. i proto, že reakce na zprávu pouhým přidáním emotikonu či jiného symbolu je v chatové komunikaci zcela běžná a přirozená. Je tedy patrné, že i s dosud omezenými jazykovými a komunikačními kompetencemi v psané češtině mohou být žáci schopni prostřednictvím emotikonů vést relativně bohatou a přirozenou komunikaci.

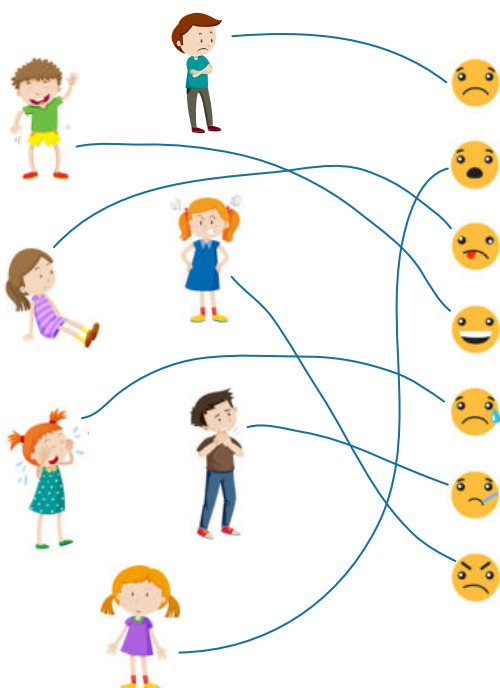
Pozn. Nezbytnou podmínkou pro bezbariérové zvládnutí tohoto cvičení je porozumění větám *Ahoj, jak se máš?, A ty? Jak se máš?* (viz cvičení 4 a další), *Dobře / Špatně / Nic moc.* (viz cvičení 7 a další), ale také *Jsem na výletě.* a *Uklízím pokoj.* (viz cvičení 10).

Klíč k vybraným cvičením

Cvičení 1

Cvičení 2

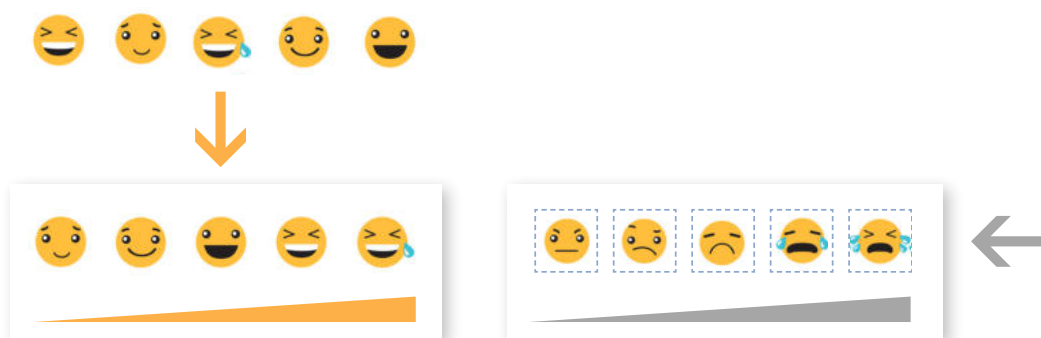
Cvičení 4

DĚKUJI.

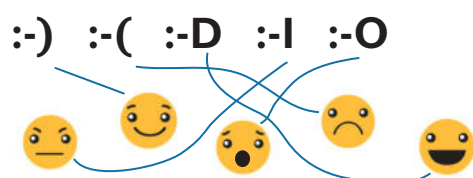
JAK SE MÁŠ?

DOBŘÍ DEN.

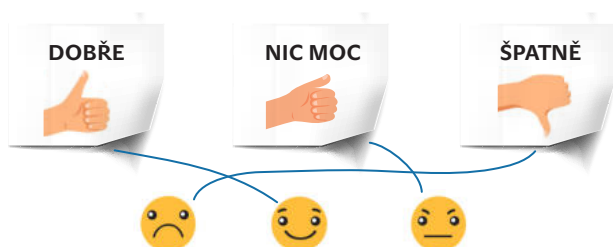
Cvičení 5

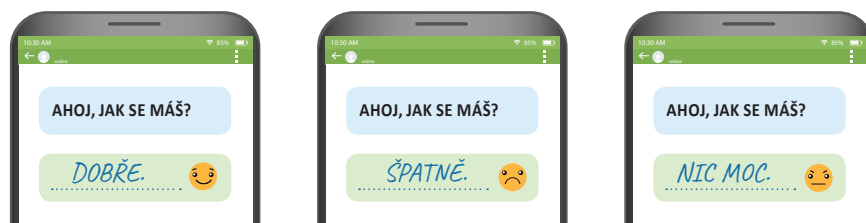
Cvičení 6

Cvičení 7

Cvičení 8

Cvičení 9

Cvičení 10

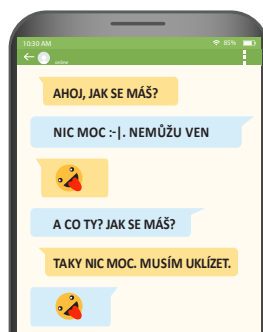
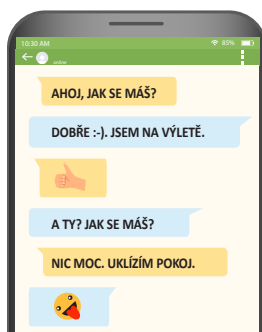
JSEM NA VÝLETĚ.
UKLÍZÍM POKOJ.

JSEM NA VÝLETĚ.
UKLÍZÍM POKOJ.

Cvičení 11

Každá dvojice může napsat jiný chat. Neexistuje jedno jediné možné řešení tohoto cvičení.

JAK SE OMLOUVÁME A JAK NA OMLUVU ODPOVÍDÁME

10

Sociokulturní kompetence

Cvičení 1

Podívejte se na obrázky a popište, co se stalo.

Cvičení 2

- A) Kdy jste se naposledy někomu omluvili?
- B) Za co jste se omluvili?
- C) Komu jste se omluvili?
- D) Jakým způsobem jste se omluvili?
- E) Jak reagoval člověk, kterému jste se omluvili?

Cvičení 3

Vyberte z nabídky, co říká ten, kdo se omlouvá, a ten, kdo omluvu přijímá.

Promiň. Promiňte. To nic. Promiň, já nerad/a. Nic se nestalo. Promiňte prosím, já nechtěl/a. To nevadí. Odpust'. Omlouvám se. To je v pořádku. Je mi to líto. Moc mě to mrzí. To nevadí. To neva. V pohodě.

a) Co říká ten, kdo se omlouvá:

.....

.....

.....

b) Co říká ten, kdo omluvu přijímá:

.....

.....

.....

Promiň je sloveso *prominout* v rozkazovacím způsobu. Ale nikomu nerozkazuje. Když řekneme nebo napíšeme *promiň*, omlouváme se.

Promiň je tvar jednotného čísla. Omlouváme se jednomu člověku, např. kamarádovi, mamince, spolužačce, svému psovi.

Promiňte je tvar množného čísla. Omlouváme se buď několika lidem, např. všem spolužákům, několika kamarádkám, nebo někomu, komu vykáme, např. učiteli, doktorce.

Cvičení 4

Na obrázcích jsou dvě situace. Člověk A na obrázku se chce omluvit za to, co udělal. Člověk B omluvu přijímá. Napište do prázdných bublin, co lidé říkají. Můžete použít i některé věty ze cvičení 3.

Cvičení 5

Vymyslete situaci, kdy se někdo někomu omlouvá. Nakreslete ji jako komiks, podobně jako ve cvičení 4.

1	2
--	--

Cvičení 6

- A) Znáte omluvu *sorry*?
- B) Ve kterých situacích ji používáte?
- C) Z kterého jazyka omluva *sorry* pochází?

Cvičení 7

Znáte ještě jiné slovo cizího původu, které lze použít jako omluvu?

Cvičení 8

Podívejte se na obrázek a zkuste popsat situaci.
Použila dívka v dané situaci vhodná slova?

Cvičení 9

Doplňte do obrázku vyjádření, která by byla v dané situaci vhodnější.

Cvičení 10

Můžete v situaci ze cvičení 9 použít například *s dovolením*? Co tím vyjadřujeme?

Cvičení 11

Zkuste vymyslet jiné situace, kdy by bylo vhodné použít spojení *s dovolením*.

Cvičení 12

Jak se v takových situacích chováte vy?

JAK SE OMLOUVÁME A JAK NA OMLUVU ODPOVÍDÁME

10

Sociokulturní kompetence

Jazyková úroveň: A2

Předpokládaný věk: 8., 9. ročník ZŠ

Téma: Omluva

Časová dotace: Jedna výuková jednotka (45 minut)

Cíle:

Jazykové cíle

1. Žák si je vědom, v jakých situacích ve společenském styku je vhodné použít omluvu.
2. Žák si je vědom, že je nutné rozlišovat formální a neformální situace a že se ve formálních situacích používají jiné formy omluvy / prostředky než v situacích neformálních.
3. Žák umí použít prostou omluvu *promiň/promiňte*. Žák si je vědom rozdílu mezi oběma výrazy (jednotné × množné číslo, tykání × vykání).
4. Žák zná i jiné formy omluvy (*Promiň, já nechtěl/a. Promiň, já nerad/nerada. Odpust'. Omlouvám se. Omlouvám se, že... Je mi to líto. Moc mě to mrzí. Pardon. Sorry.*) a zná také patřičné reakce na omluvu (*Nic se nestalo. To nevadí. To neva. To je v pořádku. V pohodě.*).
5. Žák ovládá neverbální způsoby omluvy.

Nejazykové cíle

1. Žák umí formou komiksu graficky ztvárnit jednoduchý děj.

Metodická doporučení k vybraným aktivitám

Cvičení 1

Podívejte se na obrázky a popište, co se stalo.

Úvodní cvičení otevírá téma celého pracovního listu – omluvy. Žáci popisují, co vidí na obrázcích, a zamýšlejí se nad chováním a reakcemi jednotlivých postav.

Cvičení 2

Kdy jste se naposledy někomu omluvili? Za co jste se omluvili? Komu jste se omluvili? Jakým způsobem jste se omluvili? Jak reagoval člověk, kterému jste se omluvili?

Úvod do tématu by měl žáky přimět uvědomit si komplexní mikrosituaci omluvy. Skládá se z:

- příčiny (za co se omlouvám: např. přišel jsem pozdě),
- adresáta (komu se omlouvám: např. kamarádce),
- motivace (proč se omlouvám: např. uvědomuju si, že moje chování nebylo správné),

- způsobu (jak se omlouvám: žáci budou nejspíš uvažovat o omluvě v českém znakovém jazyce, učitel je ale v jejich úvahách může nasměrovat i na to, zda, popř. jak se omlouvají v psané češtině),
- reakce/důsledku (jak reagoval adresát: např. kamarádka se nezlobila, odpustila mi / když se mi kamarád omluvil, nezlobil jsem se).

U příčiny je důležité upozornit na vazbu: *omluvit/omlouvat se* za něco. V praxi se objevuje i příčinné *omlouvám se kvůli tomu, že*, elipsa *omlouvám se, že* nebo bezespoječné *přišel jsem pozdě, omlouvám se*. Tyto ani případné jiné přirozené varianty není třeba přímo vyučovat, ale pokud je žáci v úvodní diskusi použijí, není nutné je opravovat.

Cvičení 3

Vyberte z nabídky, co říká ten, kdo se omlouvá, a ten, kdo omluvu přijímá.

V tomto cvičení si žáci uvědomí role participantů v komunikační situaci omluvy: ten, kdo se omlouvá × ten, kdo omluvu přijímá. Uvědomí si komplexnost komunikační situace a vytvoří si repertoár reakcí na omluvu, s nimiž se mohou setkat i v mluvené češtině. Pro rozlišení rolí je možné si situaci ve třídě přehrát. Omluva i přijetí omluvy mohou být i neverbální: úsměv, pokývnutí hlavou.

Cvičení 4 a 5

Na obrázcích jsou dvě situace. Člověk A na obrázku se chce omluvit za to, co udělal. Člověk B omluvu přijímá. Napište do prázdných bublin, co lidé říkají. Můžete použít i některé věty ze cvičení 3. Vymyslete situaci, kdy se někdo někomu omlouvá. Nakreslete ji jako komiks, podobně jako ve cvičení 4.

Žáci už chápou komplexitu mikrosituace omluvy. V těchto cvičeních takové situace aktivně utvářejí, propojují vizuální a verbální ztvárnění situace.

Cvičení 6 a 7

Znáte omluvu *sorry*? Ve kterých situacích ji používáte? Z kterého jazyka omluva *sorry* pochází? Znáte ještě jiné slovo cizího původu, které lze použít jako omluvu?

Omluvy *sorry* a *pardon* jsou zajímavé (nejen) z hlediska přejímání do češtiny. Lze na nich ukázat stylové rozdíly. *Sorry* je neformální, zhusta se objevuje i zápis *sry*, lze doložit v Českém národním korpusu (<https://www.korpus.cz/>), ideálně na datech z korpusů *online_archive* a *online_now*. *Sorry* se také objevilo v hojně citovaném výroku Andreje Babiše „sorry jako“. *Pardon* (z francouzštiny) dokládá, že čeština přejímala a přejímá nejen z angličtiny, ale i z jiných jazyků.

Cvičení 8–12

Podívejte se na obrázek a zkuste popsat situaci. Použila dívka v dané situaci vhodná slova? Doplňte do obrázku vyjádření, která by byla v dané situaci vhodnější. Můžete v situaci ze cvičení 9 použít například *s dovolením*? Co tím vyjadřujeme? Zkuste vymyslet jiné situace, kdy by bylo vhodné použít spojení *s dovolením*. Jak se v takových situacích chováte vy?

Tento komplex cvičení se věnuje hlavně spojení *s dovolením*, a rozšiřuje tak slovní zásobu tématu omluvy o velmi frekventovaný prostředek v mluvené češtině. Žáci si u něj uvědomí, že omluva může také předcházet situaci, za niž se omlouváme. Žáci mohou diskutovat, jaké prostředky by použili v českém znakovém jazyce. Komplex cvičení dále rozvíjí dovednost odlišovat formální a neformální situace.

Klíč k vybraným cvičením

- Cvičení 3** Vyberte z nabídky, co říká ten, kdo se omlouvá, a ten, kdo omluvu přijímá.
- a) co říká ten, kdo se omlouvá:
Promiň. Promiňte. Promiň, já nechtěl/a. Promiň, já nerad/nerada. Promiňte prosím, já nechtěl/a. Odpuť. Omlouvám se. Je mi to líto. Moc mě to mrzí.
- b) co říká ten, kdo omluvu přijímá:
To nic. Nic se nestalo. To je v pořádku. To nevadí. To neva. To je v pořádku. V pohodě.
- Cvičení 4** Na obrázcích jsou dvě situace. Člověk A na obrázku se chce omluvit za to, co udělal. Člověk B omluvu přijímá. Napište do prázdných bublin, co lidé říkají. Můžete použít i některé věty ze cvičení 3.
- Člověk A: „*Promiňte. / Pardon. / Omlouvám se.*“
- Člověk B: „*To je v pořádku. / Nic se nestalo. / To nevadí. / To nic. / V pohodě.*“
- Cvičení 5** Vymyslete situaci, kdy se někdo někomu omlouvá. Nakreslete ji jako komiks, podobně jako ve cvičení 4.
- Např.:** Číšník v restauraci polije polévkou hosta.
 Při fotbale hráč omylem kopne svého spoluhráče.
 Dívka vejde na WC, když je tam obsazeno.
- Cvičení 6** Znáte omluvu *sorry*? Ve kterých situacích ji používáte? Ze kterého jazyka omluva *sorry* pochází?
- V neformálních situacích, např. když omylem shodím spolužákovi knihu z lavice, když v autobuse stoupnu nějaké dívce na nohu. Z angličtiny.**
- Cvičení 7** Znáte ještě jiné slovo cizího původu, které lze použít jako omluvu?
- Pardon. Z francouzštiny.**
- Cvičení 8** Použila dívka v dané situaci vhodnou omluvu (*sorry*)?
- Omluva *sorry* v této situaci není vhodná. Jedná se o omluvu neformální, která se používá především u mladších mluvčích mezi vrstevníky. Pokud někdo neumí anglicky, možná slovu *sorry* nebude rozumět.**
- Cvičení 9** Doplňte do obrázku vyjádření, která by byla v dané situaci vhodnější.
- Pardon. S dovolením. Omlouvám se.**
- Cvičení 10** Můžete v situaci ze cvičení 9 použít například *s dovolením*? Co tím vyjadřujeme?
- S dovolením používáme nejčastěji tehdy, když potřebujeme, aby nám někdo uhnul. Když řekneme s dovolením, omlouváme se předem.**
- Cvičení 11** Zkuste vymyslet jiné situace, kdy by bylo vhodné použít spojení *s dovolením*.
- Např.: V kině – muž se prodírá ke svému místu uprostřed řady.
 Maminka s kočárkem jde po chodníku – nemůže projet kolem hloučku živě diskutujících lidí.
 Servírka chce odnést špinavé nádobí ze stolu – hosté u stolu jí v zápalu konverzace nevěnují pozornost.**
- Cvičení 12** Jak se v takových situacích chováte vy?
- Neslyšící mohou jiné (slyšící i neslyšící) osoby upozornit dotykem (zaklepáním na rameno nebo na horní část paže), pohledem, mimikou, gestem aj.**

SITUACE, VE KTERÝCH JE VHODNÉ SE OMLUVIT

11

Sociokulturní kompetence

Cvičení 1

Prohlédněte si následující obrázky. Jsou na nich situace, kdy se někdo někomu omlouvá. Zkuste situace na obrázcích popsat.

Cvičení 2

Přiřadte ke každému obrázku ze cvičení 1 vhodný popis z nabídky.

- A) Manžel říká manželce: „Rozbil jsem tvůj oblíbený hrneček.“
- B) Pacientka říká doktorovi: „Jdu pozdě.“
- C) Dívka říká svému příteli: „Zítra do toho kina nemůžu.“
- D) Učitelka říká žákům: „Nestihla jsem opravit test.“
- E) Kamarád píše na Facebooku ve skupině spolužáků: „Včera jsem vám neřekl pravdu.“
- ☒ F) Prodavač říká zákaznici: „V pondělí budeme mít zavřeno, tak prosím přijďte až v úterý.“
- G) Bratr píše sestře: „Snědl jsem ti čokoládu.“
- H) Grafička píše kolegyni: „Onemocnělo mi dítě, proto prezentaci posílám až dneska.“

Cvičení 3

Vyberte z nabídky ke každé situaci popsané ve cvičení 1 a 2 vhodnou omluvu.

Promiň. Promiňte. Sorry. Pardon. Omlouvám se.

- A)
- B)
- C)
- D)
- E)
- F)
- G)
- H)

Cvičení 4

U kterého textu (A–H) můžete použít více omluv z nabídky?

.....

.....

Cvičení 5

Které omluvy můžete použít ve všech situacích? Proč?

.....

.....

Cvičení 6

Vyberte z nabídky vhodné věty (A–D) a doplňte je na vynechaná místa do rozhovoru.
Situace: Jana zapomněla, že její kamarádka Martina měla narozeniny. Co říká Jana?
Co odpovídá Martina?

- A) „Přinesla jsem ti květiny jako omluvu.“
- B) „To je super, díky, Jani, tuhle čokoládu miluju!“
- C) „To nevadí. Včera mi to bylo trochu líto, ale už jsem v pohodě.“
- D) „Ale počkej, to není všechno, ještě jsem Ti přinesla tvou oblíbenou čokoládu.
Všechno nejlepší!“

Jana: „Promiň, Martino, já jsem včera úplně zapomněla na tvoje narozeniny.
Moc mě to mrzí, sorry!“

Martina:

Jana:

Martina: „Ta kytky je nádherná, díky. A už se, prosím tě, neomlouvěj, fakt v pohodě.“

Jana:

Martina:

Cvičení 7

Vyberte si do dvojice spolužáka/spolužačku, diskutujte o tom, jestli se vám už stalo, že někdo zapomněl na vaše narozeniny. Pak spolu vymyslete a napište podobný rozhovor jako ve cvičení 6. Rozhovor můžete prezentovat před třídou.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Cvičení 8

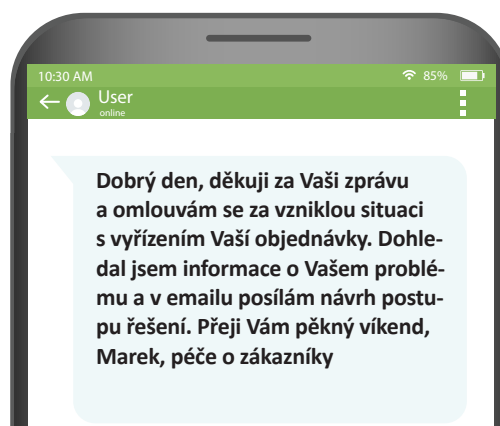

Podívejte se na ukázky z online psané komunikace (zprávy na mobilu, chat). Přečtěte si všechny texty. Co mají všechny texty společné?

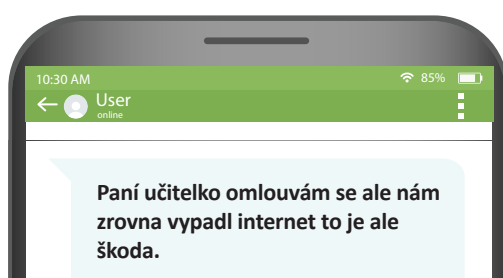
Text A

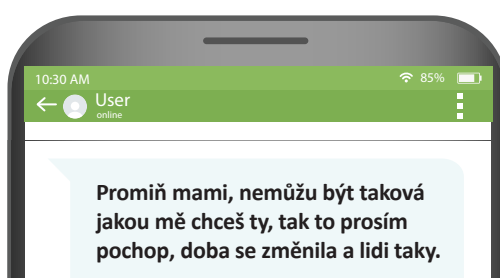
Text B

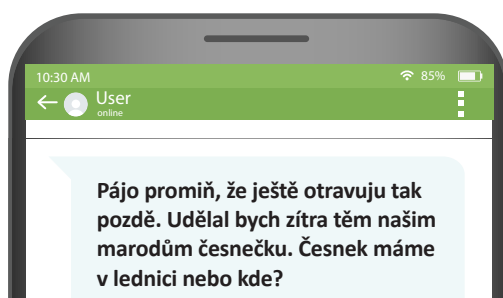
Text C

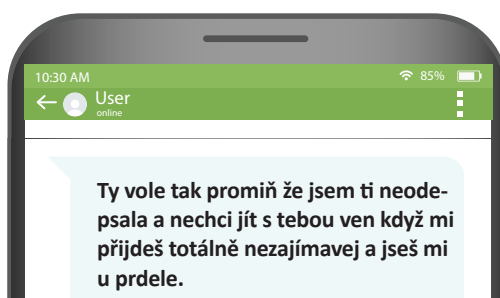
Text D

Text E

Text F

Cvičení 9

Kdo každý text asi napsal? Komu ho asi napsal? Proč si to myslíte?

Cvičení 10

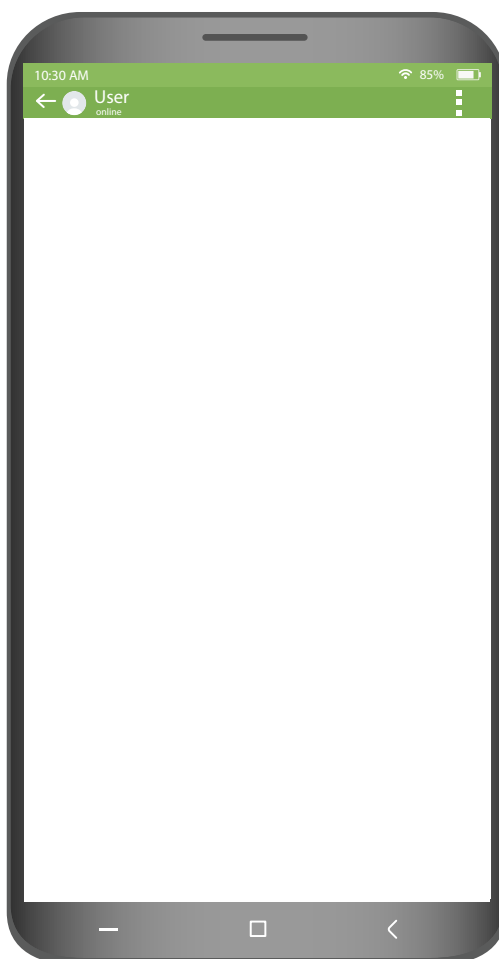
Píšete svému učiteli nebo své učitelce a svému kamarádovi nebo své kamarádce stejným způsobem? Používáte stejná slova?

Cvičení 11

Používáte ve své online komunikaci zkratky? Které?

Cvičení 12

Podívejte se do svých telefonů, vyberte, který emotikon (smajlík) se hodí k omluvě, a nakreslete ho sem.

JAK SE OMLOUVÁME A JAK NA OMLUVU ODPOVÍDÁME

11

Sociokulturní kompetence

Jazyková úroveň: A2/B1

Věk: 8., 9. ročník ZŠ

Téma: Omluva

Časová dotace: Jedna výuková jednotka, příp. dvě výukové jednotky (45 minut, příp. 2x 45 minut)

Cíle:

Jazykové cíle

1. Žák si je vědom, v jakých situacích ve společenském styku je vhodné použít omluvu.
2. Žák si je vědom, že je nutné rozlišovat formální a neformální situace a že se ve formálních situacích používají jiné formy omluvy / prostředky než v situacích neformálních.
3. Žák umí použít prostou omluvu *promiň/promiňte*. Žák si je vědom rozdílu mezi oběma výrazy (jednotné × množné číslo, tykání × vykání).
4. Žák zná i jiné formy omluvy (*Promiň, já nechtěl/a. Promiň, já nerad/nerada. Odpust'. Omlouvám se. Omlouvám se, že... Je mi to líto. Pardon. Sorry.*) a zná také patřičné reakce na omluvu (*Nic se nestalo. To nevadí. To je v pořádku.*).
5. Žák se seznámí s neformálním dialogem a uvědomuje si věcnou a jazykovou návaznost jednotlivých replik.
6. Žák zná různé způsoby omluvy v online komunikaci a umí je použít.

Metodická doporučení k vybraným aktivitám

Cvičení 1 a 2

Prohlédněte si následující obrázky. Jsou na nich situace, kdy se někdo někomu omlouvá. Zkuste situace na obrázcích popsat. Přiřadte ke každému obrázku ze cvičení 1 vhodný popis z nabídky.

Žáci se učí uchopit mikrosituaci omluvy v její komplexitě (příčině a důsledku) a aktivně pracují s různými rolemi participantů komunikační situace omluvy. Cvičení 2 navazuje na cvičení 1, obě cvičení procvičují porozumění vizuálně ztvárněné situaci a schopnost situaci adekvátně popsat. Žáci si procvičují lexikální zásobu spojenou s tématem omluvy, schopnost výběru podstatných informací a na jeho základě schopnost formulace popisu adekvátního co do obsahu i rozsahu.

Cílem tohoto úkolu je uvědomit si, že se primárně omlouváme osobám, případně zvířatům. Žáci by si koncept živé osoby měli spojit se zájmeny pro 1. a 2. osobu. Takové cvičení by mělo pomoci gramatiku ukotvovat kognitivně, nikoli jen mechanicky.

Cvičení 3–5

Vyberte z nabídky ke každé situaci popsané ve cvičení 1 a 2 vhodnou omluvu. U kterého textu (A–H) můžete použít více omluv z nabídky? Které omluvy můžete použít ve všech situacích? Proč?

Cvičení navazují na cvičení 1 a 2. Cvičení ukotvují znalost rozdílů mezi formální a neformální omluvou, respektive mezi formou rozkazovacího způsobu pro jednotné číslo (tykání) a pro množné číslo (vykání). Žáci by měli dospět k tomu, aby na základě gramatické podoby sloves v nabídce rozlišili, že forma *omlouvám se* je tatáž pro kteréhokoli adresáta omluvy, protože v podmětu, tedy na místě, které udává gramatickou podobu slovesa, je autor omluvy v 1. osobě jednotného čísla. K tomu je třeba srovnání s omluvou *promiň/te*, kde je v podmětu adresát omluvy, a sloveso se mu tak musí formálně uzpůsobit, být s ním ve shodě. Mělo by dojít k explicitnímu srovnání forem *já se omlouvám* × *ty/vy promiň/te*.

Kolegyně z věty H) si můžou vzájemně tykat i vykat, tedy můžou mít různě blízký vztah.

Cvičení 6

Vyberte z nabídky vhodné věty (A–D) a doplňte je na vynechaná místa do rozhovoru.

Situace: Jana zapomněla, že její kamarádka Martina měla narozeniny. Co říká Jana? Co odpovídá Martina?

Žáci by se měli seznámit s neformálním rozhovorem, uvědomit si, na základě čeho na sebe jednotlivé repliky navazují a jak se dialog rozvíjí.

Cvičení 8 a 9

Podívejte se na ukázky z online psané komunikace (zprávy na mobilu, chat). Přečtěte si všechny texty. Co mají všechny texty společné?

Cílem aktivity je ukázat, jak funguje omlouvání v psané neformální komunikaci.

Žáci přemýšlejí nejprve každý sám. Poté si ve dvojicích sdělují své nápady, korigují je a upřesňují. Na závěr se dvojice dělí o své myšlenky s celou třídou (metoda *think-pair-share*). Učitel poté promítá (rozdává, zapisuje na tabuli) jednotlivá tvrzení a žáci je na základě předchozí diskuze přiřazují k textům.

Klíč k vybraným cvičením

Cvičení 2 Přiřadte ke každému obrázku ze cvičení 1 vhodný popis z nabídky.

Cvičení 3 Vyberte z nabídky ke každé situaci popsané ve cvičení 1 a 2 vhodnou omluvu.

- A) Manžel říká manželce: „Rozbil jsem tvůj oblíbený hrneček. Promiň. / Sorry. / Pardon. / Omlouvám se.“
- B) Pacientka říká doktorovi: „Jdu pozdě. Promiňte. / Pardon. / Omlouvám se.“
- C) Dívka říká svému příteli: „Zítřka do toho kina nemůžu. Promiň. / Sorry. / Pardon. / Omlouvám se.“
- D) Učitelka říká žákům: „Nestihla jsem opravit test. Promiňte. / Pardon. / Omlouvám se.“
- E) Kamarád píše na Facebooku ve skupině spolužáků: „Včera jsem vám neřekl pravdu. Promiňte. / Sorry. / Pardon. / Omlouvám se.“
- F) Prodávač říká zákaznici: „V pondělí budeme mít zavřeno, tak prosím přijďte až v úterý. Promiňte. / Pardon. / Omlouvám se. / Omlouváme se.“
- G) Bratr píše sestře: „Snědl jsem tvou čokoládu. Promiň. / Sorry. / Pardon. / Omlouvám se.“
- H) Grafička píše své kolegyni: „Onemocnělo mi dítě, proto prezentaci posílám až dneska. Promiň. / Promiňte. / Pardon. / Omlouvám se.“

Cvičení 4 U kterého textu A)–H) můžete použít více omluv z nabídky?

U všech.

Cvičení 5 Které omluvy můžeme použít ve všech situacích? Proč?

Omlouvám se. Stylově a situačně neutrální omluva, podmětem je omlouvající se „já“ (1. osoba jednotného čísla, indikativu přítomného času), jiné valenční členy (např. adresát omluvy: komu) gramatickou podobu spojení *omlouvám se* nemění. Může být dále rozvíjena.

Pardon. Stručná, stylově neutrální omluva, srozumitelná i mluvčím mnoha jiných jazyků. Není to sloveso, ale citoslovce, proto nemění svoji podobu v závislosti na participantech situace omluvy (tj. nevyjadřuje gramatické kategorie, jako je např. shoda s podmětem). Má vysokou frekvenci užívání (viz Český národní korpus).

- Cvičení 6 Vyberte z nabídky vhodné věty (A–D) a doplňte je na vynechaná místa do rozhovoru.
1. Jana: „**Promiň, Martino, já jsem včera úplně zapoměla na tvoje narozeniny. Moc mě to mrzí, sorry!**“
 2. Martina: „**To nevadí. Včera mi to bylo trochu líto, ale už jsem v pohodě.**“
 3. Jana: „**Přinesla jsem ti květiny jako omluvu.**“
 4. Martina: „**Ta kytky je nádherná, díky. A už se, prosím tě, neomlouvěj, fakt v pohodě.**“
 5. Jana: „**Ale počkej, to není všechno, ještě jsem ti přinesla tvou oblíbenou čokoládu. Všechno nejlepší!**“
 6. Martina: „**To je super, díky, Jani, tuhle čokoládu miluju!**“
- Cvičení 8 Podívejte se na ukázky z online psané komunikace (zprávy na mobilu, chat). Přečtěte si všechny texty. Co mají všechny texty společné?
- Někdo se někomu za něco omlouvá.**
- Cvičení 9 Kdo každý text asi napsal? Komu ho asi napsal? Proč si to myslíte?
- Text A: **Přítel se omlouvá přítelkyni za něco, co udělal. Rád by ji svou omluvou získal zpět.**
- Text B: **Dívka se nevybíravě omlouvá, že nechce jít na schůzku.**
- Text C: **Žák/žákyně se omlouvá paní učitelce, že se nemůže připojit k online výuce.**
- Text D: **Dcera se omlouvá matce za to, že se nemůže změnit podle matčiných představ.**
- Text E: **Manžel se manželce omlouvá, že ji ruší kvůli tomu, aby se dozvěděl, kde najde česnek, aby mohl nemocným dětem uvařit česnečku.**
- Text F: **Zaměstnanec firmy se omlouvá za problémy s řešením objednávky a informuje zákazníka o způsobu řešení.**
- Cvičení 11 Používáte ve své online komunikaci zkratky? Které?
- Např.:
- z angličtiny: **BTW** = *by the way* (mimochodem); **LOL** = *lots of laugh* (spousta smíchu), *laughing out loud* (směji se nahlas), **lots of love** (hodně lásky); **WTF** = *what the fuck* (co to má sakra být/znamenat); **RU OK?** = *Are you OK?* (Jsi v pohodě?); **;-)BDAY** = *happy birthday* (všechno nejlepší k narozeninám); **GR8** = *great* (skvělé); **ASAP** = *as soon as possible* (co nejdříve to půjde); **THX** = *thanks* (díky); **PLS** = *please* (prosím)
- z češtiny: **PO** = *pondělí*; **LED** = *leden*; **POE** = *protože*; **MT** = *miluju tě*; **v Pze** = *v Praze*; **o5** = *opět*

MÁME ZPOŽDĚNÍ

12

Sociokulturní
kompetence

Cvičení 1

- A) Chodíte včas?
- B) Přišli jste na schůzku s kamarádem nebo kamarádkou někdy pozdě?
Omluvili jste se? Jak?
- C) Přišli jste někdy pozdě do školy? Proč?
Měli jste kvůli tomu ve škole problém?
- D) Proč je dobré chodit včas? Proč není vhodné chodit pozdě?

Cvičení 2

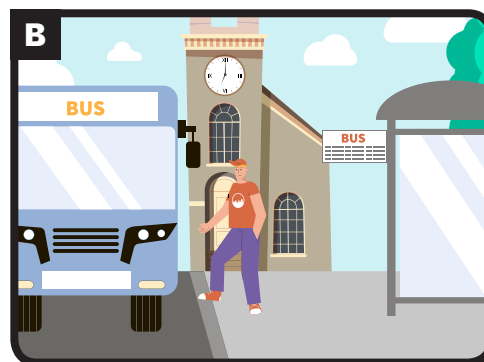

Podívejte se na obrázky.

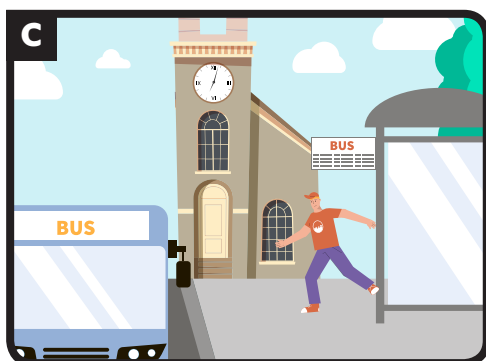
Petr potřebuje stihnout autobus, který odjíždí ze zastávky MHD v 7:00.
U každého obrázku vyberte a zakroužkujte v nabídce slovo vyjadřující čas,
které se k situaci nejlépe hodí.

Petr přišel *dřív* – přesně – pozdě.

Petr přišel *přesně* – jindy – dřív.

Petr přišel *brzo* – včas – pozdě.

Cvičení 3

V kolik hodin ráno vám začíná vyučování? Čas napište doprostřed tabule.

Vezměte si kartičku. Na kartičce je čas, kdy dnes Štěpán přišel do školy. Dejte kartičku na tabuli. Napište větu, která vyjadřuje, kdy Štěpán přišel. Používejte slova z nabídky.

mít zpoždění, přijít, nepříjít, pozdě, později, brzo, dřív, včas, přesně, 10 minut, půl hodiny, hodinu, o 10 minut, o půl hodiny, o hodinu

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Cvičení 4

Kurz angličtiny začíná v 9:00. Na kurz chodí sedm lidí. Dnes přišli všichni pozdě. Napište podle obrázků, jak velké měli zpoždění a proč. Inspirujte se vzorem. Ve vzoru je několik možností, vy napište jen jednu.

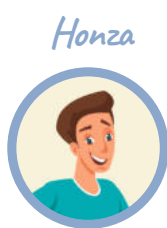

Anička měla hodinu zpoždění, protože byla u doktora.

Anička přišla o hodinu později, protože byla u doktora.

Anička měla hodinu zpoždění, protože dlouho čekala u doktora.

Anička přišla o hodinu později, protože musela čekat u doktora.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

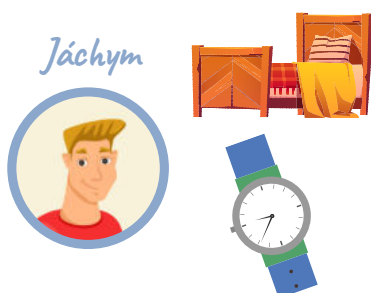

.....

.....

.....

.....

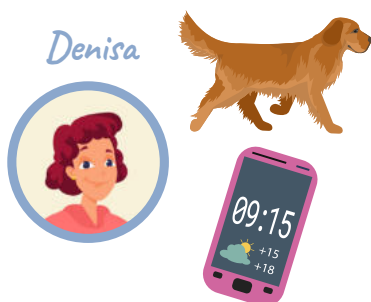

.....

.....

.....

.....

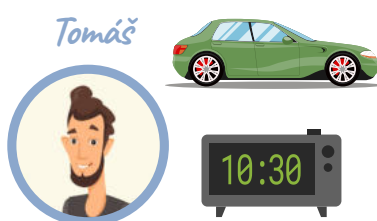

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Cvičení 5

**Jak se může účastník kurzu omluvit v SMS svému lektorovi, že přijde pozdě?
Doplňte do SMS omluvu a důvod.**

Anička: Dobrý den, *omlouvám se,* budu mít asi hodinu zpoždění,
..... *jsem u doktora* Děkuji. Anna Malá.

Honza: Dobrý den,, přijdu o chvilinku později. Děkuji. Jan Velký

Marie: Dobrý den,, nestihnu přijít včas,
 Děkuji. Marie Drobná

Petra: Dobrý den,, budu mít malé zpoždění,
 Děkuji. Petra Vysoká

Jáchym: Dobrý den,, nestíhám,
 Děkuji. Jáchym Silný

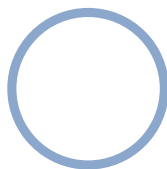
Denisa: Dobrý den,, přijdu asi o 15 minut později,
 Děkuji. Denisa Štíhlá

Tomáš: Dobrý den,, přijdu o půl hodiny později,
 Děkuji. Tomáš Tlustý

Cvičení 6

Vytvořte ve skupině stejné zadání, jaké bylo ve cvičení 4. Použijte jména svých spolužáků a spolužaček, čas, kdy přišli na vyučování, a důvody jejich zpoždění. Informace potom použijte ve větách stejně jako ve cvičení 4.

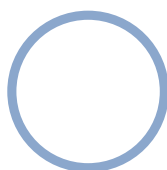

.....

.....

.....

.....

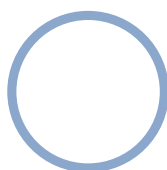

.....

.....

.....

.....

.....

.....

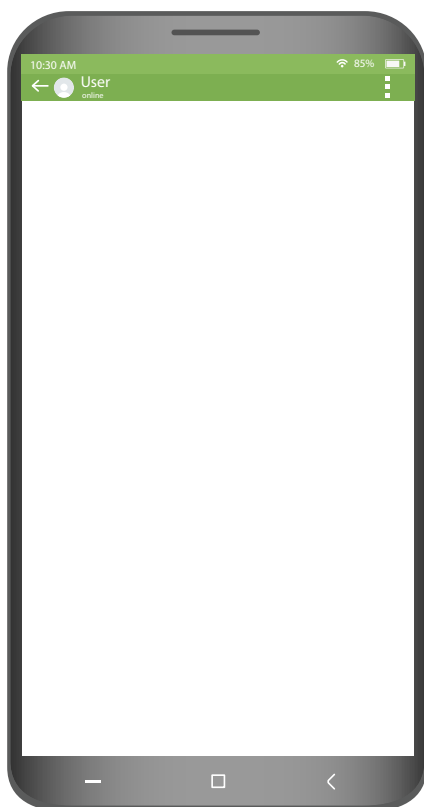
.....

.....

Cvičení 7

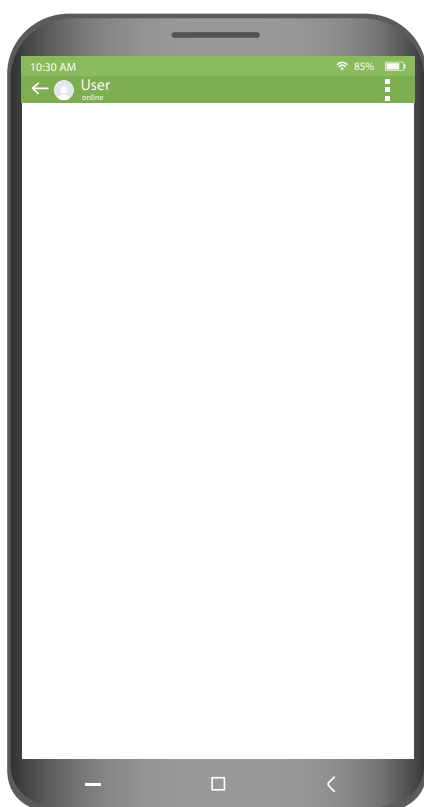
Napište SMS panu učiteli nebo paní učitelce, ve které se omlouváte, že nestihnete dorazit včas na vyučování. Nezapomeňte napsat důvod vašeho zpoždění.

Cvičení 8

Napište SMS kamarádovi nebo kamarádce, že dnes v 17 hodin nemůžete přijít na schůzku do Tiché kavárny, protože musíte jít ještě nakoupit pro babičku. Navrhněte schůzku v jiný den a na jiném místě.

Jazyková úroveň: A2/B1

Předpokládaný věk: 8., 9. ročník ZŠ, SŠ

Téma: Omluva za zpoždění

Časová dotace: Jedna výuková jednotka (45 minut)

Cíle:

Jazykové cíle

1. Žák rozumí pojmu *pozdě*, případně pojmu *zpoždění*. Uvědomuje si, že jsou situace, které vyžadují, aby byl na daném místě včas.
2. Žák rozumí slovní zásobě spojené s tématem zpoždění, především adverbiím času (*dřív, brzo/brzy, včas, přesně, pozdě, později, jindy*), a umí tuto slovní zásobu adekvátně použít.
3. Žák rozumí základním frázím spojeným s tématem zpoždění (např. *Mám zpoždění 10 minut. = Přišel jsem o 10 minut později.*), umí tyto fráze obměnit a aktivně použít podle dané situace.
4. Žák se orientuje v časových údajích a dokáže napsat, jak velké měl někdo zpoždění a z jakého důvodu.
5. Žák dokáže napsat jednoduchou formální a neformální omluvu za zpoždění.

Nejazykové cíle

1. Žák si uvědomuje, že chodit pozdě není vhodné, za zpoždění je třeba se omluvit.

Metodická doporučení k vybraným aktivitám

Cvičení 1

Chodíte včas? Přišli jste na schůzku s kamarádem nebo kamarádkou někdy pozdě? Omluvili jste se? Jak? Přišli jste někdy pozdě do školy? Proč? Měli jste kvůli tomu ve škole problém? Proč je dobré chodit včas? Proč není vhodné chodit pozdě?

Cvičení otevírá téma pracovního listu. Žáci si uvědomí událost zpoždění jako komplexní situaci s příčinou a následkem, upevňují si tak chápání a vyjadřování kauzálních vztahů.

Cvičení 2

Podívejte se na obrázky.

Petr potřebuje stihnout autobus, který odjíždí ze zastávky MHD v 7:00. U každého obrázku vyberte a zakroužkujte v nabídce slovo vyjadřující čas, které se k situaci nejlépe hodí.

Cvičení rozvíjí znalost vyjadřování časových vztahů, zejména adverbií času. Učitel může v případě potřeby cvičení obměňovat.

Cvičení 3

V kolik hodin ráno vám začíná vyučování? Čas napište doprostřed tabule. Vezměte si kartičku. Na kartičce je čas, kdy dnes Štěpán přišel do školy. Dejte kartičku na tabuli. Napište větu, která vyjadřuje, kdy Štěpán přišel. Používejte slova z nabídky.

Cvičení dále rozvíjí chápání a vyjadřování časových vztahů. K pracovnímu listu jsou přiloženy kartičky s časy (viz příloha). Učitel i žáci mohou využít i prázdné kartičky k dopsání vlastních časových údajů.

Cvičení 4

Kurz angličtiny začíná v 9:00. Na kurz chodí sedm lidí. Dnes přišli všichni pozdě. Napište podle obrázků, jak velké měli zpoždění a proč. Inspirujte se vzorem. Ve vzoru je několik možností, vy napište jen jednu.

V tomto cvičení jsou uvedeny informace o důvodu zpoždění a délce zpoždění. Žáci se učí informace kombinovat a vytvářet krátký text s vyjádřením důvodu.

Cvičení 5

Jak se může účastník kurzu omluvit v SMS svému lektorovi, že přijde pozdě? Doplňte do SMS omluvu a důvod.

Žáci si fixují, jak se za zpoždění jednoduše omluvit.

Cvičení 6 a 7

Vytvořte ve skupině stejné zadání, jaké bylo ve cvičení 4. Použijte jména svých spolužáků a spolužaček, čas, kdy přišli na vyučování, a důvody jejich zpoždění. Informace potom použijte ve větách stejně jako ve cvičení 4. Napište SMS panu učiteli nebo paní učitelce, ve které se omlouváte, že nestihnete dorazit včas na vyučování.

V těchto cvičeních žáci ukotvují znalosti a dovednosti získané ve cvičení 4 a 5 při vlastní produkci stručného textu. Učitel může žáky motivovat k tomu, aby napsali obdobnou omluvu s vysvětlením, pokud přijdou sami do školy pozdě. Omluvy lze přepsat na lístečky a vyvěsit ve třídě.

Cvičení 8

Napište SMS kamarádovi nebo kamarádce, že dnes v 17 hodin nemůžete přijít na schůzku do Tiché kavárny, protože musíte jít ještě nakoupit pro babičku. Navrhněte schůzku v jiný den a na jiném místě.

Žáci si fixují, jak se neformálně omluvit, odůvodnit zrušení schůzky a navrhnout jiné řešení.

Klíč k vybraným cvičením

Cvičení 2 Podívejte se na obrázky.

Petr potřebuje stihnout autobus, který odjíždí ze zastávky MHD v 7:00. U každého obrázku vyberte a zakroužkujte v nabídce slovo vyjadřující čas, které se k situaci nejlépe hodí.

- A) Petr přišel **dřív**.
- B) Petr přišel **přesně**.
- C) Petr přišel **pozdě**.

Cvičení 3 V kolik hodin ráno vám začíná vyučování? Čas napište doprostřed tabule.

Vezměte si kartičku. Na kartičce je čas, kdy dnes Štěpán přišel do školy. Dejte kartičku na tabuli. Napište větu, která vyjadřuje, kdy Štěpán přišel. Používejte slova z nabídky.

7:00	Štěpán přišel brzo/dřív/včas. Štěpán přišel o hodinu dřív.
7:50	Štěpán přišel brzo/dřív/včas. Štěpán přišel o 10 minut dřív.
7:55	Štěpán přišel dřív/včas. Štěpán přišel o 5 minut dřív.
7:59	Štěpán přišel dřív/včas. Štěpán přišel o minutu dřív.
8:00	Štěpán přišel včas/přesně.
8:01	Štěpán přišel pozdě/později. Štěpán přišel o minutu později. Štěpán měl minutu zpoždění.
8:05	Štěpán přišel pozdě/později. Štěpán přišel o 5 minut později. Štěpán měl 5 minut zpoždění.
8:10	Štěpán přišel pozdě/později. Štěpán přišel o 10 minut později. Štěpán měl 10 minut zpoždění.
8:15	Štěpán přišel pozdě/později. Štěpán přišel o 15 minut / čtvrt hodiny později. Štěpán měl 15 minut / čtvrt hodiny zpoždění.
8:20	Štěpán přišel pozdě/později. Štěpán přišel o 20 minut později. Štěpán měl 20 minut zpoždění.
8:30	Štěpán přišel pozdě/později. Štěpán přišel o 30 minut / půl hodiny později. Štěpán měl 30 minut / půl hodiny zpoždění.
9:00	Štěpán přišel pozdě/později. Štěpán přišel o hodinu později. Štěpán měl hodinu zpoždění.
9:30	Štěpán přišel pozdě/později. Štěpán přišel o hodinu a půl později. Štěpán měl hodinu a půl zpoždění.

10:00	Štěpán přišel pozdě/později. Štěpán přišel o 2 hodiny později. Štěpán měl 2 hodiny zpoždění.
13:00	Štěpán přišel pozdě/později. Štěpán přišel až odpoledne.
-	Štěpán nepřišel.

Cvičení 4 Kurz angličtiny začíná v 9:00. Na kurz chodí sedm lidí. Dnes přišli všichni pozdě. Napište podle obrázků, jak velké měli zpoždění a proč. Inspirujte se vzorem. Ve vzoru je několik možností, vy napište jen jednu.

Honza měl 2 minuty zpoždění, protože kouřil.

Marie měla 20 minut zpoždění, protože zapoměla/ztratila/hledala klíče.

Petra měla 11 minut zpoždění, protože nestihla autobus / protože jí ujel autobus.

Jáchym měl 39 minut zpoždění, protože zaspal.

Denisa měla 15 minut zpoždění, protože venčila psa / protože hledala psa / protože její pes byl nemocný.

Tomáš měl 30 minut zpoždění, protože mu odtáhli auto / protože se mu rozbilo auto.

Cvičení 5 Jak se může účastník kurzu omluvit v SMS svému lektorovi, že přijde pozdě? Doplňte do SMS omluvu a důvod.

Honza: Dobrý den, **omlouvám se**, přijdu o chvilinku později. Děkuji. Jan Velký

Marie: Dobrý den, **omlouvám se**, nestihnu přijít včas, **ztratila jsem klíče**. Děkuji. Marie Drobná

Petra: Dobrý den, **omlouvám se**, budu mít malé zpoždění, **ujel mi autobus**. Děkuji. Petra Vysoká

Jáchym: Dobrý den, **omlouvám se**, nestíhám, **zaspal jsem**. Děkuji. Jáchym Silný

Denisa: Dobrý den, **omlouvám se**, přijdu asi o 15 minut později, **hledala jsem psa**. Děkuji. Denisa Štíhlá

Tomáš: Dobrý den, **omlouvám se**, přijdu o půl hodiny později, **odtáhli mi auto**. Děkuji. Tomáš Tlustý

Cvičení 6 Přišli jste někdy pozdě na vyučování? Proč? Vytvořte ve skupině stejné zadání, jaké bylo ve cvičení 4. Použijte jména svých spolužáků a spolužaček, čas, kdy přišli na vyučování, a důvody jejich zpoždění. Informace potom použijte ve větách stejně jako ve cvičení 4.

Např.:

Martina měla půl hodiny zpoždění, protože vystoupila na špatné zastávce autobusu.

Nikola měla 5 minut zpoždění, protože v obchodě byla velká fronta.

Pavel měl 2 minuty zpoždění, protože hledal správnou třídu.

Cvičení 7 Napište SMS panu učiteli nebo paní učitelce, ve které se omlouváte, že nestihnete dorazit včas na vyučování. Nezapomeňte napsat důvod vašeho zpoždění.

Např.:

Dobrý den, omlouvám se, budu mít asi 10 minut zpoždění, uvázli jsme v zácpě. Doubravka Nedochovilná

Cvičení 8 Napište SMS kamarádovi nebo kamarádce, že dnes v 17 hodin nemůžete přijít na schůzku do Tiché kavárny, protože musíte jít ještě nakoupit pro babičku. Navrhněte schůzku v jiný den a na jiném místě.

Např.:

Ahoj, omlouvám se, ale to kafe dnes nestihnu, psala babička, že potřebuje nákup. Fakt sorry. Co zítra od šesti do kina? Můžeš? Čau. J.

MÁME ZPOŽDĚNÍ

12

Sociokulturní kompetence

7:00	7:50
7:55	7:59
8:00	8:01
8:05	8:10
8:15	8:20
8:30	9:00
9:30	10:00
13:00	—

Sociokulturní kompetence

Cvičení 1

Co je veřejná doprava?

Kterým hromadným dopravním prostředkem a kam jezdíte nejčastěji?

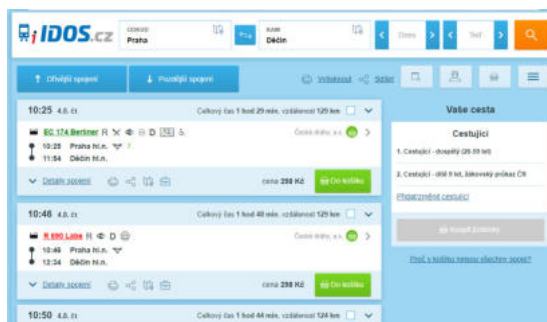
Kterým dopravním prostředkem jezdíte nejraději? Proč?

Cvičení 2

Umíte najít vhodné dopravní spojení na internetu?

Přečtěte si text a odpovězte na otázky pod textem. Pracujte ve dvojicích.

Představte si, že bydlíte v Hradci Králové. V pátek vám vyučování končí ve 12 hodin. Vy a váš spolužák nebo vaše spolužačka hned po vyučování chcete odjet za kamarádem do Olomouce, kde navštěvuje základní školu pro sluchově postižené žáky. Kamarád vás pozval na oslavu svých 15. narozenin, která začíná v 17 hodin ve školním klubu Radost.

Vyhledejte vhodné spojení z Hradce Králové do Olomouce tak, abyste stihli začátek oslavy.

A) Kterým dopravním prostředkem jste se rozhodli jet?

.....

B) V kolik hodin odjedete z Hradce Králové?

.....

C) V kolik hodin přijedete do Olomouce?

.....

D) Budete přestupovat? Pokud ano, kde budete přestupovat?
Jak dlouho budete čekat na další spoj?

.....

.....

E) Kolik bude stát jedna jízdenka?

.....

Cvičení 3

Rozumíte symbolům užívaným ve vlakových jízdních řádech? Spojte, co k sobě patří.

IC	pracovní dny v ČR
✂	neděle a státní svátky v ČR
♿	sobota
+	vůz vhodný pro přepravu cestujících na vozíku
⑥	náhradní autobusová doprava
🚲	InterCity
⚠	občerstvení roznáškovou službou
🚌	vůz nebo oddíly vyhrazené pro cestující s dětmi do 10 let
R	povinná rezervace míst
☹	přeprava spoluzavazadel
✕	vlak zastavuje jen na znamení nebo požádání
D	ve vlaku řazen vůz s přípojkou 230 V
🍷	upozornění na výluky nebo mimořádnou událost na trati

Cvičení 4

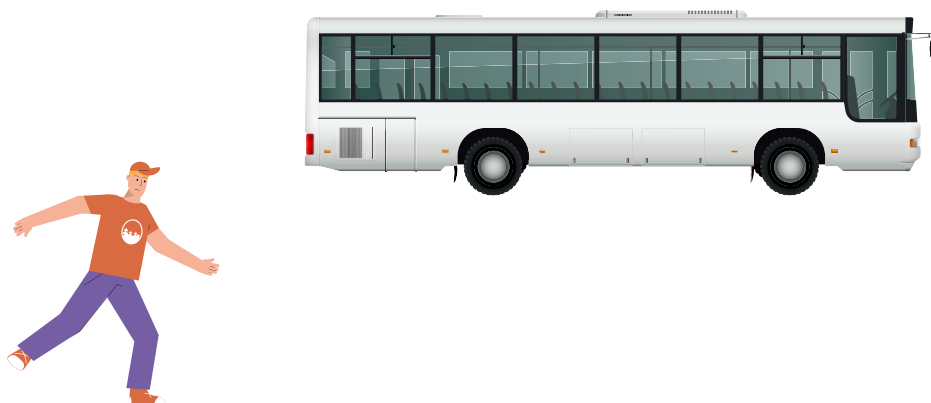

Jaké největší zpoždění kvůli dopravě jste zažili?

Co jste kvůli zpoždění nestihli?

Jakou náhradu můžete po dopravci žádat, pokud má váš dopravní prostředek zpoždění? Kde byste tyto informace hledali?

Využíváte aplikace, které vám pomohou sledovat, zda má váš dopravní prostředek zpoždění? Podělte se o své tipy se spolužáky.

Cvičení 5

Prohlédněte si tabuli odjezdů vlaků ze stanice Praha hlavní nádraží.

Odpovězte na otázky.

RTURE		ODJEZD		ABFAHRT	
DESTINATION / ZIELSTATION	Vis / Über	Time / Zeit	Bahnsteig Platform	Verspätung Delay	
CILOVÁ STANICE	Směr jízdy	Pravidelný odjezd	Nást.	Zpoždění min	
ŽILINA		05:24	4J	240	
LUHAČOVICE	St.Město u Uh.H.	06:58	5S	140	
ŽILINA	Česká Třebová	08:24	4J	40	
HAMBURK ALTONA	Děčín hl.n.	08:33		60	
CHEB	Planá u M.Lázní	08:33	1S	50	
PRAHA-H.POČER.	Praha-Vysočany	08:44		20	
PRAHA-SMÍCHOV		09:04		25	
BENEŠOV U PRAHY	ODKLON	09:05		40	
BEROUN	Praha-Smichov	09:07	4J		
ST.MĚSTO U UH.H.	Olomouc hl.n.	09:10	1B	20	
PRAHA-VRŠOVICE		09:12		15	
PRAHA-VRŠOVICE		09:17			

A) Jak velké zpoždění má vlak do Chebu?

.....

B) Kam jede vlak, který má na tabuli zpoždění přesně hodinu?

.....

C) Kolik vlaků má zpoždění větší než půl hodiny?

.....

Cvičení 6

Pracujte s tabulí ve cvičení 5. Vymyslete otázky k odpovědím A-C.

A) ? Do Žiliny.

B) ? Čtvrt hodiny.

C) ? V 9:07.

Cvičení 7

Které prostředky veřejné dopravy můžete využívat ve vaší obci?

Vysvětlete, co znamená zkratka MHD.

Cvičení 8

Přečtěte si příspěvek o nočním cestování z webu Pražské integrované dopravy. Na základě informací z textu rozhodněte, zda jsou věty pod textem pravdivé, nebo nepravdivé.

Jak můžeme v noci cestovat po Praze

Denní provoz metra, tramvají a autobusů nahrazuje v době od 0:00 do 4:30 noční provoz. Základem noční dopravy je devět tramvajových linek (číslo 91–99), které jezdí v jednotném intervalu 30 minut (v noci z pátku na sobotu a ze soboty na neděli 20 minut). Všechny noční tramvajové linky na sebe navazují v centrální noční přestupní zastávce Lazarská, která se nachází mezi Národní třídou a Karlovým náměstím. Tam na sebe tramvaje čekají a umožňují nočním cestujícím přestoupit a pokračovat v cestě. Noční městské autobusové linky (číslo 901–916) jezdí v intervalech 30 nebo 60 minut a ve vybraných přestupních bodech navazují na tramvaje nebo na jiné autobusové linky. Noční obsluhu vybraných obcí okolo Prahy zajišťují příměstské autobusové linky (číslo 951–960), které navazují na síť městských nočních linek.

Převzato z <https://pid.cz/>, upraveno

- A) V Praze jezdí noční tramvaje od půlnoci do půl čtvrté ráno. ANO NE
- B) Noční tramvajové linky jezdí po celý týden ve stejných intervalech. ANO NE
- C) Tramvajová zastávka Lazarská je pro noční přestupování nejdůležitější. ANO NE
- D) Autobus číslo 912 má navazující dopravní spoj. ANO NE
- E) Autobusové linky jezdí v nočním režimu i do některých obcí blízko Prahy. ANO NE

Cvičení 9

Jak se máme správně chovat v hromadných dopravních prostředcích?

Proč se musíme k ostatním cestujícím chovat ohleduplně?

Uveďte příklady vhodného a nevhodného chování, které jste v dopravě zažili.

Cvičení 10

Rozhodněte, která tvrzení říkají, jak se máme v dopravních prostředcích správně chovat, a která naopak říkají, jak se v dopravních prostředcích chovat nemáme.

Správně: ☒ Špatně: ☒

- ☐ A) Při nastupování dejte přednost těm, kteří vystupují.
- ☐ B) Jakmile se otevřou dveře tramvaje nebo metra, zatlačte trochu do spouštěcích, abyste byli uvnitř co nejdříve. Nejhorší jsou staří lidé a matky s dětmi, na ty musíte dost přitlačit, aby postupovali rychleji.
- ☐ C) Sedněte si jen tehdy, je-li dostatek volných míst především pro starší a pro ženy.
- ☐ D) Okamžitě si najděte volné sedadlo, jinak budete celou cestu stát.
- ☐ E) Sedte tak, abyste nepřekáželi ostatním.
- ☐ F) Neuvolňujte sedadlo nikomu, ani starší paní – stejně většinu dne jen sedí doma, zatímco vy musíte být stále v pohybu.
- ☐ G) Můžete se klidně bavit s kamarády, ale potichu, abyste ostatní neotravovali svými soukromými hovorů.
- ☐ H) Sedte s nataženýma nohama, abyste si trochu odpočinuli, stojící cestující to přece musí pochopit a udělat vám místo.
- ☐ I) Když jedete se svým přítelem nebo přítelkyní, můžete se líbat, objímat, sedět si na klíně a tak podobně. Ať ostatní vidí, jak se máte rádi!
- ☐ J) Nebavte se v dopravních prostředcích sprostě, přivádíte tím do trapné situace ostatní cestující, zvláště maminky s dětmi.
- ☐ K) Vystupujte co nejrychleji. Když vám někdo na schůdkách překáží, nebojte se do něj trochu strčit.
- ☐ L) Když vidíte, že vystupuje starší člověk, který má strach z vysokých schodů, nabídněte mu pomoc.

Jazyková úroveň: B1

Předpokládaný věk: 8., 9. ročník ZŠ; SŠ

Téma: Cestování veřejnou dopravou

Časová dotace: Dvě vyučovací jednotky (2× 45 minut)

Cíle:

Jazykové cíle

1. Žák se obeznámí s pojmy *veřejná doprava*, *dopravní prostředek*, *městská hromadná doprava*, *jízdní řád* atp.
2. Žák dokáže vyhledat v internetovém vyhledávači potřebné dopravního spojení.
3. Žák dokáže vyhledat potřebné údaje v tabuli s odjezdy/příjezdy vlaků.
4. Žák je schopen porozumět krátkému informačnímu textu z webových stránek dopravce a na jeho základě dokáže odpovědět na dichotomické otázky. (umožňující pouze jednu ze dvou možných odpovědí, např. ano – ne atd.)
5. Žák dokáže rozpoznat popis vhodného a nevhodného chování v hromadných dopravních prostředcích.

Nejazykové cíle

1. Žák získá praktickou dovednost vyhledat na internetu potřebné spoje veřejné dopravy.
2. Žák dokáže pracovat s informacemi vyhledanými v tabuli s odjezdy/příjezdy vlaků.
3. Žák si uvědomí, jak by se měl správně chovat v hromadných dopravních prostředcích, a jak by se naopak chovat neměl.

Metodická doporučení k vybraným aktivitám

Cvičení 1

Co je veřejná doprava? Kterým hromadným dopravním prostředkem a kam nejčastěji jezdíte? Který dopravní prostředek máte nejraději? Proč?

Cvičení otevírá téma pracovního listu. Žáci se seznamují s pojmem *veřejná doprava*, sami jmenují různé hromadné dopravní prostředky a sdělují své zkušenosti s dopravními prostředky.

Cvičení 2

Umíte najít vhodné dopravní spojení na internetu? Přečtěte si text a odpovězte na otázky pod textem. Pracujte ve dvojicích.

V tomto cvičení žáci řeší zadanou situaci pomocí nejčastěji využívaného webového prohlížeče [idos https://idos.idnes.cz/vlakyautobusymhdvse/odjezdy](https://idos.idnes.cz/vlakyautobusymhdvse/odjezdy). Seznámí se s ním a naučí se jej za pomoci vyučujícího prakticky používat.

Cvičení 3**Rozumíte symbolům užívaným v jízdních řádech? Spojte, co k sobě patří.**

V tomto cvičení se žáci seznamují se symboly běžně používanými ve vlakových jízdních řádech, takto si fixují a prohlubují praktickou dovednost získanou ve cvičení 2.

Cvičení 4

Jaké největší zpoždění kvůli dopravě jste zažili? Co jste kvůli zpoždění nestihli? Jakou náhradu můžete po dopravci žádat, pokud má váš dopravní prostředek zpoždění? Kde byste tyto informace hledali? Využíváte aplikace, které vám pomohou sledovat, zda má váš dopravní prostředek zpoždění? Podělte se o své tipy se spolužáky.

Cvičení se tematicky vrací k PL 12 (*Máme zpoždění*) a zároveň předznamenává cvičení 5. Žáci sdělují své zkušenosti se zpožděním a uvědomují si případné komplikace s ním spojené.

Ve společné diskuzi by se žáci měli dozvědět, že pokud má jejich dopravní prostředek zpoždění, je možné žádat kompenzaci, např. vrácení peněz, potvrzení o zpoždění. Ta se řídí aktuálními pravidly, která je většinou možné dohledat na internetových stránkách dopravce (např. <https://www.cd.cz/typy-jizdenek/odskodneni-reklamace-a-vymeny/-26400/>), popř. se dopravce přímo zeptat.

Užitečné je také seznámit žáky s možnostmi moderních technologií, které umožňují nákup jízdenek online, sledování jízdy konkrétního dopravního prostředku aj. (např. aplikace *Můj vlak*) – tomuto tématu je možné se věnovat podrobněji v rámci projektového vyučování apod.

Cvičení 5**Prohlédněte si tabuli odjezdů vlaků ze stanice Praha hlavní nádraží. Odpovězte na otázky.**

Žáci rozvíjejí schopnost orientace ve víceúrovňové tabulce, s níž se můžou běžně setkat. Učitel může žáky motivovat k tomu, aby v terénu pořídili záznam informační tabule s podobnými daty a sami k ní vymysleli otázky na porozumění.

Cvičení 6**Pracujte s tabulí ve cvičení 5. Vymyslete otázky k odpovědím A–C.**

Žáci sami vymýšlejí otázky k nabízeným odpovědím. Cvičení vyžaduje nejen porozumění tabulce, ale i hlubší přemýšlení a kreativitu. Můžou vzniknout nečekané, ale nikoli defektní otázky (např. A) *Do kterého slovenského města jede vlak napsaný na tabuli?*). V klíči jsou uvedeny varianty otázek, k nimž by mělo cvičení ideálně vést.

Cvičení 7**Které prostředky veřejné dopravy můžete využívat ve vaší obci? Vysvětlete, co znamená zkratka MHD.**

Žáci se zaměří na obec, v níž žijí, a jmenují různé dosažitelné způsoby veřejné dopravy / městské hromadné dopravy.

Cvičení 8

Přečtete si příspěvek z webu Pražské integrované dopravy. Na základě informací z textu rozhodněte, zda jsou věty pod textem pravdivé, či nepravdivé.

V tomto cvičení žáci prokazují porozumění krátkému, ale informačně hutnému textu z webových stránek. Ve třídě lze diskutovat, zda a proč žáci takové informace vyhledávají a zda jim rozumějí. Porozumění takovým zprávám je podmínkou informační gramotnosti.

Poznámka: Pražská integrovaná doprava (PID) je integrovaný dopravní systém zahrnující metro, tramvaje, železnici, trolejbusy, městské a příměstské autobusové linky, lanovou dráhu na Petřín, několik přívozů a síť parkovišť P+R. Zasahuje na území hlavního města Prahy a okresů Středočeského kraje Praha-východ, Praha-západ, Mělník, Beroun, Příbram, Kladno, Kolín, Kutná Hora, Benešov, Mladá Boleslav a Nymburk.

Cvičení 9

Jak se máme správně chovat v hromadných dopravních prostředcích? Proč se musíme k ostatním cestujícím chovat ohleduplně? Uveďte příklady vhodného a nevhodného chování, které jste v dopravě zažili.

Žáci společně stanovují zásady správného chování v hromadných dopravních prostředcích. Sdílejí s ostatními dobré a špatné zkušenosti.

Cvičení 10

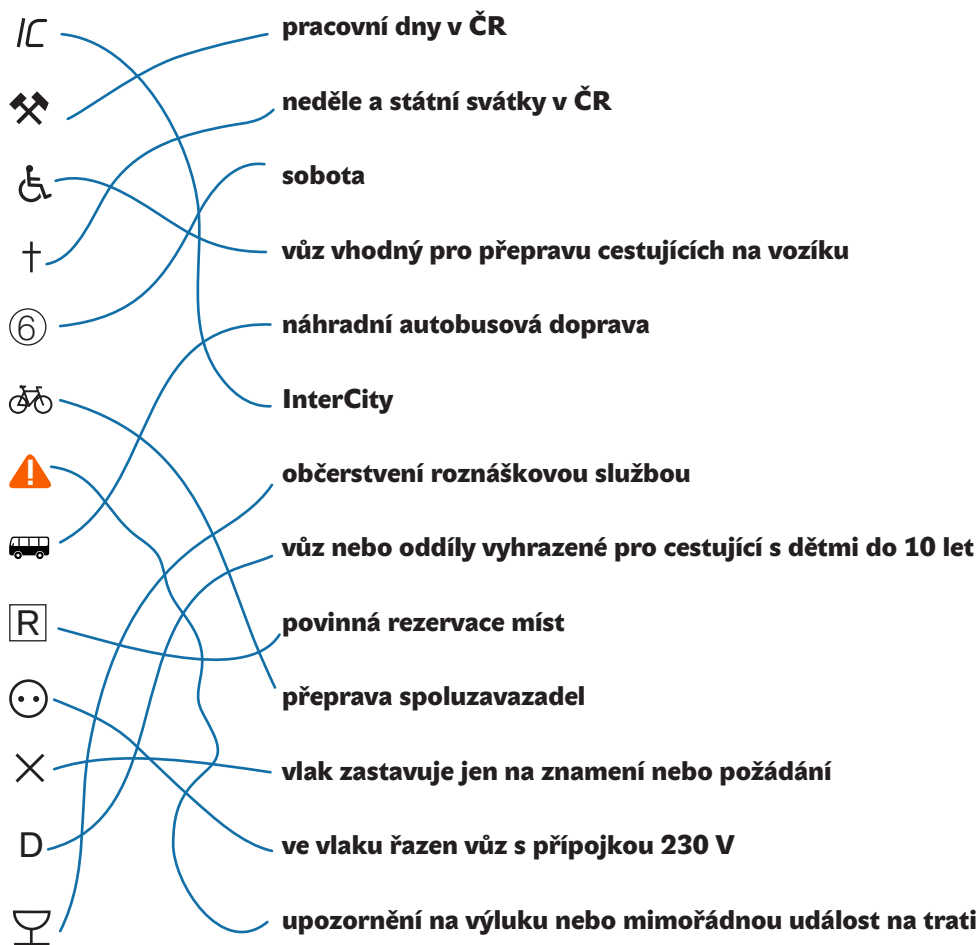
Rozhodněte, která tvrzení říkají, jak se máme v dopravních prostředcích správně chovat, a která naopak říkají, jak se v dopravních prostředcích chovat nemáme.

V tomto cvičení žáci vyhodnocují vhodné a nevhodné chování v dopravních prostředcích.

(Zpracováno podle ŠPAČEK, LADISLAV: Slon v porcelánu aneb Jak se neztratit v labyrintu etikety. Praha: Albatros, 2006.)

Klíč k vybraným cvičením

Cvičení 3 Rozumíte symbolům užívaným v jízdních řádech? Spojte, co k sobě patří.

Cvičení 5 Prohlédněte si tabuli odjezdů vlaků ze stanice Praha hlavní nádraží. Odpovězte na otázky.

- Jak velké zpoždění má vlak do Chebu?
50 minut.
- Kam jede vlak, který má na tabuli zpoždění přesně hodinu?
Hamburg Altona. / Děčín hl. n. / Do Hamburku. / Do Děčína.
- Kolik vlaků má zpoždění větší než půl hodiny?
Šest.

Cvičení 6 Pracujte s tabulí ve cvičení 5. Vymyslete otázky k odpovědím A)–C).

Např.:

- Kam jede vlak, který má největší zpoždění?
Kam jede vlak, který má zpoždění 240 minut?
Kam jede vlak, který má zpoždění 4 hodiny?
Kam jede vlak v 5:24?
- Jak velké (jaké) zpoždění má vlak do stanice Praha-Vršovice?
Jaké nejmenší zpoždění má některý vlak?
Jak velké (jaké) zpoždění má vlak v 9:12?
- V kolik jede vlak do Berouna?
V kolik jede vlak, který nemá zpoždění?

Cvičení 8 Přečtěte si příspěvek z webu Pražské integrované dopravy. Na základě informací z textu rozhodněte, zda jsou věty pod textem pravdivé, či nepravdivé.

- A) V Praze jezdí od půlnoci do čtvrté ráno noční tramvaje. ☐ ANO ☐ NE
- B) Noční tramvajové linky jezdí po celý týden ve stejných intervalech. ☐ ANO ☐ NE
- C) Tramvajová zastávka Lazarská je pro noční přestupování nejdůležitější. ☐ ANO ☐ NE
- A) Autobus číslo 912 má navazující dopravní spoj. ☐ ANO ☐ NE
- B) Autobusové linky jezdí v nočním režimu i do některých obcí blízko Prahy. ☐ ANO ☐ NE

Cvičení 10 Rozhodněte, která tvrzení říkají, jak se máme v dopravních prostředcích správně chovat, a která naopak říkají, jak se v dopravních prostředcích chovat nemáme.

SPRÁVNĚ ☒ ŠPATNĚ ☒

(Zpracováno podle ŠPAČEK, LADISLAV: *Slon v porcelánu aneb Jak se neztratit v labyrintu etikety*. Praha: Albatros, 2006.)

- A) Při nastupování dejte přednost těm, kteří vystupují. ☒
- B) Jakmile se otevřou dveře tramvaje nebo metra, zatlačte trochu do spolestujících, abyste byli uvnitř co nejdříve. Nejhorší jsou staří lidé a matky s dětmi, na ty musíte dost přitlačit, aby postupovali rychleji. ☒
- C) Sedněte si jen tehdy, je-li dostatek volných míst především pro starší a pro ženy. ☒
- D) Okamžitě si najděte volné sedadlo, jinak budete celou cestu stát. ☒
- E) Sedte tak, abyste nepřekáželi ostatním. ☒
- F) Neuvolňujte sedadlo nikomu, ani starší paní – stejně většinu dne jen sedí doma, zatímco vy musíte být stále v pohybu. ☒
- G) Můžete se klidně bavit s kamarády, ale potichu, abyste ostatní neotravovali svými soukromýmihovory. ☒
- H) Sedte s nataženýma nohama, abyste si trochu odpočinuli, stojící cestující to přece musí pochopit a udělat vám místo. ☒
- I) Když jedete se svým přítelem nebo přítelkyní, můžete se líbat, objímat, sedět na klíně a tak podobně. Ať ostatní vidí, jak se máte rádi! ☒
- J) Nebavte se v dopravních prostředcích sprostě, přivádíte tím do trapné situace ostatní cestující, zvláště maminky s dětmi. ☒
- K) Vystupujte co nejrychleji. Když vám někdo na schůdcích překáží, nebojte se do něj trochu strčit. ☒
- L) Když vidíte, že vystupuje starší člověk, který má strach z vysokých schodů, nabídněte mu pomoc. ☒

JAK SE JMENUJEŠ?

14

Sociokulturní
kompetence

Cvičení 1

Co je to rodné jméno?

Znáte rodná jména svých spolužáků? Napište některá.

.....

.....

Napište své rodné jméno.

.....

Proč vám rodiče vybrali právě toto jméno?

Líbí se vám vaše jméno? Proč?

.....

.....

Cvičení 2

Kam se zapisuje jméno a příjmení dítěte po jeho narození?

Jaké další informace v rodném listu najdete?

K čemu rodný list potřebujete?

Cvičení 3

Doplňte svůj rodný list.

ČESKÁ REPUBLIKA
RODNÝ LIST

v knize narození matričního úřadu

okres

ve svazku roč. strana/list poř. č.

Místo narození	<i>Praha 4 – Podolí, čp. 157</i>
Den, měsíc a rok narození	<i>24. 3. 2012</i>
Rodné číslo	<i>12 52 24 / 3521</i>
Pohlaví	<i>F</i>
Jméno, popř. jména dítěte	<i>Františka</i>
Příjmení dítěte	<i>Nováková</i>
Otec dítěte: jméno(a) a příjmení, popř. rodné příjmení datum a místo narození, okres/stát rodné číslo	<i>František Novák 14. 05. 1970 Praha 7 99 03 14 / 5684</i>
Matka dítěte: jméno(a) a příjmení, popř. rodné příjmení datum a místo narození, okres/stát rodné číslo	<i>Jana Nováková roz. Králová 03. 80. 1974 Praha 4 00 52 03 / 2645</i>
Poznámka	

V

dne jméno, příjmení a podpis matrikáře

Rodný list - 110 g - PANTONE 365 U

ČESKÁ REPUBLIKA
RODNÝ LIST

v knize narození matričního úřadu

okres

ve svazku roč. strana/list poř. č.

Místo narození	
Den, měsíc a rok narození	
Rodné číslo	
Pohlaví	
Jméno, popř. jména dítěte	
Příjmení dítěte	
Otec dítěte: jméno(a) a příjmení, popř. rodné příjmení datum a místo narození, okres/stát rodné číslo	
Matka dítěte: jméno(a) a příjmení, popř. rodné příjmení datum a místo narození, okres/stát rodné číslo	
Poznámka	

V

dne jméno, příjmení a podpis matrikáře

Rodný list - 110 g - PANTONE 365 U

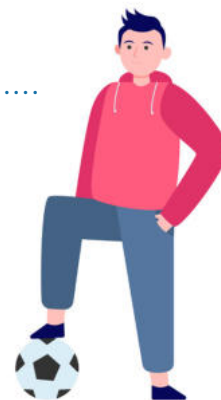
Cvičení 4

Jaká jména byste dali svým dětem? Uveďte jméno pro dívku a jméno pro chlapce.

.....

.....

Cvičení 5

Zjistěte informace o jménech, která jste uvedli ve cvičení 4. Podívejte se na příklad. Prezentujte svým spolužákům informace, které jste našli.

Příklad:

21. PONDĚLÍ	Albert, Alberta	47.
22. ÚTERÝ	Cecilie, Cindy	
23. STŘEDA	Klement, Klementýna	●
24. ČTVRTEK	Emílie, Emiliána	
25. PÁTEK	Kateřina, Katrin	
26. SOBOTA	Artur, Kurt	
27. NEDĚLE	Xenie, Oxana	

Emílie

svátek (jmeniny):

24. listopadu

původ jména:

latina

význam jména:

soutěžící, soupeřící

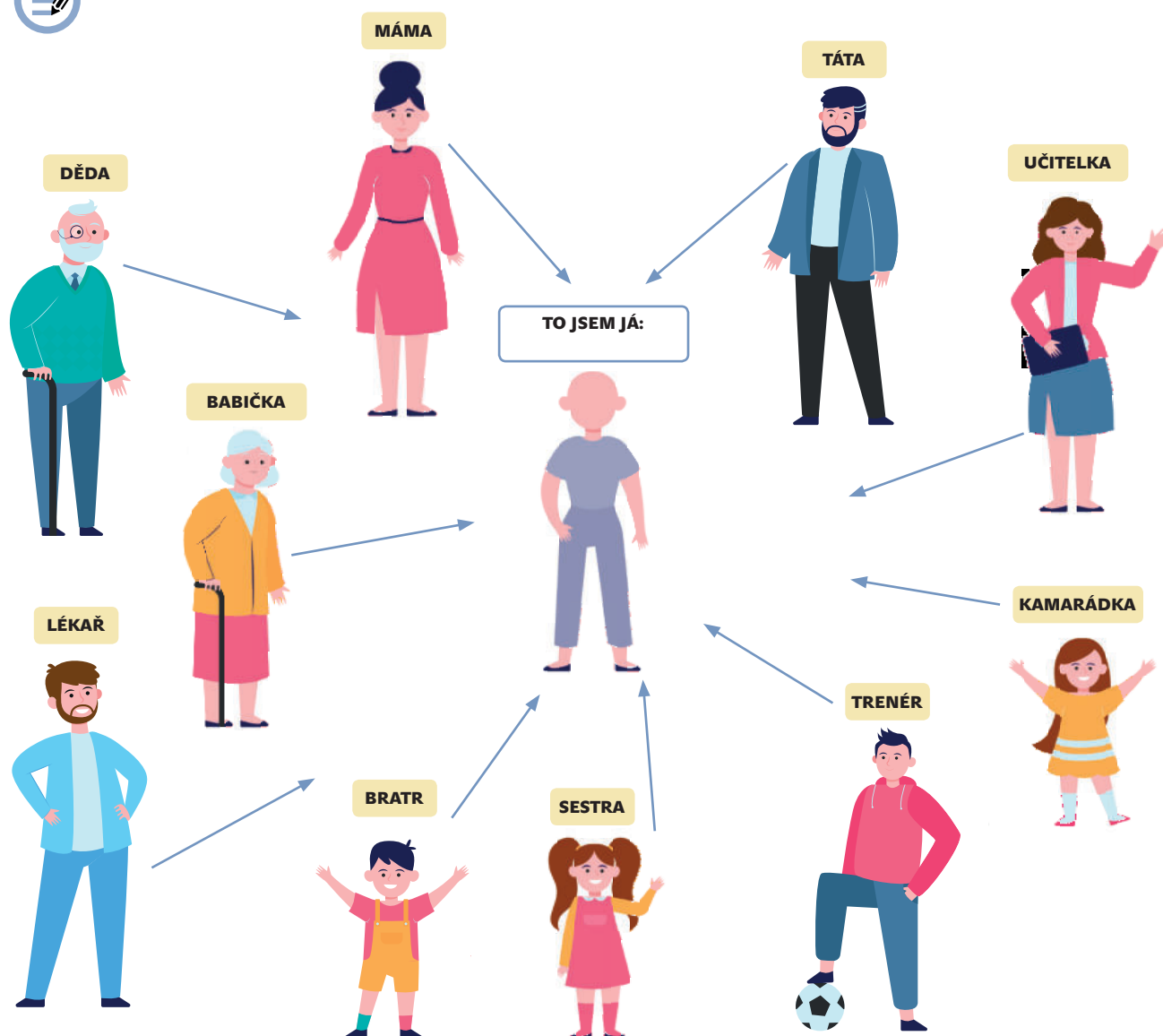
domácká podoba:

Emilka, Emička, Emča, Emi

Cvičení 6

Používají lidé ve vašem okolí vaše jméno pouze v základní formě, nebo používají i nějaké jiné podoby? Doplňte k šípkám, jak vám lidé říkají.

Cvičení 7

Zakroužkujte stejnou barvou různé podoby jednoho jména.

HONZA PEPA VAŠEK
 JIRKA MÍRA BARBORA KUBA
 BÁRA PÉŤA JOSEF
 JARDA JAN MARIE
 VÍKI ANIČKA VÁCLAV JIŘÍ
 MARUŠKA MICHAL ÁĎA KATKA
 ALENA TONDA VIKTORIE ADÉLA
 PETR MÍŠA MARŤA JAKUB KATEŘINA ÁJA
 JAROMÍR ANNA ANTONÍN MARTINA
 MIROSLAV

Cvičení 8

Rozdělte jména ze cvičení 7 na dvě skupiny: základní podobu jména a domáckou podobu jména.

Základní podoba jména	Domácká podoba jména
Marie	Maruška

Cvičení 9

**Podívejte se na tři domácí podoby jmen.
Napište, jaké jsou základní podoby těchto jmen.**

Kája

.....

Marti

.....

Pája

.....

Cvičení 10

**Ve kterých situacích používáte základní podobu svého jména?
Vymyslete každý alespoň dvě situace.**

Cvičení 11

**Podívejte se pozorně na sloupeček slov pod sebou.
Proč jsou právě tato slova napsaná takto?**

Veselá

Empatická

Rozumná

Odpovědná

Nadšená

Inteligentní

Kurážná

Aktivní

Napište jméno, které najdete v těchto slovech schované.

.....

Cvičení 12

Napište svoje jméno jako ve cvičení 11.

Použijte jednotlivá písmena svého jména k označení vlastností, které vás nejlépe vystihují, a představte se tak ostatním.

JAK SE JMENUJEŠ?

14

Sociokulturní kompetence

Jazyková úroveň: A2/B1

Předpokládaný věk: 8., 9. ročník ZŠ, SŠ

Téma: Základní a domácká podoba rodných jmen, jejich užití

Časová dotace: Jedna výuková jednotka (45 minut)

Cíle:

Jazykové cíle

1. Žák ví, co je rodné (křestní) jméno a zná jména svých spolužáků.
2. Žák ví, co je rodný list a jaké informace v něm najde.
3. Žák si uvědomuje, že existuje základní (spisovná, oficiální) podoba jména a různé domácké (neoficiální), citově zabarvené podoby jména.
4. Žák je schopen vyhledat konkrétní informace o vybraném jméně v různých zdrojích.
5. Žák je schopen vyhledané informace prezentovat ostatním.

Nejazykové cíle

1. Žák si uvědomuje individualitu jednotlivce a koncept jména.
2. Žák je schopen rozlišit společenské situace (oficiální × neoficiální) a vzhledem k této skutečnosti zvolit vhodné jazykové prostředky (v souvislosti s křestními jmény).

Pomůcky k pracovnímu listu

Doporučená publikace: Knappová, Miloslava (2015): *Jak se bude vaše dítě jmenovat?*
Praha: Academia. (popř. jiné vydání)

Metodická doporučení k vybraným aktivitám

Cvičení 1

Co je to rodné jméno? Znáte rodná jména svých spolužáků? Napište některá. Napište své rodné jméno. Proč vám rodiče vybrali právě toto jméno? Líbí se vám vaše jméno? Proč?

Žáci si ukotvují koncept rodného jména. Žáci si možná až při systematickém pojmenování všech osob ve třídě uvědomí, že základní podoba jména se může lišit od podoby užívané mezi spolužáky. Učí se zaujmout postoj k abstraktní jednotce, jakou je jméno, a tento postoj jazykově vyjádřit.

Žáci zároveň procvičují rozdíl mezi přivlastňovacími zájmeny osobními (vaše, moje) a zvratnými (svoje/své).

Cvičení 2 a 3

Kam se zapisuje jméno a příjmení dítěte po jeho narození? Jaké další informace v rodném listu najdete? K čemu rodný list potřebujete?

Žáci se naučí potřebné podrobnosti o důležitém dokumentu, který možná nikdy neměli v ruce. Učitel může žákům ukázat svůj rodný list. Se staršími žáky je možné diskuzi rozvést o úlohu rodného listu při uzavírání sňatku a při narození dítěte.

Cvičení 4 a 5

Jaká jména byste dali svým dětem? Zjistěte informace o jménech, která jste uvedli ve cvičení 4. Podívejte se na příklad. Prezентуйте svým spolužákům informace, které jste našli.

Informace o jménech, jejich původ (*etymologie*) a tradovaný význam jsou pro lidi většinou velmi zajímavé. V tomto cvičení si žáci uvědomí, že jména mají původ, význam, odvozeniny, a učí se tak hravou formou uvažovat o jménech jako o specifických jednotkách jazyka. Pokročilé žáky je možné upozornit na rozdíl mezi obecnými jmény (*apelativy*) a vlastními jmény (*proprie*, resp. v případě jmen osob *onymy*).

Cvičení 6

Používají lidé ve vašem okolí vaše jméno pouze v základní formě, nebo používají i nějaké jiné podoby? Doplňte k šipkám, jak vám lidé říkají.

Žáci si na osobním příkladu ukotvují chápání rozdílů mezi základní a domáckou podobou jména. Cvičení rozvíjí prostorové chápání vztahů.

Cvičení 7 a 8

Spojte různé podoby jednoho jména. Rozdělte jména ze cvičení 7 na dvě skupiny: základní podobu jména a domáckou podobu jména.

Cvičení rozvíjí chápání rozdílů mezi základní a domáckou podobou jména, žáci si v něm cvičí orientaci v heslovitém přehledu a uvědomují si slovtvornou souvislost slov. Cvičení rozvíjí schopnost vizuální fixace slov.

Cvičení 9

Podívejte se na tři domácké podoby jmen. Jaké jsou základní podoby těchto jmen?

Cvičení podporuje slovtvornou produkci a vede žáky k uvědomění, že u různých jmen může být domácká podoba stejná.

Cvičení 10

Ve kterých situacích používáte základní podobu svého jména?

Žáci se v tomto cvičení nepřímo učí, co je to komunikační situace a jaký jazykový kód se se kterou situací většinou pojí.

Cvičení 11 a 12

Podívejte se na sloupeček slov pod sebou. Proč jsou právě tato slova napsaná takto? Napište svoje jméno jako ve cvičení 11. Použijte jednotlivá písmena svého jména k označení vlastností, které vás nejlépe vystihují, a představte se tak ostatním.

Cvičení rozvíjejí hravou formou jazykovou kreativitu a procvičují také slovní zásobu na téma lidské vlastnosti / povaha.

Akrostich je původně báseň, v níž počáteční písmena, slabiky nebo slova každého verše nebo sloky tvoří slovo, jméno nebo větu.

Klíč k vybraným cvičením

- Cvičení 1 Co je rodné jméno?
Rodné jméno (běžně též křestní jméno) je nedědičné osobní jméno. Křestní jméno se udělovalo při křtu dítěte.
- Cvičení 2 Kam se zapisuje jméno a příjmení dítěte po jeho narození?
Do rodného listu.
 Jaké další informace v tomto dokumentu najdete?
Jméno a příjmení dítěte, datum a místo jeho narození, rodné číslo a údaje o rodičích (jméno, příjmení, datum a místo narození).
 K čemu rodný list potřebujete?
Do doby vydání občanského průkazu (15 let) slouží dané osobě jako hlavní osobní doklad. Je podkladem pro vydání oddacího listu.

- Cvičení 7 a 8 Spojte různé podoby jednoho jména.
 Rozdělte jména na dvě skupiny: základní podobu jména a domáckou podobu jména.

Základní podoba jména	Domácká podoba jména
Jiří	Jírka
Jan	Honza
Petr	Pěťa
Marie	Maruška
Josef	Pepa
Jaromír	Jarda
Miroslav	Míra
Anna	Anička
Václav	Vašek
Michal	Míša
Kateřina	Katka
Jakub	Kuba
Alena	Ája
Adéla	Áďa
Martina	Marťa
Antonín	Tonda
Barbora	Bára
Viktorie	Viki

- Cvičení 9 Podívejte se na tři domácké podoby jmen. Napište, jaké jsou základní podoby těchto jmen.
Kája: Karel, Karla, Karolína
Marti: Martin, Martina, Marta
Pája: Pavel, Pavla, Pavlína
- Cvičení 10 Ve kterých situacích používáte základní podobu svého jména? Vymyslete každý alespoň dvě situace.
Na úřadě, na policii, na poště, u lékaře, u soudu, u přijímacích zkoušek na SŠ aj.
- Cvičení 11 Podívejte se na sloupeček slov pod sebou. Proč jsou právě tato slova napsaná takto?
Počáteční písmena každé řádky (názvu vlastnosti) tvoří rodné jméno – jedná se o tzv. akrostich.
 Které jméno najdete v těchto slovech schované? **Veronika**

Sociokulturní
kompetence

Cvičení 1

Proč se lidé zdraví?

Koho zdravíte? Kdo vás zdraví?

Kdy zdravíte?

Které pozdravy znáte?

Musíme zdravit pouze slovy? Jak jinak můžeme někoho pozdravit?

Cvičení 2

Diskutujte, a potom naznačte šipkou, kdo koho pozdraví první.

Cvičení 3

Kdy zdravíme? Vyberte a zaškrtněte ty situace, ve kterých je vhodné pozdravit.

A Party

žena
vstupuje
do klubu

žena přichází
ke skupince
svých přátel

☐
☐

B Divadlo

žena
vstupuje
do hlediště

žena
vstupuje
do lóže

☐
☐

C Vlak

muž
vstupuje
do vagónu

muž
vstupuje
do kupé

☐
☐

D Autobus

muž nastupuje
do přeplněného
autobusu
MHD

muž nastupuje
do linkového
autobusu
k řidiči

☐
☐

E Nákupní centrum

žena prochází
nákupním
centrem

žena
vstupuje
do obchůdku

☐
☐

F Škola

žákyně
vstupuje do
školy plné dětí

žákyně
vstupuje
do třídy

☐
☐

Cvičení 4

Doplňte na vynechané místo v textu slovo zdravíme x nezdravíme tak, aby bylo dané tvrzení A–F pravdivé.

A) *Zdravíme* všechny známé i neznámé tam, kde se setkáváme o samotě tváří v tvář.

B) v místech, kde je hodně lidí a kde to není obvyklé – například v dopravních prostředcích, ve sportovních halách, na ulici ve městě.

C) nahlas a zřetelně, tváříme se příjemně, usmíváme se.

D) se tam, kde je málo lidí a kde jsou lidé v těsné blízkosti.

E) Osamělého chodce při procházce lesem, neznámého člověka v chodbě domu a lidi čekající v čekárně u lékaře, ale osamělého chodce na ulici ve městě

F) V tramvaji a v městském autobuse, ale ve venkovském autobuse, ve kterém sedí tři lidé,

(Zpracováno podle ŠPAČEK, LADISLAV: *Slon v porcelánu aneb Jak se neztratit v labyrintu etikety*. Praha: Albatros, 2006.)

Cvičení 5

Přečtěte si pozdravy v nabídce a pak si prohlédněte obrázky.

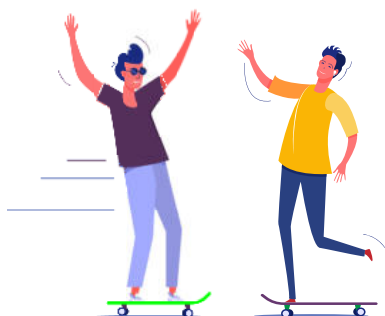
V jakou denní dobu dané pozdravy použijete? Kdo s kým dané pozdravy použijete?

Napište vhodné pozdravy z nabídky k obrázkům. Pracujte ve dvojicích.

Čau. Na shledanou. Měj se. Ahoj. Ahojky. Dobrý den. Tak zatím pa. Dobrej.

Dobré ráno. Čauky. Dobrou noc. Dobrou. Čus. Na viděnou. Hezký večer.

Dobré jitro. Zatím.

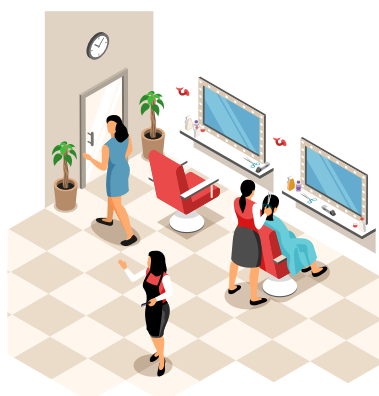
.....

.....

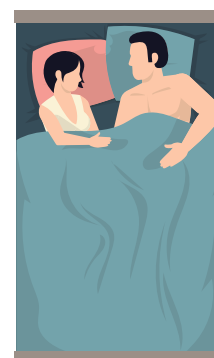
.....

.....

.....

.....

Pozdrav je první kontakt mezi lidmi. Na tom, jak pozdravíme, záleží, jak nás ostatní lidé přijmou a co si o nás budou myslet. Zdravíme všechny známé osoby, ale i neznámé, jestliže se potkáme na takovém místě, kde jsme sami a naše oči se setkají.

(Zpracováno podle ŠPAČEK, LADISLAV: Slon v porcelánu aneb Jak se neztratit v labyrintu etikety. Praha: Albatros, 2006, s. 76–77.)

Cvičení 6

Napište, jak oslovíte spolužáka nebo spolužačku, kteří sedí vedle vás.

.....

Cvičení 7

Poznáte, jak se jmenují dívky a chlapci, které oslovujeme následujícími jmény?

Napište jejich jména na řádky vedle oslovení.

Jakube!

Tomáši!

Vojtěchu!

Honzo!

Jano!

Sofie!

Ester!

Když s někým chceme komunikovat, oslovíme ho. Oslovení vyjadřuje náš vztah k druhému člověku. Mezi lidmi, se kterými máme blízký vztah, používáme nejčastěji oslovení rodným jménem. Oslovujeme a voláme 5. pádem.

Cvičení 8

Napište, jak v chatu oslovíte kamarády a kamarádky, kteří mají tato jména. Použijte různé varianty jmen.

ŠIMON

LUKÁŠ

ANNA

MARIE

MICHAL

VIKTORIE

ZDENĚK

MARTIN

ŽOFIE

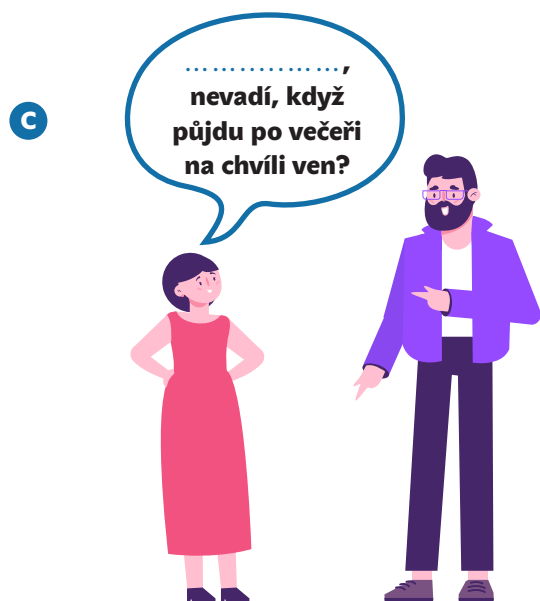
DOMINIK

Cvičení 9

Doplňte k situacím vhodné oslovení. Použijte slova z nabídky.

máma, táta, sestra, bratr, paní učitelka, pan doktor, pan školník

Cvičení 10

Vyberte a zakroužkujte vhodnou odpověď.

Na ulici:

„Ahoj Honzo, kam tak spěcháš?“

- A) „Dobrý den, paní učitelko, já taky.“
- B) „Čus Martine, na florbal, a ty?“
- C) „Moc mě těší, Jano.“

V kavárně:

„Čau Andulo, jak je?“

- A) „Nic moc, Vojto, nějak nestíhám.“
- B) „Dobrý den celý den!“
- C) „Těším se na viděnou.“

V ordinaci:

„Dobrý den, pane doktore!“

- A) „Zdravím, pane Horáku, jak se dnes máte?“
- B) „Ať je vám už líp, paní Jeníková.“
- C) „Tak dobrou, miláčku!“

Na nádraží:

„Tak pa, babi!“

- A) „Měj se hezky, Maruško, a zase přijed!“
- B) „Ráda tě vidím, Martínku!“
- C) „Zdravím, ty vole!“

V práci:

„Dobré ráno, Tome!“

- A) „Pozdravuj doma!“
- B) „Nashle!“
- C) „Nápodobně!“

Ve škole:

„Na shledanou, paní učitelko,“

- A) „Ty taky, Hanko!“
- B) „Měj se hezky, Terezko!“
- C) „Už padej, blbečku!“

Cvičení 11

Zdraví se vodáci na řece, cyklisté na kole, běžkaři, když se míjejí ve stopě, běžci, když kolem sebe probíhají, nebo rybáři. Viz též vynechání obrázku níže.

Zkuste vyhledat na internetu, jak se tyto skupiny lidí mezi sebou zdraví, a doplňte pozdravy do obrázků. Znáte ještě jiné pozdravy specifické pro určitou skupinu lidí?

Sociokulturní kompetence

Jazyková úroveň: A2/B1

Předpokládaný věk: 8., 9. ročník ZŠ, SŠ

Téma: Základní pozdravy a způsoby oslovení mezi blízkými lidmi

Časová dotace: 1–2 vyučovací jednotky (45–90 minut)

Cíle:

Jazykové cíle

1. Žák ví, co je pozdrav.
2. Žák ví, proč se pozdrav užívá.
3. Žák ví, v jakých situacích je vhodné pozdravit.
4. Žák ví, koho je vhodné pozdravit.
5. Žák zná pravidla, kdo koho zdraví jako první.
6. Žák zná základní pozdravy užívané při setkání i při loučení v určitých částech dne.
7. Žák rozlišuje zdvořilé (formální) a důvěrné (neformální) pozdravy.
8. Žák zná i způsoby neverbálního pozdravu.
9. Žák dokáže vhodně reagovat na pozdrav.
10. Žák si je vědom, že určité sociální skupiny mají své specifické pozdravy.
11. Žák ví, co je oslovení.
12. Žák ví, proč oslovujeme.
13. Žák ví, že k oslovení použijeme 5. pád.
14. Žák umí vytvořit 5. pád vybraných podstatných jmen.
15. Žák dokáže vybrat variantu oslovení, která je vhodná v konkrétní komunikační situaci.

Nejazykové cíle

1. Žák si osvojuje pravidla vhodné komunikace a zdvořilého chování.

Metodická doporučení k vybraným aktivitám

Cvičení 1

Proč se lidé zdraví? Koho zdravíte? Kdo vás zdraví? Kdy zdravíte? Které pozdravy znáte? Musíme zdravit pouze slovy? Jak jinak můžeme někoho pozdravit?

Žáci si uvědomují, že pozdrav je nedílnou součástí života v lidské společnosti. Zdravíme se při různých příležitostech a na různých místech. Pozdrav je projevem zdvořilého chování, vyjadřujeme jím úctu druhému člověku.

Žáci formou brainstormingu zapisují na tabuli různé pozdravy. Poté se za pomoci učitele zamýšlejí nad možnostmi třídění pozdravů podle různých kritérií – např. podle toho, zda se jedná o pozdravy užívané při setkání × loučení; pozdravy užívané mezi osobami cizími (formální) × blízkými (neformální); pozdravy užívané v různých částech dne.

Neslyšící žáci přidávají své znalosti o zdravení v českém znakovém jazyce – neslyšící se mezi sebou zdraví univerzálním pozdravem, který, je-li artikulováno slovo ahoj, znamená „ahoj“, ale není-li artikulováno se znakem žádné slovo, pak znamená podle situace „dobrý den“ nebo „na shledanou“.

Žáky upozorníme na to, že i ve slyšící společnosti je možné zdravit „beze slov“. A to pomocí navázání očního kontaktu a lehkého pokývnutí hlavou.

Cvičení 2

Diskutujte, a potom naznačte šipkou, kdo koho pozdraví první.

Žáci se seznamují s etiketou pozdravu. Naznačené situace nemusejí být jednoznačné, je možné o konkrétní situaci s žáky diskutovat.

Pevně je zakotveno, že muž zdraví ženu, mladší lidé starší osoby a podřízený zdraví jako první nadřízené.

„Některé možnosti jsou pak individuální. Muž by měl jako první pozdravit ženu i tehdy, je-li to jeho podřízená. Jinak by to mohlo být například v případě výrazného věkového rozdílu. To znamená, že velmi mladá podřízená by spíše měla jako první pozdravit nadřízeného muže vyššího věku. Záleží na tom, jestli daný muž je gentleman nebo jak někdo říká „ze staré školy“, v tom případě mu ani tak nebude činit problém pozdravit podřízenou dívku jako první.

Určitě pozdraví mladší muž staršího a podřízený nadřízeného. Projevem úcty je pozdrav osobě společensky výše postavené. Bez přemýšlení zdravíme jako první tehdy, vstupujeme-li do (hlavně malých) uzavřených prostor, například do výtahu, a to jak při nástupu, tak při vystupování. Totéž platí i pro kupé ve vlaku, na chodbě domu či v čekárně před lékařskou ordinací.“

(Zdroj: <https://prazsky.denik.cz/z-regionu/pozdrav-je-zakladnim-projevem-slusnosti-20120324.html>)

Cvičení 3

Kdy zdravíme? Vyberte a zaškrtněte ty situace, ve kterých je vhodné pozdravit.

Žáci vybírají z konkrétních názorných a slovně popsaných situací, kdy je vhodné pozdravit, a kdy to naopak daná situace nutně nevyžaduje. Žáci si tak uvědomují, že způsob pozdravu vychází vždy z konkrétní dané situace – tedy místa, kde se nacházejí nebo do kterého vstupují, z množství lidí, kteří se na daném místě nacházejí apod. Zdravíme tím osobněji, čím menší a uzavřenější je společnost.

Cvičení 4

Doplňte na vynechané místo v textu slovo zdravíme × nezdravíme tak, aby bylo dané tvrzení A–F pravdivé.

Hlavním cílem cvičení je, aby žáci byli schopni rozlišit situace, ve kterých je/není vhodné pozdravit. Zároveň žáci trénují porozumění textu a doplňování chybějícího výrazu tak, aby byl výsledný text smysluplný.

Cvičení 5

Přečtěte si pozdravy v nabídce a pak si prohlédněte obrázky. V jakou denní dobu dané pozdravy použijete? Kdo s kým dané pozdravy použije? Napište vhodné pozdravy z nabídky k obrázkům. Pracujte ve dvojicích.

Žáci si ukotvují poznatky o pozdravech a jejich rozdělení podle různých kritérií – v tomto případě podle denní doby, ve které se dané pozdravy používají, a podle vztahu (formální /neformální) mezi osobami, které se zdraví.

Žáci mohou vymýšlet i jiné situace, ve kterých je vhodné pozdravy z nabídky užít – např. situaci k pozdravu *Dobrej.*, který ve cvičení nevyužijí.

Cvičení 6

Napište, jak oslovíte spolužáka nebo spolužačku, kteří sedí vedle vás.

V tomto cvičení zjišťujeme, zda jsou si žáci vědomi, že pro oslovení spolužáka/spolužačky užíváme formu 5. pádu jednotného čísla, a zda tuto formu dokážou vytvořit u rodných jmen, která se vyskytují v jejich třídě.

Podle počtu žáků/žákyn ve třídě a množství času mohou žáci napsat oslovení pro všechny přítomné ve třídě, popř. pro žáky a žákyně z jiných ročníků, pro kamarády a kamarádky apod.

Cvičení 7

Poznáte, jak se jmenují dívky a chlapci, které oslovujeme následujícími jmény? Napište jejich jména na řádky vedle oslovení.

Cvičení žáky navádí k dalšímu uvědomění si, že pro oslovení používáme speciální tvar podstatného jména – 5. pád.

Cvičení 8

Napište, jak v chatu oslovíte kamarády a kamarádky, kteří mají tato jména. Použijte různé varianty jmen.

Cvičení trénuje dovednost tvoření 5. pádu vybraných vlastních jmen. Pravidlo pro tvoření 5. pádu by měli žáci znát, je možné je krátce zopakovat, popř. by měli být žáci schopni daná pravidla tvoření vyvodit z odstavce uvedeného výše u piktogramu *Pamatuj.* Zároveň žáci v tomto cvičení propojují znalosti o vlastních jménech a jejich variantách získané v předcházejícím pracovním listě (PL 14 *Jak se jmenuješ?*).

Další možná jména k procvičení: Kateřina, David, Tereza, Nikola, Tadeáš, Josef, Emílie apod.

Cvičení 9

Doplňte k situacím vhodné oslovení. Použijte slova z nabídky.

Žáci v tomto cvičení trénují dovednost rozpoznání a pochopení základní komunikační situace. Na základě tohoto pochopení poté vybírají z nabídky vhodnou formu oslovení v dané komunikační situaci.

Cvičení 10

Vyberte a zakroužkujte vhodnou odpověď.

Žáci vybírají z nabídky možností vhodnou reakci. Zároveň se seznamují s různými ustálenými obraty, které se používají např. při zdvořilostní konverzaci při setkání nebo loučení. Je možné cvičení rozšířit, podrobněji vysvětlit a konkrétně ukázat užití všech obrátů uvedených ve cvičení i některých dalších.

Další možné příklady situací:

Ve třídě:

„Dobré ráno, děti!“

A) „Ahoj, pane učiteli!“

B) „Dobrý den, paní učitelko.“

C) „Dobře dojeďte!“

V obchodě:

„Na shledanou!“

A) „Vítáme vás!“

B) „Děkujeme a zase na viděnou!“

C) „Ahojky, čauky!“

Doma:

„Dobrou noc, Verunko!“

A) „Tobě taky, mami!“

B) „Nazdar, dědo!“

C) „Tak ať to dobře dopadne!“

Doma

„Tak já běžím, tati.“

A) „Ahoj, a dobře se bav!“

B) „Čau, rád tě vidím!“

C) „Buďte zdraví!“

Cvičení 11

Zdraví se vodáci na řece, cyklisté na kole, běžkaři, když se míjejí ve stopě, běžci, když kolem sebe probíhají, rybáři, ale svůj specifický pozdrav měli například i komunisté. Zkuste vyhledat na internetu, jak se tyto skupiny lidí mezi sebou zdraví, a doplňte pozdravy do obrázků. Znáte ještě jiné pozdravy specifické pro určitou skupinu lidí?

Cílem bonusového cvičení je žáky upozornit na to, že různé společenské či zájmové skupiny lidí mají své vlastní specifické pozdravy.

Klíč k vybraným cvičením

Cvičení 2

Naznačte šipkou, kdo koho pozdraví první.

A) mladá žena → starý muž

B) dítě → dospělý

C) muž → žena

D) podřízený → nadřízený

E) pacient → lékař

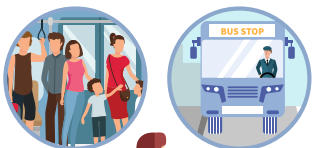
F) vcházející zákazník → prodáváč

G) číšník → zákazník

H) žákyně → učitelka

Cvičení 3

Kdy zdravíme? Vyberte a označte z dvojice situací tu, ve které je vhodné pozdravit.

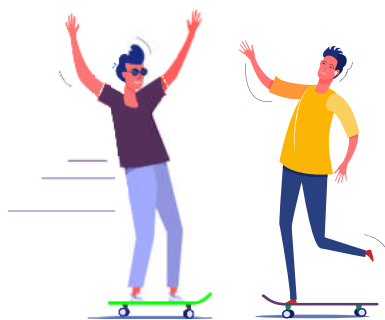
A Party žena vstupuje do klubu žena přichází ke skupince svých přátel ☐ ☒	B Divadlo žena vstupuje do hlediště žena vstupuje do lóže ☐ ☒	C Vlak muž vstupuje do vagonu muž vstupuje do kupé ☐ ☒
D Autobus muž nastupuje do přeplněného autobusu MHD muž nastupuje do linkového autobusu k řidiči ☐ ☒	E Nákupní centrum žena prochází nákupním centrem žena vstupuje do obchůdku ☐ ☒	F Škola žákyně vstupuje do školy plné dětí žákyně vstupuje do třídy ☐ ☒

Cvičení 4

Doplňte na vynechané místo v textu slovo **zdravíme** × **nezdravíme** tak, aby bylo dané tvrzení A–F pravdivé.

- A) **Zdravíme** všechny známé i neznámé tam, kde se setkáváme o samotě tváří v tvář.
- B) **Nezdravíme** v místech, kde je hodně lidí a kde to není obvyklé – například v dopravních prostředcích, ve sportovních halách, na ulici ve městě.
- C) **Zdravíme** nahlas a zřetelně, tváříme se příjemně, usmíváme se.
- D) **Zdravíme** se tam, kde je málo lidí a kde jsou lidé v těsné blízkosti.
- E) Osamělého chodce při procházce lesem, neznámého člověka v chodbě domu a lidi čekající v čekárně u lékaře **zdravíme**, ale osamělého chodce na ulici ve městě **nezdravíme**.
- F) V tramvaji a v městském autobuse **nezdravíme**, ale ve venkovském autobuse, ve kterém sedí tři lidé, **zdravíme**.

Cvičení 5 Přečtěte si pozdravy v nabídce a pak si prohlédněte obrázky. V jakou denní dobu dané pozdravy použijete? Kdo s kým dané pozdravy použije? Napište vhodné pozdravy z nabídky k obrázkům. Pracujte ve dvojicích.

Čau. Ahoj. Ahojky.

Čau. Měj se. Ahoj.
Ahojky. Tak zatím pa.
Čauky. Čus. Zatím.

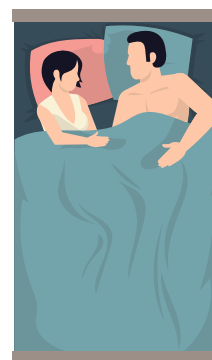
Dobrý den. Dobré ráno.
Dobré jitro.

Na shledanou.
Na viděnou.

Ahoj. Ahojky. Dobré
ráno. Dobré jitro.

Dobrou noc. Dobrou.

Cvičení 7 Poznáte, jak se jmenují dívky a chlapci, které oslovujeme následujícími jmény? Napište jejich jména na řádky vedle oslovení.

Jakube!	Jakub
Tomáši!	Tomáš
Vojtěchu!	Vojtěch
Honzo!	Honza/Jan
Jano!	Jana
Sofie!	Sofie
Ester!	Ester

Cvičení 8 Napište, jak v chatu oslovíte kamarády a kamarádky, kteří mají tato jména. Použijte různé varianty jmen.

Návrhy řešení:

Šimon: **Šimone, Šímo, Šimi**

Lukáš: **Lukáši, Luky**

Anna: **Anno, Aničko, Ani, Aninko, Andulo, Anynko**

Marie: **Marie, Maruško, Majko, Majo, Mášo**

Zdeněk: **Zdeňku, Zdendo, Zdeni, Zdeněčku**

Michal: **Michale, Míšo, Míšánu, Miško**

Viktorie: **Viktorie, Viki, Vikinko**

Martin: **Martine, Martínu, Marťo**

Dominik: **Dominiku, Domi, Domčo**

Žofie: **Žofie, Žofko, Žofinko**

Další jména:

Kateřina: **Kateřino, Kateřinko, Katko, Kačenko, Káto**

David: **Davide, Davidku, Dádo**

Tereza: **Terezo, Terezko, Terko, Teri**

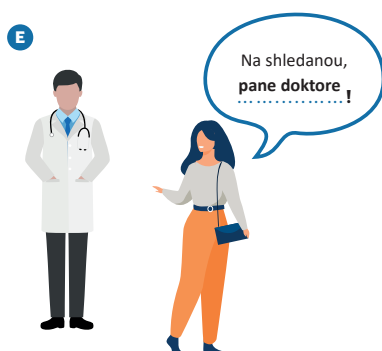
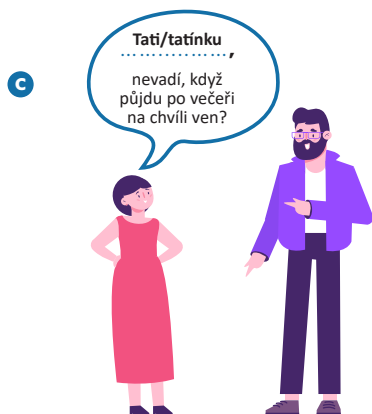
Nikola: **Nikolo, Nikčo, Niki**

Tadeáš: **Tadeáši, Tádo, Tádíku**

Josef: **Josefe, Josíffku, Josko, Pepo, Pepíku, Pepčo, Pepíčku**

Emílie: **Emílie, Emilko, Emi**

Cvičení 9 Doplněte k situacím vhodné oslovení. Použijte slova z nabídky.

Cvičení 10 Vyberte a zakroužkujte vhodnou odpověď.

Na ulici: **B)**

V kavárně: **B)**

V ordinaci: **A)**

Na nádraží: **A)**

V práci: **C)**

Ve škole: **B)**

Doplňující příklady:

Ve třídě: **B)**

V obchodě: **B)**

Doma: **A)**

Doma: **A)**

Cvičení 11 Zdraví se vodáci na řece, cyklisté na kole, běžkaři, když se míjejí ve stopě, běžci, když kolem sebe probíhají, nebo rybáři. Viz též PL pro žáka.

Zkuste vyhledat na internetu, jak se tyto skupiny lidí mezi sebou zdraví, a doplňte pozdravy do obrázků. Znáte ještě jiné pozdravy specifické pro určitou skupinu lidí?

vodáci: **Ahoj!**

cyklisté: **Ahoj!**

běžkaři: **Stopa!**

běžci: **Ahoj!**

rybáři: **Petrův zdar!**

prázdné okénko: např. kněží: **Pozdrav Pánbůh!**, myslivci: **Lovu zdar!**

Sociokulturní
kompetence

Cvičení 1

V češtině komunikujeme s blízkými lidmi (např. s rodiči, s kamarády) jiným způsobem než s lidmi, které neznáme (např. se spolucestujícími), nebo s lidmi, které sice známe, ale jsme s nimi ve formálním vztahu (např. s učiteli).

V čem se podle vás taková komunikace liší?

Fungují stejná pravidla i v českém znakovém jazyce?

Cvičení 2

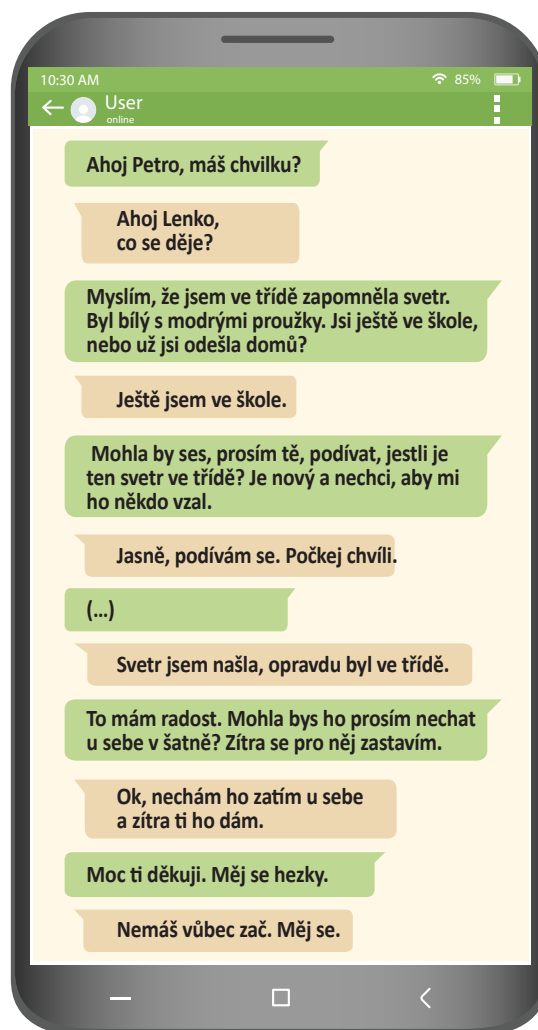
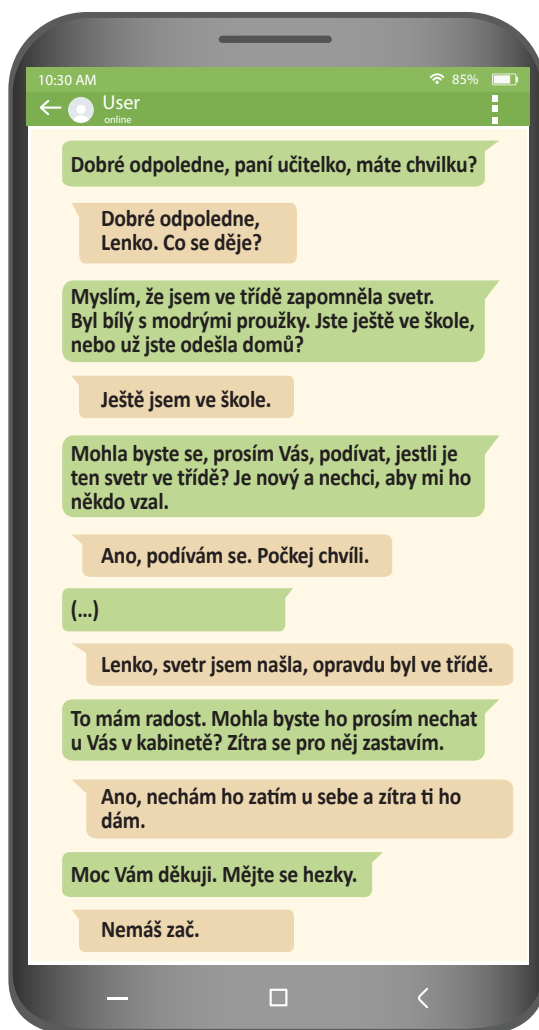
Přečtete si dvě konverzace na WhatsAppu. Označte, čím se obě konverzace liší.

Která konverzace je formální a která neformální? Podle čeho jste to poznali?

Lenka je na cestě domů z odpoledního vyučování. V autobuse si vzpomněla, že ve třídě nechala nový svetr.

Lenka píše paní učitelce

Lenka píše kamarádce Petře

Ve formální komunikaci, např. ve škole, na úřadech, v obchodech, v dopravních prostředcích, dospělým lidem v češtině vykáme. Vykání neznámým dospělým lidem se v češtině považuje za ZDVOŘILÉ. Tykání lidem, které neznáme, se považuje za NEZDVOŘILÉ.

Děti si mezi sebou tykají. Také dospělí lidé dětem tykají. Když je dětem kolem 15–18 let, začíná jim jejich okolí vykat.

Cvičení 3

Podívejte se ještě jednou na obě konverzace ve cvičení 2 a doplňte podle nich tabulku.

Formální konverzace	Neformální konverzace
Dobré odpoledne!	
	Petro!
Jste ještě ve škole?	
	Už jsi odešla domů?
Mohla byste se, prosím Vás, podívat?	
	Mohla bys ho nechat u sebe v šatně?
Moc Vám děkuji.	
	Měj se hezky.

Cvičení 4

Změňte ve větách tykání na vykání a naopak. Ve změněných větách použijte i vhodné oslovení nebo pozdrav.

Příklad: Hanko, promiň, že jdu pozdě. *Paní učitelko, promiňte, že jdu pozdě.*

A) Petře, můžeš mi prosím půjčit ten román?

B) Dobrý den, dejte mi, prosím vás, tu velkou vanilkovou zmrzlinu.
.....

C) Moc ti to dnes sluší, Verunko!

D) Dobrý večer, máte tady, prosím vás, volné místo?
.....

E) Ahoj, kdo je, prosím tě, poslední na řadě k paní doktorce Veselé?
.....

F) Prosím vás, nevíte, jestli tenhle vlak zastavuje i na Smíchově?
.....

G) Co pro tebe můžu udělat, Marie?

Cvičení 5

Ve všech následujících větách si lidé vykaží. Napište, kdo a kde mohl tyto věty použít.

Příklad: Máte ještě něco z polední nabídky? *Host v restauraci.*

A) Chcete ten dopis poslat obyčejně, nebo doporučeně?

B) Budete platit kartou, nebo hotově?

C) Potřebovala bych ostříhat, měla byste na mne prosím čas?

D) Musím vás poslat na odběr krve, paní Vokatá.

E) Kolik vstupenek si přejete?

F) Mohla byste mi to prosím zabalit?

G) Připoutejte se, prosím!

Cvičení 6

Uvedte situace ze svého života, ve kterých je vhodné vykat.
Diskutujte o nich.

Cvičení 7

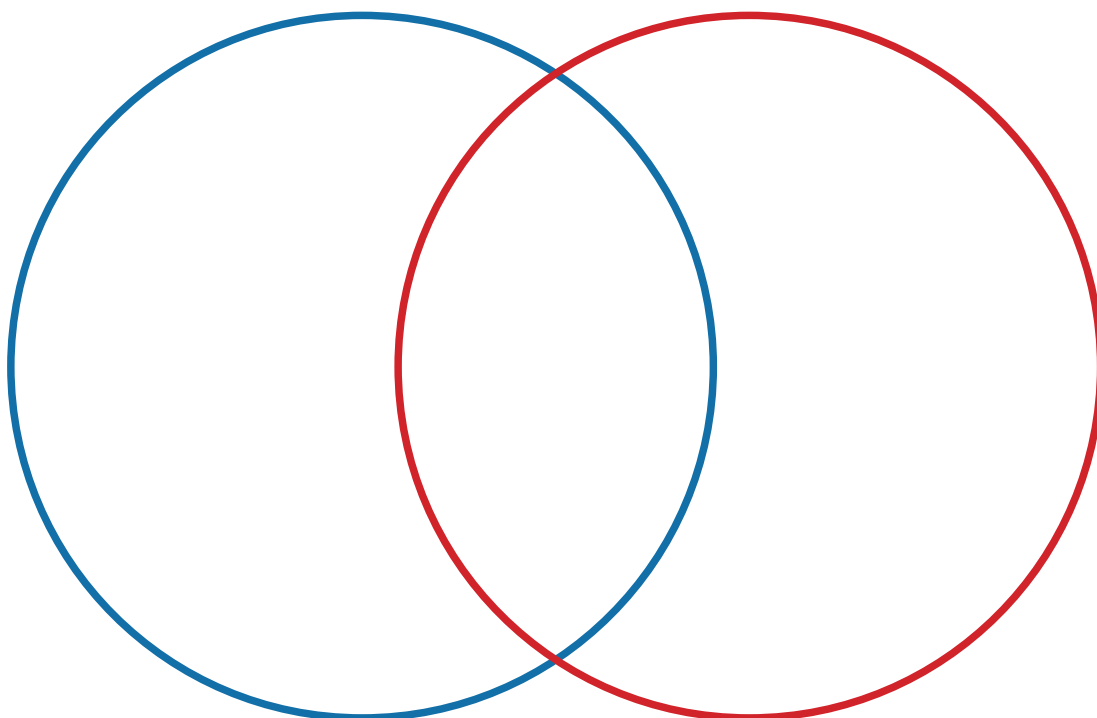

Napište do modrého kruhu, se kterými lidmi máte formální vztah.

Do červeného kruhu napište, se kterými lidmi máte neformální vztah.

Jsou ve vašem životě lidé, se kterými jste dříve měli neformální vztah a teď už je formální? Nebo se naopak váš vztah změnil z formálního na neformální?

Pokud ano, napište je doprostřed.

Cvičení 8

Pracujte ve dvojicích. Diskutujte o tom, komu v češtině tykáme a komu vykáme. Napište to jako pravidlo, které představíte svým spolužákům.

.....

.....

Když chceme někomu nabídnout tykání, většinou k tomu stačí neformální otázka, např. „Nebudeme si tykat?“ / „Můžeme si tykat?“ / „Co kdybychom si tykali?“ / Platí ale určitá pravidla pro to, kdo komu nabízí tykání.

Cvičení 9

Přemýšlejte a potom naznačte šipkou, kdo komu nabízí tykání jako první.

A

STARŠÍ ŽENA MLADŠÍ ŽENA

B

ŽENA MUŽ

C

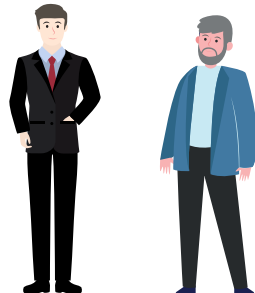
NADŘÍZENÝ PODŘÍZENÝ

D

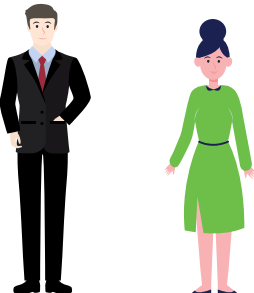
DVA STEJNĚ STAŘÍ KLUCI

.....

E

NADŘÍZENÝ STARŠÍ ZAMĚSTNANEC

F

NADŘÍZENÝ ZAMĚSTNANKYNĚ

Cvičení 10

Brzy budete dospělí. Už se vám stalo, že vám někdo starší nabídl tykání? Těšíte se, že vám budou dospělí vykat? S kým byste si chtěli tykat?

Sociokulturní kompetence

Jazyková úroveň: B1

Předpokládaný věk: 8., 9., (10.) ročník ZŠ; 1. ročník SŠ

Téma: Rozdíl mezi tykáním a vykáním (formální a neformální komunikací), způsoby pozdravu a oslovení mezi známými i neznámými lidmi

Časová dotace: 2 výukové jednotky (2× 45 minut)

Cíle:

Jazykové cíle

1. Žák dokáže rozlišit vykání a tykání.
2. Žák je schopen vykání a tykání identifikovat v textu.
3. Žák dokáže rozeznat formální a neformální konverzaci.
4. Žák je schopen porovnat dva dialogické texty a určit jejich odlišnosti z hlediska formálnosti a neformálnosti.
5. Žák dokáže určit jazykové prostředky, které způsobují formálnost textu.
6. Žák dokáže změnit formální jazykové prostředky v textu na neformální a naopak (vykání a tykání, pozdravy, oslovení, osobní a přivlastňovací zájmena atd.).

Nejazykové cíle

1. Žák si uvědomuje, že s různými lidmi máme různé vztahy (formální × neformální)
2. Žák ví, kdy a komu v češtině vykáme a kdy a komu tykáme.
3. Žák dokáže vyvodit z textu pravidlo, kdy a komu vykáme a kdy a komu tykáme, a dokáže toto pravidlo formulovat.
4. Žák dokáže toto pravidlo prezentovat před ostatními.
5. Žák dokáže vyjádřit svůj názor na problematiku vykání a tykání.
6. Žák ví, kdo komu navrhuje tykání.
7. Žák zná způsoby, jak někomu navrhnout tykání.
8. Žák dokáže vybrané formální výpovědi (repliky) zasadit do konkrétní komunikační situace a určit, kdo je pravděpodobný mluvčí.
9. Žák dokáže informace získané z textu vepsat do tabulky podle zadání.
10. Žák dokáže správně využít množiny pro zaznamenání informací.
11. Žák si osvojuje pravidla společenské konverzace.

Pracovní list navazuje na listy předchozí a prohlubuje již nabyté vědomosti o rozdílu mezi formální a neformální komunikací. V tomto pracovním listu jde především o oblast vykání a tykání. Dále se PL 16 věnuje okrajově i tématu formálních pozdravů a formálního oslovování (na rozdíl od PL 15, který byl více zaměřen na neformální oslovování). Cílem pracovního listu není jen upozornit na formální rozdíly v užití češtiny při komunikaci s různými adresáty (zde konkrétně vykání a tykání), ale obecně na důležitost slušného a zdvořilého chování ve společnosti. Na tento pracovní list navazuje PL 17, který se zabývá zdvořilou žádostí.

Metodická doporučení k vybraným aktivitám

Cvičení 1

V češtině komunikujeme s blízkými lidmi (např. s rodiči, s kamarády) jiným způsobem než s lidmi, které neznáme (např. se spolucestujícími), nebo s lidmi, které sice známe, ale jsme s nimi ve formálním vztahu (např. s učiteli). V čem se podle vás taková komunikace liší? Fungují stejná pravidla i v českém znakovém jazyce?

Úvodní cvičení je diskuzní a uvádí žáky do tématu pracovního listu. V tomto cvičení by se žáci měli zevrubněji zamyslet nad tím, zda komunikují se všemi lidmi stejně či zda se jejich komunikace s určitými lidmi liší (o tom by měli být poučeni již z předchozích pracovních listů).

Žáci budou nejspíše v první řadě uvažovat o komunikaci „tváří v tvář“ v českém znakovém jazyce. Zde je prostor pro diskuzi a názory žáků mohou být velmi zajímavé a přínosné.

Učitel se může žáků konkrétně ptát, zda komunikují jinak např. se členy své rodiny a jinak např. s učiteli (za podmínky, že ovládají český znakový jazyk). Poté se může učitel ptát, zda žáci vědí, jak se tento rozdíl projevuje v češtině.

Cvičení 2

Přečtěte si dvě konverzace na WhatsAppu. Označte, čím se obě konverzace liší. Která konverzace je formální a která neformální? Podle čeho jste to poznali?

Žáci pracují se dvěma konverzacemi, které vzájemně porovnávají. V obou konverzacích se pracuje se stejným tématem, jednou je ale zpracováno formou rozhovoru paní učitelky a žákyně (formální konverzace), podruhé formou rozhovoru mezi dvěma spolužačkami (neformální konverzace). Žáci sami hledají, v čem se obě konverzace liší – mohou barevně označit formy vykání a tykání (formální a neformální komunikace) a zevšeobecnit pravidla, kdy a komu tykáme a kdy a komu vykáme. Je vhodné žáky upozornit na to, že tvary osobních a přivlastňovacích zájmen *Vy, Vám, Váš* píšeme jako vyjádření úcty a zdvořilosti v písemné komunikaci vždy s velkým počátečním písmenem, ať píšeme jednotlivci nebo několika osobám. Pokud budou s pracovním listem pracovat středoškolští studenti, je možné otevřít debatu o tom, zda pedagogové na středních (popř. vysokých) školách studentům tykají nebo vykají, a jaký je názor studentů na tuto problematiku.

Cvičení 3

Podívejte se ještě jednou na obě konverzace ve cvičení 2 a doplňte podle nich tabulku.

Žák pracuje s konverzacemi z předcházejícího cvičení. Tentokrát si všímá konkrétních jazykových rozdílů v realizaci formální a neformální komunikace.

Cvičení 4

Změňte ve větách tykání na vykání a naopak. Ve změněných větách použijte i vhodné oslovení nebo pozdrav.

V pracovním listu se předpokládá, že žák ví, že vykání je oslovení jedné osoby pomocí tvaru množného čísla, tj. užívání tvaru pro 2. osobu množného čísla v příslušném rodě místo tvaru pro 2. osobu jednotného čísla, a že žák umí tyto tvary formálně vytvořit. Žáky bude nejspíš nutné upozornit, že změně podléhají i příslušná osobní zájmena (např. *ti* → *Vám*), oslovení (Hanko → paní učitelko), pozdravy (např. *Ahoj* → *Dobrý den*) aj. K tomuto uvědomění a ukázání rozdílů vedlo žáky cvičení 2 a 3. Ve cvičení 4 žáci trénují dovednost změnit tykání na vykání a opačně. Pokud učitel zjistí, že je to pro žáky téma zcela nové, bude potřeba věnovat jeho procvičení více času.

Cvičení 5

Ve všech následujících větách si lidé vykájí. Napište, kdo a kde mohl tyto věty použít.

V tomto cvičení žáci fixují zmíněné pravidlo, že v oficiálním kontaktu je zdvořilé vykat. Podle znění vět odhadují komunikační situace, ve kterých se používá výhradně vykání.

Pokud je cvičení pro žáky příliš obtížné, může učitel využít klíče ke cvičení a poskytnout žákům nápovědu v podobě výčtu mluvčích (napsat na tabuli), které budou žáci pouze přiřazovat k daným replikám.

Cvičení 6

Uveďte situace ze svého života, ve kterých je vhodné vykat. Diskutujte o nich.

V tomto cvičení si žáci uvědomí a prodiskutují další situace, ve kterých by měli používat vykání.

Cvičení 7

Napište do modrého kruhu, se kterými lidmi máte formální vztah. Do červeného kruhu napište, se kterými lidmi máte neformální vztah. Jsou ve vašem životě lidé, se kterými jste dříve měli neformální vztah a teď už je formální? Nebo se naopak váš vztah změnil z formálního na neformální? Pokud ano, napište je doprostřed.

Cvičení opět využívá vlastní zkušenosti žáků. Pro učitele je důležité zjištění, zda žáci vůbec reflektují rozdíl mezi lidmi, kteří je obklopují. Pokud učitel zjistí, že si žáci nejsou vědomi toho, že s různými lidmi máme různé vztahy, je nezbytné se tomuto tématu věnovat podrobněji.

Námětem k diskuzi může být průnik obou množin, kde mohou být například osoby, se kterými měli žáci v dětství neformální vztah, ale po dosažení určitého věku začali být bráni jako dospělí (např. pokud žák chodil od dětství s maminkou k paní kadeřnici, ta mu přirozeně tykala, ale když k ní přijde sám v 15 letech, automaticky mu vyká), nebo naopak kdy se formální vztah změnil v neformální (např. učitel může žákovi po absolvování školy nabídnout, aby mu žák tykal).

Cvičení 8

Pracujte ve dvojicích. Diskutujte o tom, komu v češtině tykáme a komu vykáme. Napište to jako pravidlo, které představíte svým spolužákům.

V tomto cvičení se žáci snaží kreativně formulovat pravidlo pro tykání a vykání a své formule si vzájemně představují.

Např.: Tykání vyjadřuje přátelské a příbuzenské vztahy. Děti tykají svým rodičům, prarodičům a blízkým příbuzným. Děti si tykají také s kamarády. Dospělí obvykle tykají dětem.

Cvičení 9

Přemýšlejte a potom naznačte šipkou, kdo komu nabízí tykání jako první.

Žáci se v tomto cvičení seznamují s pravidlem, že tykání navrhuje vždy společensky významnější osoba – starší mladšímu, žena muži, nadřízený podřízenému. Tykat společensky významnější osobě bez dovolení je nezdvořilé. Nabídnout tykání můžeme sobě rovnému nebo mladšímu. Stačí neformální otázka, např. *Nebudeme si tykat? / Můžeme si tykat? / Co kdybychom si tykali?*

Klíč k vybraným cvičením

Cvičení 2

Přečtete si dvě konverzace na WhatsAppu. Označte, čím se obě konverzace liší. Která konverzace je formální a která neformální? Podle čeho jste to poznali?

Lenka píše paní učitelce – **formální konverzace**.

Lenka píše kamarádce Petře – **neformální konverzace**.

Odlišnosti obou konverzací – viz řešení cvičení 3.

Cvičení 3 Podívejte se ještě jednou na obě konverzace ve cvičení 2 a doplňte podle nich tabulku.

Formální konverzace	Neformální konverzace
Dobré odpoledne!	Ahoj!
Paní učitelko!	Petro!
Jste ještě ve škole?	Jsi ještě ve škole?
Už jste odešla domů?	Už jsi odešla domů?
Mohla byste se, prosím Vás, podívat?	Mohla by ses, prosím tě, podívat?
Mohla byste ho nechat u Vás v kabinetě?	Mohla bys ho nechat u sebe v šatně?
Moc Vám děkuji.	Moc ti děkuji.
Mějte se hezky.	Měj se hezky.

- Cvičení 4 Změňte ve větách tykání na vykání a naopak. Ve změněných větách použijte i vhodné oslovení nebo pozdrav.
- A) Petře, můžeš mi prosím půjčit ten román? **Pane učiteli/pane Novotný/pane knihovníku..., můžete mi prosím půjčit ten román?**
- B) Dobrý den, dejte mi, prosím vás, tu velkou vanilkovou zmrzlinu. **Čau/Ahoj... dej mi, prosím tě, tu velkou vanilkovou zmrzlinu.**
- C) Moc ti to dnes sluší, Verunko! **Moc vám to dnes sluší, paní učitelko/paní Veselá...**
- D) Dobrý večer, máte tady, prosím vás, volné místo? **Ahoj/Čau/Zdravím..., máš tady, prosím tě, volné místo?**
- E) Ahoj, kdo je, prosím tě, poslední na řadě k paní doktorce Veselé? **Dobrý den / Dobré ráno..., kdo je, prosím vás, poslední na řadě k paní doktorce Veselé?**
- F) Prosím vás, nevíte, jestli tenhle vlak zastavuje i na Smíchově? **Prosím tě, nevíš, jestli tenhle vlak zastavuje i na Smíchově?**
- G) Co pro tebe můžu udělat, Marie? **Co pro vás můžu udělat, paní Nová/Marie/paní sousedko...?**

- Cvičení 5 Ve všech následujících větách si lidé vykají. Napište, kdo a kde mohl tyto věty použít.
- A) Chcete ten dopis poslat obvykle nebo doporučeně? **Úředník/úřednice na poště.**
- B) Budete platit kartou nebo hotově? **Číšník/číšnice v restauraci. Prodavač/Prodavačka u pokladny.**
- C) Potřebovala bych ostříhat, měla byste na mne prosím čas? **Zákaznice v kadeřnictví.**
- D) Musím vás poslat na odběr krve, paní Vokatá. **Lékař/Lékařka v ordinaci.**
- E) Kolik těch vstupenek si přejete? **Prodavač/Prodavačka lístků v kině / na hřišti / na stadionu / v galerii / na výstavě.**
- F) Mohla byste mi to prosím zabalit? **Zákazník/Zákaznice v obchodě.**
- G) Připoutejte se prosím! **Řidič/řidička v autobuse, stevard/letuška v letadle.**

- Cvičení 6 Uvedte situace ze svého života, ve kterých je vhodné vykat. Diskutujte o nich.
- Např. na poště, v bance, na policii, ve zdravotnických zařízeních, v autoservisu, na benzínové stanici, v hotelu, v restauraci.**

- Cvičení 9 Zkuste určit, kdo v daných situacích nabízí tykání jako první.
- A) starší žena → mladší žena
- B) žena → muž
- C) nadřízený → podřízený
- D) dva stejně staří kluci → / ←
- E) nadřízený → starší zaměstnanec
- F) nadřízený → zaměstnankyně

Sociokulturní
kompetence

Cvičení 1

K ostatním lidem bychom se měli chovat zdvořile a slušně. Proč je to důležité?

Jakým způsobem vyjadřujeme zdvořilost v češtině?

Jakým způsobem vyjadřujeme zdvořilost v českém znakovém jazyce?

Cvičení 2

Podívejte se na obrázek. Chlapec v knihovně nedosáhne na knihu, a proto prosí pána o pomoc. Jak byste ho o pomoc požádali vy? Napište své nápady na tabuli.

Cvičení 3

Přečtěte si jednotlivé věty, které mohl použít chlapec na obrázku ve cvičení 2. Použili jste některé z nich i vy?

Která věta je podle vás nejvíce zdvořilá, a která naopak nejméně zdvořilá?

Na řádek s 👍 napište nejvíce zdvořilou větu, u řádku s 👎 napište nejméně zdvořilou větu. Svůj výběr zdůvodněte.

Mohl byste mi podat tu knihu?

Pane, nemohl byste mi podat tu knihu, prosím?

Podej mi tu knihu!

Podal byste mi tu knihu?

Nepodal byste mi tu knihu?

Podejte mi prosím tu knihu!

Podáte mi tu knihu?

Můžete mi podat tu knihu?

.....

.....

Cvičení 4

Podívejte se ještě jednou na věty ze cvičení 3. Ty jazykové prostředky, které pomohly ke zdvořilejšímu vyjádření, jsou vyznačené.

Dokážete tyto jazykové prostředky správně pojmenovat? Přiřaďte jejich názvy z nabídky k označeným částem vět.

SLOVO PROSÍM

OTÁZKA

VYKÁNÍ

PODMIŇOVACÍ ZPŮSOB

NEGATIVNÍ FORMA
PODMIŇOVACÍHO
ZPŮSOBU

ZPŮSOBOVÉ SLOVESO

NEGATIVNÍ FORMA SLOVESA

OSLOVENÍ

Podejte mi prosím tu knihu!

Nepodal byste mi tu knihu?

Podáte mi tu knihu?

Můžete mi podat tu knihu?

Mohl byste mi podat tu knihu?

Pane, nemohl byste mi podat tu knihu, prosím?

Podej mi tu knihu!

Podal byste mi tu knihu?

K ostatním lidem bychom se měli chovat slušně a zdvořile. V komunikaci proto používáme slova a prostředky, které komunikaci zjemňují. Pokud chceme například někoho o něco požádat, nepoužíváme k tomu rozkaz, ale použijeme otázku. Sloveso ve větě použijeme v podmiňovacím způsobu a nejlépe v jeho negativní formě. Nezapomeneme na to, že osobu, kterou o něco žádáme, oslovíme. Pokud mezi námi není blízký vztah, samozřejmě jí vykáme. Každou žádost je také důležité doplnit slůvkem *prosím*. A samozřejmě je také poděkovat, když nám někdo vyhoví.

Pane, mohl byste mi podat tu knihu, prosím?

Samozřejmě, tady ji máš.

Děkuji vám.

Cvičení 5

Napište věty tak, aby byly zdvořilejší.

A) Otevři okno, potřebuji čerstvý vzduch!

.....

B) Přelož mi to slovo, nerozumím tomu!

.....

C) Pošli mi úkol z českého jazyka, chci si ho zkontrolovat.

.....

D) Omluv mě z vyučování, není mi dobře.

.....

E) Pomoz mi s tím, je to těžké!

.....

F) Zavolej jí a domluvte se.

.....

G) Zastav se odpoledne na kafe!

.....

H) Přivez mi to, nebudu mít auto.

.....

I) Vyzvedni mi to, já to dnes nestihnu!

.....

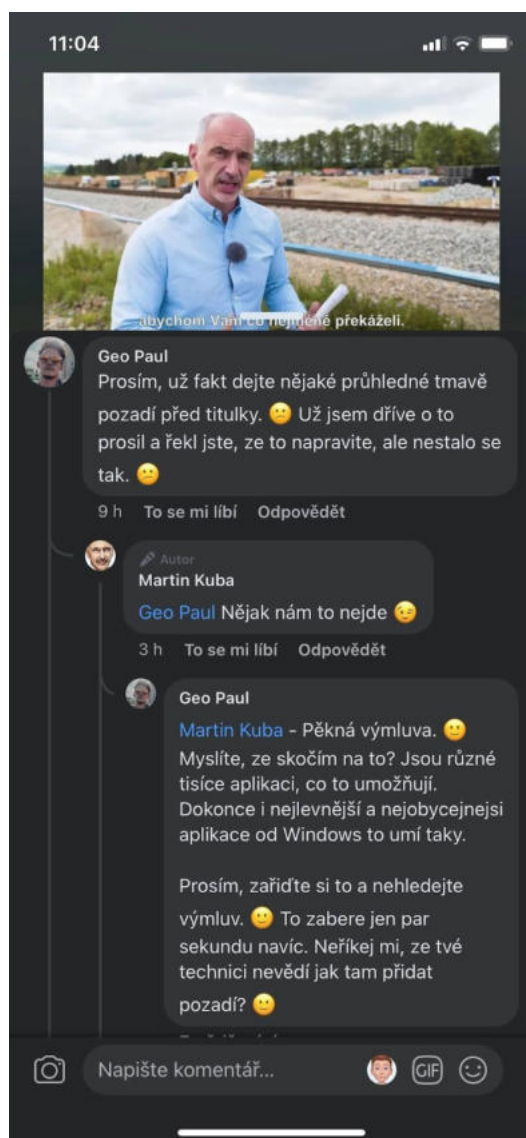
J) Přines mi svetr, je mi zima.

.....

Cvičení 6

Podívejte se na ukázkou skutečné internetové komunikace mezi hejtmanem Jihočeského kraje Martinem Kubou a jedním nespokojeným neslyšícím občanem jižních Čech. Byla tato komunikace zdvořilá?

Cvičení 7

Jak byste napsali věty ze cvičení 6 tak, aby byly zdvořilejší?

A) Prosím, už fakt dejte nějaké průhledné tmavé pozadí před titulky.

.....

B) Prosím, zařídte si to a nehleďte výmluv.

.....

C) Neříkej mi, že tvé technici nevědí, jak tam přidat pozadí?

.....

Cvičení 8

Podívejte se na následující obrázky, tzv. memy ze života Neslyšících. Představte si, že máte význam těchto memů vysvětlit někomu, kdo neví nic o Neslyšících ani o znakovém jazyce. Diskutujte se svými spolužáky, jak byste to udělali.

Když kolem tebe probíhá party a hluk jak ze 3. světové, ale ty nic neslyšíš díky tvým nefunkčním uším:

Slyšící: „Proč prostě neodezíráš?“
Also slyšící:

Poznámka

Meme je specifickým jevem v oblasti internetu. Do kategorie meme spadá jakákoliv informace či myšlenka, často ve formě obrázku, fotografie, videa, zkratkového slova nebo jakéhokoliv odkazu, která pojednává o určitém problému. Typickým znakem meme je řetězová reakce – šíří se mezi lidmi rychle. Facebooková skupina *Neslyšící memes for slyšící teens* chce poukázat na problematiku znakového jazyka a kultury Neslyšících satirickým způsobem.

Cvičení 9

Ocitli jste se někdy kvůli svému sluchovému handicapu v nepříjemných situacích? Dokázali jste v takových situacích zdvořile vyjádřit své potřeby? Pokuste se o to se svými spolužáky.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Sociokulturní kompetence

Jazyková úroveň: B1

Předpokládaný věk: 8., 9., (10.) ročník ZŠ; 1. ročník SŠ

Téma: Zdvořilá žádost

Časová dotace: 2 výukové jednotky (2× 45 minut)

Cíle:

Jazykové cíle

1. Žák pozná, které vyjádření v češtině je zdvořilé a které je nezdvořilé.
2. Žák ví, jakými způsoby můžeme vyjádřit zdvořilost v češtině.
3. Žák dokáže rozpoznat jazykové prostředky, které napomáhají zdvořilému vyjadřování v češtině, a umí je správně pojmenovat.
4. Žák dokáže některé jazykové prostředky, které napomáhají zdvořilému vyjadřování v češtině, správně vytvořit a také je vhodně použít.
5. Žák ví, že pokud někoho o něco žádáme, je vhodnější místo rozkazu použít otázku.
6. Žák ví, že pokud někoho o něco žádáme, je vhodné použít sloveso v podmiňovacím způsobu a nejlépe v jeho negativní formě.
7. Žák ví, že osobu, kterou o něco žádáme, nejprve oslovíme.
8. Žák ví, že je vhodné žádost doplnit slovem *prosím*.
9. Žák ví, že je vhodné za každou splněnou žádost poděkovat.
10. Žák je schopen samostatně formulovat jednoduchou zdvořilou žádost.

Nejazykové cíle

1. Žák ví, že je důležité se k ostatním lidem chovat slušně a zdvořile.
2. Žák ví, proč je důležité chovat se k ostatním lidem slušně a zdvořile.
3. Žák zná příklady slušného a neslušného chování.
4. Žák dokáže přemýšlet o tématu slušnosti a zdvořilosti i v kontrastu češtiny a českého znakového jazyka.
5. Žák ví, co je to mem.
6. Žák je schopen porozumět významu konkrétních memů užitých v tomto pracovním listu.

Metodická doporučení k vybraným aktivitám

Cvičení 1

K ostatním lidem bychom se měli chovat zdvořile a slušně. Proč je to důležité? Jakým způsobem vyjadřujeme zdvořilost v češtině? Jakým způsobem vyjadřujeme zdvořilost v českém znakovém jazyce?

Úvodní cvičení je diskuzní a jeho cílem je zjistit, zda žáci rozumí pojmům *zdvořilost* a *slušnost* a co si pod spojením zdvořilé a slušné chování představují. Učitel poskytne žákům dostatek prostoru se k tomuto tématu vyjádřit, protože vnímání toho, co chápeme jako zdvořilé/nezdvořilé a slušné/neslušné může být subjektivní. Žáci mohou uvádět příklady z vlastní zkušenosti, které chování považují za zdvořilé/nezdvořilé a slušné/neslušné, a společně s ostatními o těchto příkladech diskutovat.

Výsledkem diskuze by mělo být zjištění, že zdvořilé a slušné chování přispívá k lepšímu fungování společnosti – lidé jsou k sobě vzájemně ohleduplní, a soužití je tak příjemnější.

V češtině pomáhají k vyjadřování zdvořilosti slova, slovní spojení a další jazykové prostředky, jako např. *prosím; děkuji; mohl byste; buďte tak laskav; nevadilo by vám, kdybych...* (podrobněji viz další cvičení).

Otázka zdvořilosti v českém znakovém jazyce zatím nebyla dostatečně zkoumána, proto zůstává otázkou, zda se zdvořilost v českém znakovém jazyce vyjadřuje i jinak než jen lexikálně (znak PROSÍM, DĚKUJI) – např. nemanuálními prostředky. Cvičení ponechává žákům prostor zamyslet se nad tímto tématem.

Cvičení 2

Podívejte se na obrázek. Chlapec v knihovně nedosáhne na knihu, a proto prosí pána o pomoc. Jak byste ho o pomoc požádali vy? Napište své nápady na tabuli.

Toto cvičení otevírá problematiku zdvořilého vyjadřování v češtině na ukázce reálné situace z každodenního života. Žáci se zamýšlejí nad tím, jak by neznámého muže požádali o pomoc, a své nápady zapisují na tabuli. Více než o gramatickou správnost jde v tomto cvičení o to, zda se žáci v jednotlivých výpovědích pokusí nějakým způsobem vyjádřit zdvořilost (např. použijí slovo *prosím*, použijí otázku – podrobněji viz následující cvičení). Výpovědi žáků nechává učitel napsané na tabuli, aby je po splnění dalších cvičení a získání většího vhledu do dané problematiky mohli žáci sami podrobit kritickému zhodnocení.

Cvičení 3

Přečtěte si jednotlivé věty, které mohl použít chlapec na obrázku ve cvičení 2. Použili jste některé z nich i vy? Která věta je podle vás nejvíce zdvořilá a která naopak nejméně zdvořilá? Proč?

Prosba nebo žádost jsou v jazyce velmi frekventované mluvní akty. Mohou být realizovány různými jazykovými prostředky, na jejichž volbě se podílejí mimo jiné i různé sociální faktory – např. věk a role adresáta, vztah k adresátovi, vzdálenost mezi mluvčím a adresátem. Prosbou nebo žádostí adresáta vyzýváme k nějaké akci a chceme, aby naší prosbě/žádosti vyhověl. Proto zvyšujeme stupeň zdvořilosti různými jazykovými prostředky – např. oslovením, užitím otázky, podmiňovacího způsobu, negativní otázkou (snažíme se vyhnout konfliktům, a předcházíme tak situaci, že adresát naší prosbu/žádost zamítne).

Cvičení 3 přiměje žáky pomocí observace dojít ke zjištění, že prosbu nebo žádost je možné vyjádřit různými způsoby a že volba konkrétních jazykových prostředků může výrazně ovlivnit to, zda adresáti chápou sdělení jako zdvořilé, či nezdvorné. Pro některé žáky může být toto zjištění objevené, protože se s ním dosud nemuseli ve výuce setkat.

Cvičení 4

Podívejte se ještě jednou na věty ze cvičení 3. Ty jazykové prostředky, které pomohly ke zdvořilejšímu vyjádření, jsou zakroužkované. Dokážete tyto jazykové prostředky správně pojmenovat? Přiřaďte jejich názvy z nabídky k označeným částem vět.

Cvičení 4 propojuje konkrétní realizaci výpovědi s širším lingvistickým kontextem a snaží se, aby byli žáci schopni pojmenovat jazykové prostředky, které k vyjádření zdvořilosti využíváme.

Cvičení 5

Napište věty tak, aby byly zdvořilejší.

Žáci se v tomto cvičení pokoušejí danou výpověď (žádost) formulovat zdvořileji. Využívají přitom způsoby, které byly představeny v předchozích cvičeních (3, 4). Záleží na jazykové úrovni daných žáků, kterého vyjádření jsou schopni. Učitel tedy může nechat žáky, aby si sami zvolili, o jaký způsob vyjádření se pokusí, nebo jim může učitel zadat konkrétní požadavky – např. přeformulujte žádost tak, abyste v ní užili otázku / otázku v podmiňovacím způsobu / negativní otázku v podmiňovacím způsobu apod. Učitel může také každému žákovi zadat jiné požadavky a žáci pak mohou své žádosti vzájemně sdílet. Popřípadě je možné pracovat jen s vybranými větami (nebo jen jednou větou) a u nich udělat vyčerpávající výčet zdvořilostních.

Cvičení 6, 7

Podívejte se na ukázkou skutečné internetové komunikace mezi hejtmanem Jihočeského kraje Martinem Kubou a jedním nespokojeným neslyšícím občanem jižních Čech. Byla tato komunikace zdvořilá? Jak byste napsali věty ze cvičení 6 tak, aby byly zdvořilejší?

Toto cvičení shrnuje poznatky získané v předcházejících cvičeních a chce přimět žáka přemýšlet, zda je tato ukáзка reálné online komunikace zdvořilá, či nezdvořilá. Žák se s dopomocí učitele bude snažit přeformulovat vybrané pasáže tak, aby vyzněly zdvořileji než v původní verzi.

Učitel upozorní žáky na to, že se jedná o autentický text (komunikace na Facebooku) a objevují se v něm různé nedostatky nejen stylistické povahy, ale i překlepy, gramatické chyby apod. Cílem tohoto cvičení není primárně pracovat s těmito chybami, zaměřuje se na otázku zdvořilosti a prostředky jejího vyjádření, záleží tedy na učiteli, zda a jak se rozhodne pracovat s dalšími nedostatky v textu.

Cvičení 8

Podívejte se na následující obrázky, tzv. memy ze života Neslyšících. Představte si, že máte význam těchto memů vysvětlit někomu, kdo neví nic o Neslyšících ani o znakovém jazyce. Diskutujte se svými spolužáky, jak byste to udělali.

Cvičení 8 by mělo žáky především pobavit a zároveň přinést zjištění, zda jsou schopni této formě humoru porozumět – tzn. pochopit, v čem spočívá ona „vtipnost“. Cvičení pracuje s memy, které budou jistě mladé generaci známé (je možné navštívit facebookovou stránku s touto tematikou).

Cvičení 9

Ocitli jste se někdy kvůli svému sluchovému handicapu v nepříjemných situacích? Dokázali jste v takových situacích zdvořile vyjádřit své potřeby? Pokuste se o to se svými spolužáky.

Cvičení 9 je možné využít k tomu, aby žáci byli schopni slušně reagovat na nepříjemné situace, předsudky a bariéry, se kterými se mohou ve svém životě setkávat – např. časté zaměňování termínů znaková řeč × český znakový jazyk; nepříjemné civění slyšících na znakovajícího člověka; vysvětlování, že dotyčný neslyší; žádání o podmínky umožňující odezírání.

Klíč k vybraným cvičením

- Cvičení 3 Která věta je podle vás nejvíce zdvořilá a která naopak nejméně zdvořilá? Proč?
- Nejméně zdvořilá (nezdvořilá):** *Dej sem tu knihu!*
- Nejvíce zdvořilá:** *Pane, nemohl byste mi podat tu knihu, prosím?*
- Cvičení 4 Dokážete tyto jazykové prostředky správně pojmenovat? Přiřaďte jejich názvy z nabídky k označeným částem vět.
- Podejte mi prosím tu knihu!* – vykání + slovo *prosím*
- Podáte mi tu knihu?* – otázka
- Podal byste mi tu knihu?* – podmiňovací způsob + vykání
- Nepodal byste mi tu knihu?* – podmiňovací způsob + negativní otázka + vykání
- Můžete mi podat tu knihu?* – způsobové sloveso + vykání
- Mohl byste mi podat tu knihu?* – způsobové sloveso + podmiňovací způsob + vykání
- Pane, nemohl byste mi podat tu knihu, prosím?* – oslovení + negativní forma + způsobové sloveso + podmiňovací způsob + vykání + sloveso *prosít*
- Cvičení 5 Napište věty tak, aby byly zdvořilejší.
- A) Otevři okno, potřebuji čerstvý vzduch!
- Otevři okno, prosím! / (Ne)mohl/a bys otevřít okno, prosím? / (Ne)otevřel/a bys okno, prosím? Potřebuji čerstvý vzduch!**
- B) Přelož mi to slovo, nerozumím tomu!
- Přelož mi to slovo, prosím! / (Ne)mohl/a bys mi přeložit to slovo, prosím? / (Ne)přeložil/a bys mi to slovo, prosím? Nerozumím tomu!**
- C) Pošli mi úkol z českého jazyka, chci si ho zkontrolovat.
- Pošli mi úkol z českého jazyka, prosím! / (Ne)mohl/a bys mi poslat úkol z českého jazyka? / (Ne)poslal/a bys mi úkol z českého jazyka? Chci si ho zkontrolovat.**
- D) Omluv mě z vyučování, není mi dobře.
- Omluv mě z vyučování, prosím! / (Ne)mohl/a bys mě omluvit z vyučování, prosím? / (Ne)omluvil/a bys mě z vyučování, prosím? Není mi dobře.**
- E) Pomoz mi s tím, je to těžké!
- Pomoz mi s tím, prosím! / (Ne)mohl/a bys mi s tím pomoci, prosím? / (Ne)pomohl/a bys mi s tím, prosím? Je to těžké!**
- F) Zavolej jí a domluvte se.
- Zavolej jí a domluvte se, prosím! / (Ne)mohl/a bys jí zavolat a domluvit se s ní, prosím? / (Ne)zavola/a bys jí a (ne)domluvil/a bys s ní, prosím?**
- G) Zastav se odpoledne na kafe!
- Nechceš se odpoledne zastavit na kafe? / Nechtěl/a bys se odpoledne zastavit na kafe?**
- H) Přivez mi to, nebudu mít auto.
- Přivez mi to, prosím! / (Ne)mohl/a bys mi to přivést, prosím? / Nepřivezl/a bys mi to, prosím? Nebudu mít auto.**
- I) Vyzvedni mi to, já to dnes nestihnu!
- Vyzvedni mi to, prosím! / (Ne)mohl/a bys mi to vyzvednout, prosím? / (Ne)vyzvedla bys mi to, prosím? Já to dnes nestihnu.**
- J) Přines mi svetr, je mi zima.
- Přines mi svetr, prosím! / (Ne)mohl/a bys mi přinést svetr, prosím? / (Ne)přinesl/a bys mi svetr, prosím? Je mi zima.**

- Cvičení 7 Jak byste napsali věty ze cvičení 6 tak, aby byly zdvořilejší?
 Např.:
 Prosím, už fakt dejte nějaké průhledné tmavé pozadí před titulky.
Nemohl byste dát nějaké průhledné tmavé pozadí před titulky, prosím?
 Prosím, zařídte si to a nehleďte výmluv.
Byl bych rád, kdybyste to zařídil a nehledal jen výmluvy.
 Neříkej mi, že tvé technici nevědí, jak tam přidat pozadí?
Neříkejte mi, že Vaši technici nevědí, jak se přidává pozadí?
- Cvičení 9 Ocitli jste se někdy kvůli svému sluchovému handicapu v nepříjemných situacích? Dokázali jste v takových situacích zdvořile vyjádřit své potřeby? Pokuste se o to se svými spolužáky.
 Např.:
Mohl/a byste používat místo spojení *znaková řeč* spojení *český znakový jazyk*?
Prosím, můžete přestat používat nesprávné spojení *znaková řeč*? Správně je to *český znakový jazyk*. (Děkuji vám.)
Omlouvám se, ale jsem neslyšící. Mohl/a byste napsat v SMS zprávě (na papír), co mi chcete říct?
Můžete mi prosím napsat to, co mi chcete sdělit? Jsem totiž neslyšící.
Používám znakový jazyk, protože jsem neslyšící. Prosím, mohl/a byste mě přestat pozorovat? Děkuji vám.
Omlouvám se, ale nemohu odezírat, když nevidím na vaše ústa. Mohl/a byste si sundat tu roušku?
Sundáte si roušku, prosím? Jinak nevidím / Nevidím totiž na vaše ústa a nemohu odezírat.

4 ZDROJE

VÝCHOZÍ PUBLIKACE Z ÚKOLU NPI ČR

ANDREJSEK, Jan, Anna Cícha HRONOVÁ, Andrea HUDÁKOVÁ, et al. Výuka českého jazyka pro žáky se sluchovým postižením: čeština jako druhý jazyk: část 1. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, 2018. ISBN 978-80-7481-206-4.

Elektronickou podobu publikace lze načíst prostřednictvím tohoto QR kódu.

CÍCHOVÁ HRONOVÁ, Anna, Marie BOCCOU KESTŘÁNKOVÁ, Marie KOMORNÁ, et al. Výuka českého jazyka pro žáky se sluchovým postižením: čeština jako druhý jazyk: část 2. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, 2019. ISBN 978-80-7481-241-5.

Elektronickou podobu publikace lze načíst prostřednictvím tohoto QR kódu.

HÁJKOVÁ, Zuzana, Anna Cícha HRONOVÁ, Andrea HUDÁKOVÁ, et al. Výuka českého znakového jazyka pro žáky se sluchovým postižením: část 1. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, 2019. ISBN 978-80-7481-248-4.

Elektronickou podobu publikace lze načíst prostřednictvím tohoto QR kódu.

BOGNER, Tomáš, Martina HULEŠOVÁ, Tomáš JELÍNEK, et al. Výuka českého znakového jazyka pro žáky se sluchovým postižením: část 2. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, 2022. ISBN 978-80-7578-089-8.

Elektronickou podobu publikace lze načíst prostřednictvím tohoto QR kódu.

Pracovní listy: Výuka českého jazyka pro žáky se sluchovým postižením – čeština jako druhý jazyk, zdroj: <https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?t=3s9jdCcuxhfJoy40iGa8%20>

**VÝUKA
ČESKÉHO JAZYKA
PRO ŽÁKY
SE SLUCHOVÝM
POSTIŽENÍM**

**ČEŠTINA
JAKO
DRUHÝ JAZYK**

3. část

METODICKÁ PODPORA PRO UČITELE

SOUBOR PRACOVNÍCH LISTŮ

Obsahová garantka: Mgr. Andrea Hudáková Ph.D.

Recenzentka: doc. PhDr. Eva Souralová, Ph.D.

Konzultantka, supervizorka jazykových úrovní: Kateřina Vodičková

Text: Andrea Hudáková, Hana Prokšová, Jitka Schormová, Žofie Záveská, Veronika Zemánková

Editorské práce: Petra Slánská Bímová

Grafická úprava a sazba: Hedvika Marešová

Řešitelka úkolu NPI ČR „Vzdělávání žáků se sluchovým postižením v předškolním, základním a středním vzdělávání“: Renata Votavová

ISBN 978-80-7578-131-4

Vydal Národní pedagogický institut České republiky

Praha 2023

První vydání

